

Elämysten arki

Pihasaunan tilasuunnitelma laajentuen vapaa-ajanrakennuskonseptiin ja mallistoon

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Muotoilun koulutusohjelma
Sisustusarkkitehtuurin suuntautumisvaihtoehto
Opinnäytetyö AMK
syksy 2010
Liisa Lundell

TIIVISTELMÄ

Elämyksellinen arki

Pihasaunan tilasuunnitelma laajentuen vapaa-ajanrakennuskonseptiin ja mallistoon

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Muotoilun koulutusohjelma
Sisustusarkkitehtuurin suuntautumisvaihtoehto
Opinnäytetyö
syksy 2010
Liisa Lundell
sivumäärä 228

Avainsanat: saunarakennus, pihapiiri, vapaa-ajan tilat, elpyminen, perinne, arki, konseptisuunnitelma, arkkitehtuuri

Hektinen ja tuottavuuden sanelema työelämä ja entistä tehostetumpi teknologian ja kulutuksen määrittelemä vapaa-aika ovat saaneet ihmiset pohtimaan vaihtoehtoisia tapoja lisätä hyvinvointia ja löytää sisältöä arkeen. Rentoutuminen, elpyminen ja yhteys luontoon on huomioitu vapaa-ajan asumisessa, mutta tärkeämpi merkitys jaksamiselle ja oman elämän sisältöjen ymmärtämiselle on arjessa yksin tai yhdessä vietetyillä eheytyksen hetkillä. Kodin hyvän olon tiloihin panostaminen on ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä; tärkeästä lähiympäristöstä ei tarvitse matkata kauas ja yhteisöllisyys lähipiiriin kesken tukee arjen hyvinvointia. Kodin elpymisen tiloihin panostetaan rahallisesti, mutta elämyksellistä tilakokemusta ei onnistuta asuntorakentamisen luonteesta johtuen saavuttamaan.

Tervehdyttävä puhdistautumisen ja elpymisen kokemus voidaan kotikylpylää ja sähkösaunaa aidommin saavuttaa sille pyhitetyssä kotipihiän pihasaunassa, joka tapana tuo elinvoimaa ja merkitystä arkeen; pihasaunakokemus siirtymäriitteineen näyttää arjen uudesta näkökulmasta, voimistaa yhteyttä luontoon, yhteisöön ja omaan itseän. Pihasauna tarjoaa käytännöllisen ja elämyksellisen ratkaisun kodin vapaa-ajan tilaksi, se voi oleskelutiloineen toimia pihapiiriin ulko- ja sisätiloja yhdistävänä tilana, jota voidaan monikäyttöisesti hyödyntää asumisen arjessa ja juhlassa.

Suunnittelua pohjataan havainnoimalla ja analysoimalla vapaa-ajan asumisen ilmiöitä, sauna- ja huvila-arkkitehtuurin referenssi-kohteita, pihasaunan tilakokemusta sekä asuntorakentamisen nykytilaa elpymi-

sen kokemuksen ja saunatoiminnon näkökulmasta.

Suunnittelutehtävänä toteutettiin fiktiivisen pihasaunarakennuksen tilasuunnitelma - luonnostason arkkitehtisuunnitelmat ja sisustuksen toteutussuunnitelma - todelliseen kohteeseen rintamamiestalon pihapiiriin lapsiperheen käyttöön. Suunnitelmassa hyödynnettiin taustatyössä tehtyjä havaintoja luonnonmukaisesta arkkitehtuurista, elämyksellisen sisätilan elementeistä ja luontoyhteyden vahvistamisesta tilassa. Sisustuksesta rakennettiin viihtyisä ja hyvin pääarakennuksen ja vapaa-ajan tilan tyyliin sopiva rentoa lapsiperheen arkea tukeva kokonaisuus. Tilasuunnittelussa etsittiin saunomisen ja oleskelun toimintoja ja tunnelmaa tukevia ratkaisuja. Suunnittelussa huomattiin että tuotettavaa tietoa, ideoita ja ratkaisuja olisi yksittäistä kohdetta hyödyllisempää soveltaa laajemmin - lukuisten vanhojen pihasaunojen uudelleenkäytössä tai uudisrakennusten suunnittelussa sekä laajemmin vapaa-ajan tilojen suunnittelussa ja vapaa-ajan rakennuskonseptin tuotekehityksessä tai tyyppisaunan suunnittelussa. Suunnittelussa syntyi yksittäissuunnitelman lisäksi ideointisuunnitelma vapaa-ajanrakennuskonseptista ja mallistosta. Suunnittelun tavoitteena konseptoinnin kannalta oli esimerkkikohteen suunnittelua soveltamalla tuottaa yleispäteviä ja hyvin varioituvia ja täten monikäyttöisiä sisustusarkkitehtuurin ratkaisuja, joihin tuotekehitystä tai markkinointia voitaisiin pohjata.

Opinnäytetyön kokonaistavoitteena oli valottaa tilasuunnittelun merkitystä kokonaisen rakennuksen suunnittelussa ja luoda elämyksellinen ja monikäyttöinen hyvän olon ja elpymisen tila asuinympäristöön.

ABSTRACT

Elämyksellinen arki

Interior architectural design plan of a yard sauna expanded to a leisure house concept draft

Lahti University of Applied Sciences
Institute of Fine Arts & Design
Degree Programme in Design
Interior Architecture
Autumn 2010
Liisa Lundell
pages 228

Keywords: sauna building, yard, leisure spaces, residence, resurgence, tradition, everyday life, concept design, architecture

The constant pressure of productivity and hectic working life has made people to long for new ways to experience a meaningful and tranquil everyday life instead of technology and consumption oriented speed up events. Relaxation, resurgence and nature connection have had a major role in summer houses, but more importantly the leisure time in everyday life should be valued as moments for a family or an individual to integrate. The concentrating on the home as a wellness area has a vast ecological as well as social meaning besides individual well-being; staying home means not travelling and polluting and spending more time in the main domain is an investment in social life as well. The residence spaces can be decorated, equipped and accessorized but the essential emotional response of the space and experience may nonetheless not be reached.

Instead of expensive home spa or electric sauna the stimulating ritual of resurgence can be successfully and originally experienced in the old traditional building of the residence, the yard sauna. It has a great impact on the everyday life as a source of new vitality and quiddity; it strengthens the connection to the heritage and nature and it also gives you the distance to see things crystallized. Sauna on the grounds as a space offers a practical solution for leisure time and activities and it can be used for other purposes of indoor and outdoor living in everyday and in special occasions.

The foundation of the design process consisted of the visual perceptions on leisure spaces, the architecture of saunas and villas, the spatial

experience of the sauna and the present state in house construction considering the saunas and other wellness areas.

As a design task my goal was to make plans of a sauna building on the yard of a veteran's house type family home. The plan consisted of an elaborate interior design and a draft architectural design of the building. I utilized the ideas and visual information brought up in the research: the architectural references, nature connection and emotional response in spatial design. In the interior decoration it was essential to create a relaxing and cosy space to fit the main buildings atmosphere and for the family to spend their leisure time; the spatial atmosphere is to support the emotional significance of the sauna experience. In process it came out to be useful to achieve solutions and results to be utilized in the design and construction of the leisure spaces. Beside the elaborate interior for the case I created a design concept of a sauna building to be customized to a function of a summer home, cabin beside the lake or a sauna building on the yards of a bungalow. In the concept thinking it was crucial to find the main contents on leisure architecture and sauna design to create more all-purpose solutions that can be modified for several situations. The information and visual solutions were produced as an intention for it to be used in product development and marketing. It was my main target to enlighten the significance of spatial design in a wholesome building design, and to create a space designed to be totally devoted to experience of resurgence and well-being of everyday life.

Sisältö

1 ALUSSA OLI SUO, KUOKKA JA - SAUNA

Johdanto
Suunnittelutehtävä
Suunnittelutehtävän analyysi

2 PIHAPIIRIN RAKENNUKSEN UUSI TULEMINEN

Saunarakennuksen historiasta, arkkitehtuurista ja nykytilasta

2.1 Pihasaunan tarina
2.2 Sauna- ja huvila-arkkitehtuurista
2.3 Pihasaunan nykytilasta

3 ARJEN HYVINVOINTIA JA ELÄMYKSIÄ ELPYMISEN TILOISTA

3.1 Elpyminen tilassa
3.2 Elpymisen tilat asuntorakentamisessa
3.3 Elämyksellinen pihasauna

4 MERKITYKSELLISEMPÄÄ ARKEA ETSIMÄSSÄ

Pihasauna ajan henkeä peilaamassa

5 PUNAINEN TUPA, PERUNAMAA - JA PIHASAUNA

Suunnittelukohteenä pihasauna lapsiperheen rintamamiestalon pihapiiriin

5.1 Kohteen ja käyttäjien esittely
5.2 Toiminnot ja tarpeet

6 VISIO ELPYMISEN TILASTA

Pihasaunasuunnitelma vapaa-ajan rakennuksen konseptin pilotti-kohteenä

6.1 Konseptin syntyprosessi
6.2 Kohderyhmien ja käyttötilanteiden tarkastelu
6.3 Konseptisuunnitelman rajaus ja mahdollisuudet

7 TAVOITTEET JA RAJAUS

7.1 Visuaaliset ja arkkitehtoniset tavoitteet
7.2 Sisustuksen tyyli ja tunnelma
7.3 Toiminnalliset tavoitteet
7.4 Taloudelliset tavoitteet
7.5 Ympäristövastuun tavoitteet
7.6 Suunnittelutehtävän rajaus

8 SUUNNITTELUPROSESSI

- 8.1 Luonnossuunnittelu
 - 8.1.1 Tontille sijoittuminen
 - 8.1.2 Pohjaratkaisu
- 8.2 Toteutussuunnittelu
 - 8.2.1 Arkkitehtuuri - moodmap
 - 8.2.2 Sisustus - moodmap
 - 8.2.3 Arkkitehtuuri
 - 8.2.4 Tilasuunnittelu
 - 8.2.5 Tekninen suunnittelu
 - 8.2.6 Materiaalit, värit ja pinnat
 - 8.2.7 Sisustuksen tyyli, kalusteet ja yksityiskohdat
 - 8.2.8 Valaistus
- 8.3 Konseptin jatkokehittäminen
- 8.4 Malliston syntyminen

9 TILASUUNNITELMA

- 9.1 Pääpiirustukset
- 9.2 Sisustus- ja kalustepiirustukset
- 9.3 Materiaali- ja värisuunnitelma
- 9.4 Irtokalustesuunnitelma
- 9.5 Valaistussuunnitelma
- 9.6 3D-visualisoinnit

10 ARVIOINTI

- 10.1 Tilasuunnitelmana
- 10.2 Opinnäytetyönä
- 10.3 Prosessina

LÄHTEET LIITTEET

1. Alussa oli suo kuokka ja -sauna

Johdanto

Kappaleessa 1 kerrotaan aihevalinnan taustoista, työn lähtökohdista ja arvoperustoista, asetetaan tavoitteet prosessille sekä esitellään ja analysoidaan suunnittelutehtävää.

TERMISTÖÄ

SUUNNITTELIJAIDENTITEETTI

KOKONAISTALOUDELLISUUS

SOSIAALISESTI JA EKOLOGISESTI KESTÄVÄ

HEIKKO SIGNAALI

SISUSTUSKONSEPTI

TUOTEKEHITYS

VAPAA-AJANTILA

KONSEPTOINTI

1. *flussa oli suo kuokka ja -sanna*

Johdanto

Elämän kaikilla osa-alueilla teemme jatkuvasti valintoja sen hetken parhaan tiedon ja ymmärryksen mukaan. Usein vaikuttavia tekijöitä on useita - osa itsestä riippumattomia, osa aiempien valintojen sanelemissa, osa tiedostettuja, osa tiedostamattomia meihin vaikuttavia asioita. Valintaa voi harvoin perustaa puhtaasti intuitioon tai niihin arvoihin, joihin sillä hetkellä kokee tärkeimmäksi nojautua. Opinnäytetyössä on harvinainen mahdollisuus valita tutkittavakseen aihe, ilmiö tai ongelma, johon tarttumisen kokee perustuvan omiin arvovalintoihin tai tutkimisen ja oman luovan panoksensa arvoiseksi.

Omien sisustusarkkitehtuurin ja muotoilun opiskelujeni aikana, erilaisten työkokemuksien sekä tutuksi tulleiden alan ilmiöiden myötä, olen kokenut sisustusarkkitehtuurin alan ristiriitaiseksi asioiden ja ilmiöiden kentäksi; oman paikan ja suunnittelijaidentiteetin löytäminen vaatii paljon aikaa, itsepohdiskelua ja oman ja muiden riittämättömyyden sietämistä. Suunnittelutehtävätkin ovat usein sellaisia, joita ei luonnollisesti olosuhteiden pakosta voi valita tai aina kaikin puolin allekirjoittaa. Hyvästä yrityksestä ja hyvistä lähtökohdista huolimatta ei esimerkiksi kestävä kehityksen periaatteiden toteuttamiseen, tilan henkisten ulottuvuuksien huomioimiseen tai suunnittelun ja rakentamisen eettisyyteen ole resursseja, aikaa, varaa tai riittävää informaatio-

ta. Kaikessa määrävänä tekijänä on jokaisen osallisen tahon olemassaolon takaava ja kasvuun tähtäävä kokonaistaloudellisuus, jonka puitteissa osaava ja valistunut ammattilainen pyrkii toimimaan omaksi ajan myötä otetun suunnittelun lähtökohdat ja periaatteet mielessään.

Opinnäytetyön aihetta pohtiessa koin siis että minulla oli vahva subjektiivinen, ja aikaa ja alan ilmiöitä seuratessa syntynyt käsitys siitä millaisia arvoja tai näkökulmia haluaisin juuri tässä vaiheessa omaa suunnitteluidentiteettiä rakentaessa käsitellä ja yrittää tämän hetken tiedoilla ja taidoilla toteuttaa. Kuten useilla eri toimi-aloilla, myös muotoilun, rakentamisen ja sisustamisen alalla läpikäydään kriisiä ja muutoksia, joka vaikuttaa luovan alan ammattilaisiin ja muotoilun kuluttamiseen. Sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä elinympäristön tuottaminen koetaan haastavaksi, mutta arvokkaaksi ja jopa väistämättömäksi. Kuluttajien näkökulmasta muotoilusta etsitään vastauksia ja tukea oman elämän ja ympäröivän maailman herättämiin suuriin kysymyksiin; kuluttamista koskevat valinnat asumiseen, elämäntapoihin, vaatteisiin ja sisustukseen liittyen tukevat käsitystä omasta identiteetistä sekä antavat uusia merkityksiä ja sisältöä elämään.

Yksittäisenä muotoilualan suunnittelijana voin pyrkiä valistuneena

ja herkästi heikkoja signaaleja ja trendejä havainnoivana etsimään oleellisia ongelmia ja epäkohtia; pyrkiä tuottamaan ideoita, ratkaisuja hyviä esimerkkejä ja tuotteita, joilla tarpeellista ja terveellistä muutosta ihmisten elämäntavoissa tai valinnoissa voitaisiin edesauttaa. Oli kyse sitten suuremmasta ja lopullisesta ihmiskunnan kohtaamasta haasteesta, ympäristön tilan pakottamasta megatrendistä, hetkellisestä kulutushysterian ja taloussuhdanteiden aiheuttamasta vastareaktiosta, tulisi tällainen asioiden uusi arvottaminen ja tervehenkisyys ymmärtää elämää tervehdyttävänä ilmiönä, ja ottaa siitä kaikki irti parhaalla mahdollisella tavalla.

Näiden havaintojen ja oman näkemykseni valossa, haluan arvoista, suunnittelun lähtökohdista ja päämääristä tavoitella nimenomaan sellaisia, joilla pyritään sosiaalisesti ja ekologisesti yhteiskunnan ja ympäristön kannalta kestävämpään asuinympäristöön. Mikäli voin omalla suunnittelulla luoda tilan, joka on pyhitetty nautinnolliselle arjelle - vapaa-ajalle kotona, harrastuksille, luovalle tekemiselle, ja ennen kaikkea oman itsen, perheen tai yhteisön hyvinvoinnille, elpymiselle ja eheytymiselle ylivirikkeellisen arjen keskelle - pidän sitä erittäin tärkeänä ja hyvänä päämääränä.

Pihasaunalla on aina rintamamiestalojen talousrakennukseksi asti

Kuva 3

ollut tärkeä rooli suomalaisessa pihapiirissä. Nyt pihasauna ilmiönä näyttäytyy uudenlaisena tervehenkisen ja luonnonmukaisen asumisen ihanteen yleellisenä konkretisoitumana sekä saunarakennus vapaa-ajan ja rauhoittumisen hetkille pyhitettynä asunnosta erillisenä tilana. Tarve hyvinvoinnin lisäämiseen arjessa on tuottanut paljon tuotteita ja suunnitteluratkaisuja, joilla tavoitellaan alkukantaista puhdistautumisen kokemusta - rentoutumista ja elpymistä. Hyvinvoinnin näkökulmassa painottuvat yhtäläillä yhä yksilö, mutta enenevässä määrin yhteinen hyvinvointi. Suomalainen kansallinen identiteetti ja suomalaisuuden ominaispiirteet, yhteisöllisyys, ekologisuus, yhteys luontoon ja omaan alkuperään, paikallisuus sekä yksilön ja yhteisön hyvinvoinnin edistäminen kiteytyvät kaikki suomalaiseen instituutioon, perinteiseen saunaan.

Uusia sovelluksia asunnoista ja pihapiireistä, ja pihasaunasta osana sitä on kuitenkin tutkittava ja käsitystä vapaa-ajan tiloista laajennettava. Asumisen muodot moninaistuvat, ihmisten toiveet ja tarpeet laajenevat, kotiin elämän tärkeimpänä keskuksena panostetaan eikä oikeastaan erillisestä vapaa-ajan asumisesta ole relevanttia uusia asumisen innovaatioita etsittäessä edes keskustella. Monet tekijät, eikä ekologisuus niistä vähäisimpänä, puoltaa tiivistä ja viihtyisää ihmiselle

luontaisen mittakaavan asumista, jossa kaikki tapahtuu lähellä ja mahdollisimman vähän kuluttaen ja pitkiä matkoja välttäen. Ekologinen asuminen voisi tarkoittaa esimerkiksi tiiviitä puutarhakaupunginosia, joita raideverkot yhdistäisivät ja luonnontilaiset puisto- ja piha-alueet ympäröisivät (Hautajärvi, 2010, 16). Tällaisessa ympäristössä yhteisöllisyys ja ihmisen reviiiri ja mahdollisuudet vaikuttaa omaan asuinympäristöönsä korostuu.

Näitä ihanteita on onnistuttu tavoittamaan jo viime vuosikymmenellä syntyneillä ja nyt ajan hengen mukaisesti renessanssin kokeneilla rintamamiestaloalueilla, joilla pihapiiri ja pihasauna osana sitä on tarkoituksettomastikin ja luonnollisesti tarjonnut idyllisen ja viihtyisän asuinympäristön, yhteisöllisyyttä naapurisuuden muodossa, kaikin puolin arkea ja perhe-elämää luontevasti tukevan ja vapaa-ajan puuhat ja askareet hyvin mahdollistavan ympäristön.

Asuntorakentamisen tulevaisuuden suunnittelu määrää pitkälti sen millaista suomalaista kulttuurimaisemaa tuotetaan jatkossa; onko syntyvillä ulkotiloilla ja pihapiirin rakennuksilla, luontoyhteydellä, yhteisöllisyydellä ja elpymisellä roolia pihapiireissä. VTT:n tutkimusraportti Asumisen tulevaisuutta ennakoimassa, luotsaa asumisen

haasteita ja mahdollisuuksia ja luetteloit asuminen heikoiksi signaaleiksi mm. kaksoisasumisen - työn ja vapaa-ajan limittymisen, tarpeen asua ja hallita asumistaan ilman teknologian kaikkivaltaisuutta, kaipuun yhteisölliseen asuinpiiriin ja uuteen kyläyhteisöön.

Monet ilmiöt ja lukuisat signaalit kertovat arvojen ja tarpeiden napaistumisesta, toisaalta elämäntavat ja asuminen on teknologia-taloukskehitys-suuntautunutta, joka pyrkii tehostamiseen, taloudelliseen tehokkuuteen ja tuotettujen elämysten voimistamiseen; toisaalta kaivataan yhteyttä omaan alkuperään ja paikallisuuteen, inhimillisyyteen ja yhteisvastuuseen, ollaan huolissaan ympäristöstä ja tiedostetaan sosiaalisen asuinympäristön ja omien valintojen merkitys entistä enemmän yhteisön hyvinvoinnin kautta.

Välillä arjen keskellä oman elämän fokus saattaa hukkua ja sen löytämiseksi tarvitaan elpymisen tiloja ja paikkoja, joissa omaa itseä on helpompi kuunnella ja kuulla. Se onkin yksi pihasaunan arvoista: oli kyse sitten omakotitalosta, rivitalojen sisäpihasta, puukerrostaloalueesta tai maaseudun rauhassa uinuvasta mummonmökistä, oma koti, piha ja asuinpaikka näyttyy pihasaunan ikkunasta nähtynä uudessa, saunan intiimin, rauhoittavan ja pyhän tunnelman valossa. Ne samat oman elämän eväät maistuvat paljon paremmilta retkellä, eikä tarvitse edes mennä merta edemmäs kalaan.

10.11.2010

Liisa Lundell

Kuva 4

SUUNNITTELUTEHTÄVÄ

Opinnäytetyöni suunnittelutehtävänä toteutan rintamamiestalon pihapiiriin luonnostason arkkitehtisuunnitelmat sekä tarkemmat sisustus-suunnitelmat pihasaunarakennuksesta. Suunnittelutyön tuotoksena syntyy myös ideointisuunnitelma pihasaunakonseptista ja mallistosta sekä luonnokset sisustuskonsepteista.

SUUNNITTELUTEHTÄVÄN ANALYYSI

Tässä opinnäytetyössä pyritään löytämään tilasuunnittelun ja arkkitehtuurin ratkaisuja pihasaunan ja saunarakennuksen “uudelleenlämmittämiseksi” ja luomaan kaupallisestikin kiinnostavia konsepteja, ratkaisuja tai yksittäisiä ideoita pihasaunan kaltaisesta pihapiiriin sijoittuvasta ja vapaa-ajan toiminnalle pyhitetystä rakennuksesta, sen arkkitehtuurista, sisustuksesta tai muuten markkinoinnissa ja tuotekehityksessä hyödynnettävästä sisällöstä. Opinnäytetyön suunnittelu-prosessin tuotteena syntyy periaate- ja luonnostason arkkitehtisuunnitelma sekä tarkempi sisustussuunnitelma pihasaunarakennuksesta rintamamiestalon tontille lapsiperheen käyttöön.

Lisäksi tärkeänä näkökulmana suunnitteluprosessissa pyrin tuottamaan tilasuunnitelman yksinkertaisesta, hyvin varioitavissa ja taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden mukaan muokattavissa olevasta pihapiiriin sijoitettavasta rakennuksesta. Suunnitelmassa pyritään löytämään oleelliset pihasaunarakennuksen toiminnot, tilantarpeen sekä pihasaunaan liittyvät nykyaikaiset ja käyttäjän mielekkääksi koekemat sisustus-, kalustus ja detaljiratkaisut. Saunatoiminnon ympärille syntynyt rakennushahmo pitää sisällään vapaa-ajan tilan, jota voidaan hyödyntää monikäyttötilana tarpeista riippuen.

Opinnäytetyössä pohditaan saunomiseen ja saunoihin ja niihin liittyvien tilojen tilakokemusta ja pihasaunan kaltaisen piharakennuksen monikäyttöisyyttä ja varioitavuutta vapaa-ajan tilana. Kaupallisesti arvokasta työn tuottamaa sisältöä voi olla visuaaliseksi ja sanalliseksi materiaaliksi kerätty aiheeseen liittyvä informaatio, suunnitellut ratkaisut, piirustukset ja asiakirjat sekä tuotettu visuaalinen materiaali, jota kaikkea voitaisiin hyödyntää ja käyttää aihiona saunamalliston tai vapaa-ajan rakennuksen konseptin tuotekehityksessä tai markkinoinnin ja konseptoinnin suunnittelussa.

Suunnittelutehtävässä jo tavoitteiden ja lähtökohtien löytämisessä on toisaalta ristiriitaiset, toisaalta tarpeelliset pyrkimykset tuottaa suunnittelulla laajemminkin hyödynnettävää tietoa. Yksittäisten tarpeiden tuotteistaminen vaatii laajemman ymmärryksen tarpeista, toiveista ja kyvyn visioida kokonaisuutta vaikka tietoa ei kaikesta suunnittelussa tarvittavasta ole.

Haasteellista on onnistua suunnittelemaan rakennus ilman arkkitehtuurin tai rakentamisen varsinaista osaamista, rakennussuunnittelijaa tai LVIS-osaamista. Suunnittelutehtävän läpivieminen ja koko opinäytetyön prosessi tuo varmasti paljon uutta tietoa ja osaamista sekä näkemyksiä omaan osaamiseen ja suunnittelijaidentiteettiin. Tehtävä itsessään vaatii uuden tiedon omaksumista puurakentamisesta, rakentamisen määräyksistä, arkkitehtisuunnittelusta, tulisijoista, vapaa-ajan asumisesta, saunan suunnittelusta ja ekologisista rakenteista ja materiaaleista. Oleellista on kokonaisuuden vieminen eteenpäin potentiaalisena aihiona ja arkkitehtonisena muotoilun konseptina, joka on syntynyt eri sisustusarkkitehtuurin näkökulmia tutkimalla.

2 Pihapiirin rakennuksen uusi tekeminen

Saunarakennuksen historiasta, arkkitehtuurista ja nykytilasta

Kappaleessa 2 pyritään löytämään oleellinen pihasaunan historiasta, vapaa-ajan rakennusten arkkitehtuurista ja sisustuksesta, viimeisistä pihasaunasovelluksista ja pihasaunan käytännön rakentamisesta.

TERMISTÖÄ
INSTITUUTIO
KANTASAUNA
SISÄÄNLÄMPIÄVÄ
VAPAA-AJAN RAKENTAMINEN
ELPYMINEN
KANSANOMAINEN
LAMASALVOSRAKENNUS
FUNKTIONALISMI
TYYPPIIIRUSTUKSET
UUSIASIALLISUUS
MODERNISTINEN
LUONNONTILARAKENTEET
RAKENNUSLUPAMENETTELY
ASUNTOPOLITIIKKA
LVIS-TEKNIikka
ENERGIATEHOKKUUS
INHIMILLINEN MITTAKAAVA

2. Pihapiirin rakennuksen uusi tuleminen

Saunarakennuksen historiasta, arkkitehtuurista ja nykytilasta

Saunan rooli suomalaisen arjessa on aina ollut merkityksellinen. Vaikka löylykylpy ei suomalainen keksintö olekaan, on sen säilyttämisessä osana arkea kunnostauduttu. Suomalaiset ovat vaikuttaneet siihen millainen instituutio, toiminto, arkkitehtuurin ja sisustuksen ilmiö ja arjen tapa sauna nykyään on. Saunan historia niin instituutiona kuin toimintona ja tilana, on laaja ja monitasoinen. Maailmanlaajuisesti vastaalla ilmiöllä, kylvyllä eri muodoissaan, on historiansa eri kansojen perinteissä. Pelkästään Suomessa on saunan rooli osana arkea ja vitaalisena tilana vaihdellut ja eronnut alueittain.

Saunan kehittyminen erityisesti suomalaisena ilmiönä nivoutuu selkeästi muun yhteiskunnan kehitykseen. Saunan rooli 1900-luvulle tultaessa on ollut pääasiassa toiminnallinen rakennus tai huonetila osana asuintilaa, asuinhuoneena tai pihapiirissä. 1900-luvun kaupungistumisen ja elintason nousun alettua, on sauna kokenut suurimpia muutoksia, ja se on saanut tärkeän aseman arkkitehtien kiinnostuksen kohteena ja osana suomalaista sauna- ja huvilakulttuuria.

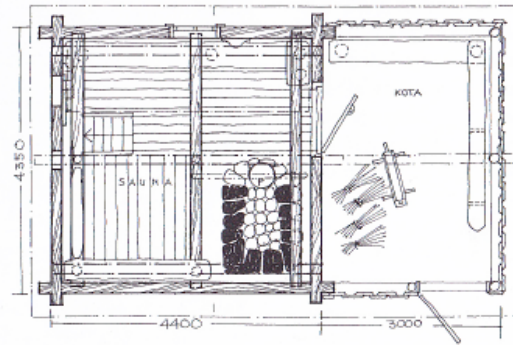
2.1 PIHASAUNANTARINA

Sauna-sanan esiintyminen suomen kielessä kertoo sen periytyvän

esihistorialliselta ajalta, jolla ennen *pirtin* ja *kylpysaunan* syntymistä tarkoitettiin pitkälti maahan kaivettua kuoppaa. Varhaisimmat saunat olivat maasaunoja; tuohi- ja turvekattoinen riu’uilla verhottu tila, jonka keskellä olevan avotulella kuumennetun kivikasan päälle valehtiin vettä. Hirsistä salvottu yksihuoneinen savusauna vakiintui noin 1500 vuotta sitten ja pysyi melko samanlaisena 1900-luvulle asti. Sauna tilana tai rakennuksena ei ole kokenut suuria muutoksia vuosisatojen aikana, mutta matka nykyhetkeen on synnyttänyt lukuisia saunarakennusmuotoja kuten pitkän elinkaaren eläneen hirsirakenteisen kantsaunan alueellisine ominaispiirteineen (Valonen, Vuoristo 1994, 36-37; Hautajärvi 2006, 169; Saunan suunnittelu, 2008, 13-18).

Saunarakennuksen on pitkälti käsitetty olevan puuseinäinen huone-tila - erillinen rakennus tai osa rakennusta - joka lämmitetään hyvin lämpimäksi kiviä sisältävällä uunilla. Sen erikoislaatu tilana syntyy sen vaihtelevasta ilmanalasta, kostean ja kuivan ilman muutoksista, kun heitetään vettä kuumille kiville. Sauna on pesupaikan ja monien tapojen ja uskomusten temppelin lisäksi toiminut niin asuntona, riihenä ja synnytyspaikkana kuin pellavan, maltaan, teuraan ja lihojen käsittelypaikkana. Saunan rooli on myös vaihdellut sijainnin ja talon varakkuuden suhteen. Suurissa taloissa oli erilliset mallas- tai palvaus-

Kuva 6 hämäläis-lounaissuomalaistyyppisen mallasparvisaunan mittauspiirustus (Risto Vuolle- Apiala) Kuva 7 Alunperin korpilah-
telainen parvisauna on nykyään Muuramen
Saunakylässä

saunat, mutta pienemmissä sama tila kelpasi kylpemiseen ja kypsentämiseen. (Valonen, Vuoristo 1994, 36-37; Karjanoja-Peltonen 1997, 31; Saunan suunnittelu 2008, 13-18; Ranta-Seppovaara 2003,20)

Pihapiirissä saunan paikka on vaihdellut. Länsisuomalaisessa umpikartanossa sauna on ollut osa pihapiiriä, idässä sauna sijaitsi tulipalovaarankin vuoksi kauempana muista rakennuksista saunakaivon tai lähteen läheisyydessä. Suuri muutos saunoissa tapahtui kun 1800-luvun puolivälissä kehitettiin savupiipullinen ulossavuava kiuas ja saunan rakentaminen oli aiempaa turvallisempaa. Saunoille myös asetettiin korkeita palovakuutusmaksuja, mikä vauhditti siirtymistä vielä melko yleisestä pesupaikasta, savusaunasta savupiipullisiin Savusauna oli tässä vaiheessa jo luonnollinen osa kaupungin rakennuksia, se oli tärkeä rakennus jopa pääkaupungin hienojen bulevardien varsilla. (Karjanoja-Peltonen 1997, 31; Valonen, Vuoristo 1994, 36-37; Saunan suunnittelu 2008, 17-19; H. J Viherjuuri 1944 Hautajärven 2008, 169 mukaan)

1800-luvulla tapahtuneiden kaupunkien suurpalojen jälkeen

uudet asemakaava-ajatukset korostivat paloturvallisuutta. Paloturvallisuussyistä kaupunkien rakennussäännöt saattoivat kieltää tonttikohtaiset saunat kokonaan, tai asettaa niiden rakentamiselle tiukkoja ehtoja, esimerkiksi minimietäisyyden päärakennuksesta tai vaatimuksen kivirakenteisuudesta. Tällöin saunojen rakentaminen ahtaille kaupunkitonteille kävi usein kannattamattomaksi. Ratkaisuna olivat maksulliset yleiset saunat, joiden kulta-aika sijoittui 1800-luvun lopusta 1930-luvulle. Ne vaihtelivat toiminnoiltaan että tunnelmaltaan hienoon kylpyläkulttuuriin ja palvelujen tarjoamiseen pyrkivästä laitoksesta vaatimattomiin kansanomaisiin korttelisaunoihin. (Furo&Sauna 1997, 54, Hautajärvi 2006, 169; Karjanoja-Peltonen 1997, 31; Saunan suunnittelu 2008, 17-19)

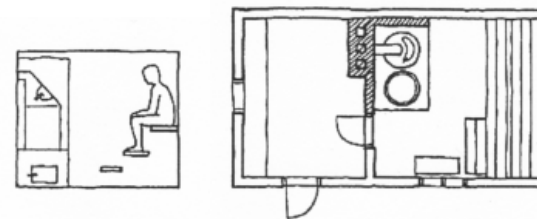
Yleiset saunat liittyivät teollistumiseen ja kaupungistumiseen: maaseudulta kaupunkiin muuttanut työväestö tarvitsi myös hygienia-tiloja. Yleiset saunat olivat luonnollisesta puumökistä eroten klinisemmän ja kolkkomman oloisia kivipintaisia höyryhuoneita. Juuri yleisten saunojen kukoistusaikana kaupungeissa asuttiin hyvin ahtaasti ja

Kuva 8 Saunarakennus pyykkilupana

Kuva 9 Kotiharjun yleinen sauna on perustettu 1928 yleisten saunojen kulta-ajalla. Vakiosauhojat pitävät yhä kaupunkikulttuurin tärkeää yhteisöllistä ilmiötä voimissaan.

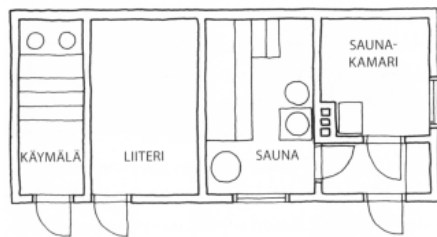

Kuva 10 1900-luvun alussa yleisesti koko maassa tunnettu pihasaunarakennus, joka oli pieni peräseinälauteella varustettu yleissauna maatilain pihapiireissä ja kaupungin omakotitalontonteilla. (Perustietoja saunasta, RT 91-10430)

asuntopula oli kova. Yleensä tontin kaikki piharakennuksetkin tarvittiin asuinkäyttöön. (Saunan suunnittelu, 2008, 21)

Kaupungistuminen saatiin 1900-lukua lähestyttäessä vesi- ja viemäri-rakenteiden sekä sähkövalon myötä kunnolla käyntiin ja tästä seurasi rakennuskannan muuttuminen maalaisemmista puutaloista kivirakennuksiin. Tässä kehitysvaiheessa kaupunkien pihasaunakulttuuri kuihtui, saunarakennus sai väistyä syrjään ja esimerkiksi 1920-luvun mukavuus, kylpyamme, koettiin saunaa houkuttelevammaksi ja paljon sivistyneemmäksi kaupunkilaisen peseytymispaikaksi. (Saunan suunnittelu, 2008, 20-21; Forsell 2007, 28)

Pihasaunan kehitys jatkui 1900-luvulla kaupunkien laitamilla ja esikaupunkialueilla. Se alkoi 1910-luvulla löytää luontevaa uudenlaista rooliaan pihanperällä, omakotitalon pihapiiriin saunana. Pihasauna sai samaan rakennukseen kaverikseen taloustiloja, puuliiterin ja käymälän ainakin, sekä 1920-luvulla usein pukuhuoneena toimineen saunakamarin, jotka toivat ahtaaseen asumiseen lisätilaa ja saunomiseen mielekkyyttä. Maalattain korvasi lämpöeristetty pestävä permanto. Pihasauna oli voimakkaasti toiminnallinen tila, jonka tilakokemus syntyi monien toimintojen, kuumuuden, kosteuden ja joskus huononkin ilmanlaadun

*Kuvat 11 ja 12
Omakotitalon piharakennus, jossa saunan lisäksi saunakamari,
liiteri ja käymälä
Kuva 13
Säilyneet pihasaunat ovat usein rähjöisiä, mutta intiimin
kodikkaita*

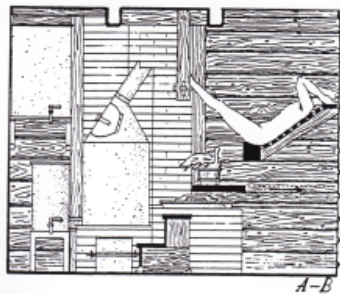
Kuva 14 Sauna pihapiirissä 1970-luvulla

muodostamassa fyysisessä ympäristössä. (Furo&Sauna 1994, 56; Forsell 2007, 28; Saunan suunnittelu, 2008,

Pihasaunat olivat siis yleisiä kaupunkialueillakin vielä 1950-luvulla, mutta vähitellen tonttipulan myötä sauna siirtyi asuinrakennukseen: kellariin tai siipirakennukseen. Sähkökiukaat tulivat markkinoille 1940-luvun lopulla, mutta niiden varsinainen esiinmarssi tapahtui 1970-luvulla, kun niitä alettiin sijoittaa uusiin kerrostaloasuntoihin. Nykyään pieni sähkösauna kuuluu lähes kaikkiin uusiin asuntoihin. (Saunan suunnittelu, 2008,23-25; Furo&Sauna 1994, 56)

Kuva 15 Taloyhtiön sauna 1960-luvulta on varustettu sähkökiukaalla ja sähkövalolla.

*Kuva 18 ja kuva 19
Oiva Kallion 1929 Villa Oivalaan
suunniteltu pyöröhirsinen sauna-
mökki uniikkeine lauderatkaisuine
on jäänyt Suomen saunahistoriaan
lukuisten sauna- ja kesämökkien
arkkityyppien esikuvana*

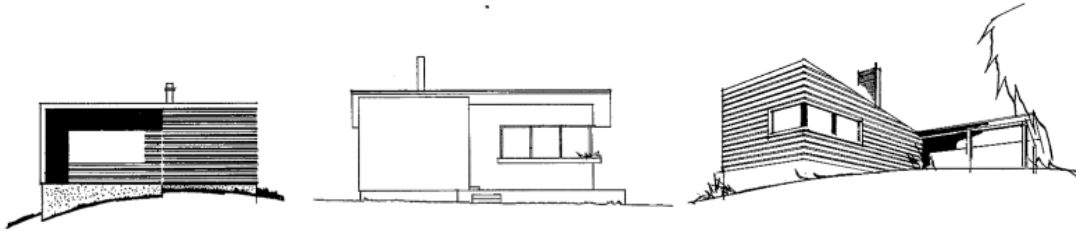

*Kuva 16 Villa Pulkanranta, Eliel Saarisen vuonna
vuonna 1900 vanhemmilleen suunnittelema kansal-
lisromanttinen puuhuvila
Kuva 17 Varakkaiden kesäasukkaiden hienostunutta
kahvittelua Pulkanrannassa*

2.2 SAUNA- JA HUVILA-ARKKITEHTUURISTA

Saunarakennuksesta puhuttaessa, ei sitä voida irrottaa vapaa-ajan rakentamisesta eikä päinvastoin, niin oleellinen sauna osana kesämökin toimintoja ja tunnelmaa on. Vastaavaa tilakokemusta ja toimintoja haetaan kesämökistä, vapaa-ajan rakennuksen rantasaunasta - arjesta irtautumista, luonnon kohtaamista ja oman henkisyiden löytämistä - elpymistä.

Pihasauna, joka ei siis ole talousrakennus vaan ennen kaikkea sauna, pesutilat ja muut toimintoja ja kokemusta tukevat oleskelutilat, liittyy vahvasti suomalaiseen huvilakulttuuriin, sillä vapaa-ajan asumisen toiminnot on aina koettu oleelliseksi rakentaa juuri saunan ympärille. Pihasaunan rakennustaiteellisen historian merkittäväksi etapiksi muodostui nuorten arkkitehtien ja kuvataiteilijoiden vuosisadan vaihteen suomalaisuutta ja kansanomaista yksinkertaisuutta korostava elämänuoto. Tämä toteutui kaukana kasvavista kaupungeista yksinkertaisten, maalaismaisten ateljeetalojen pihapiirissä. Saman ajan huvila-arkkitehtuurista poiketen näissä saunoissa oli ihanteena käyttää tummaa maalaamatonta hirttä. Tähän ihanteelliseen asuin- ja työympäristöön kuului erillinen saunarakennus, perinteinen lamasalvosrakennus tyyliteltyinä

Kuvat 20-22 Ulkoilu- ja viikonloppumajojen tyyppipiirustuksia syntyi useissa talotehtaiden suunnittelukilpailuissa, kuvat Kastor Oy:n painattamasta esitteestä

ajan henkeen. Taiteilijat Akseli Gallen-Kallelasta Pekka Haloseen ja Emil Wikströmiin ovat omilla ateljeekodeillaan ja niiden saunarakennuksilla olleet määrittämässä pihasaunarakennuksen arkkitehtuuria ja suomalaisen saunan ominaisinta tilakokemusta. (Karjanoja-Peltonen 1997, 144; Hautajärvi 2006, 16)

Nuoren itsenäistyneen kansakunnan kiinnostus omaan historiaansa vaikutti saunan arkkitehtuurin nousuun, ja 1920-luvulla nuoret arkkitehdit suunnittelivat yksinkertaisia romanttissävytteisiä hirsisaunoja huvilamiljöisiin. Pihasaunaa tiloiltaan vastaavia saunarakennuksia ovat olleet esimerkiksi 1930-luvulta lähtien rakennetut viikonloppu- ja saunamajat; ulkomailta levisi idea pienestä ja halvasta kesäasunnosta kaupungin lähellä, ja nuoret arkkitehdit suunnittelivat funktionalismin innoittamina pelkistettyjä ja loivakattoisia taloja. Näiden ulkoilumajoina tai kesämökkeinä toimineiden pikkutalojen arkkitehtuuria ja tilasuunnitelmia julkaistiin rakennusalan yritysten järjestämien huvilakilpailujen tuotoksia esittelevissä vihkosissa. (Karjanoja-Peltonen 1997, 144; Hautajärvi 2006, 17)

Pienen ja funktionaalisen lauantaimajan tai ulkoilu- ja urheilumajan, oli tarkoitus mahdollistaa arjesta irtautuminen küreisille elämänmyönte-

Kuva 23 La Maison Bleu - J.S. Sirénin suunnittelema puuhuvila vuodelta 1938-39

sille ja tarmokkailla kaupunkilaisille. Tarvetta pitkään oleskeluun tarkoitettuihin suuriin ja kalliisiin huviloihin ei pidetty enää ajankohtaisena. Funkkiksella olikin tärkeä rooli huviloiden, mökkien ja saunatupien arkkitehtuurissa. Rakentamista haluttiin helpottaa ja rationalisoida, kaikenlaiseen koristeluun tai erikoisiin ratkaisuihin ei resursseja käytetty, pyrittiin selkeään ja yleispätevään, helposti monistettavaan rakentamiseen. (Hautajärvi, 2007, 17-19)

Hirsirakentamisesta siirryttiin rankarunkoisiin lautarakenteisiin puutaloihin ja samaan aikaan tavoiteltiin eleetöntä horisontaalilinjaista ilmettä arkkitehtuurissa. Perinteinen tyyli piti pintansa funkkiuksen rinnalla vaikka ”uusasiällisuus” olikin tullut jäädäkseen arkkitehtuuriin, muotoiluun ja vaatetukseen. 1930-luvun loppupuolella rakennettiin ensimmäisiä varsinaisia saunamajoja eli rantamökkejä, joissa saunan lisäksi oli oleskelutila ja joskus makuualkovi. Näistä usein veden ääreen rakennetuista saunamökeistä tuli vuosikymmeniksi malli suomalaiselle

Kuva 24 ja kuva 25 Villa Silla on Kaj Englundin kesämökki vuodelta 1947. Tuvassa on lämmin, kotoisa ja rento tunnelma.

Kuva 26 Alvar Aallon Muuratsalon koetalon pihasauna soveltaa hirsirakennusperinnettä modernisti

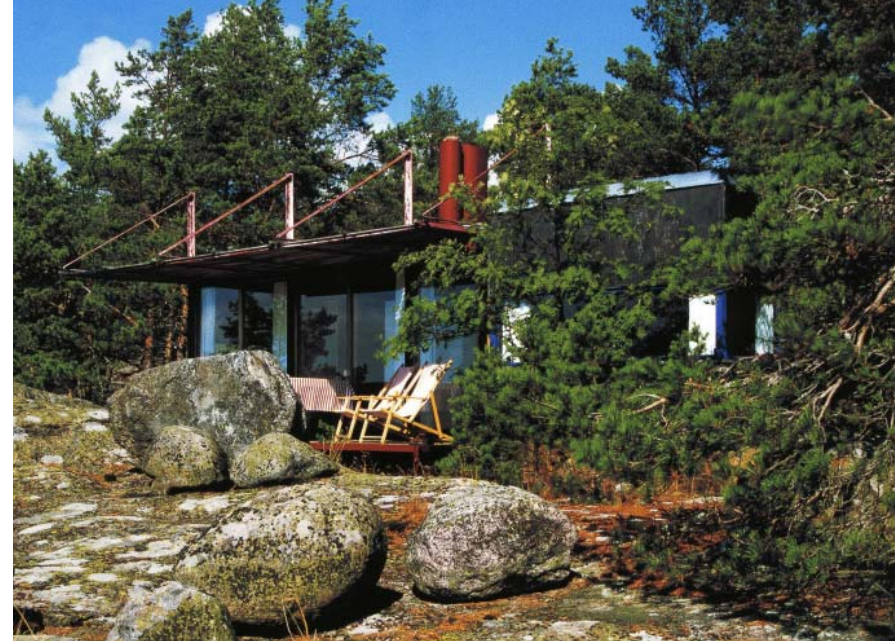
kesämokkirakentamiselle. (Hautajärvi, 2007, 19-22)

Huvilarakentaminen lisääntyi 50-60-luvuilla suuresti. Niitä rakennettiin kaupunkien lähistölle, järven rannoille ja saaristoon, ja liikenneyhteyksien parannuttua, yhä kauemmas. Loma-asuntojen rantasaunojen rakentaminen merkitsi saunojen renessanssia ja paluuta luontoon. 1950-luvun jälkipuoliskolla saunat ja kesähuvilat saivat modernistisen arkkitehtonisen ilmeen: talot ja huoneet madaltuivat, katot loivenivat ja muuttuivat lopulta tasakattoisiksi, räystäättömiksi rakennuksiksi. Sisustus oli tärkeässä roolissa vaatimattomana ja pelkistettynä voimakasta luontokokemusta tukevana elementtinä. Suuret lasi-ikkunat toivat luonnon osaksi tilakokemusta ja ympäröivä maisema moninkertaistui. (Furo&Sauna 1994, 56; Hautajärvi, 2007, 24)

Rakennusperinteestä ammentavien modernien mökkien sisustuksessa näkyi usein sijainti tai ympäristön ominaispiirteet: lapinmökkit erosivat saaristolaistyylisestä ja metsästysmökkeistä. Nykyäänkin tarkasteltuna modernistinen huvila-arkkitehtuuri on tuottanut hyvin vapaa-ajan rakennuksiin sopivia kauniita, valoisia ja toimivia tiloja, joista voidaan ottaa mallia yhä edelleenkin yksityiskohtien ja teknisten ratkaisujen hyvästä nykyaikaisesta suunnittelusta huolehtien.

Kuva 27 Askeettinen merimaisema ja 60-luvun raidalliset kansituolit. Suuret lasi-ikkunat yhdistävät ulko- ja sisätilan.

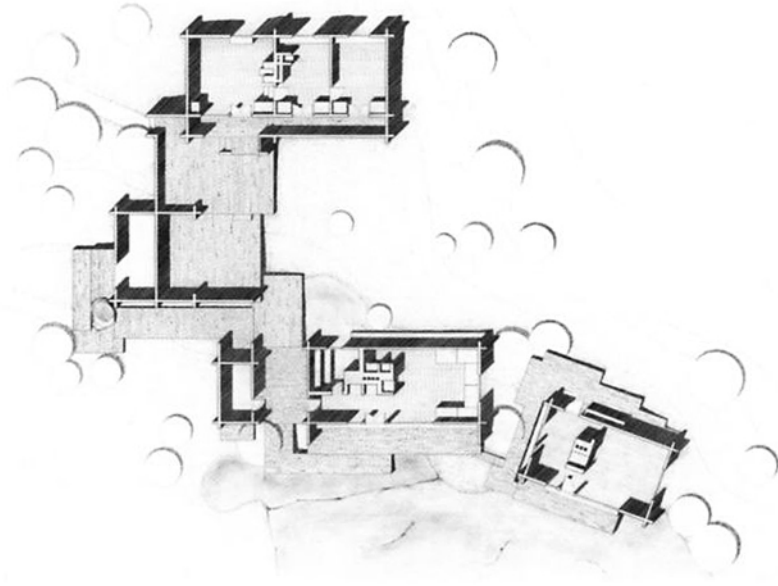
Kirkkaat värit ja metallirakenteet ovat 60-70-luvun huviloiden arkkitehtuurin tärkeitä tekijät.

Kuva 28 ja kuva 29 Mökki Ilosessa korostuu modulaarinen teräsrakenne ja ajan hengen mukaiset ratkaisut, jotka tuntuu voimakkaan värisinä vierailta luontoympäristössä.

Kuva 30 Huvila Pulkkinen rakentuu pitkälti samojen aineksien varaan, mutta onnistuu istumaan maisemaan ja luontoon paremmin vähemmän sidotussa muodossaan, punaiset yksityiskohdat ovat kiinnostavia ja terästävät entisestään rantakallion rakennusta.

Radikaali 60-70-luku tuotti aikaisempaa enemmän esivalmisteisia kesämökkejä ja sarjavalmisteisia höylähirsimökkejä. Uusien materiaalien vallankumouksen ja sarjatuotannon tehokkuuden ihannoinnin myötä tehtiin home- ja kosteusvaurioisia tasakattoisia puurakentamisen luonteen kadottaneita rakennuskokeiluja; tästä seurasi puu- ja hirsirakentamisen ja muun käsityötaidon jääminen paitsioon. (Hautajärvi, 2007, 25-27)

Rakentamisen yleinen taso laski täten myös sauna- ja huvilarakentamisessa, vaikka monissa arkkitehtien suunnittelemissa vapaa-ajan rakennuksissa tuotettiin modernia luonnonmukaista arkkitehtuuria vuosikymmenille ominaiseen tyyliin. Uusien materiaalien soveltaminen mökkisustuksessa tuotti värikkäitä kokeilevia tiloja, jotka eivät olleet linjassa mökkisustuksen lämminhenkisten ja puuhun pitkälti nojautu-

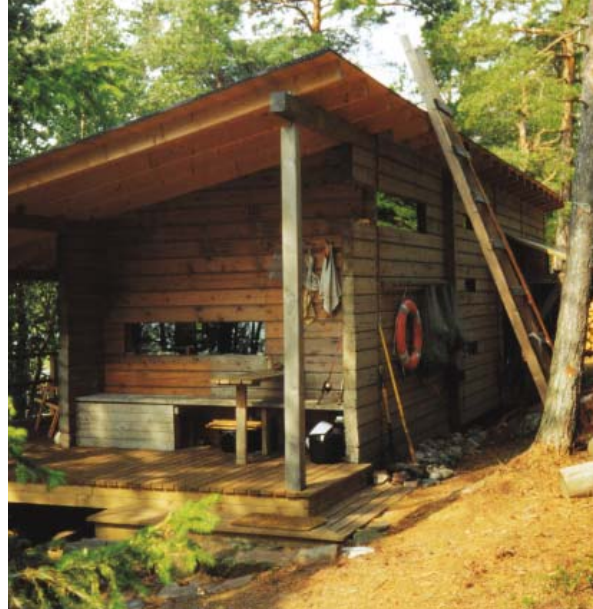

vien perinteiden kanssa. Muutamia helmiä näillekin vuosikymmenille mahtui. Kaija ja Heikki Sirénin lomasaari Barösundissa vuosilta 1966-69 on luonnonmukainen eri toiminnallisten rakennuksien moderni kokonaisuus ja vaihteleva viihtyisä pihapiiri, josta asuinrakentamiseenkin voitaisiin ottaa mallia. (Hautajärvi, 2007)

1980-luvulla arkkitehdit suunnittelivat ja toteuttivat muutamia perinteisiä linjakkaita hirsisiä saunarakennuksia. Vasta 1990-luvulla alettiin puurakentamisen ja käsityötaidon tilaa todella elvyttää. Luonnonmukaisista ja kestävästä materiaaleista paikallaan rakennetut tarkoituksenmukaiset vapaa-ajan asunnot nostivat tasoaan. (Hautajärvi, 2007, 28) Saunan rakennustaitteessa ja sisustuksessa on pidetty vallitsevana tavoiteltuna piirteenä yksinkertaisuutta, jopa askeettisuutta. Kaikenlaisista kokeiluista ja ajan vaikutuksista huolimatta, hyvä periaate saunaraken-

Kuvat 31-33 Kiehtovia suljettuja ja avoimia sisä- ja ulkotiloja kylämäisellä Lingonsön Lomasaarella, Kaija ja Heikki Sirén. Kuvista näkee kuinka asunnon ulkotiloissa valon ja varjon merkitys korostuu. Kokonaisuusmuodon ja muodon sisäisen sommittelun vapaus ja avoimuus tekee pihapiiriin ympäröivän luonnon kanssa viihtyisiä ja luonnonmukaisia tiloja symmetristä ja geometristä muotoa paremmin.

Kuva 34

Moderni hirsirakenteinen sauna Karhi on upotettu joen törmään. Se muodostaa muurin kanssa suojaisan kanjonin vilvoittelulle

Kuva 35

Saunatupa Saarelainen on yhtä aikaa perinteinen ja moderni. Karmittomat kapeat ikkunat hallitsevat pitkänmallisen rakennushahmon arkkitehtuuria ja sisätiloja

nuksen arkkitehtuurissa on ollut yksinkertaisuus ja luonnonmukaisuus: neutraali hahmo, joka istuu hyvin maisemaan ja korostaa ympäröivää luontoa. Koristeellisuutta ja muotoaiheita on ilmennetty yksityiskohdissa, ovissa, saranoissa ja vetimissä. Saunanrakennusperinteet ja tyyli eivät edellytä romanttisuutta tai keinotekoisia koristeaiheita, pikemminkin aitojen luonnonläheisten materiaalien kuten puun ja kiven luontevaa käyttöä. Näihin arkkitehtonisiin tavoitteisiin ovat pyrkineet ja usein siinä onnistuneetkin ainakin arkkitehtien omat kesähuvilat ja saunakokeilut. (Karjanoja/Peltonen/1997/32-33).

Sauna- ja huvilarakennukset toteuttavat usein eri näkökulmista luonnonmukaista arkkitehtuuria. Yksi variaatio on teräs- ja betoniarkkitehtuurissakin useammin toteutuva yksinkertainen geometrinenkin hahmo, joka ikkunoi ympäröivää maisemaa eleettömästi taidokkailla aukotuk-

silla ja yhdistää sisä- ja ulkotilan tilarakenteet. Esimerkkejä tästä tyylistä on toteutettu myös puurakentamisessa.

Arkkitehtuuri voi myös pyrkiä tutkimaan ja luomaan luonnon tilarakenteita ja metsän arkkitehtuuria rakentamisessa - ympäristön massoja, rytmiä ja jännitteitä jäljitellen. Luonnon tilarakenteita ja metsän arkkitehtuuria tutkivaa arkkitehtuuria ovat muun muassa tuottaneet Alvar Aalto ja Timo Leiviskä (Louekari, 2006) Tiloissa voi kokea luonnon ja ihmisen suhteen ja inhimillisen mittakaavan, muodon ja rakenteen. Luontoon hyvin asettuvalla kokonaisuudella voidaan saada aikaan muutakin kuin arkkitehtoonisesti kaunis sommitelma; hyvin suunniteltu sisä- ja ulkotilojen kokonaisuus. Luonnonmukainen rakennuksien yhteenliittymä saa aikaan toimivan ja viih-

tyisän pihapiirin - luontaisen tilojen kudelman.

Toisaalta rakennukset asettuvat usein myös pinnoiltaan ja rakenteiltaan ympäristöön: niissä käsittelemätön tai kevyesti käsitelty puu on pääosassa ja pinnat ilmentävät rakennetta luontevasti, lasi läpinäkyvänä toistaa ja kehystää maisemaa. Sisä- ja ulkotilat, terassiratkaisut, vilpolat, pergolat ja kuisetit ulottavat rakennuksen ympäristöön toiminnallisesti sekä visuaalisesti. Näillä joskus rakennuksen sisäisillä välitiloilla voidaan myös muodostaa luonnonkaltaisia tilarakenteita ja voimistaa rakennuksen ja ympäristön tilarakenteellista yhteyttä. (Louekari 2006, Stenros-Aura 1984)

“Voimme nähdä täysin geometriset tilarakenteet alkuperältään luontoon viittaavina myös silloin, kun suunnittelijan antama viite luo edellytykset tällaiselle tulkinnalle, kuten Kazuyo Sejiman Park Cafén kohdalla, jossa suunnittelija viittaa rakennuksen ja ympäröivän puiston tilarakenteelliseen yhteyteen.”

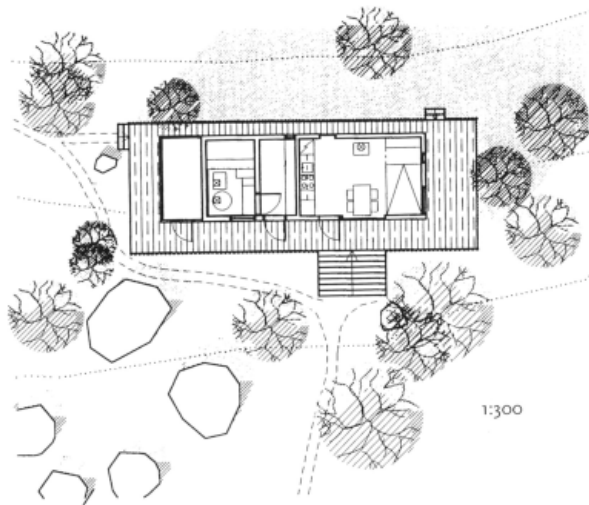
(el croquis 99: Kazuyo Sejima, Ryue Nishizawa, Madrid, 2000, s. 121).

Kuva 36

Lasiaukkojen nauha muodostaa verkkomaisen pinnan joka kehystää vaihtelevasti näkyviä maisemasta. Kuva Villa Ninasta, Kustavista

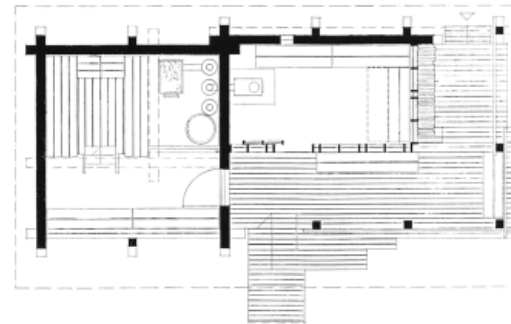
Kuva 37

Suuri lasipinta, jota rytmittää modulimittava puutejako, moninkertaistaa maiseman.

Kuva 38-39

Rankorakenteisen, vaneriverhoillun Sauna Muuraiskallion terasseja verhoavat kuoritut kuusenrangat. Tontin ensimmäisenä rakennuksena sen varusteluun on kuulunut keittiö, makuutila ja varastoja. Männikkörinte on myöhemmin täydentynyt yhtäläillä luonnon värejä toistavalla kesäasunnolla. (Hautajärvi 2006, 146)

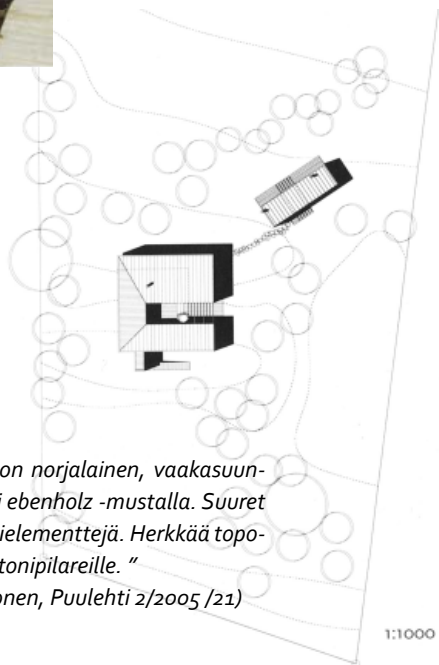
Kuva 40-41

Vanhoista hirsistä Juvalla rakennettu Huitukan sauna asettuu luonnonmaisemaan mainiosti: se yhdistää lasipaviljonkimaisen rakenteen, kierrätys Shirret ja punuvat detaljit turvekaton alle kiehtovaksi, ajattomaksi kokonaisuudeksi. (Hautajärvi 2006, 198)

Kuva 42-44

Villa Nina ja Sauna Rosa-Maria sijaitsevat Kustavissa havupuuvaltaisella rantakalliolla. Niiden muodostaman pihapiirin suunnittelussa ulko- ja sisätilojen elämyksellisyys on ollut tärkeä lähtökohta. Luonnonmaisemaan ne sopivat hyvin materiaalien struktuurien, tumman ja punertavan puun kontrastin ja ilmavan arkkitehtuurin puolesta. (Puulehti 2/2005, 22)

“Päämateriaaleina ovat puu ja lasi. Julkisivuverhous on norjalainen, vaakasuuntainen avosaumalauδοitus, joka on sävytetty kahdesti ebenholz -mustalla. Suuret lasipinnat ovat suoraan runkoon asennettuja lämpölasielementtejä. Herkkää topografiaa haluttiin suojella nostamalla rakennus teräsbetonipilareille.”
(Villa Ninan suunnittelijat Kimmo Köpilä ja Topi Laaksonen, Puulehti 2/2005 /21)

*Kuvat 45-46
Modernien huviloiden ulkotilat muodostavat omia
sisätilojaan. Nämä rakennushahmelle alisteiset välitilat
ovat toiminnallisesti arvokkaita, mutta voimistavat myös
sisätilan yhteyttä ympäristöön.*

*Kuva 47
Gulichsenin loma-asunnon arkkitehtuuri harmaantuneine ulkoverhouksineen ja ladonvineen
muistuttaa merenrannan vaatimattomista venevajoista.*

Rakennettua ympäristöä ja luontoa voi olla kulttuurimaisemissa vaikea erottaa: meren kalliorannassa harmaantunut kalastustorppa tai venevaja tuntuu luontevalta. Rakennusperinteen tutkiminen ja soveltaminen vapaa-ajan rakennuksissa on tuottanut usein luonnonmukaista ja kulttuurimaisemaan hyvin sopivaa arkkitehtuuria.

Vapaa-ajan rakennusten sisustuksessa nousee esille niihin selkästi kuuluvia elementtejä. Elpymisen tilassa luonnon läsnäolo ja sen kokeminen nousee erityiseen arvoonsa, arkkitehtuurissa pyritään luonnonmukaisuuteen eri keinoin - puumateriaali, suuret tai lukuisat taidokkaat aukotukset ja luonnonvalon hyödyntäminen. Pienen mittakaavan rakennuksissa ulko- ja sisäarkkitehtuuri nivoutuvat yhteen erityisesti; arkkitehtuurin mittasuhteet, ulkotilat, terassit ja kulkureitit vaikuttavat sisätilan rakentumiseen. Arkkitehtoniset keinot kuten suuret ikkunakentät tai voimakas modulirakenteen näkyminen karakterisoivat sisä-

Kuvat 48-49

Aukotuksilla on tärkeä rooli kotipihan, luonnontilaisen metsän tai merimaiseman kehystäjänä.

Ikkunoiden koko, sijainti ja rajaantuminen vaikuttaa voimakkaasti tilakokemukseen.

tilaa vahvasti.

Saunarakennuksissa ja saunan sisustuksessa materiaaleista puu esiintyy pääasiallisena, yhdistyen usein kiveen ja lasiin. Puu on lämmin ja elävä materiaali, joka on luontainen valinta luonnon yhteyteen rakennettavan rakennuksen materiaaliksi. Puuta myös käytetään usein sille luontaisella tavalla, se ilmentää itse rakennetta mikä tuntuu aidolta. (Stenros-Aura, 1984) Erilaiset pinnoitteet, tapetit tai peittävät maalit kuuluvat harvoin luonnonmukaiseen saunamökin sisustukseen. Koska alkuperäisyys, historia ja muistot liittyvät vapaa-ajan ja saunatiloihin, on patinoituva, elävä puupinta siitäkin syystä voimakas tunnelmatekijä.

Toiminnallisesti saunatilassa ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevilla tiloissa, kuten saunatuovassa, tulisijoilla jo pelkästään lämmönlähteinä on luonnon tavoin tärkeä merkitys. Elävä tuli on voimakas elementti, se tulisi huomioida saunahuoneen ja saunatuovan arkkiteh-

Kuva 50

Matti Sanaksenahon Elina Heleni-
ukselle suunnitteleman tunnelmal-
lisen mökin tiloja hallitsee lämmin
havupuuvaneri. Särmää tiloihin
tuovat vaalealla saumatut tummat
liuskekivipinnat.

Kuva 52

Tulisija ja maisema saattavat olla kilpailevia elementtejä pienissä mökeissä. Toisaalta tässä ollaan elämyksellisesti kuin ulkona nuotiolla; sisätila on yhtä maiseman kanssa.

tuurissa ja sisustuksessa. On oleellista että oleskelutilassa elementit - kiinteät seinät, aukotukset, tulisija ja kalustus on sijoitettu otollisesti tukemaan luonnon sekä tulen havaitsemista. Tulisijan sijoitus ikkunan eteen voi häiritä hieman maiseman aistimista ja elävän tulen pyhyys alituu ikkunan peilattessa ympäristölle ja maisemalle. Toisaalta pienestä tilasta tulisi löytää kulloinkin sopiva paikka nauttia tilan eri elementeistä, joten kalusteiden keveys, siirrettävyys ja ikkunoiden sijoitus mahdollistaa useat näkymät.

Saunatupa on usein kalustettu vain oleskeluun tai lepäämiseen, ja kalusteiden ja sisustuksen yksityiskohdissa näkyy skandinaavisen designin ja klassikoiden yhdistyminen arkiseen ja askeettiseen ja toisaalta perinteikkääseen sisustukseen. Kalusteet ovat usein puuta eri tavoin käytettynä: moderneissa tuoreissa sisustuksissa näkyy puusepäntaitoja, tanskalaisia klassikkokalusteita ja *artekia*. Rennommissa istuinkalusteissa näkyy rottinkia, muhkeita tyynyjä tai irtopäällisiä. Tiloja elävöittävät tyyppillinen esineistö: kynttilät, lyhdyt, huovat, kirjat ja saunomiseen

Kuva 51

Saunatupa Nokassa tulisijan keskeinen sijainti lähellä maisemaikkunaa mutta omassa rauhasaan, on ideaali: lepotuoleissa istuessa voi nauttia halutessaan maisemasta tai takkatulesta tai molemmista.

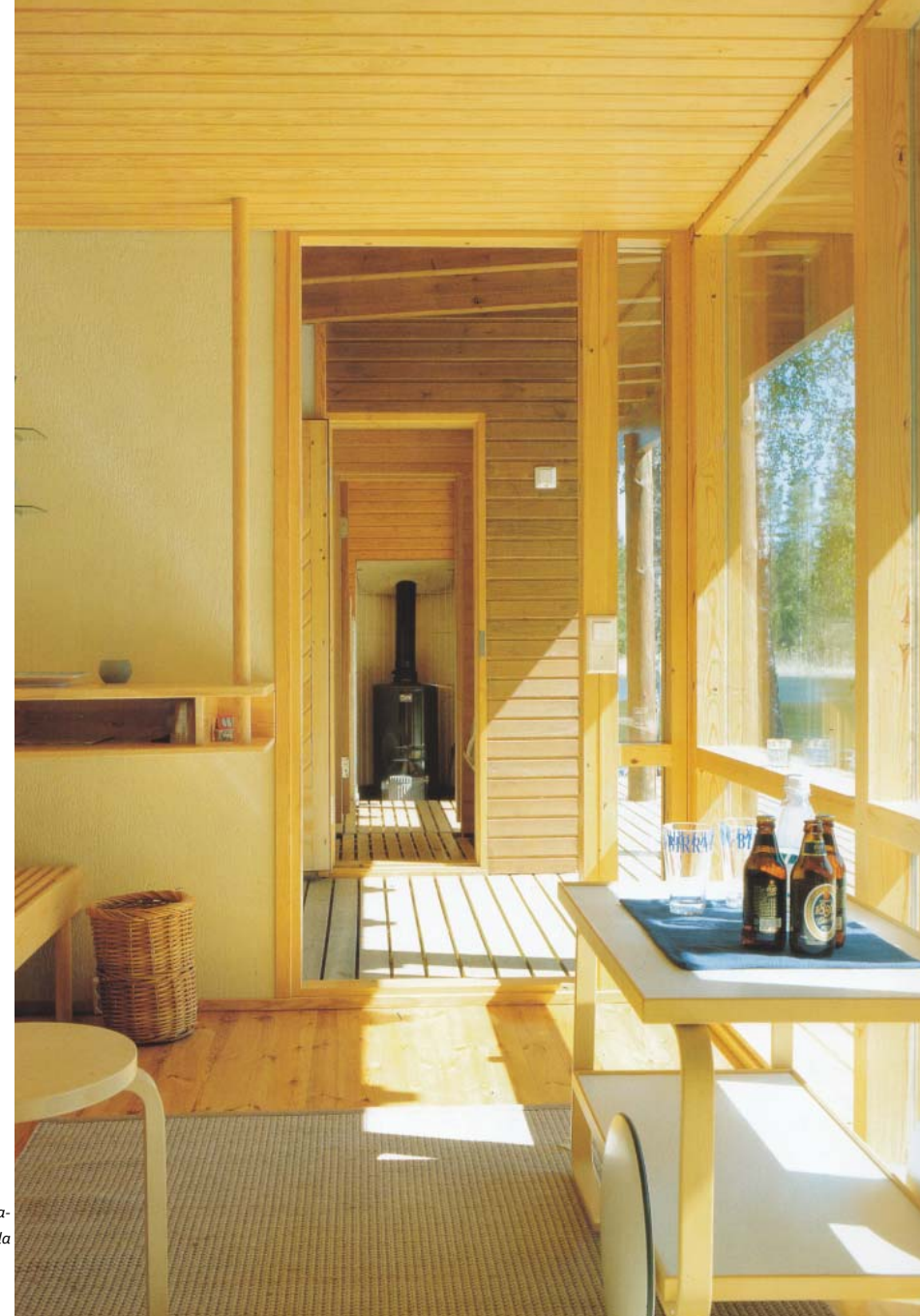
Kuvat 53-54

Pienessä saunatuovassa on istuinryhmän lisäksi usein vaatimaton pöytäryhmä. Aukotukset ja rakennuksen sijainti määräävät kuinka altis sisätila on maisemalle ja miten sisä- ja ulkotila yhtyvät. Saunatuovan yleinen lämmönlähde on kamiina.

liittyvä rekvisiitta. Tyypillistä yksittäisten saunojen ja huviloiden arkkitehtuurissa, sisustuksessa, kalusteissa ja esineistössä on tyyli ja kokonaisuus, jota on välillä hankala ajallisesti sijoittaa - se ei edusta minkään kauden trendejä tai suuntauksia kovin voimakkaasti.

Mökeillä ja saunatuovissa on usein käytännönkin syistä vanhoja kalusteita ja esineistöä, jotka koetaan tärkeiksi tunnelman luojiksi. Kun perintömökki on rakennettu, on *marimekot* ja *arabiat* olleet kulutustavaraa. ”Retrot” eripariset esineet ja mummonmökkin tunnelma vievät ajatukset lapsuuteen tai ainakin pois nykyhetkestä, sen huolista ja vaatimuksista. Myös mökillä tai saunatuovassa tehtäviin askareisiin ja harrastuksiin liittyvät esineet saavat olla esillä: lintukirjat, metsästysvarusteet, onkivapa, sienikori...

Vapaa-ajan tiloissa, kaikissa välittömästi pysyvästä arkiasunnosta poikkeavissa tiloissa, mökeissä ja saunoissa, oleellista on myös se, etteivät ne ole se kodin tavoin tähdellisin tila osoittaa tyylijatua tai sisustaa jon-

Kuva 55

Tämä saunatuopa on sisustettu tyylikkään vaatimattomasti kiinteillä puukalusteilla sekä suomalaisilla klassikoilla. Luonnonvalolla ja suurilla ikkunoilla on suuri merkitys tilakokemukselle.

Kuva 57

kun tietyn tyylin mukaan; mökkeihin ei liity kaikkia kodin merkityssisältöjä tai käytännön rasitteita. Monesti saunamökkit ovatkin rennosti sisustettuja, ja ajallisesti kerrostuneita kotoisia tiloja, joissa kaikenlainen neuroottisuus oman itsensä ilmaisusta kodin sisustuksessa häviävät. Tilalle tulee rohkeutta ja luovuutta, ja niiden yhdistyessä vaatimattomuuteen, vaihtelevaan ja sattumanvaraiseen esineistöön ja luonnonmukaiseen puuarkkitehtuuriin, syntyy kokonaisuus, jossa eheytyminen ja hyvinvointi voi alkaa.

Kuva 56

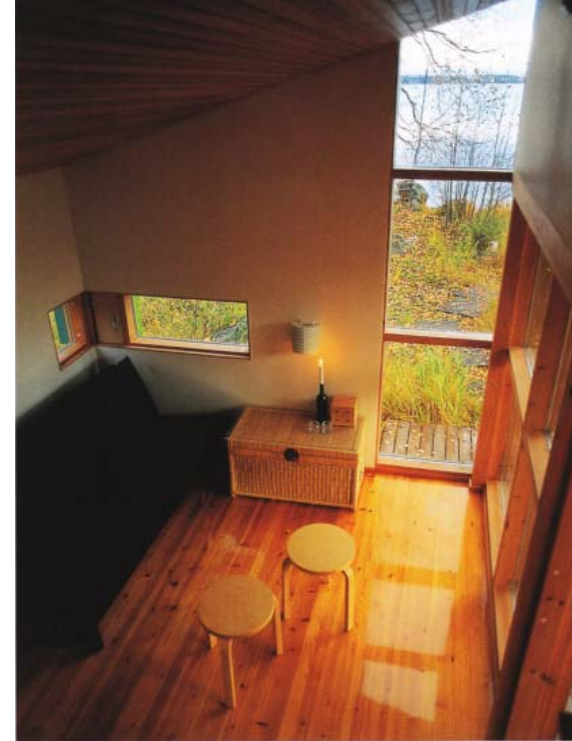
Klassiset rottinkikalusteet, rennon arkinen kiintokalustus, voimakkaat puurakenteet ja -pinnat yhdessä esineistön kanssa luovat loma-asunto Gullichsenin viihtyisän askeettisen ja luonnonmukaisen sisustuksen.

Kuva 58

*Kuva 59
Monissa alunperin kauniilla puupinnoilla olleissa
kesäasunnoissa on tiloja pyritty uudistamaan ja
raikastamaan maalaamalla seinät valkoisiksi.
Herttainen tunnelma syntyy lempeistä muodoista,
väreistä ja kuoseista.*

Kuva 60

Sauna Rosa-Marian saunatupa on suunniteltu soveltumaan oleskeluun ja saunan jälkeisestä olosta ja maisemasta nauttimiseen. Kalustuksena on keveät ja rennot lepotuolit ja Nurmesniemen saunajakkarat. Aukotukset tukevat tilakokemusta vaikka isot kokoseinän lasit tekevätkin pienestä tilasta hieman akvaariomaisen.

Kuva 61

Villa Tuulan rantsaunan tiloja on hyödynnetty monipuolisesti rakentamalla majoitukseen sopiva parvi saunatilojen päälle. Itse tupa on näyttävä paikka maiseman ja öisen tähtitaivaan tarkasteluun.

Kuva 62

Saunatuovassa on tärkeää voida jatkaa saunomisen rentoa tunnelmaa, vaikka katsellen elävää tulta.

Kuva 63

Oiva Kallion Villa Oivalan tuvassa on oleelliset vapaa-ajan hetken elementit: lepotuolit, lukemista ja tunnelmallinen tulisija

Kuva 64

Tyypillinen vielä käytössä oleva pihasauna. Monet pihapiirien saunoista vaatisi korjausta tai päivittämistä, jotta ne säilyisivät vielä seuraavatkin 50 vuotta käytössä. Uusi saunarakennus voi olla hyvä vaihtoehto säilyttää hieno, vanha tapa ja perinne.

Mieleisen mökin suunnittelu, rakentaminen ja sisustaminen vaatii osaamista ja paneutumista, ja silti se oma, pieni ja vaatimatonkin koti tulisi olla ensisijainen panostuksen kohde, jotta arki olisi mahdollisimman tyydyttävää.

2.3 PIHASAUNAN NYKYTILASTA

Irtautuminen arjesta vapaa-ajan asunnolle tai saunamökille on ennen kaikkea tarkoittanut usein siirtymistä fyysisesti pois tehokkaasta arjen asuinympäristöstä, liikkumista usein kymmeniä kilometrejä, jopa satoja päästäkseen arjen huolista ja murheista. Mökkeily elämäntapana on tarkoittanut pakoa arjen ympäristöstä. Ero pysyvän asumisen ja vapaa-ajan vieton välillä on tällöin suuri ja eläminen polarisoituu vapaa-ajaksi- ja arjeksi, sen sijaan että arjesta tehtäisiin mahdollisimman mielekästä ja yhteyttä luontoon, omaan itseen pyrittäisiin elvyttämään osana arkea. Toisaalta vapaa-ajan asumisen ja pysyvän asunnon ero on jatkuvasti kaventunut ja vapaa-ajan rakentamisessa ei useinkaan tietoisesti pyritä juuri vaatimattomaan ja koruttomaan arjesta irtautumisen tilaan nykyajan mukavuuksien ollessa mahdollisia. (Heinonen-Ratvio, 2007,50-52; Kuismanen 2005, 3; Taloussanommat 2009a, Salmela 2010)

Pihasaunan käytännössä hävittyä ja yksityissaunan vakiinnuttua, omaa erillistä arjesta irtautumisen tilaa ei ole koettu oleelliseksi suunnitella ja rakentaa pihapiiriin, kun ei siihen pienet tontit ja rakentamisen tapa

Kuva 65

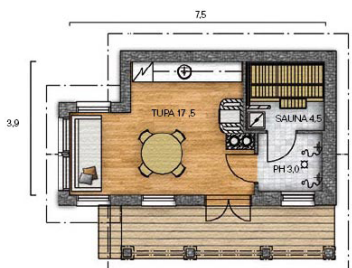
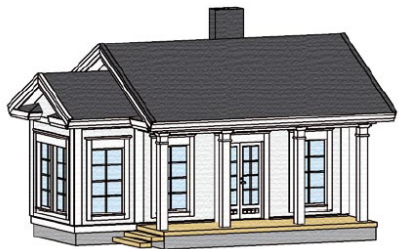
Kevyt kesäsauna, jossa puurakentamisen osaaminen, liitokset ja monien puulajien luonteva käyttö muodostaa hengittävän, raikkaan kokonaisarkkitehtuurin. Sauna on syntynyt TKK:n Puustudiassa opiskelijatyönä opettaja Seppo Häklin johdolla.

muutenkaan kannusta. Syitä tällaiseen kehitykseen on monia, kaikilla ei voi yhteiskunnassa olla mahdollisuutta tai haluakaan suureen monimuotoiseen pihapiiriin luonnon läheisyydessä. Asuntopolitiikalla voitaisiin vaikuttaa uusien alueiden kaavoittamiseen niin että luonnollinen viihtyisä asuinympäristö, johon joko oma tai yhteinen ja jaettu pihapiiri oleellisena osana asumista kuuluu, olisi mahdollista tiivistikin ja kunnallisteknisestikin järkevästi toteuttaa. Pientalo- tai pienkerrostaloalueiden suunnittelussa olisi tärkeää huomioida kokonaisuus ja ulkotilat yksittäisten asuntojen näkökulmasta. Asuinympäristö, esimerkiksi omakotitalon pihapiiri ja rakennukset voisi rakentua useammista toiminnallisista tiloista.

Sähkökiukaan ja huoneistosauvan vakiinnuttua suomalaisen asuinrakentamiseen, ei suurta muutosta saunojen tilaratkaisuissa ole tapahtunut. Mielipiteet uusista kylpemisen muodoista jakautuvat, ja vaikka monet pitävät puulämmitteistä edelleen ainoana oikeana saunana, on kotisauna harvoin omakotitalon, rivitalon tai puukerrostalon pihalla lämpiävä oma tai yhteinen perinteinen savusauna tai modeni pihasauna. Silti asiaa kysyttäessä tai gallupeja tehtäessä, koetaan mieleisimmäksi ja unelmaksi oma pihasauna pihan perällä (Myllymäki 2007)

Mikäli omaan pihaan pihasaunan mielisi saada, on se uutta omakotitaloa rakennettaessa joko valittava valmiista malleista, pakettitalovalmistajalta tai mökkivalmistajalta, suunniteltava itse päarakennuksen ohessa, hankittava arkkitehtisuunnittelu talon kanssa samaan tahtiin tai jätettävä valmiin saunan hankinta myöhempään vaiheeseen. Kustannustehokkainta olisi kuitenkin varmasti suunnitella maansiirtotyöt, tekniikka ja tontin piharatkaisut, kasvillisuus, valaistus ja rakenteet yhtenä kokonaisuutena. Oleellisesti kustannuksiin ja projektin massiivisuuteen vaikuttaa tontin myötä valittu perustustapa, LVIS-tekniikka ja sen osalta saunamökin varustelutaso.

Kuva 66-67
Kannustalon perinteiset puuhuvilat on monistettu pieneen mittakaavaan saunamalliksi. Pohja sinänsä on toimiva ja varmasti minikartano löytää ihailijansa ja paikkansa vaikka englantilaistyyllisen ruusupuutarhan keskellä.

Vanhalle tontille, olemassaolevan päärakennuksen pihapiiriin, on tarjolla joitakin erilaisia valmismalleja, joilla pihasaunatoiminto voidaan täyttää. Osa vaihtoehdoista ja varusteluista vaatii suurempaa tontin muokkausta, mutta kevytrakenteisen puulämmitteisen pihasaunan kantovedellä voi sopivalle maaperälle saada verrattain vähillä tontin kasvillisuuden tuhoamisella tai maatoihin uppoavilla euroilla. Haasteena on löytää malli, joka sopisi vanhaan rakennuskantaan - eikä siinä aina voi eikä välttämättä tarvitsekaan onnistua saumattomasti. Luonnonmukainen perinnesauna tai moderni tulkinta sopii luonnon keskelle, ja rikkomisen sijaan pehmentää arkkitehtonisesti monimuotoista kokonaisuutta, johon värikkyyttä ja sattumanvaraisuutta kyllä mahtuu.

Pihapiirin erillinen rakennus vesineen, jätevesineen ja lämmitysmuotoineen kuulostaa kustannuksiltaan vaikealta hallita tai valtavirran ratkaisuihin verrattuna kalliilta. Sen kustannuksia osana asunnon rakentamista voi olla vaikea arvioida, sen hoito ja ylläpitäminen vaatii viitseliäisyyttä ja aikaa. Pihasaunassa on kuitenkin se etu, että saunakemukseen vaatimattomuus ja yksinkertaisuus sopii. Uusissa valtavissa omakotitaloissa on nykyään monesti muutenkin turhia, kalliita neliöitä, teatraalisia halleja ja käytäviä ja jopa tiloja, joille ei ole varsinaisesti käyttöä. Myöskään energiatehokkuutta, terveellistä huoneilmaa tai kestäviä

Kuva 68
Honkamajajen vuoden 1984 mökkimalli Pikkukuovi edustaa yhtä tyypillistä hirsimökkisuosikkia, joissa vieläkin mökkeillään ja lomallaan.

ratkaisuja ei ole monesti määräyksien mukaisia rakenteita lukuunottamatta pyritty huomioimaan. Vaihtoehtona voisi pitää kokonaisuutta, jossa hyvällä suunnittelulla saataisiin tehokkaammin käytettyihin neliöihin merkityksellisiä, kenties vaatimattomampia tiloja ja ainekset viihtyisään pihapiiriin ja sen monikäyttöisiin ulko- ja sisätiloihin.

Nykyään rakennettavista vapaa-ajan asunnoista, saunoista ja siis myös pihasaunoista suuri osa on tehdasvalmisteisia valmispaketteja, joista yleisin on ollut 1980-luvulta lähtien pyöröhirsimökki. Suurin osa käytössä olevista pihasaunoista on rintamamiestaloalueiden talousrakennuksia saunoineen, Suomessa näitä kunnostettavia tai purettavia pihasaunoja on varmasti kymmeniä tuhansia. Kuinka paljon pihasaunoja korjataan käyttökuntoon pääärakennusta remontoimassa tai lisäeristämässä, on vaikea arvioida. Potentiaalisia pihasaunan kunnostajia, uuden ostavia tai rakentavia on kuitenkin paljon. Olisiko aika suunnitella uusi tyyppisauna tyyppitalolle?

Tehdasvalmisteisten kesämökkien ja saunojen mahdollisuudet tasokkaan huvila-arkkitehtuurin ja kestävien rakennuksien tuottajina olisivat hyvät. Perinнемallistojen lisäksi tarvittaisiin kuitenkin arkkitehtonisesti laadukkaita, skandinaavisen moderneja, luonnonmukaisia ja sisustuk-

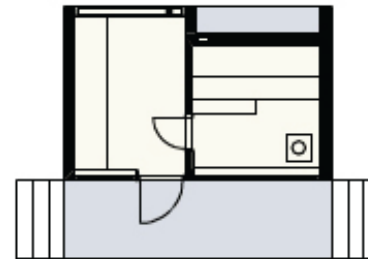

*Kuvat 69-70
Erilaisina valmispaketteina saunarakennusta markkinoidaan nimenomaan rantasaunaksi tai saunaksi vapaa-ajan asuntoon. Varsinaisia pihasaunoja on vähemmän, vaikka niitä aiempaa enemmän onkin.*

sellisesti kiinnostavia, nykyaatimusten mukaisia konsepteja. Talomallistoa tai tyyppisaunamallia varioimalla löytyisi ratkaisu niin pienempään kesämökkiin, rantasaunaan, vapaa-ajan asuntoon kuin pihapiiriin pihasaunaan. Vanhoihin pihapiireihin tarvittaisiin sekä perinteisiä kesämökkejä, että eri ajan arkkitehtuuriin ja nykyään rakennettavien omakotitalojen pihapiiriin sopivia moderneja näkemyksiä vapaa-ajan tilasta ja rakennuksesta.

Viime vuosina kiinnostavia malleja on noussut esiin erityisesti: Sunhouse, klassinen Bungalow ja Plushuvilat värittävät valmistalojen markkinoita modernilla otteellaan. Näihin mallistoihin toivoisi luovempia ja huolitellumpia sisustuskonsepteja. Kannustalojen modernien huviloiden suunnittelu ja markkinointi ammentaa suurista talovalmistajista edelläkävijänä rakennusperinteestä, puurakentamisesta ja luonnon sisällöistä; myös sisustuksella on markkinoinnissa tärkeä merkitys. Vapaa-ajan asuntojen rakenteilla, varusteilla ja arkkitehtuurilla voidaan toki toteuttaa saunarakennus pihapiiriin, mutta todellinen tuotteiden puute taitaa koskea moderneja ja yksinkertaisia kesäkäyttöön suunniteltuja valmissaunoja.

Valmiiden saunamökkien lisäksi suomalaisten yksittäisten pihasaunarakennusten arkkitehtuuri ja sisustus jakautuu kahteen selkeään linjaukseen: se voidaan tyyllisesti liittää mökkimäiseen ja yksinkertaiseen rakentami-

*Kuva 71-72
Näin modernia pihasaunaa tuskin moni harkitsee omaan pihaansa ellei sitten voi hankkia itse päärakennusta saman konseptin mukaisena, samalla ulkonäöllä. Plusarkkitehtien kehittämä modulimittaisesti kasvava huvilamallisto on komeaa, modernia ja omaleimaista puurakentamista. Vieraasta, blokkimaisesta rakennushahmosta huolimatta, on suuret vertikaalit nauhaikkunat ja voimakkaat panoramaikkunat ja autenttiset puupinnat hyvin vapaa-ajan toimintoihin ja tunnelmiin sopivat.*

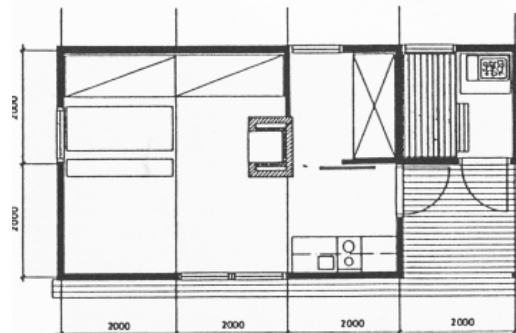
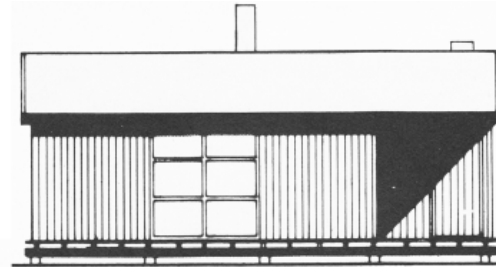
Kuva 73

Sunhouse luottaa tinkimättömään laatikkomaiseen arkkitehtuuriin ja markkinoi mallistoaan ekologisia design puutaloita mikä on piristävää vaihtelua tylsiin minikartanoihin ja kivilinnoihin.

Kuva 74-75

Bungalow Oy:n vuoden 1984 saunamökki kelpaisi piirustuksien perusteella yksinkertaisuudessaan ja moderniuudessaan nykyaikaisten laatikoiden pihapiiriin vieläkin. Alla tuore yrityksen tuote.

seen, jossa luonnonmukaisuus ja maisemaan istuminen on tärkeää. Tällöin siihen liitetään paljon samoja mielikuvia kuin vapaa-ajan rakentamiseen, perinteistä tai modernia puurakentamista yhdistettynä muihin autenttisiin materiaaleihin, kotoisasta mummonmökki-romantiikasta askeettisempaan skandinaavisen moderniin linjaan - näitä ovat arkkitehditkin toteuttaneet ateljeetalojen ja kesämökkien pihapiireihin.

Toinen linjaus niissä harvoissa uusissa rakennetuissa pihasaunoissa, on rakentaa piharakennuksesta miniversio päärakennuksesta, kuten olosuhteidenkin pakosta rintamamiestalon piharakennus tyyllisesti oli yhtä itse talon kanssa. Tällöin haasteena on mittakaavan hallitseminen sekä riski arkkitehtuurin halventumisesta näin tyyliä ja hahmoa pienempään mittakaavaan monistettaessa. Mallia on saatettu ottaa myös ”poolhouse” -tyylisistä amerikkalaisista paremmin aurinkorannalle sopivista loma-asuntomaisista rakennuksista, joissa arkkitehtoninen ilme kertoo lähinnä rakentamiseen käytetystä rahasta ja tyyliä tajuun puuttumisesta.

Espoon Kauklahdessa vuonna 2006 pidetyillä asuntomessuilla esiteltiin poikkeuksellisen paljon omakotitaloja, joiden tilaratkaisuihin ja pihapiiriin pihasauna ja pihan rakennukset oli otettu mukaan. Tiiviin ja matalan asuinalueen asumista esitelleillä messuilla oli idyllisiä pienen pihan ratkai-

suja, vaikkakin itse asunnot olivat melko hulppeita; sisätiloissa ei ainakaan tarvitsisi olla kotikylpylää, jos omassa kotipihassa on sauna kylpyhuoneella. Messujen aikaan kirjoitettiin työ- ja vapaa-ajan sekoittumisesta myös asumisessa ja työtiloista pihapiirissä. Nyt neljä vuotta myöhemmin ovat tiiviit ja matalat puutarhakaupunginosaprojektit ja piharakennuksilla täydentyneet pihapiirit yhä harvassa *Moderni puukaupunki*-hankkeita lukuunottamatta.

Arkkitehdit tulevat varmasti edelleen jossain määrin tuottamaan vaikuttavien esikuviensa tavoin kiehtovia puurakentamisen taidonnäytteitä; koetaloja ja luonnon yhteyttä tutkivaa miniarkkitehtuuria, itselleen tai asiakkailleen suunnittelemaa kesämökkejä ja saunamajoja. Käytännössä luonnonmukainen ja ekologinen inhimillisen mittakaavan arkkitehtuuri ja aluesuunnittelu ei näy monenkään kansalaisen asumisen arkipäivässä tai valtavirran ratkaisuissa. Viihtyisä vapaa-ajan asunto, oli se sitten tyliltään askeettisen linjakas tai runsaan pröystäilevä, on suuri ja harvoille mahdollinen investointi suhteessa sen käyttömäärään ja sen käytöstä aiheutuneeseen ympäristörasitteeseen. Mieleisen mökin suunnittelu, rakentaminen ja sisustaminen vaatii osaamista ja paneutumista, ja silti se oma, pieni ja vaatimatonkin koti tulisi olla ensisijainen panostuksen kohde, jotta arki olisi mahdollisimman tyydyttävää.

Kuva 76-77

Espoon Kauklahden asuatomessualueen matalaenergiatalo Kivenpyörittäjän toiminnalliset tilat muodostuvat kohtuullisesti mitoitetuista sisätiloista, sisäpihasta, piharakennuksessa sijaitsevasta työtilasta ja pihasaunasta.

3 Arjen hyvinvointia elpymisen tiloista

Pihasauna ja muita elpymisen tiloja

*Kappaleessa 3 käsitellään elpymisen kokemi-
seen liittyviä tilasuunnittelun ja arkkitehtuurin
sisältöjä, havainnoimalla ja analysoimalla
elpymiselle tarkoitettuja asuntorakentamisen ja
vapaa-ajan asumisen tiloja. Kappaleen päättää
kuvallinen ja sanallinen havainnointi ja analyysi
elämyksellisestä pihasaunakokemuksesta.*

TERMISTÖÄ
ELPYMINEN
ELINVOIMAISUUS
PALAUTUMINEN
HARMONIA
LUONNON TILARAKENNE
ELÄMYKSELLISYYS
IDYLLI
KANSANRAKENNUS
TILAOHJELMA
WELLNESS
INTIMITEETTI
YHTEISÖLLISYYS
PSYKOLOGINEN
FYSIOLGINEN
TILAKOKEMUS
KULTTUURIANTROPOLOGIA
KANSANPERINNE
FYYSINEN YMPÄRISTÖ
RIITTI
SOSIALISAATIO
TILAKOKEMUS
AUTENTTISUUS
TUNNELMATEKIJÄT
NORMIT
SIIRTYMÄ

3 Arjen hyvinvointia elpymisen tiloista

Pihasauna ja muita elpymisen tiloja

3.1 ELPYMINEN TILASSA

Elpymisen käsite liittyy elinvoimaisuuteen ja sen saavuttamiseen. Elpymisellä tarkoitetaan yleensä virkistymistä, rentoutumista, palautumista tai parantumista. Itse koen elpymisen olevan kaikkia näitä, mutta vielä enemmän. Elpymisen kokemus eheyttää ihmistä; totaalinen rentoutuminen, sekä mielen ja kehon vapautuminen voi tarkoittaa asioiden kirkastumista ja järjestymistä mielessä, mielen ja kehon tasapainoa, oman itsen ja ympäristön harmoniaa. Tästä voi sitten seurata virkistyminen ja uuden elinvoiman saavuttaminen.

Fyysinen tila ja fyysinen kokemus voi auttaa tämän eheytyksen kokemisessa. Voimakasta elpymisen kokemusta voi luoda lisäksi toiminnot ja olosuhteet: lämpö, kosteus ja pimeys, kosketus ja mielihyvä, fyysinen rasitus tai siitä palautuminen. (Furo&Sauna 1994; Hautajärvi 2006; Karjanoja-Peltonen 1997)

Luontokokemusten emotionaalisuuden synnystä ja estetiikasta on esitetty useita näkemyksiä (Hepburn 1993 ja Carlson Von Bonsdorffin 1996, 78 mukaan). Yleisesti elvyttäviä ja mieltä parantavia elementtejä ovat esimerkiksi maisema, elävä tuli, liikkuva vesi ja luonto ylipäätään. Nämä ovat luonnon elementtejä, jotka toteuttavat itseään seuraajas-

Kuva 79

Sauna on voimakas psyko-fyysinen kokemus, joka tekee hyvää mielelle ja keholle - keskiössä ovat höyry, lämpö ja vesi.

*Kuva 80
Turvekylpy voi olla hyvä tapa palautua ja puhdistautua
tärkeintä on hetki oman itsen kanssa*

taan huolimatta; ne antavat lupauksia jatkuvuudesta ja elinvoiman säilyvyydestä maailmassa. Luonnon elementit ovat ehdottomia omassa elementissään ja katselija voi vain hypnoottisena seurata niiden elämistä.

Fyysisten tekijöiden lisäksi on oleellista että kokija antaa itselleen luvan elpymisen kokemiseen; tietyt paikat ja tilanteet voi tulla merkityksi rentoutumisen tiloiksi. Sosiaalinen yhteys, tavat ja normit voi vahvistaa sosiaalista eheytykokemusta, jossa yhteisön tahtotilat yhtyvät. Vapaa-ajan tilat ja erityisesti sauna on parhaimmillaan psyko-fyysis-sosiaalinen elpymisen ja puhdistautumisen kokemus, jota tilakokemus ja ympäristö voi tukea ja vahvistaa. Saunassa saattaa olla mieleen ja fyysiseen oloon vaikuttavia asioita lukuisia: tulisija - elävä tuli, ikkuna - maisema, pimeys, kosteus ja lämpö - fyysinen alkukantainen kokemus turvasta ja suojasta, saunavihta - fyysinen kosketus, rasitus ja mielihyvä.

*Kuva 81
Elpymistä islantilaisittain geysirissä*

*Kylpemiskulttuurin lähtökohta on veden ja tulen pyhyys ja niiden jumalaisessa voimassa puhdistautuminen; kylpy on pyhä välittäjä ihmisten ja jumalan välillä.
(Furo&Sauna/1997)*

3.2 ELPYMISEN TILAT ASUNTORAKENTAMISESSA

Kodin tiloissa on perinteisesti eri toiminnoille oma tilansa. Keittiö, olohuone ja kodinhoitohuone täyttävät tiettyä tehtäväänsä ja on usein kalustettu ja varustettu sen mukaan. Olohuone on kodin tiloista ainoa todella vapaa-ajan oleiluun tarkoitettu paikka, eikä sekään välttämättä ole siihen otollisin; enemmänkin perinteinen sohvaryhmä sijoittuneena arjen toimintojen ja rutiinien lomaan; tunnelmaan vaikuttavat keittiössä mylläävä tiskikone, televisiosta kuuluvat päivän uutiset, päivän posti laskuineen eteisen pöydällä. Yhteiseen oleskeluun tai touhuamiseen olohuoneessa antaudutaan arjen keskellä harvoin. Sauna ja kylpeminen on yhteisissä hetkissä usein keskiössä, mutta sen sijoittuminen kodinhoitohuoneen pyykkivuorien viereen tai kauaksi terassista ja oleskelutilasta ei tue yhteistä elpymisen kokemusta.

Viihtyisiä tiloja oleskeluun tarvittaisiin myös ulkoseinien ulkopuolelle ja sisä- ja ulkotilan rajapintaan. Sisätila jatkuu ulos ja ulkotilan viehättäviä ominaisuuksia pyritään tuomaan sisätilasta tuotujen toimintojen luo. Suuren omakotitalon yhteyteen ja ulkoseiniä ympäröimään suunnitellut lukuisat lavamaiset terassit, katetut tai lasitetut alueet ovat viime aikoina saaneet suuren suosion.

Oma piha ja nämä terassialueet ovat tärkeitä paikkoja sosiaaliselle elämälle, oman perheen tai vieraiden kanssa vietetylle ajalle. Pihaa halutaan käyttää usein juhlahetkinä ja tällöin tilantarpeeseen pyritään vastaamaan väliaikaisilla huvimaja- tai telttaratkaisulla, sen sijaan että pihapiiri alunperin suunniteltaisiin toimivaksi kokonaisuudeksi. Viihtyisien sisä- ja ulkotilojen muodostamasta rakennusten, rakennelmien ja toimintojen kokonaisuudesta on mahdollisuus löytää paikka kulloisellekin tarpeelle ja tunnelmalle - eristäytymiselle, yhteisöllisyydelle, aktiiviteeteille tai rentoutumiselle.

Suurilla terasseilla ja arkkitehtuuriin sopimattomilla leikkimökkimäisillä huvimajoilla on hallitsevan omakotitalon rakennushahmon yhteyteen vaikea rakentaa tilallista kokonaisuutta. Pihapiirin viihtyisyys syntyy ennen kaikkea idylleistä: pienen ja tutun mittakaavan sisältämistä luonnon ja rakennetun elementin yhdessä muodostamasta tilakokemuksesta. Kuten rakennuksissa ja sisätiloissa, voidaan pihaa suunnitella tutkien luonnon tilarakennetta - metsän arkkitehtuuria, polkuja, solia, kanjoneita...

Kuva 82

Kuva 83

Kuva 84
Villa Oivalan sisäpihalla on idyllisiä
sisä- ja ulkotiloja, joista muodostuu
viihtyisä pihapiiri

“Valoisa lasiterassi tai talvipuutarha on viihtyisä ympäristö ateriointiin ja iltapäiväkahveille. Kuntoilija pystyttää lasiterassille kuntosalin ja urheilee silloinkin, kun ulkona sataa vettä tai räntää tai tiet ovat liian liukkaita juoksulenkille” (Lasiveranta jatkaa kesää, Anne Kytölä, Suomela 2/2008)

Kuva 85

Naoto Niidomen Aamonille suunnittelema keveä modulimökki on muotoilullisesti vaikuttava ja kiinnostava konsepti, jonka terassi- ja ulkotilat ovat lähes sisätiloja kiehtovampia. Tässä on rakennus, joka soveltuu hyvin vain olemiseen ja fiilistelyyn. Tämä moderni huvimaja on sisätiloiltaan ja arkkitehtuuriltaan kenties liian minimalistinen ja avoin kuluttajalle, mutta linjakas visuaalinen ilme on vahva ja siitä voisi ottaa oppia valmistaloihin.

Kuvat 86

Kannustalon Lato-malli on komea tulkinta suomalaisesta kansanrakennuksesta. Sisätilat ovat avoimet ja hyvin muuntautuvat, myös pihan ratkaisuihin on kiinnitetty huomiota. Tässä suunnittelija Ulla Koskisen oman kahdesta Ladosta koostuvan kodin sisäpiha.

Kuva 87

Porvoon länsiranta edustaa modernia tiivistä puukerrostaloaluetta. Pihapiirit ovat pieniä, mutta verrattain viihtyisiä.

Kuva 88

Elämyksellisyyttä asumiseen haetaan paitsi panostamalla terasseihin ja piha-alueisiin, myös kylpytiloihin. Sisustuslehdet pursuavat kylpyhuone-ekstroja ja laattamyyjät myyvät nykyään kylpyhuonekokonaisuuksia kalusteineen ja varusteineen. Kylpemisen ja rentoutumisen käsite on varaavien sähkösaunojen, höyry- ja infrapunasaunojen, sadesuihkujen ja erilaisten kylpytynnyrien myötä laajentunut.

Vaihtuvista trendeistä ja uusista teknisistä ratkaisuista huolimatta, on sauna toimintona vakiintunut osaksi asuntoja: se toteuttaa nykyään lähes poikkeuksetta yleistä tyypillistä neliömäärää, sijaintia tilaohjelmassa ja tila- ja sisustusratkaisuja. Huoneistosaunat ovat varsin pieniä, vain hieman yli kaksi (2,3 m²) neliometriä ja pienimmillään joskus jopa alle 1,4 m². Pieniin asuntoihin ei lisäksi ole pystytty lisäämään saunan osalta asuntohallituksen suunnitteluohjeiden mukaista 5 m² väljyyttä tuomaan (Saunan suunnittelu, 2008, 25). Asunnon sauna on perinteisesti liitetty kodinhoitohuoneen tai takkahuoneen yhteyteen. Uusissa taloissa on ilokseen saanut huomata että sauna on saanut entistä paremmin arvoisensa paikan jostain muualta kuin pyykkivuorten ja apukeittiön kodinkoneiden välittömästä läheisyydestä.

Kuva 89

”Periaatteessa riittää että on kuumaa vettä tai vesihöyryä: riippumatta siitä millaiset muodot kylpemiselle annetaan se pohjimmiltaan on yksinkertainen toimitus, mutta kun kylpemistä tarkastelee osana ruumiillisen ja henkisen toiminnan hallitsemää elämänrytmiä, huomaa että se tarjoaa helpon ja lähes täydellisen keinon rentoutumiseen ja tyyntymiseen” (Tanaka/1997/14)

Yleisin nykyaikainen sovellus asunnon saunatiloista ovat tekniikan täyttämät kotikylpylät, jotka modernisti voidaan yhdistää muihin tiloihin yhtenäiseksi ja hotellihuonemaiseksi wellness- alueeksi. Nämä erilaisia tuotteita, materiaaleja ja tekniikkaa hienosti markkinoivat tyylikkää kokonaisuudet eivät kuitenkaan tue eri toiminnoille omimpia tilakokemuksia tunnelmatekijöiden, eikä käytännön ratkaisujen puolesta. Vaikka taustalla onkin puhdistumisen, hyvän olon ja rentoutumisen kokemuksen etsiminen, alkavat kalliilla tehdyt hankinnat kuten poreallas, sadesuihku, höyrykabinetti tai muut vastaavat kyllästyttää ja käydä vähintäänkin muotoilun puolesta vanhaksi.

Saunan ja pesutilojen kosteuden leviäminen vaatehuoneeseen tai makuutiloihin ei ole toivottavaa eikä tilojen sosiaalisen tai intiimiyden luonteen sekoittuminen edistä hyvinvointia tiloissa kuten esimerkiksi hyvää unta makuuhuoneessa. Sauna onkin tila, jonka vahvaa tilakokemusta ei teknisillä varusteluilla tai erikoisilla sisustusratkaisuilla voi tehostaa - kenties päinvastoin. Tilan sisustusta sen sijaan voidaan varioida, mikäli tilan estetiikkaan halutaan vaikuttaa. Saunassa seinäpinnat ovat tärkeässä roolissa; niiden varioiminen yksikertaisen tyylikkäästi vain paneelleillakin tuo tilaan tarvittavaa vaihtelua ja yksityiskohtia.

Kuva 90 ”Neoqi Cube on kompakti sauna monine ominaisuuksineen. Se on yhtä aikaa kylpyamme, hierova suihku, höyrysauna, siinä voi nauttia aromaterapiasta sekä vaihtuvista valoista ja musiikista” (valmistaja NeoQi:n tuotekuvaus, Sisustaja/2009/70)

Kuvat 91

Kuvat 92

Kuvat 93

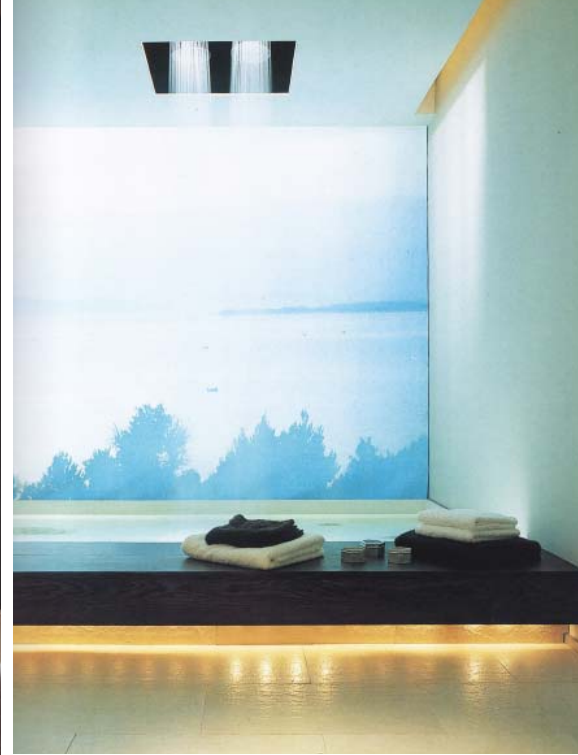

Kuva 94

Umpinainen sauna sähkökiukaineen on kaukana voimakkaasta puhdistautumisen kokemuksesta vaikka se monelle jo tutuksi tulleena arkirutiinina esittäytyykin. Saunassa oleellista on yhteys luontoon, ei pesutilaan. Saunan suihkutilasta jakava lasiseinä on tuonut näyttävyyttä ja yhtenäisyyttä kylpytilaan. Lasi ja puu muodostavat vahvan ja tyylikkään kokonaisuuden tilojen päämateriaaleina. Lasi ja kivipinnat kuitenkin vaikuttavat saunan energiankulutukseen ja kiukaan valintaan eikä tällainen käytännöllinen avoimuus tiloissa tue saunan tilakokemusta. Intimiteetin säilyminen on tärkeää seinän molemmin puolin - saunassa tulisi kyetä keskittymään tilan ja löylyn kokemiseen, ei seuraamaan suihkuvuorossa olevien peseytymistä. Tämä tosin lapsiperheessä helpottaa käytännön toimintaa ja tuo yhteisöllisyyttä koko perheen saunahetkiin.

Kuva 95

Kuva 97

Kuva 98

Enemmän kuin vain kylpytilojen ja saunan tai terassialueiden suunnittelusta ja ratkaisuista, on kyse elämyksellisten vapaa-ajan viettoon ja rentoutumiseen hyvin sopivien tilojen suunnittelusta osaksi asuntoa tai erilleen asunnosta. Asunnossa tai sen yhteydessä tulisi olla tila tai tiloja vain elpymiselle ja rentoutumiselle, oman itsensä kuunteluun.

Kuva 96

*Kuvat 4
Millaisia ovat tulevaisuuden kodit, onko tiloissa huomioitu
elpyminen, rentoutuminen ja vapaa-aika? Ovatko tehokeinoina
teknologia, sisustuksen estetiikka, luonnon läsnäolo vai sosiaa-
lisesti toiminnallinen tila?*

Asunnon ulkoseinäpinta on myöskin rajallinen. Yhteyttä luontoon joko vaikuttavina ikkunapintoina ja aukotuksina tai käyntinä terassille ei välttämättä saada erityisesti saunatilojen yhteyteen niin että vilvotte- lu ja elämyksellisempi saunakokemus mukaanlukien ikkuna ulos ja eril- linen vilpola suoraan pesutiloista, olisi mahdollista. Sauna- ja kylpytilat ovat usein haastava toiminnallinen kokonaisuus, jonka suunnittelussa ei elämyksellisen puhdistautumiskokemuksen suunnittelu käytännössä onnistu. Terasseja tarvitaan usein kulkureiteiksi tai varastoiksi ulkoti- loihin eikä luontevaa, vain saunomiselle ja rentoutumiselle pyhitettyä paikkaa synny.

Asuntosuunnitteluun kuuluu tietyn tilaohjelman noudattaminen ja pohjakaava muodostuu tietyille toiminnoille varatuista, mitoitetuista ja varustetuista tiloista. Sisustusarkkitehtuurilla ja arkkitehtuurilla pyri- tään ratkaisemaan yksittäisten perheiden elämäntapaan liittyviä tilallisia tarpeita välillä onnistuen luomaan tiloja, joita ei niinkään nimitä jokin toiminto vaan enemmänkin tilan luonne. Yleinen linja valmistaloraken- tamisessa on vakioratkaisut, joita ei välttämättä voida varioida käyttäjän toimesta kovinkaan helposti. Sisustukseen panostamisesta huolimatta elvyttävää tilakokemusta voidaan harvoin saavuttaa; oleellisen ymmär- täminen ja toteuttaminen kylpy- sauna- ja rentoutumiskokemuksessa on tuotetarjonnan, rakentamisen haasteiden ja sisustusvaihtoehtojen

valtavan kirjon keskellä haastavaa.

Enemmän kuin vain kylpytilojen ja saunan tai terassialueiden suunnit- telusta ja ratkaisuista, on kyse elämyksellisten vapaa-ajan viettoon ja rentoutumiseen hyvin sopivien tilojen suunnittelusta osaksi asuntoa tai erilleen asunnosta. Asunnossa tai sen yhteydessä tulisi olla tila tai ti- loja vain elpymiselle ja rentoutumiselle, oman itsensä kuunteluun. Tila tulisi suunnitella nivoutumaan luontevasti suhteessa muihin tiloihin, mutta siinä tulisi erityisesti huomioida sen tarjoamat virikkeet ja yhte- ys luontoon. Tällaiset tilat sopivat hyvin suunniteltuna monenlaisille vapaa-ajan toiminnoille, luovalle työlle, meditaatiolle, lepäämiselle, lu- kemiselle, eristäytymiselle kodin sosiaalisista rakenteista tai yhteiselle oleskelulle, jota nimenomaan määrittää rentoutuminen ja cheytyminen yhdessä.

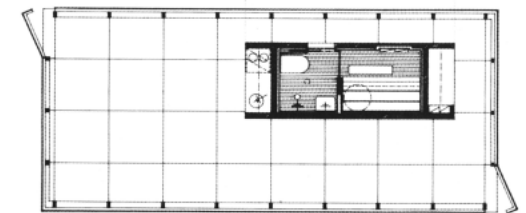

*Kuva 100-101
Kaija Ja Heikki Sirenin lomasaa-
en rannassa on meditatiivinen
merikappeli, jossa voi rauhoittua ja
seurata merimaismaa.*

*Paikkoja filistelylle; monet hyvät esimer-
kit elpymisen tiloista sijaitsevat vapaa-
ajan asunnoissa.*

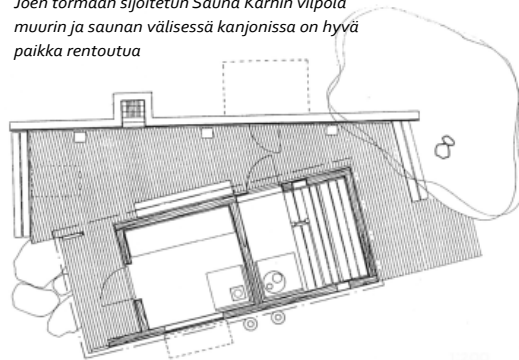
*Kuva 102-103
Viikonloppu-ateljee on terapeutinen
tila, joka on syntynyt saunatoiminnon
ympäriin.*

*Kuvat 104
Rentoutumiselle pyhitetyissä paikoissa
vallitsevia piirteitä ovat maiseman tai elä-
vän tulen läsnäolo, joskus yksinkertaisuus,
luonnonmukaisuus tai askeettisuus.*

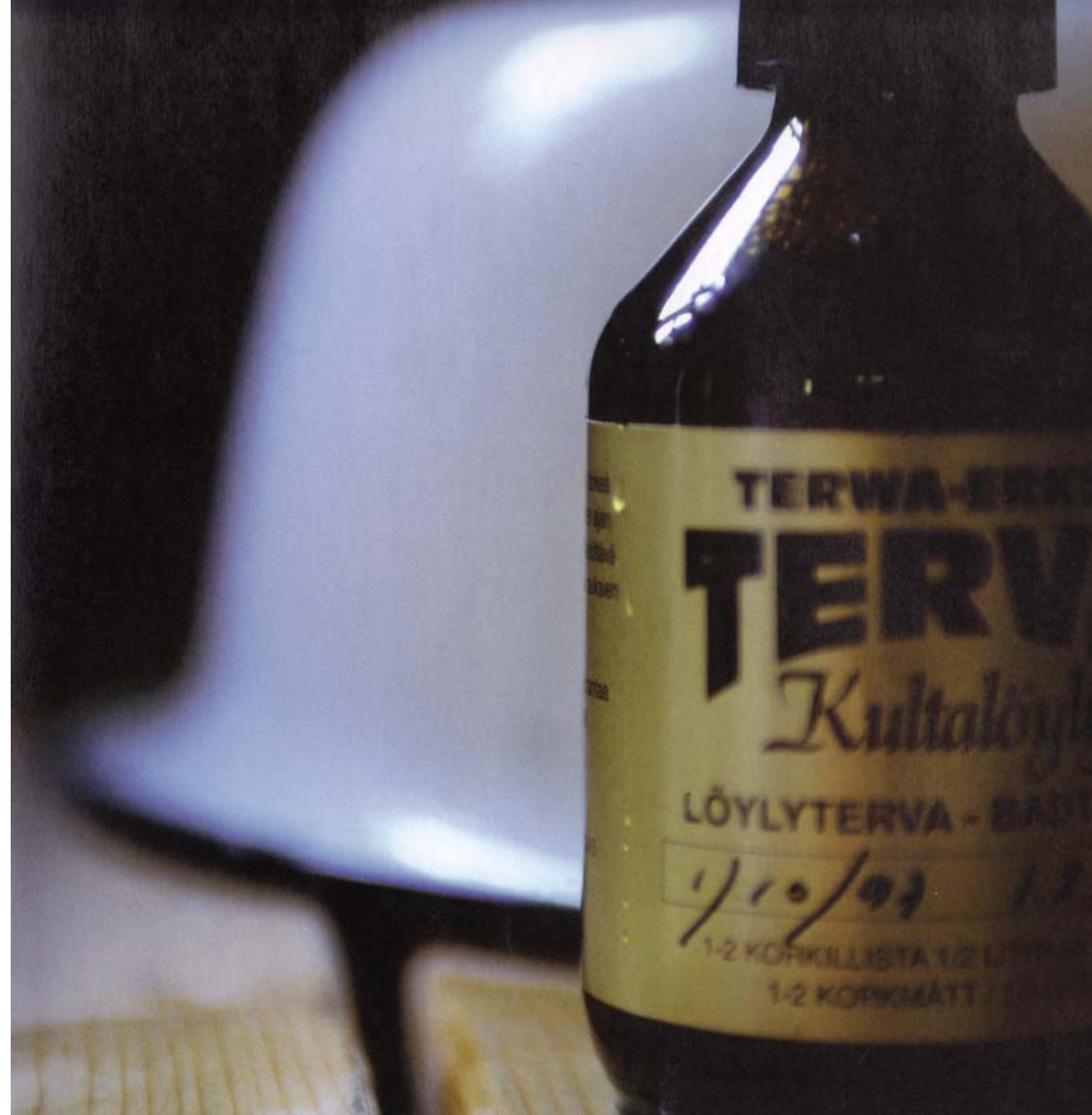
*Kuva 105-106
Joen törmään sijoitetun Sauna Karhin vilpola
muurin ja saunan välisessä kanjonissa on hyvä
paikka rentoutua*

Kuva 107

Saunan elämyksellisyys syntyy fyysisessä ympäristössä, höyryn, lämmön, veden ja hämärän vaikutuksessa.

Kuva 108

Tuoksu voi olla vaikuttava tekijä paikan hengen synnyssä.

*“Huomaan monen merkittävän asian hukkuneen mielessä elämänalun unenomaiseen hämärään, mutta sen muistan vuosikymmenien takaa joka yksityiskohtaa myöten. Varmaan siksi että ryp-
läytymisessä alasti jossakin hiivatin kuumassa ja märässä paikassa, isän vastan hutkeessa, oli
pikkupojasta jotain niin erikoista.” Heikki Turunen, Eronen/2007/55)*

3.3 ELÄMYKSELLINEN PIHASAUNA

Kesämökki, rantsauna, siirtolapuutarhamökki sekä uusi tulkinta pihasaunasta ovat kaikki vastanneet ihmisen kaipuuseen päästä kodista erilliseen tilaan irtautumaan arjesta, kokemaan fyysistä ja psyykkistä hyvää oloa, harmoniaa oman itsen ja ympäristön kanssa, ehkä lapsuudessa maaseudulla vietettyjen muistojen ja mielikuvien äärelle, etsimään yhteyttä omaan alkuperään ja elvyttämään suhdetta luontoon ja maailmankaikkeuteen. Kodin tiloissa on pyritty löytämään hyvää oloa arkeen ja vaihtelua arjen rutiineihin panostamalla kylpytiloihin, pihaan ja terasseihin. Perinteisellä saunalla, oli ulkomuoto mikä tahansa, on lopulta paljon kilpailijoita, sillä ajankäytöllisenä ja rahallisena investointina se kilpailee vapaa-ajan viettotapana uuden kotiteatterin, höyrysaunan, kesämökin, kylpytynnyrin, etelänmatkan, pikaveneen, hierontatuolin, kylpyläloman, laskettelureissun ja porealtaan kanssa.

Vapaa-ajalle, elpymiselle, rentoutumiselle, erillisyydelle ja yhteisöllisyydelle luontainen paikka voisi kuitenkin löytyä kodin pihapiiristä nämä kaksi linjausta yhdistämällä; vapaa-ajan asumisen ja kotiin panostamisen yhdistäminen vanhoja tapoja hyödyntäen voisi tuottaa elämyksellisen tilan omaan paremman, merkityksellisemmän arjen ympäristöön.

Irtiottoon arjesta ei siis tarvita ekologisesti rasittavaa 200 kilometrin työstä automatkaa, pitkää lentomatkaa tai suurta suunnitelmallisuutta, vain toimintoiltaan ja tilakokemukseltaan punnittuja tiloja oikein ja luontevaksi kokonaisuudeksi suunniteltuna, sisä- ja ulkotiloja hyödyntäen.

Pihasauna on yksinkertaisuudessaan ja aitoudessaan suomalaisuuteen vetoava, voimakas ilmiö. Muistoja, kansakunnan ja arkkitehtuurin historiaa kantavalla rakennuksella on jo näiden kansanperinteellisten ja kulttuuri-antropologisten ulottuvuuksien puolesta aineksia voimakkaaseen tilakokemukseen. Ihmisen tilalliseen ja sosiaaliseen käyttäytymiseen vaikuttavat kulttuuri, toiminnan luonne ja tavoitteet, persoonallisuustekijät ja tilan rakenne ja ominaisuudet; pihasaunakokemukseen vaikuttavat saunoja, saunaseura, saunamuistot, tila ja näkymät sekä saunan psykologiset ja fysiologiset ominaisuudet, jotka synnyttävät otollisen tilan kehossa ja mielessä kokea voimakasta elpymistä ja yhteyttä - historiaan, suomalaisuuteen, yhteisöön, luontoon, omaan itseän. (Horelli, 1982, 167)

Saunatilan fyysisen ympäristön erityisyyden tekevät kuuman ja kylmän ilman vaihtelu, löyly, kosteus, höyry, kylmä ja kuuma vesi; näistä syntyvä kontrasti, nautinto, mielihyvä ja kevyt rasitus, kaikki voimistavat elpymisen kokemusta. Saunakokemuksessa erityisen oleellista on tilan tuoksut ja

Kuva 109-110

Sauna voi olla yhteinen elpymisen kokemus, jota sosiaalinen tilanne, odotus - sosiaaliset normit ja säännöt tukevat. Siihen valmistautuminen on yhtäläillä tärkeää kuin jälkilämmöstä nauttiminen.

*Kuva 111
Saunakokemuksen fyysinen ympäristö jatkuu sisätilan ulkopuo-
lelle ja vaihtelee vuodenajan ja sään mukaan. Ulkosaunakoke-
mus pakkassäällä on hyttävä.*

*Kuva 112
Pihasaunan kokemukseen vaikuttaa siihen liittyvät muistot ja historia, vuosien varrella kertynyt esineistö - eri elementtien kerrostuneisuus.*

Kuva 113

”Jos maltan riittävästi herkistyä, kuulen saunan hiljaisuuden. Isommallakin joukolla olemme saunassa yleensä hiljaa kuin kirkossa, kuten meitä on opetettu. Kuulen löylyveden sihauksen, joskus voimakkaamman humauksenkiukaan kivillä. Kuulen vihdan läiskeen...” Helamaa/1997/52)

äänimaailma; ilman koivuntuoksua, saunatervaa, savun tuoksua, hien makua huulilla tai löylynheitosta syntyvää sihinää ei sauna olisi sauna.

Pihasaunassa saunomisessa on myös voimakas yhteisöllisen riitin kokemisen tunne. Saunassa siirrytään varsinkin suomalaisilla kovin suuresta sosiaalisesta etäisyydestä intiimille tasolle, ollaan yhteisestä sopimuksesta ja tavasta johtuen fyysisesti lähempänä. Saunassa voidaan olla hiljaa suurella porukallakin, sen sosiaaliset rakenteet poikkeavat kaikista muista tilanteista. Pelkästään käytännön tilannekin vaikuttaa yhteisölliseen saunakokemukseen: pihasauna kun kerran lämmitetään, kokoontuu koko perhe siitä nauttimaan harvinaisena herkkuna, aivan eri asenteella ja tilanteen vaatimalla kunnioituksella, kun aina valmiiseen sähkösaunaan, jossa kukin voi käydä kun ehtii. (Horelli 1982, 144)

Pihasaunakokemus syntyy useiden tekijöiden yhteisvaikutuksessa. Muistot liittyvät saunakokemukseen voimakkaasti. Pihasaunoihin liittyviä mielikuvia ja muistojen kuvauksia voi kuulla erityisesti rintamamiestalojen pihapiireissä kasvaneilta lapsilta, suurten ikäluokkien edustajilta, jotka ovat nähneet sodan jälkeisen uudelleenrakennuksen, suomalaisen kodin ja tekniikan kehittymisen ja elintason huiman

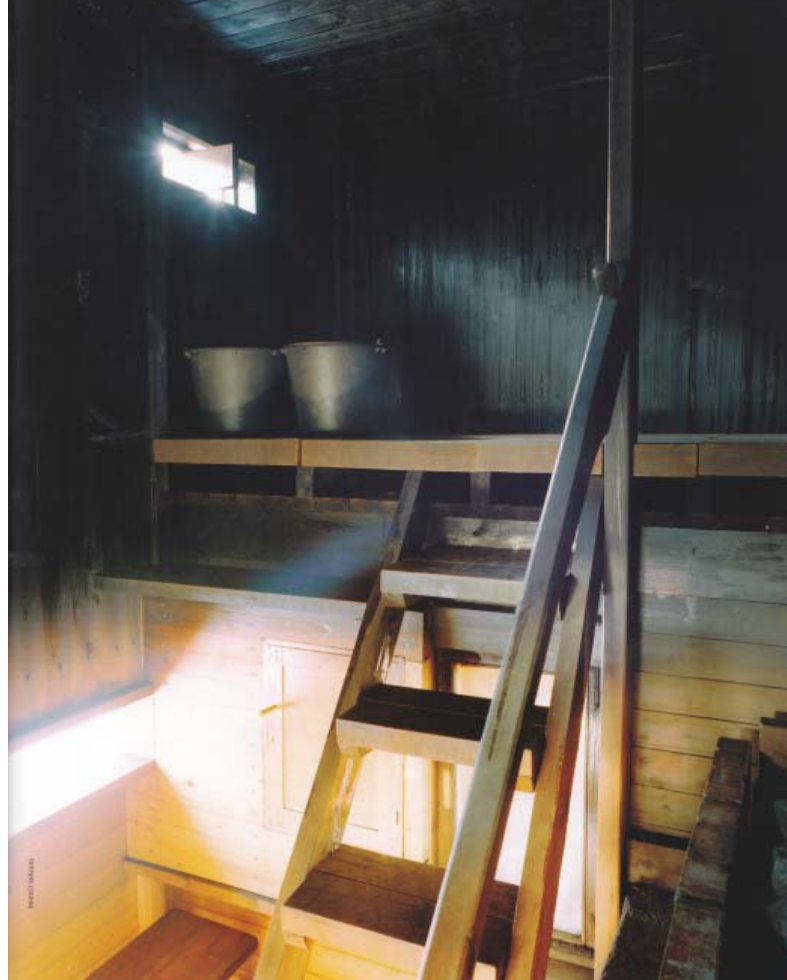
nousun pihasaunan ikkunasta. Heille lapsuuden saunareissut eivät useinkaan olleet mitään rentoutuksen ja ylläilyksen kokemuksia - pikemminkin arjen välttämätön rutiini, jossa kuitenkin oli jotain niin oleellista ja tyydyttävää.

Voimakkaimmillaan saunakerrat ovat olleet kokemuksia, joissa on tullut sosialisointia myötä osaksi suomalaista kulttuuria: koko perheen yhteinen saunareissu, hetket ennen ja jälkeen saunan - iltapala, joka maistui niin erityisen hyvältä saunan jälkeen niukkuuden muuten vallitessa, harvinaiset hetket vanhempien sukulaisten kanssa saunottaessa, jolloin miehisuus on mitattu löylyn kestossa ja korvapari on kuullut hurjia tarinoita ja muistoja suomalaisesta elämästä. Lapselle parhaimmat saunakokemukset ovat olleet aikakauteen katsomatta niitä hetkiä, kun on saanut olla rauhallisessa tilanteessa omien läheisten kanssa, nauttia läheisyydestä, hyväksynnästä ja voimakkaasta yhteenkuuluvuuden tunteesta.

Pihasaunakokemuksen voimakkaimman tunnelman tai muiston voi herättää tuttu tuoksu, esine lapsuudesta tai hyvä seura. Pihasaunan kokemusta muodostavat myös muut tekijät. Uutta saunarakennusta suunniteltaessa on tärkeää pyrkiä luomaan tila, joka tilakokemukseltaan

Kuvat 114-115 Savusaunan herkän, hämyisän tilakokemuksen on sanottu muistuttavan saunojaa olosta äidin kohdussa - turvassa lämpimässä, pimeässä ja pyhässä paikassa. Uusissa saunarakennuksissa pyritään usein löytämään alkukantainen tunnelma ja tilakokemus, pyhäksi koettua instituutiota kunnioitetaan pihasaunoissa sisäsaunoja enemmän. Kuvassa Lämpökoneeksi nimetty sauna.

Kuva 116 Sodankylän Kelujärvellä sijaitsevan Tuuliniemen saunan suuret aukotukset, vaaleat pinnat Lapin kesän voimakas valo tai talven heijastava hanki tekevät saunojalle päiväsaikaan kovin paljastetun olon. Tiedostamattoman intiimin psykofyysisen saunomiskokemuksen voi täällä saavuttaa paremmin kenties kaamosaikaan.

Kuva 117 Avarammissa saunoissa maisemalla on tärkeämpi rooli. Valoisuus saattaa tuntua luontevaltakin vaikka valoisa, avoin sauna eroakin perinteisemmästä synkstä saunasta. Sauna voi myös tarjota suojan ja turvallisuuden tunteen, ja kapea panoramaikkuna tarjota parhaat palat maisemasta.

“Saunasta pitäisi voida nähdä ulos, mutta saunojan olisi saatava olla rauhasa, katseiden ulottumattomissa.” Sisustusarkkitehti Hanni Koroma/Koppelo-Alanen/2006/33

tukee elpymisen kokemusta. Tilakokemus syntyy tilan näkyvistä aineellisista elementeistä, ajallisista kerrostumista, tilan rakenteesta ja muodosta (Stenros). Saunatilan muoto ja korkeus vaikuttaa siihen kuinka intiimiltä ja eheältä tila ympärillä tuntuu. On luontaista tuntea sisätilan muodon syntyvän rakennuksen kokonaisrakenteesta ja hahmosta. Esimerkiksi vino katto synnyttää vinon sisätilan: sisä- ja ulkomuodon hahmottaminen on helpompaa. Luonnolliselta mittakaavalta saunassa tuntuu pieni ja normaali mittakaava, joilla tilakokemukseen ja sen intiimiyteen voidaan vaikuttaa. Materiaalien autenttisuus tukee aitoa tilakokemusta; oleellista on ilmentääkö materiaali kokonaisrakennetta vai onko sisätilan muoto ja pinnat syntyneet erillisestä alakattojen tai seinäpinnoitteiden muodostamasta kuoresta. Saunassa on käytetty käytännön syistä puuta, ja täten puinen rakennus, puusisustuksella ja kalusteilla todentaa rakenteen ilmenemistä. (Stenros-Aura 1984)

Saunahuoneen kokemiseen vaikuttaa voimakkaasti sen aukotukset; niillä voidaan vaikuttaa tilan mittakaavaan, saunojan ja ympäristön suhteeseen. Saunan perinteinen tilakokemus hämäränä, pyhänä, suljettuna ja intiiminä paikkana toteutuu hyvin pimeissä, tummissa saunoissa, joista on vain kurkistusikkuna ja pieni valoaukko ulos. Hämärä lisää intiimiyden tunnetta ja rentoutta sosiaalisessa saunomisessa: alastomuus voi tuntua vähemmän vieraalta pimeämmässä. Näissä ratkaisuisa ikkuna

*Kuva 118-119
Pikkukosken saunan valaistus on tunnelmallinen, mutta vie turhan suuren huomion kokonaistunnelmalta ja intiimiltä saunakokemukselta. Päivänvalossa tila muuttuu luonnollisemmaksi.*

rajaa maiseman näkemistä oleellisesti; tilassa onkin tarkoitus keskittyä vain omaan oloon. Valoaukon sijoituessa reilusti katselutason alapuolelle tai esimerkiksi keskivartalon korkeudelle pesupaikassa, voi saunoja kokea olonsa kiusalliseksi kun ei näe, mutta saattaa tulla nähdyksi. Ikkunat, niiden koko ja sijainti asettavat tilan joko alisteiseksi ympäristölle, jolloin tila tulee osaksi maisemaa tai sulkevat saunojan ympärille oman eheän, intiimin tilansa, josta voidaan tarkkailla ympäristöä. (Stenros-Aura 1984, 48)

Tilan erityisyyttä ja voimakasta luontokokemusta voi vahvistaa sen antama maisema erämaahan, merelle tai lähimetsään; kokija on tietoinen siitä, ettei nähdyksi tuleminen ole todennäköistä ja voi täten antautua maisemalle ja ulko- ja sisätilan yhtymiselle. Tämä asetelma tuo kokemukseen yksinoikeuden ja vallan tunteen: olen ihmisenä voinut ra-

Kuva 120 Pihasaunassa tärkeää on saunan, pesutilan ja pukuhuoneen sijoittuminen suhteessa asuntoon; näkyvät kotitalolle tai vastaavasti pihapiiriin ulkopuolelle vaikuttavat siihen kuinka toisaalta voimakasta yhteyttä, toisaalta tervettä etäisyyttä ja erillisyyttä kokee kotiin ja arjen asuinympäristöönsä. Siirtymäriittinä saunapolku aloittaa ja lopettaa saunakokemuksen; juhannusyönä ja jouluaattona saunapolku on aivan erilainen kokemus.

kentaa tällaisen paikan kokea luonto ja maisema ainutkertaisesti ja yksinoikeudella. Nämä ratkaisut mahdollistavat myös Suomen luonnon, vuoden- ja vuorokauden aikojen seuraamisen ja mukana elämisen, joka myös vahvistaa vallan tai toisaalta nöyryyden kokemusta luonnon tapahtumien ja voimien armoilla. Erityisen onnistuneita ratkaisuja ovatkin saunat, joista voi halutessaan ihailla maisemaa saunan intiimia ja hämärää tilakokemusta menettämättä.

Saunatilan valonkäytöllä voidaan tehostaa julkisuuden tai intiimiyden kokemusta. Sama tila voidaan valaistuksesta riippuen kokea korkeana, keskittyneenä tai yleisvaikutelmaltaan lämpimänä; saunojalle voidaan luoda oma reviirinsä valokeilalla tai jättää tarkoituksella varjoon (Stenros-Aura 1984, 69). Saunassa keinovalolla voidaan samaa periaatetta soveltaen luoda reviiri koko saunatilasta, jolloin lämmin keinovalaistus valaisee saunatilan, mutta sen sisällä saunoja jää varjo-alueelle. Luonnonvalo tilan ainoana valonlähteenä on luonnollinen ja intiimi, mutta sen lisäksi tarvitaan pimeisiin hetkiin keinovaloa. Elävä tuli, lyhdyt ja kynttilät saunan valaistuksessa vahvistavat tunnelmaa. Keinovalolla voidaan valaista saunatila pehmeästi ja turvallisesti; on tärkeää että saunoja näkee kulkea, mutta ei tunne olevansa valokeilassa. Yksi valonlähteiden alla on perinteinen tapa valaista saunaa ja se tyylikkäästi

”Saunoessa aika pysähtyy. Silloin ei ole oikein missään, vaan jossain turvallisessa ja ihanassa paikassa.” Kalevan Akka Helena Nuutinen/Koppelo-Alanen/2006/33

toteutettuna sopivalla valon teholla tukee saunakokemusta; on miellyttävää jäädä itse varjoon ja nähdä lauteiden raoista siroavat valonsäteet ja lauteiden ja saunojen siluetit.

Pihasaunan roolista asunnon pihapiiriin rakennettavana piharakennuksena puhuttaessa, on tärkein näkökulma sen tuoma erillinen toiminnallinen ja tunnelmatekijöiltään erityinen tila, mutta se on tervetullut lisä myös nykyhetken omakotiasumiseen ja rakentamiseen käytännön ratkaisuna. Saunakokemusta sekä käytännön ratkaisuja kosteutta ja luontaista asunnon yhteyteen syntyviä rajallisia ulkotiloja myöten, tukee saunan sijoittaminen erilleen muista toiminnoista.

Käytännön tekijöitä oleellisempaa pihasaunassa on kuitenkin sen tunnelmatekijät ja erillisen saunatilan mahdollistama siirtyminen hetkeksi pois kodin tiloista ja arjen huolista. Talvipakkasilla siirtyminen kodista inhimillisen matkan päähän pihasaunan lämpöön, on ravisuttava kokemus kylmästä ja lämpimästä, kärsimyksestä ja palkitsemisesta. Siirtyminen antaa symbolisesti ja kirjaimellisesti mahdollisuuden nähdä oma koti, ja sen myötä arkiympäristö, työ, rutiinit ja huolet pienen etäisyyden päästä; oma oloon saa tarpeellisen nollauksen ja asiat saavat oikeat mittasuhteet.

Näkymällä luontoon sekä kotitalolle päin on tärkeä rooli siirtymän kokemisessa. Siirtymäriitiksi muodostuva matka tietyn toiminnon kokemiseen vaihtelee sijainnin, paikan ja ympäröivien tilojen mukaan. Sijoitettiin sauna sitten omalla sisäänkäynnillä varustettuun laajennukseen tai siipeen, erilliseen piharakennukseen, kerrostalon erilliselle virkistysalueelle tai maatalon pihapiiriin reilun matkan päähän pääarakennuksesta, on siirtymällä ja fyysisellä pienelläkin matkalla merkitystä henkiseen tilaan ja toiminnon kokemiseen. Yhteys luontoon on voimakkaimmillaan saunapolulla; vuorokaudenaika, sää ja vuodenaika vaikuttaa kokemukseen ja vahvistaa ajattomuuden ja jatkuvuuden tunnetta.

Saunan tilakokemusta määriteltäessä, on saunan arkkitehtuurilla ja sisustuksella roolinsa, mutta niiden merkitys kokonaisvaltaiselle saunakokemukselle on vain muita ulottuvuuksia tukeva. Itse saunahuoneessa tilan rakentamisen osalta oleellista on saunakokemuksen vahvistaminen teknisiä ominaisuuksia ja turvallisuutta unohtamatta. Kuten todettua, saunakokemusta ei ole onnistuttu ainakaan perinteisen, pyhän suomalaisen saunan näkökulmasta parantamaan teknologialla tai koristeella. Oleelliset tilan ominaisuudet vaihtelevat saunojilta kysyttäessä; jokaisella saunojalla on oma suhteensa instituutioon.

Kuva 121

4 *Elämystä arkea etimässä*
pihasauna ajan henkeä peilaamassa

Kappaleessa 4 pohditaan pihasaunan ideologisia sisältöjä sekä sen roolia osana asumisen ilmiötä ja trendejä. Sisältö valottaa työn laajempaa arvoperustaa ja suunnitelman kontekstia.

TERMISTÖÄ
STATUSSYMBOLIT
RINTAMAMIESTALO
SLOW MOVEMENT
HEIKOT SIGNAALIT
IDEOLOGIA
ILMASTONMUUTOS
ASUNTOPOLITIIKKA
KULTTUURIMAISEMA
PERUSTURVALLISUUS

Pihasaunaa voidaan ilmiönä lähestyä arkkitehtuurin ja sisustuksen näkökulmasta sekä yksilön ja yhteisön hyvinvoinnin, elpymisen näkökulmasta. Sitä voidaan pitää myös ilmiönä, joka nivoutuu laajempaan ideologiaan, ilmiöihin tai arvomaailmaan. Ajan hengestä puhuttaessa, voidaan nimetä selkeitä laajempia, maailmanlaajuisia ilmiöitä ja trendejä, jotka vaikuttavat kaikkeen toimintaan ja eri aloihin. Nämä suuremmat ilmiöt synnyttävät alakohtaisia trendejä ja aikaansaavat ilmiöitä elämän eri osa-alueilla. Asumisen tulevaisuutta ennakoineessa tutkimusraportissa asumisen heikoista signaaleista useat koskivat pihasaunanakin toteuttavia arvoja ja ajatuksia: Tarve oman käden jälkeen ja yhteisölliseen tunnelmaan lähiasuinpiirissä korostuu, perinteiden ja modernin yhdistäminen kiinnostaa, vakinaisten asuntojen ja lomaa-asuntojen ero pyritään poistamaan kaavoituksessa ja rakennuslupamenettelyissä. (Heinonen-Ratvio 2007, 50-52)

Pihasauna ilmiönä on poikkeava rakennustekninen ja tilankäyttölinen ratkaisu, mutta siihen kiteytyy myös arvoja ja päämääriä. Pihasauna sopii hyvin elämäntapaan, johon kuuluu pyrkiminen yksilön henkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin, yhteisöllisyyteen, ekologisuuteen, perinteiden säilyttämiseen ja näiden myötä merkityksellisempään arkeen.

4 PIHASAUNA AJAN HENKEÄ PEILAAMASSA

Asumisen ja sisustamisen ilmiöitä ja niihin kohdistuvia vastareaktioita viime vuosina erityisesti havainnoineena, olen todennut tiettyjen näkökulmien ihmisten arjessa korostuneen. Median antamaan kuvaan ja omiin havaintoihin perustuvaan käsitykseen on syytä suhtautua kriittisesti, mutta se kertoo usein jotain oleellista ihmiskunnan, kansakunnan tai yhteisön yhteisestä mielentilasta. Statussymboleja ja ihmisten toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja tutkineet ovat löytäneet lukuisia merkkejä siitä että nykyään arvostettavat materiaaliset asiat, elämän saavutukset tai toiminnan taustalla vaikuttavat arvot poikkeavat aiemmasta (Okkonen 2010). Asumisen tulevaisuutta ennakoivat ovat listanneet tärkeiksi ilmiöiksi yhteisöllisyyden, ympäristön, paikallisuuden ja terveellisuuden (Heinonen 2007, 50-52)

Asuntoa ostettaessa tai asuinpaikkaa valitessa, vanha rakennuskanta koetaan aiempaa arvokkaampana, mielekkäämpänä ja merkityksellisenä - oman asuinpaikan tai ympäristön historialla, ajallisilla kerrostumilla tai tarinoilla on omaa elämää rakennettaessa merkitystä (Korhonen 2010, Heinonen 2007, 50-52). Yhteys omaan historiaan ja ihmisyyden alkuperään koetaan tärkeäksi voimanlähteeksi, vanhoihin

Tuotettuja voimakkaita elämyksiä etsitään yhä teknologian ja kulttuurin keinoin, mutta tämän ohella tärkeäksi ilmiöksi voidaan todeta mielekkyyden ja elämyksellisyyden etsiminen sieltä mistä sitä ei usein ole valtavirta mukaanlukien etsitty - mielekkästä ja eheyttävästä arjesta.

tapoihin tutustuminen ja niiden elvyttäminen mielekkääksi ja tärkeäksi. Kaupungistumisen, elintason nousun, ja teknologian nopean kehityksen ja kaiken tämän myötä elämänpiirin muuttumisen vuoksi, on suuri määrä kuluttajista etäännytynyt luonnosta ja maaseudusta. Tästä huolimatta kuluttajatutkimuskeskuksen vuoden 2006 raportin (Kytö, Tuorila, Leskinen, 2006) mukaan kaksi kolmasosaa suomalaisista piti maaseutua kaupunkia parempana asuin- ja elinympäristönä.

Yhteyttä luontoon kuten itsen ja omaan alkuperäänkin, pyritään etsimään tietoisesti. Kaukosäädin kädessä syntynyt sukupolvi tai yhteiskunnan elintason nousun kokeneen perheen jälkikasvu saattaa parempien olosuhteiden mahdollistamina pyrkiä erityisesti etsimään syvempää sisältöä ja merkitystä elämään. Se että joku voi vapaaehtoisena elämänvalintana “leppoistaa”, onkin arvostettua. Tai pieni siirtolapuutarhamökki vapaa-ajanviettopaikkana on eksklusiivista sillä siihen ei kaikilla ole mahdollisuutta. (Okkonen 2010)

Tuotettuja voimakkaita elämyksiä etsitään yhä teknologian ja kulttuurin keinoin, mutta tämän ohella tärkeäksi ilmiöksi voidaan todeta mielekkyyden ja elämyksellisyyden etsiminen sieltä mistä sitä ei usein ole valtavirta mukaanlukien etsitty - mielekkästä ja eheyttävästä ar-

jesta, johon sisältöä pyritään löytämään esimerkiksi elämän tietoisesta hidastamisesta, saavutuksien sijaan luopumisesta. Tasapainoisempaan arkeen saatetaan pyrkiä luopumalla aikaa ja energiaa vievistä, kuluttavista asioista ja valitsemalla esimerkiksi suuremman kuukausiansion sijaan enemmän ja omaehtoisempaa vapaa-aikaa ja täten perheelle, oman itsen hyvinvoinnille ja harrastuksille sekä arjen askareille pyhitettyä aikaa.

Mielekkyyttä ja merkitystä arjelle haetaan entistä tietoisemmasta ja harkitummasta ekologisuuden huomioivasta kuluttamisesta. Työllä on edelleen tärkeä ellei aikasempaa tärkeämpi rooli juuri yhtenä elämän sisällön tuottajana. Vapaa-ajalla ja ansiotyön ulkopuolella tapahtuvalla itsensä toteuttamisella on kuitenkin entistä suurempi merkitys, ja markkinatalouden suhdanteittain ja vaihtelevasti kiihtyvän tahdin vaikutusta omaan elämään pyritään vähentämään asioista luopumalla.

Joka sukupolvi kohtaa omat maailmanpolitiikan tai taloussuhdanteiden aikaansaamat yhteiskunnalliset kriisinsä ja haasteensa; tämän hetken nuoret muotoilijat pohtivat oman elämän ratkaisujen ja selviytymisen lisäksi muun muassa ilmastonmuutoksen vaikutusta arkeen ja kuluttamiseen ja nykyhetken ongelmien ja olemassa olevien tarpeiden

Kuva 127

ratkaisemisen lisäksi tulevaisuuden rakentamista ja uusien tarpeiden analyttistä ja hallittua luomista. (Cygnel 2010)

Asioista kysyttäessä tai ihmisten toimintaa kyseenalaistettaessa, monet tahtovat yhtyä hyviin tarkoituksiin tai tavoitteisiin, mutta ratkaisujen tai toiminnan sijaan tyydytään tai joudutaan olosuhteiden pakosta tyytymään vain asioiden ihannointiin tai idealistiseen ajatteluun ja oman edun, hyödyn tai välttämättömän selviytymisen varmistamiseen. Tällöin yhteiskunnan rakenteilla ja sen vaikutuksilla yksilön arjen valintoihin on suuri merkitys, on vaikea toimia vastoin omaa tai perheensä etua jos järjestelmä ei tue valintaa.

Suomalainen asuntopolitiikka ja rakennuslalla vallitsevat toimintaa säätelevät ehdot sanelevat pitkälti sitä millaisia realistisia vaihtoehtoja asuintapavalintoja tehdessä ihmisillä on. Huonoista ratkaisuista toivotaan saatavan vähemmän huonot ja välttämättömät menevät neliöissä ja budjetissa luonnollisesti tärkeiden ja viihtyvyyden tai elämyksellisyyden kannalta oleellisten edelle (Korhonen 2010)

Perusturvallisuuden häilyessä, oli kyseessä sitten huoli maapallon tulevaisuudesta, välittömästä itseä koskevasta uhasta tai murheista,

tai ihmiskunnan heikompiosaisista ihmisistä, arjen turvallisuus ja mielekkäisyys sekä erityisesti oman kodin tai välittömän asuin ympäristön merkitys ehyttävänä ja elpymisen mahdollistavana paikkana sekä oman itsen vaikutusalueena ja identiteettiä tukevana paikkana korostuu. Selviytyminen ja hyvinvointi juuri siinä välittömässä omassa ympäristössä nouseekin tärkeimmäksi.

Tapojen ja perinteiden, oman historian tutkiminen ja oleellisen oivaltaminen tuntuu tulevaisuuden epävarmuudessa merkitykselliseltä. Asioille syntyy uusia merkityksiä kun niitä voi jakaa ja antaa säilytettäväksi ja sovellettavaksi tulevaisuuden sukupolville. Omassa kodissa terveen yhteisöllisyyden ja erillisyyden mahdollistava tila on luontevasti pihapiiriin sijoittuva eheytymiselle pyhitetty pihasauna, joka jatkaa perinteitä, kertoo ihmisyyden, suomalaisuuden ja hyvinvoinnin historiasta ja luo uutta - parempaa sellaista.

*Perusturvallisuuden häilyessä oman kodin tai välittömän asuin-
ympäristön merkitys eheyttävänä ja elpymisen mahdollistavana
paikkana sekä oman itsen vaikutusalueena ja identiteettiä tukevana
paikkana korostuu.*

Kuva 128

S Punainen tupa, perunamaa ja pihasauna
suunnittelukohteena pihasauna lapsiperheen rintamamiestalon
pihapiiriin

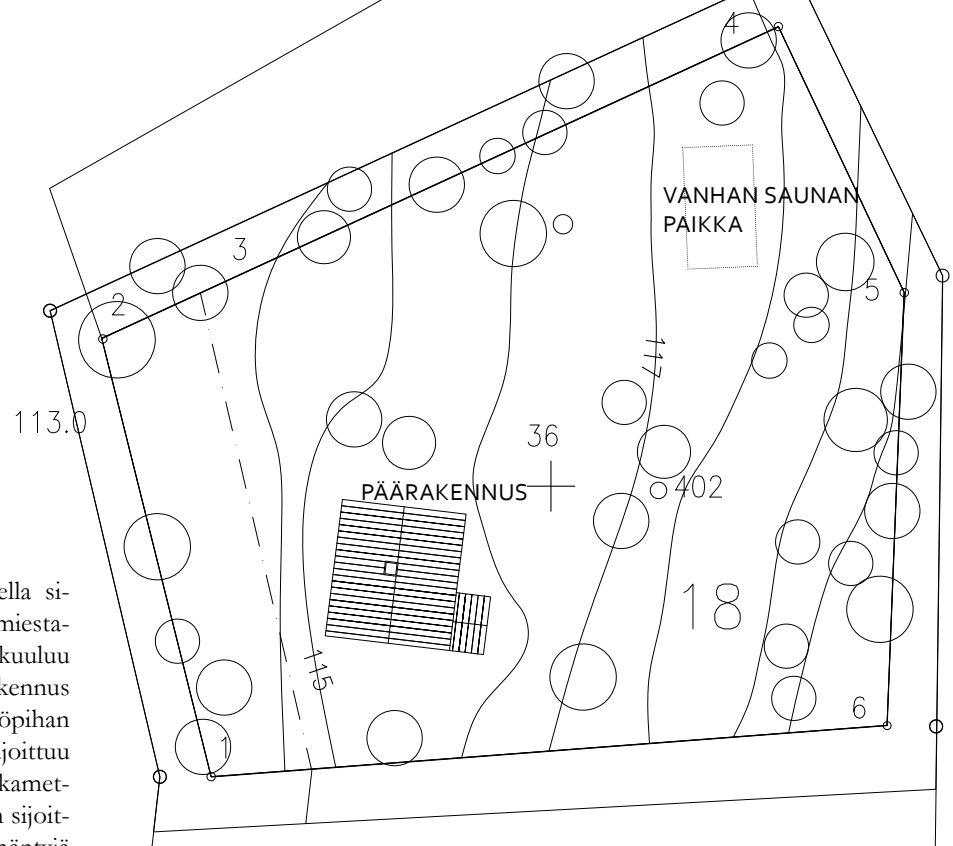
S Punainen tupa, perunamaa ja pihasauna

suunnittelukohteena pihasauna lapsiperheen rintamamiestalon pihapiiriin

5.1 KOHTEEN JA KÄYTTÄJIEN ESITTELY

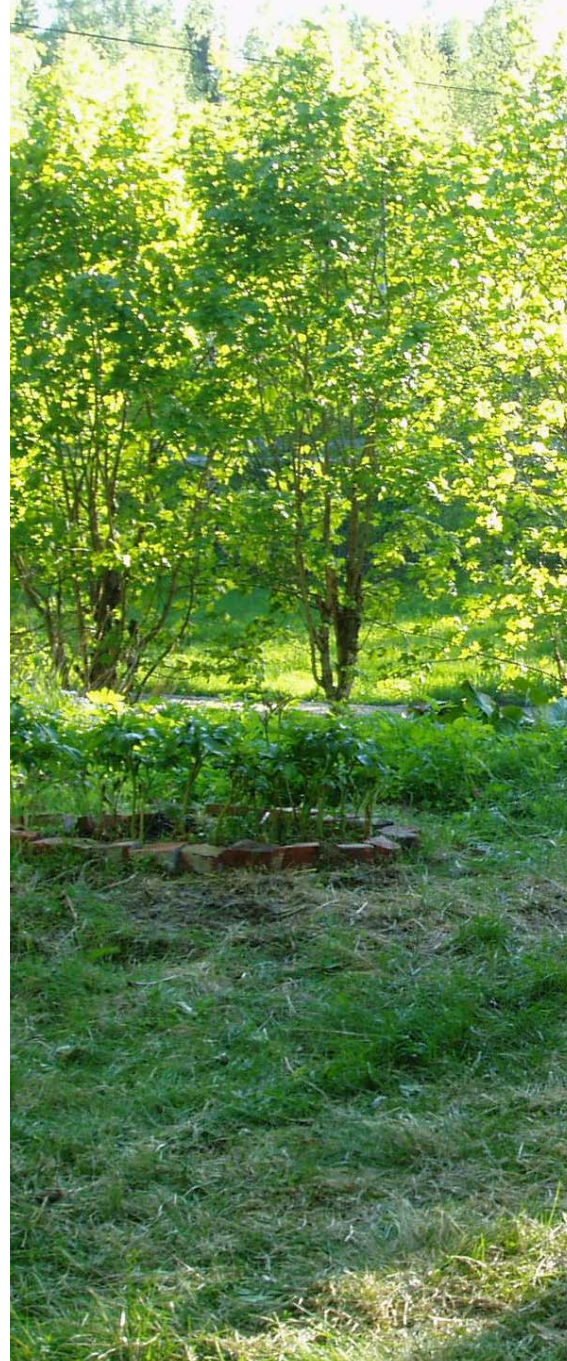
Suunniteltavan rakennuksen kohde on Jyväskylän Vaajakoskella sijaitsevan pientalon pihapiiri, joka sijoittuu vehreälle rintamamiestalo-tyyppisten talojen täyttämälle pientaloalueelle. Pihapiiriin kuuluu päärakennus sekä vanha, purkukuntoiseksi luokitettava talousrakennus saunoineen. Sauna on oleellisella paikalla tontilla sijoittuen käyttöpihan ja kulkureittien lähelle metsän läheisyyteen. Tontti 1900 m², rajoittuu kaupungin omistamaan kapeaan puistokaistaleeseen, tiheään takametsään, naapuriin ja pihatiehen. Idyllisessä loivaan etelä-rinteeseen sijoituvassa pihapiirissä kasvaa paljon vanhaa puustoa, koivuja ja mäntyjä sekä hyötykasvillisuutta.

Uuden pihasaunarakennuksen rakentaminen vanhan tilalle vaatisi rakennusluvan pääpiirustuksineen ja jätevesiselvityksen. Rakennusohjeita tontilla on, eivätkä kaavamääräykset anna tiukkoja ohjeita piharakennusten arkkitehtuurista. Hyvää rakennustapaa ja tyylikkyyttä kehoitetaan noudattamaan, mutta alueen sekalainen ja moninainen arkkitehtoninen ilme kertoo löyhästä suhtautumisesta kaavamääräykseen tai alueen ilmeen ylläpitämiseen.

Suunnittelutehtävän kohde edustaa tyyppistä potentiaalista pihasaunan käyttöympäristöä. Päärakennuksessa ei alunperin ole ollut peseymistiloja, saunatila on sijainnut talousrakennuksessa ja remontin myötä kylpyhuone ja sauna on rakennettu kellaritiloihin, joihin ne luonnollisesti sijoitetaan, mutta joissa saunomisen puhdistautumista tai elämyksellisyden tunnelmaa on vaikea tavoittaa.

Kuva 131

Kuva 132

Kuva 133

Talossa asuu lapsiperhe, johon kuuluu äiti, isä, 3- ja 1/2-vuotiaat tytöt. Asukkaat ovat luovia ja touhukkaita ihmisiä, joille aktiivinen ja omaan asuinympäristöön suuntautuva elämäntyyli on itseisarvo.

Perhe nauttii eloisasta ja maanläheisestä arjesta, jota rytmittävät lastenkin myötä paljolti kotona ja pihapiirissä tapahtuvat askareet ja rutiinit. Asukkaat tekevät paljon itse ja pyrkivät hyödyntämään jo olemassaolevaa uuden ostamisen sijaan. Koti ja piha on tärkeä toimintaympäristö, jossa monet sosiaaliset kontaktit tapahtuvat; asukkailla on usein ystäviä ja sukulaisia kylässä ja naapuruus on aktiivista. Pihalla ollaan ja touhutaan paljon oman perheen kesken ja vieraiden kanssa. Harrastuksista monet liittyvät luontoon ja omaan asuinympäristöön.

Pihasaunassa saunominen koetaan tärkeäksi arjen nautinnoksi ja sosiaalisesti merkittäväksi tilanteeksi, joka kuuluu yhtä lailla erottamattomasti arkeen kuin juhlaan. Pihan merkitys toiminnallisena sekä joutilaisuuden ja elpymisen tilana koetaan usein jopa sisätiloja tärkeämmiksi. Vanhat tavat ja perinteet halutaan siirtää omille lapsille ja siksi tulisi pihasaunanakin olla lapsiystävällinen.

Kuva 134

Kuva 135

Kuva 136

Itse taloa on remontoitu viime vuosina iloisen värikkäästi, mutta hillitysti vanhaa kunnioittaen. Siitä on tehty kodikas ja tunnelmallinen; kiinteässä sisustuksessa on paljon puuta ja väreinä kermanvalkoista, vaaleanruskeaa ja suklaanruskeaa. Irtokalusteissa ja esineissä on paljon punaista, lämpimänkeltaista, okranoranssia ja omenanvihreää. Sisustuksen yksityiskohtia ovat vanhat talosta löytyneistä lehdistä talteen otetut mainokset, erilaiset värikkäät retrokuosit, kirjat ja pienesineistö, jotka ovat säilyneet talossa 40-70-luvuilta asti. Sisustus on syntynyt pääasiassa talon vanhoista kalusteista, kirpparilöydöistä ja itse kunnostetuista kalusteista. Tiloissa näkyy ajallisia kerrostumia, eikä ne tyyli- puhtaasti edusta minkään tietyn ajan tai tyylin interiööriä.

Kuva 137

Kuva 139

Kuva 140

5.2 TOIMINNOT JA TARPEET

Pihasauna on ollut ennen kaikkea pihapiirin välttämätön toiminnallinen rakennus ja nykyhetkessä siihen kohdistuvat toiveet ovat varsin toiset. Vanhoja tapoja, kuten peseytymistä vadilla ja kauhalla sekä saunomista puulämmitteisessä saunassa halutaan vaalia, mutta muutoin ovat toiveet ja tarpeet laajemmat.

Pihasaunarakennuksesta toivotaan erillistä tilaa tärkeälle saunarutiinille, mutta myös vapaa-ajan tilaa ja olohuonetta, joka on pyhitetty rentoutumiselle ja yhdessäololle. Tilan tulisi tuoda pihapiirissä oleskeluun uusia tapoja ja merkityksiä sekä laajentaa asuinpiiriä. Tyylillisesti tilasta toivotaan asunnon tavoin lämminhenkistä, leikkisää ja rentoa, mutta päärakennuksesta poiketen modernia kesämökkimäistä tilaa, jota voisi sisustaa talon tyyliä jatkamaan, mutta kuitenkin tunnelmaltaan erilaiseksi tilaksi.

Pihasaunan toiminnoista tulisi säilyttää ainakin ne alkuperäisenkin

Kuva 138

Kuva 141

pihasaunarakennuksen toiminnot, saunominen sekä peseytyminen ja pukeminen. Saunan tulee vastata tiloiltaan oman perheen ja isomman seurueen tarpeisiin. Saunomiseen liittyviä toimintoja ja tiloja ovat erillinen tila peseytymiselle, mahdollisuus vilvoitteluun ja pukeutumiseen. Piharakennukselta toivotaan tiloja saunomisen yhteydessä tapahtuvaan tai erilliseen oleskeluun. Tiloiltaan rakennuksessa tulisi olla varaus yöpymiseen ja vieramajoitukseen, vaikka koko lattian patjamajoituksessa. Oleskeluun kuuluu illanvietot oman perheen kesken, seurustelu vieraiden kanssa, pelailu, makkaranpaisto, kevyt ruokailu. Mikäli mahdollista, rakennusta haluttaisiin käyttää ympäri vuoden satunnaisesti. Tilan tulisi siis olla lämmitettävissä ja varustettavissa tulisijalla.

Vanhan saunarakennuksen mitoituksessa on tilaa vienyt suuri talousrakennukselle tyypillinen varastotila, jota ovat täyttäneet halot, höyläpenkit, potkukelkat ja muut talokaupan mukana tullut pihalla säilytettävä omaisuus. Pihapiiriin lukeutuvista rakennuksista löytyy erilliset toiminnalliset ratkaisut puiden säilytykselle ja varastotilalle, joten rakennuk-

Kuva 142

sen tulisi palvella säilytystiloiltaan ja kalustukseltaan juuri saunomista ja oleskelua ja niihin liittyvää säilytystä.

Pihapiirissä on myös perinteinen huussi, joka toimintona ja tunnelmaltaan miellyttää. Tarvetta wc:n sijoittamiselle esimerkikohteen pihasaunaan ei ole. Pihasaunan oleelliset tilat vastaavat oleskelun ja viihtymisen tarpeisiin, huollon tilat järjestetään muutoin, ja esimerkiksi pihapiiriin tarvittava varastorakennus voidaan rakentaa sille luontaiselle paikalle pihasaunarakennuksen tyyliin.

Kuva 143

6 Visio hyvän olon tilasta

pihasaunasuunnitelma vapaa-ajan rakennuksen konseptin pilottikohtena

6.1 KONSEPTIN SYNTYPROSESSI

Aloittaessani suunnitteluprosessin ja tutustuessani kohteeseen ja käyttäjien tarpeisiin ja toiveisiin, virisi mielessäni jo ajatus suunnitelman viemisestä laajemmalle ja yleisemmälle tasolle. Käyttäjien tarpeet, toiveet ja käyttöympäristöt kun ovat asumiseen liittyen usein yhteneväisiä, suunnitteluprosessin edetessä pyrkisin löytämään paitsi kohdepaikan tontille ja käyttäjille sopivia, myös yleispätevämpiä tai hyvin varioitavia ratkaisuja, joita voitaisiin hyödyntää useammassa kohteessa.

Halusin löytää suunnitelmalle useampia mahdollisia vaihtoehtoja todella hyödyntää ideoita ja tehtyä työtä. Idea ja lähtökohta suunniteltavalle rakennukselle syntyi lähtökohtaisesti yksittäisestä tarpeesta, mutta yksittäistä suunnitelmaa arvokkaammaksi aloin kokea tilasuunnittelun ja arkkitehtuurin kannalta oleellisten suunniteltavien asioiden etsimisen. ”Tyypisaunan” suunnittelu suomalaisen pihapiiriin kulkee tehtävässä mukana mahdollisuutena. Hyviä ratkaisuja tuli tuottaa sekä yksittäisen kohteen ja käyttäjien kannalta että vetovoimaisesti esitetyn kaupallistetavan konseptin kannalta.

Suunnittelu pyrki tilasuunnittelun osalta olemaan käyttäjäorientoituu-

nutta; lähtökohtia pyritään löytämään sekä yksittäisten käyttäjien tarpeista ja yleisistä rakennusta ja suunniteltavaa tilaa koskevista sisällöistä. Arkkitehtuurissa ja tilojen ja sisustuksen varioitavuudessa on lähtökohdana tuottaa yksittäiseen kohteeseen soveltuva kokonaisuus, joka toimii pilottikohtena sekä informaation lähteenä. Tuotekehityksessä tällaisella menetelmällä voidaan pyrkiä tuottamaan tarvittava informaatio todellisen tuotteen suunnittelun tavoitteiden ja lähtökohtien määrittelemiseen. Tuotesuunnittelun näkökulmasta suunnitelma voi siis olla vain kevyt raapaisu kokonaisvaltaisesta rakennusalan tuotekehitysprojektista, mutta sen on tarkoitus osoittaa, mitä annettavaa sisustusarkkitehtuurilla tai muotoilun osaamisella on vastaavassa projektissa.

Päätymällä tällaiseen suunnittelutehtävän toteuttamiseen, haluan myös ottaa kantaa sisustusarkkitehtuurin mahdollisuuksiin päätyä vaikuttamaan yhä useampien asumiseen elämänlaatua parantavana tekijänä. Sisustusarkkitehtuurilla pitäisi pyrkiä tuottamaan uniikkikohteen ja räätälöinnin lisäksi kaupallistettavaa ja tuotteistettua suunnittelua useammille ja parantaa näin suomalaista asumista ja rakentamisen liiketoimintaa tilasuunnittelun keinoin.

6.2 KOHDERYHMIEN JA KÄYTTÖTILANTEIDEN TARKASTELU

Pihasaunakonseptia suunnitellessa on tilasuunnitelman soveltuvuutta pohdittava laajemman kaupallisen hyödynnettävyyden maksimoimiseksi myös muihin vapaa-ajan rakennuksiin ja erilaisille paikoille, eri käyttötarkoitukseen. Esimerkkikohteen tontti on noin 2000 m² loivas-rinteessä sijaitseva omakotitalotontti. Tämän tontin ominaisuudet toteutuvat monissa kohteissa; samat tavoitteet ja rajoitukset koskevat useita pihasaunan mahdollisia paikkoja.

Konseptin ideoinnissa ei huomioida lukuisia tiettyjä tontteja tai tilastoida potentiaalisia kohdetontteja; rakennuksen tulisi olla yleispätevä ja varioitava sen muodostamien kulkureittien, näkymien ja suuntien suhteen. Käyttökohteita on lukuisia: pihasauna asunnon pihapiiriin, pihasauna vapaa-ajan rakennukseen, vierasmaja pihapiiriin, ateljee pihapiiriin - piilopirtti erämaahan, rantasauna maatilana tiluksille, lomakylän mökki varustettuna kylpytiloilla, suihkulla ja juoksevalla vedellä. Kohteita löytyy lukuisia ja käyttäjien kohderyhmä on laaja. Yleisenä yhteisenä käytännön tarpeiden nimittäjänä voidaan pitää halua moninaistaa omaa vapaa-ajan viettoa ja hankkia rakennus sitä varten. Koska rakennus rakentuu sauna- ja pesutilan ympärille on saunan oltava käyt-

täjälle oleellinen toiminto.

Mielikuvamarkkinoinnilla voidaan tavoittaa potentiaaliset kohderyhmät: ihmiset jotka haluavat panostaa omaan hyvinvointiinsa, vapaa-aikaan, rentoutumiseen ja cheytymiseen hektisen arjen keskellä, ihmiset jotka kokevat tarvetta etsiä omia arvoja, tervehenkisyttä, suomalaisuutta, luonnonläheisyyttä ja ekologisuutta tukevia asumisen ratkaisuja. Urheilullisuus, fyysisen ja henkisen terveyden ylläpitäminen, erillisyyden ja yhteisöllisyyden tärkeyden ymmärtäminen - nämä saattaisivat olla oleellisia tekijöitä. Tärkeää on ymmärtää arjen mielekkyyteen panostaminen, haluttiin siitä sitten irtautua tai tehdä vain parempaa.

Tyylillisesti rakennuksen tulisi olla varioitavissa, mutta pohjana on skandinaavinen, moderni ja yksinkertainen puuarkkitehtuuri, joka pohjaa tehtyyn tutkimukseen huvila- ja sauna-arkkitehtuurista sekä elpymisen tiloista asuinympäristössä. Konseptin ja malliston pohjana on käytetty skenaarioita vapaa-ajan vieton toiminnallisista ja sosiaalisista tilanteista sekä toiminnallisista, sijainnillisista sekä tyylillisistä kategoriointia, johon rakennuksesta luodut ulko- ja sisäväri- ja sisustusmallit pitkälti perustuvat. Esimerkkikäyttäjien tuominen sisustusmalleihin markkinoinnin tueksi voisi olla käyttökelpoista.

6.3 KONSEPTISUUNNITELMAN RAJAUS JA MAHDOLLISUUDET

Suunnitelman päälinjojen syntyessä yksittäisen kohteen tarpeista, ei tuotekehitykselle tyypillinen suunnitteluprosessi, vaihtoehtoisten ratkaisumallien käsittelystä valittuun ratkaisuun ja sen vaihtoehtoisten skenaarioiden myötä lopullisten ratkaisujen tekemiseen, toteudu. Suunnitelmassa pyritään kuitenkin tuottamaan informaatiota, jota voitaisiin soveltaa mikäli kyseistä tuotetta lähdetäisiin kehittämään muotoiluvaiheesta eteenpäin. Tilasuunnitelma ja arkkitehtuurin luonnossuunnitelu syntyy pitkälti yksittäiselle kohteelle asetetuista tavoitteista, joita olen yksityiskohtaisestikin pohtinut konseptin näkökulmasta. Joissakin ratkaisuissa täytyy tehdä vaihtokauppaa ja kompromisseja, jotta on pystytään toteuttamaan suuremman linjan tavoitteita.

Mikäli konseptia, eli tässä työssä esitettyä arkkitehtuuri- ja tilasuunnitelmaa haluttaisiin viedä pidemmälle tuotekehityksessä, olisi oleellista tehdä markkinointitutkimusta, asettaa selkeät tavoitteet suunniteltavalle tuotteelle, kohderyhmälle ja tuotannollisille ominaisuuksille sekä valmistus- että loppukuluttajan kustannuksille, suunnitella markkinointia sekä tuotantoa. Mikäli mallista haluttaisiin massatuote, tulisi tuotannon kustannustekijät ja tuotteelle syntyvät odotukset ja niiden täyttyminen

suunnitella tarkkaan. Mikäli suunnitelmaa taas pyrittäisiin hyödyntämään enemmänkin esiteltävänä konseptina, kiinnostusta herättävänä ideana ja tätä kautta saada varmistusta tuotekehityksen pohjaksi, olisi se jo nykyisellään käyttökelpoinen aihio.

Uskon että suunnitelmassa voidaan tuottaa paljon informaatiota ja visuaalista materiaalia tällaiseen vapaa-ajan rakentamiseen liitetystä mielikuvista, toiveista, tarpeista ja tyylistä yksityiskohtia myöten. Tätä kokonaisuutta voitaisiin pitää kiinnostavana hyödynnettäväksi laajempaan asumisympäristön kehittämiseen yhdyskuntasuunnittelussa tai kaupallisena konseptina.

Kuva 144

7 Tavoitteet ja rajaus

7.1 VISUAALISET JA ARKKITEHTONISET TAVOITTEET

Pihasaunarakennuksen suunnittelussa on tavoitteena luoda tilankäytön ja rakennushahmon kanssa yhdessä tilakokemukseltaan elämyksellinen vapaa-ajan tila, jonka tila- ja sisustusratkaisut tukevat rentoutumista ja elpymisen kokemusta. Rakennushahmon tulisi palvella sisätilojen muodostumista kiinnostaviksi ja toimiviksi: arkkitehtonisesti tavoitteena on luonnon ja rakennetun ympäristön keskelle istuvan modernin arkkitehtonisen hahmon löytäminen. Tiloissa tulisi toteutua elpymistä tukevat ominaisuudet: ympäröivän luonnon ja maiseman korostaminen, kiinnostavat ja vaihtelevat näkymät, elävä tuli tärkeässä roolissa. Tiloissa tulisi olla voimakas yhteys luontoon, mutta siellä tulisi voida tarvittaessa tuntea olonsa turvatuksi.

Arkkitehtuurin valintojen tavoitteena on niiden pohjautuminen luonnonmukaisen saunarakennusperinteen eri lähtökohtiin ja sen moderniin soveltamiseen. Sisätilojen materiaalivalintojen tulee tukea rakennuksen ilmettä, kokonaisrakennetta ja sen sovittamista suomalaisen luonnon eri maisemiin sekä rakennettuun ympäristöön. Arkkitehtuuria ja elämyksellistä sisätilaa, sen visuaalista ilmettä ja muotoa tulee eheyttää ja tukea pintarakenteilla ja materiaalivalinnoilla. Sisätilojen mate-

riaalien tulee tukea kokonaisarkkitehtuuria, mutta tuoda sisätiloihin luonteivia, tarvittavia yksityiskohtia.

Tilojen tulisi kiinteältä sisustusarkkitehtuuriltaan olla moneen tyyliin sisustettavat ja helposti varioitavat. Niiden tulisi kestää aikaa visuaalisesti, eli toteuttaa tyyllisesti modernia ja luonnonmukaista saunarakkitehtuuria. Hyödynnettävyyden kannalta olisi hyvä löytää rakennuksesta helposti varioitavia pintoja ja elementtejä, joita varioimalla erilaisia sisustustyyliä voisi havainnollistaa ja myös toteuttaa. Tavoitteena on löytää materiaalien ja yksityiskohtien kokonaisuus joka tukee modernia, skandinaavista ja vapaa-ajan rakentamiselle luontaisenomaista puuarkkitehtuuria, joka on arkkitehtuuriltaan moderni ja ajattoman linjakas, mutta sisustettavissa persoonallisesti viihtyisäksi ja kodikkaaksi.

7.2 SISUSTUKSEN TYYLI JA TUNNELMA

Skandinaavinen yksinkertainen puuarkkitehtuuri luo raamit sisustukselle, jonka tulisi viestiä paikan hengestä, asukkaista ja aikakaudesta. Sisustuksen tyyli tulisi tavoittaa kohteen käyttäjien toiveet, muodostaa kokonaisuus päärakennuksen sisustuksen kanssa sekä olla puuarkki-

tehtuuriin sopivaa rintamamiestalon syntyaikojen inspiroimaa reipasta ja rentoa tyyliä, lapsiperheelle mieleistä iloista ilmettä. Tunnelman tulisi yksityiskohdiltaan tukea saunomisen ja rentoutumisen toiminnallista kokemusta. Tyyliä ja tunnelmaa tulisi olla sisustuksen osalta helppo varioida ja itse muokata.

7.3 TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Rakennuksen tulisi soveltua yhden perheen ulkosaunaksi ympäri vuoden satunnaiseen käyttöön. Saunan lisäksi rakennuksessa tulisi olla pesuhuone ja saunatupa. Tilojen mitoitus tulisi syntyä pihasaunan oleellisiksi koettujen toimintojen ympärille. Oleellisin mitoitukseltaan kriittinen alue, sauna ja pesuhuone tulisi soveltua hyvin 4-6 hengen ja tyydyttävästi suuremman seurueen saunomiseen ja peseytymiseen, pesuveden ja peseytymiseen tarvittavien sankojen säilytykseen. Sauna ja pesutilaa täydentävän oleskelutilan tulisi olla tilana sisustettavissa ja kalustettavissa erilaisille vapaa-ajan toiminnoille. Tilan tulisi mitoitukseltaan soveltua esimerkiksi ruokailuun, vierasmajoitukseen, istuinryhmälle, työtilalle tai muille vapaa-ajan toiminnoille sekä näiden erilaisille yhdistelmille. Sen tulisi vähintään vastava saunatuvan ja pukuhuoneen funktion ja toimia saunomista eri tavoin tukevana tilana. Sisustuk-

sessä ja kalustevalinnoissa tulisi vastata käyttäjäperheen tarpeisiin ja toiveisiin saunatoimintoon liittyvästä oleskelutilasta.

7.4 TALOUDELLISET TAVOITTEET

Rakennuksella ei fiktiivisenä suunnitelmana ole toimeksiantajan tai tulevan loppukäyttäjän osalta astettuja taloudellisia tavoitteita. Mikäli tilasuunnitelmaa ja arkkitehtuuria tultaisiin soveltamaan tuotesuunnittelussa, kustannustekijät ja -tavoitteet olisivat suunnittelussa aivan eri roolissa kuin loppukäyttäjälle suunniteltavassa yksittäisessä kohteessa.

Opinnäytetyön ollessa kyseessä ei kaikkia ratkaisuihin todellisuudessa vaikuttavia tekijöitä ole tiedossa ja täten kustannustekijöihin vaikuttavia tilasuunnittelun tai arkkitehtuurin ratkaisuja ei voida näin suunnitteluvaiheessa kartoittaa tai huomioida. Tilasuunnitelman kannalta oleelliset ratkaisut eivät kuitenkaan synny kustannuksissa ensimmäisenä näkyvistä ratkaisuista. Suurimmiksi kustannustekijöiksi pihasaunassa muodostuvat lämmitystekniset valinnat, maaperän vaikutus maatoihin ja perustuksiin, perustustavan valinta, jätevesiratkaisut ja muut tilasuunnittelun ja arkkitehtuurin ulkopuolelle jäävät suunnitelmat. Tilasuunnitelman tulisi kuitenkin huomioida kustannustekijät hyvin niin että suunnitelmaa voitaisiin varioida kulloistenkin taloudellisten ja toiminnallisten

tavoitteiden mukaan. Myös ideoita mahdollisen tuotannon yksinkertaistamiseksi varioitavuutta tai kiinteiden sisustusratkaisujen kiehtovuutta vähentämättä pyritään tuottamaan sisustuksen suunnittelussa.

Yksittäiselle käyttäjälle suunniteltavan sisustuksen pyrin rakentamaan taloudellisesti realistisista aineksista. Tärkeäksi kustannustekijäksi yksittäisen sisustuksen osalta nousevat kiinteiden ja irtokalusteiden ja valaistusratkaisujen hintataso, materiaalien hinta suhteessa kestävyteen sekä mahdollisuus sisustuksen yleisen ilmeen muuttamiseen halutessa edullisesti ja omatoimisesti. Rakennuksen tulisi olla toteutettavissa pitkästä tavarasta ja ilman puurakentamisen erikoisosaamista, hienopuu-sepäntyöstä kun ei ole kysymys. Kustannustehokasta on myös se että rakennus nostaisi neutraalina ja helposti varioitavana kiinteistön arvoa esimerkiksi myyntitilanteessa, sitä voitaisiin sisustaa monella tavalla asukkaiden maun mukaan ja se säilyisi ajattoman tyylikkäänä osana pihapiiriä.

7.5 YMPÄRISTÖVASTUUN TAVOITTEET

Työssä ympäristövastuun ja ekologiset tavoitteet ovat tärkeässä roolissa, sillä tehdyssä suunnittelussa tärkeänä vaikuttavana lähtökohtana

on pyrkiä suunnittelemaan rakennus edustamaan suurempaa ympäristövastuulliseen ja kestäväään suunnitteluun tähtäävää kokonaisuutta ja korostaa ihmisen ympäristösuhteen tärkeyttä. Enemmän kuin vain ekologisista tavoitteista, voisi suunnitelman lähtökohdissa puhua hyvän ympäristön luomisesta ylipäätään, jolloin käsittelyyn tulevat niin rakenteiden ja ratkaisujen kestävyys ja täten ekologisuus kuin sisäilman terveellisyys ja mieleen tervehdyttävästi vaikuttaminen hyvinvointia tuovilla ratkaisuilla. Rakennuksen suunnittelua pyritään pohjaamaan aiemmissa kappaleissa esiteltyihin näkemyksiin hyvinvointia lisäävistä tekijöistä tilassa ja ympäristössä.

Varsinaista kriittistä tutkimusta tämän hetken ekologisista materiaali- tai sisustusratkaisuista ei tässä suunnitelmassa ole tavoitteena tehdä, mutta ekologisuus huomioidaan yleispätevästi periaatetasolla rakennusteknisissä ja sisustuksen ratkaisuissa. Olen jo runkomateriaalivalinnassa päätenyt ekologiseen puuhun, ja vaikka rakenteellisesti suunnitelma on ratkaistu vain periaatteellisella tasolla, pyrin materiaaleissa ja rakennustavassa käyttämään tämän päivän ekologisina pidettyjä ratkaisuja. Kokonaisuudessaan aiheen tavoitteena on herätellä ajatuksia ja kiinnostusta ekologisempaan asumiseen, elämäntapaan ja rakentamiseen kokonaisesimerkin omaisesti. Rakennuksen ekologisuuden tavoitteet

toteutuisivat parhaiten mikäli se onnistuttaisiin suunnittelemaan kestäväksi, toimivaksi ja sen jälkeen muut tavoitteet täyttäväksi. Tärkein ja saavutettavissa oleva sisustusarkkitehtuurin tavoite tälle työlle on tehdä sellaisia periaatteellisia ratkaisuja tilasuunnittelun ja arkkitehtuurin osalta, jotka voitaisiin toteuttaa ekologisten periaatteiden mukaan tilavaikutelmien tai visuaalisen ilmeen siitä kärsimättä.

7.6 SUUNNITTELU TEHTÄVÄN RAJAUS

Suunnitelmassa pyritään löytämään hyvin varioitavissa oleva arkkitehtoninen ilme pihasaunarakennukselle sauna- ja huvila-arkkitehtuurin perinne, suomalainen maisema ja rakennuskanta huomioiden. Rakennussuunnittelu ja rakenteet tullaan esittämään periaatteellisella tasolla, mutta ne huomioidaan tilasuunnittelussa ja arkkitehtuurissa. Arkkitehtuurin ja sisätilojen toiminnallisuuden ja vaikutelmien säilyminen onnistuu huolimatta runkosyvyyden muuttamisesta matalaenergiaratkaisuihin ja rakennuksen energiatalouden valinnoista. Perustustapa ja tontille sijoittelu esitetään periaatteellisesti ja arkkitehtonisiin tavoitteisiin perustuen. LVIS-suunnittelu huomioidaan lämmitystarpeen mukaisissa tulisijaratkaisuissa ja tilankäytöllisissä ratkaisuisa, sen kuitenkin ollessa periaatteellista. Teknisellä suunnittelulla voidaan ra-

kennuksen energiatehokkuutta sekä käyttötarkoitusta muuttaa ja näin vaikuttaa rakennuksen kustannuksiin ja ekologisuuteen.

Suunnittelussa pyritään sekä yksittäistapauksen pohjalta käyttäjäorientoituneisiin ratkaisuihin sekä tutkimuksen ja havaintojen pohjalta tehtyihin yleispäteviin ratkaisuihin, joiden soveltuminen useampaan kohteeseen tulisi onnistua varioimalla tai soveltamalla. Rakennuksen arkkitehtuuri pyritään esittämään luonnossuunnitelmina, sisustuksen oleelliset ratkaisut toteutussuunnitelmina. Konseptisuunnittelua pyritään viemään pitkälle ideatasolla: tyylilliset ja sisustukseen vaikuttavat seikat huomioidaan niin että rakenteiden tai mitoituksen muuttuessa tuotekehityksessä, tilasuunnittelulliset visiot toteutuisivat silti mahdollisimman hyvin. Konseptisuunnitelmassa tavoitellaan houkuttelevuutta ja sisustuksellisia visioita, ja pyritään tuottamaan aineksia tuotteen liittyvän mielikuvamarkkinoinnin tai tuotebrändin rakentamisen pohjaksi. Työssä pyritään luomaan kokonaisvisio rakennuksesta ja sisustuksesta niin että sen jatkokehityksessä tai toteutuksessa tehtävät tilasuunnittelua tai arkkitehtuuria koskevat päätökset voidaan pohjata jo luotuun kokonaisvaikutelmaan ja suuriin linjauksiin.

8 Spunnitteli-prosessi

Kuva 145

8 Suunnitteluprosessi

Suunnitteluprosessi alkoi jo tutkiessa referenssi kohteita, joista löytyi havainnollisia esimerkkejä luonnonmukaisesta vapaa-ajan rakentamisesta, saunarakennuksista ja erilaisista elpymisen tilojen elementeistä. Olin pyrkinyt tutustumaan tutkimusaineistoon pitäen samalla mielessä suunnittelutehtävän ja kohteen: etsin referenssi kohteista, arkkitehtuurin teorioista ja saunakulttuurista tunnistettavia pihasaunan arkkitehtuuriin tai tilakokemukseen liittyviä sisustusarkkitehtuurin keinoja, pihasaunailmiöön liittyviä merkityssisältöjä tai visuaalista materiaalia, joita voisin tutkia ja soveltaa omassa suunnitelmassani.

Arkkitehti- ja tilasuunnitelmassa olisi ollut kiehtovaa selvittää taustaa jokaisen tehdyn ratkaisun osalta, mutta suunnittelutehtävän laajuuden ja monialaisuuden vuoksi, oli prosessi tehtävä selkeissä jaksoissa ja prosessin kuvaus vain tiettyihin tavoitteiden kannalta oleellisiin ratkaisuihin ulottuen.

Suunnittelu oli alkanut tutustumalla kaikista vieraimpiin ja monimutkaisimpiin pihasaunan suunnittelun osa-alueisiin; käsitys suunniteltavan tilan teknisistä ratkaisuista, mitoituksista ja suunnittelun mahdollisuuksista syntyi tutustumalla arkkitehtisuunnittelun prosessointiin, tulisijojen toimintaperiaatteisiin ja suojaetäisyyksiin, puurakentami-

seen sekä tilan suunnittelun mahdollisuuksiin. Päädyin aloittamaan suunnittelun tekemällä karkeita kokonaiskonsepteja arkkitehtuuriin, pohjaratkaisun, sisustusarkkitehtuuriin ja teknisten ratkaisuiden osalta. Tällä pyrin hahmottamaan keinoja saavuttaa tavoiteltuja vaikutelmia sisätiloissa sekä löytämään teknisesti ja toiminnallisesti mahdolliset ratkaisut. Ensimmäiset varsinaiset pohjaluonnokset ja kokonaiskonseptit syntyivät näiden tietojen ja taustatutkimuksessa havainnoitujen ja analysoitujen tekijöiden pohjalta.

Pienessä saunarakennuksessa on oleellista suunnitella tiloja, joissa voimakas tilakokemus ja tunnelmatekijät sekä pienen mittakaavan arkkitehtuuri yhdistyy tarkkoihin mitoituksellisiin ja toiminnallisiin ratkaisuihin; tehtävän laajuus ja vaativuus olisi vaatinut rajoitetussa ajassa ja resursseissa aiheen käsittelyä vain periaatetasolla, mutta tilan pieni mittakaava ja suunnitelman käytännönläheisyys kaipasi tarkkaa tilasuunnittelullista analyysia ja ratkaisuvaihtoehtojen pohdintaa. Pitkän, monivaiheisen ja monialaisen suunnitteluprosessin läpivieminen vaati useamman vaiheen suunnittelua ja karkeaa karsimista tuotettavissa ratkaisuissa; vaikka tila ja rakennus mittakaavaltaan olisi voitu käsitellä ja hallita tarkasti opinnäytetyön suunnitteluprosessissa, vaati se haastavana toiminnallisena ja teknisenä kokonaisuutena ja monia-

laisena arkkitehtuurin, tilasuunnittelun ja sisustuksen suunnittelukohteena karsimista ja osaltaan vain periaatetason ratkaisuja.

Suunnittelutehtävän kokonaisvaltaisuus vaati useamman vaiheen luonnostelun ja konseptoinnin, joka eteni kohti yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Luonnosvaiheessa pyrin löytämään toimivan pohjaratkaisun tilojen sijoittelun ja suurien linjojen suhteen. Samalla pyrin pohjassa luomaan edellytyksiä ja perusteita luonnonmukaiselle, maisemaa kunnioittavalle arkkitehtuurille. Tässä tehtävässä sisustusarkkitehtuurin näkökulma oli vahva: pohjaratkaisulla ja tilan vaikutelmilla oli kokonaisratkaisua tehdessä ulkoarkkitehtuuria tai arkkitehtuurin estetiikkaa suurempi painoarvo.

Toteutusvaiheessa pyritään nimenomaan toteuttamaan suunnitelma pohjasuunnittelussa syntyneestä valitusta konseptista eri osa-alueita, arkkitehtuuria, tilasuunnittelua, teknistä ja materiaali- ja värisuunnittelua tarkempaan käsittelyyn ottaen.

8.1 LUONNOSSUUNNITTELU

8.1.1 TONTILLE SJOITTUMINEN

Tässä kohteessa koin luontevaksi seuraavan suunnittelujärjestyksen: paras tapa alkaa löytää arkkitehtonista hahmoa ja pohjaratkaisua oli tutkia sisätilojen keskinäistä suhdetta, niiden sijoittumista tontille ja löytää sieltä toimiva ratkaisu. Tutustuin puutaloalueiden arkkitehtuuriin ja niiden kuvauksiin ja opin että viehättävä eheä kokonaisuus syntyy juuri rakennuksien samankaltaisista harmonisista suhteista toisiinsa ja rakennusten samansisältöisistä elementeistä (Stenros-Aura 1984, 195). Päädyin kuitenkin aloittamaan suunnittelun haarukoimalla toiminnallisia ratkaisuja ja tilojen keskinäistä sijoitusta. Vaikka tehdyn taustatyön myötä olikin olemassa jo mielikuvia sisustusarkkitehtuurin tavoiteluista vaikutelmista tai julkisivuista ja arkkitehtuurista, oli suunnittelu aloitettava sisätilojen mitoituksesta ja niiden keskinäisestä sijoittelusta ja mittasuhteista sekä täten syntyvistä näkymistä ja sisä- ja ulkotiloista.

Tutustuin kohteeseen analysoimalla eri pihan osia, puustoa ja alueita. Pihapiirissä oli käyttäjiä haastateltaessa ja valokuvia tarkastellessa havaittavissa erilaisia toiminnallisia alueita. Vitaaliset kulkureitit ja niihin liittyvät alueet olivat selkeitä piha-alueita jakaavia ja jäsentäviä

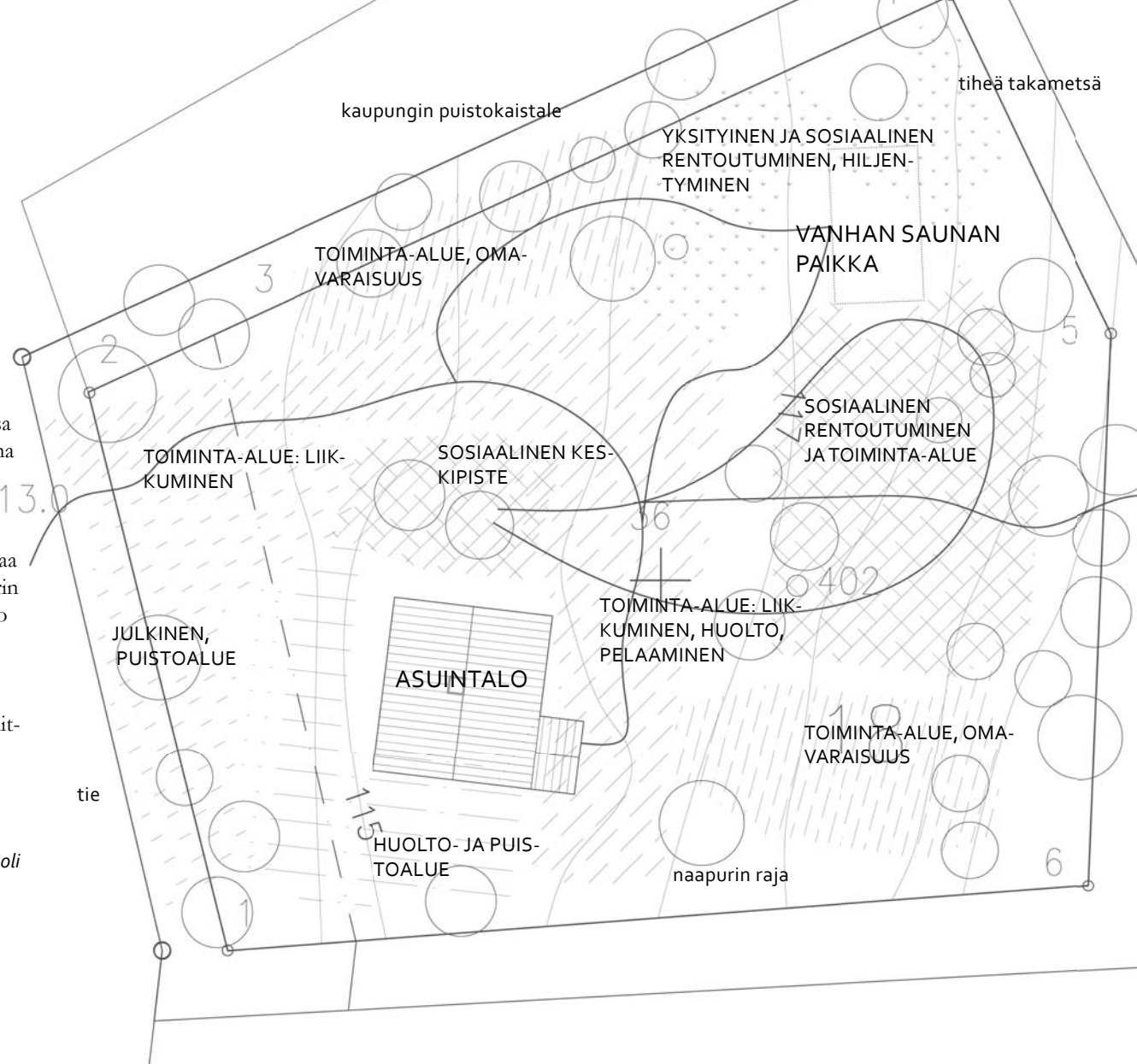
rakenteita. Piha oli jakautunut pinnanmuotojen ja kasvillisuuden edesauttamana pihan kulkureitteihin, julkisiin osiin, hyötypuutarhaan, sosiaaliseen vyöhykkeeseen, leikkipihaan ja lähes luonnontilaisiin välitiloihin näiden toiminnallisten alueiden ja luonnontilaisen metsän välillä. Tilallisesti pihaa rakensivat eniten kasvillisuus ja hyötyalueet: monenlainen puusto, kasvimaat, marjapensaat ja omenapuut. Pihan karaktääriin tuntuivat eniten vaikuttavan pihasaunarakennus sekä sen läheisyyteen liittyvät sosiaaliset piha-alueet: grillausalue, riippukeinu, hiekkalaatikko, puutarhakeinu, palloilunurmikko. Päärakennuksen sijainti lähellä katua ja katutasoa korkeammalla, mahdollistaa suojaisamman sisäpihan ja laakson, joka syntyy luontevasti kulkureittien risteyskohtaan pihasaunan edustalle.

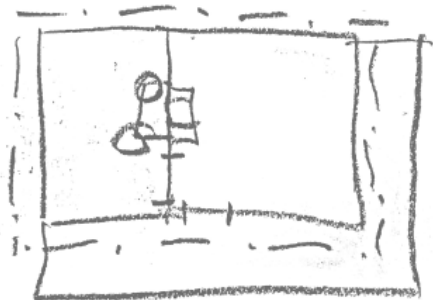
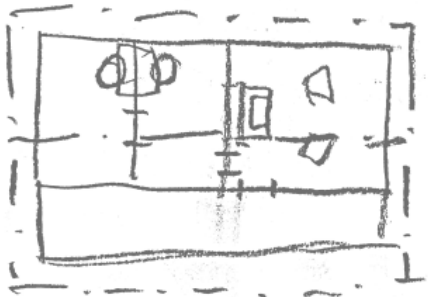
Tuntui luontevalta sijoittaa uusi saunarakennus suunnitelmassa samalle alueella kuin vanhakin; sauna oli tähänkin asti sijoittunut yksityisen rauhottumisen ja rentoutumisen alueelle ja toki muodosti pihan rakenteita itsessään. Vanha paikka oli koettu hyväksi ja perustamisen ja muun teknisen toteutuksen puolesta se tuntui loogiselta. Määräyksetkään eivät olisi sallineet enää saunan siirtämistä rajaa lähemmäksi, joten etäisyys päärakennukseen säilyisi. Päätin kuitenkin pihaa tutkittuani kokeilla rakennuksen suuntaa suhteessa päärakennukseen nykyisestä poikkeavasti ja sisäpihan vaikutelmaa vahvistaen.

Tein karkeita pohjia, joissa olin ratkaissut tilojen sijoittumisen suhteessa toisiinsa ja pihan rakenteisiin. Koko ajan suunnittelussa oli vaikuttimena myös mahdollisuudet hyödyntää mallia muihinkin kohteisiin. Tämä ei niinkään näkynyt kirjaimellisesti ratkaisussa, vaan pyrin suunnittelemaan rakennuksen, jota voitaisiin muokata pihan tarpeiden mukaan. Näihin luonnostelin julkisivuja, jotta näin kuinka pohjaratkaisu vaikuttaa arkkitehtuuriin ja millainen hahmo tuntuu kiinnostavalta. Arkkitehtuurin ja tekniseen suunnitteluun vaikuttavia asioiden kehittyessä syntyi melko vapaasti toiminnallisiin ja tunnelmatekijöihin perustuva pohjaratkaisu. Tuntui luontevalta avata näkymiä sekä intiimiin, tiheään takametsään, hyötypuutarhaan, talolle päin. Suoraan naapureiden suuntaan olevat julkisivut eivät tuntuneet kovin oleellisilta aukottaa, joten lähdin suunnittelemaan selkeää horisontaalia linjaa rakennukselle.

Tontin tarkastelussa havaittiin:

- oleellinen paikka uudelle saunalle on vanhan saunan paikalla
- tärkeät ja kiinnostavat näkymät on takametsä, käyttöpiha ja talon pihan puoli
- tilojen tulisi sijoittua hyvin niiden toiminnallisen luonteensa ja tunnelman puolesta suhteessa pihan toiminnallisiin alueisiin
- terassialueiden tulisi tukea ja elävöittää rakennuksen sekä pihan toimintaa

Ensimmäiset luonnokset olivat käsivaraisia luonnoksia, pohjaratkaisuja, joissa hahmoteltiin tilojen, toimintojen ja tulisijojen sijoittumista.

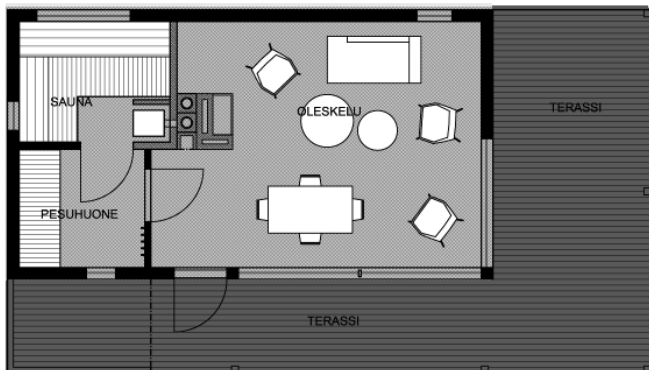
8.1.2 POHJARATKAISU

Pohjaratkaisun luonnostelussa nousi selkeitä lähtökohtia ja tavoiteltavia asioita. Toimintojen sijoittuminen suhteessa pihan rakenteisiin vaikutti pohjaratkaisun valintoihin. Loiva rinnetontti ja pihapiiri vaikutti rakennuksen malliin; pihasaunan tuli suuntansa puolesta rajata pihapiiriä, laajentaa sen toimintaa, sijoittua toiminnoiltaan ideaalisti auringonvalon, vuorokauden aikojen ja pihan toiminnallisten alueiden mukaan. Loivasti porrastettu rinneratkaisu ei olisi ollut kovin yleispätevä ratkaisu ja rinteeseen suuntautunut rakennus sopi pihan olemassaoleviin rakenteisiin paremmin. Saunan sijoittuminen tuntui luontevimmalta rauhallisen takametsän läheisyydessä, mutta kuitenkin niin että ilta-auringon pystyi havaitsemaan saunatilassa ja vilvoittelemaan pääsi auringonlaskun puolelle. Oleskelutilan sijoittuminen aamu-auringon ja ilta-auringon puolelle vaikutti mielekkäältä sen tilakokemuksen puolesta; pakkaspäivän lukuhetki ilta-auringon puolella nauttien sinistä hetkeä odottaen oli mielikuvana tavoiteltava.

Itse rakennuksessa tulisijojen sijoittuminen oli tilojen lämmityksen ja savupiippuratkaisun kannalta oleellinen. Siirtymän syntyminen eri tilojen toimintojen välille tuki elämyksellisyyttä. Tilojen keskinäinen

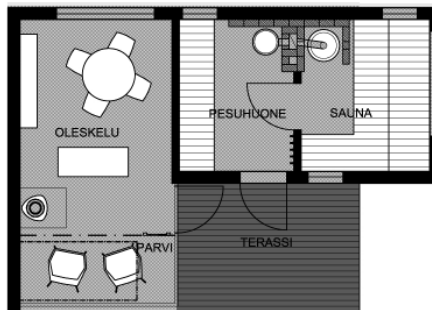
sijoittelu vaikutti syntyviin terassialueisiin ja sisä- ja ulkotilan väliseen kontaktiin sekä syntyviin näkymiin. Näiden ominaisuuksien kohtaaminen vaati vaikuttavien asioiden osalta yleisen katsauksen, perehtymisen puurakentamiseen, kyseisten tilojen, kuten pesutilojen ja saunan mitoittamiseen, tulisijojen sijoittamiseen määräyksiin ja näiden kaikkien kautta tarkempien tavoitteiden löytämiseen. Ensimmäisenä tiedon lähteenä ja käsitystä oleskelutilojen suunnittelusta sain RT-korteista Asumuksen irtokalusteiden tilantarve (RT 93-105531), Asumuksen oleskelu- (RT 93-10533) ja ruokailutilat (RT 93-10535). Näitäkin oleellisempaa oli tutustuminen saunatiloihin (RT 91-10440) ja lauteiden (RT 91-10469) suunnitteluun sekä erilaisiin tulisijoihin (Muuratut tulisijat ja savupiiput RT 91-10469, rakentamismääräyskokoelman määräykset ja ohjeet E3 Pienten savupiippujen rakenteet ja paloturvallisuus).

Pohjaluonnoksissa pyrin löytämään vaihtoehtoja, jotka osoittaisivat oleellisia asioita tilojen keskinäisestä sijoittelusta ja toimintojen tilan tarpeesta. Laajassa suunnittelutehtävässä oli tärkeää haarukoida mahdolliset suunnittelun ongelmakohtat ja haasteet, ja tehdä suuren linjan ratkaisuja tietoisina niistä. Huomasin runkomittojen ja aukokuiden olevan sisätilojen suunnittelun kannalta oleelliset ja pyrin kuvittelemaan pohjaratkaisun vaikutuksia arkkitehtuuriin ja tilakoke-

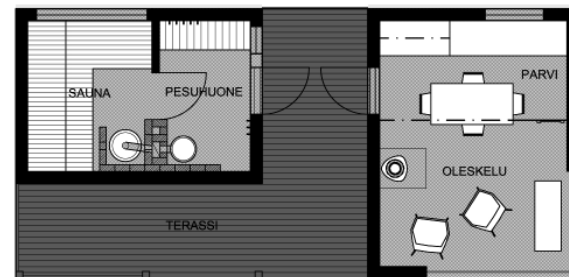
- +tulisijojen sijoitus keskeinen samassa piipussa
- +luonteva ja mutkaton toimintojen sijoittelu
- perinteisen kesämökin tilat, kaikki samassa, oleskelutila olohuonemainen ja turhan suuri ja hajanainen
- pesutilat tukevat oleskelun tilaa eikä päivävastoin
- suuri perussaunaratkaisuksi
- terassialue tylsä

mukseen. Luonnoksissa pyrin tekemään karkeita arvioita tilan tarpeesta ja kalustuksesta, vaikka joitakin yksityiskohtia tai kalusteratkaisuja visioinkin. Näin päästiin kiinni ratkaisuvaihtoehtoon, jossa perusratkaisu tilojen sijoittelusta ja mittasuhteista, ja visio kokonaishahmosta ja aukotuksista oli jo olemassa. Pyrin löytämään pihan toimintojen kanssa sopivan ja arkkitehtonisesti potentiaalisen pohjaratkaisun, jossa toteutuisivat oleellisimmat asiat elämyksellisten tilojen ja luonnonmukaisen arkkitehtuurin kannalta; vaikka tarkempia teknisiä tai mitoituksellisia ratkaisuja ei vielä ollut tiedossa, oli löydettävä potentiaalinen kokonaishahmo, jota voisi kehittää eteenpäin.

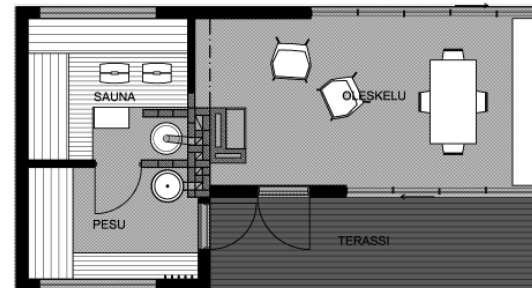

- +sauna ja pesuhuone kompakti kokonaisuus
- +arkkitehtonisesti monimuotoinen, kiinnostava
- +terassin rooli keskeinen ja tärkeä, vähän tilaa oleskeluun
- +oleskelutilan sisustusarkkitehtuuri kiinnostava ja elämyksellinen
- monimutkainen rakennus, rungon syvyys, kattomuodon haasteet
- tulisijat erillään
- saunan ja pesutilan sijainti turhan keskeinen ja rauhaton
- oleskelutilan mitoitus liian niukka

Tarkastelin pohjavaihtoehtoja ensin itsenäisinä pohjan toimivuuden, kalustuksen ja tarkempien ratkaisujen osalta, sitten aloin tarkastelemaan niiden soveltumista tontille ja sijoittumista suhteessa tontin toimintoihin.

- +elämyksellinen pohjaratkaisu jossa eriluonteisilla tiloilla oma paikkansa
- +arkkitehtonisesti monimuotoinen, kiinnostava
- +voimakkaat sisä- ja ulkotilat, erillinen vilpola
- +oleskelutilan sisustusarkkitehtuuri kiinnostava ja elämyksellinen, korkea tila parvella mahdollinen
- monimutkainen rakennus, kattomuodon haasteet
- tulisijat erillään
- oleskelutila ei yleispätevästi kalustettavissa ja varioitavissa

- +oleskelutila ja rauhalliset toiminnot erillään, hyviä eri mittakaavan tarjoavia näkymiä
- +yksinkertainen muoto, mittasuhteet hyvät, varioitavissa ja peilattavissa pihan mukaan
- +tulisijat samassa
- +oleskelutilan mitoitukseltaan sopivan vaatimaton mutta tilana elämyksellinen, mahdollistaa eri toiminnot niukalla kalustuksella
- +symmetrisyys mitoituksissa, aukotuksissa, yksi voimakas muodonmuutos hahmossa
- +voimakas nelikenttäisyys ja selkeys oleskelutilassa, päätyseinät ja niiden välitila hyvin kalustettavissa
- +erillinen kulku pesutiloihin tukee siirtymää ja tilojen erillistä käyttöä
- terassialue vaatimaton, mutta kasvatettavissa luontevasti

kaupungin puistokaistale

RATKAISUVAIHTOEHTO 1

YKSITYINEN JA SOSIAALINEN
RENTOUTUMINEN, HILJEN-
TYMINEN

tiheä takametsä

TOIMINTA-ALUE, OMA-
VARAISUUS

TUPA
PESU
SAUNA
TERASSI

- +saunatoiminto keskeisellä paikalla suhteessa pihaan ja päärakennukseen
- +terassilla tärkeä rooli, voisi suurentaakin
- +rajaa pihaa selkeästi
- +iltapäivän aurinko paistaa saunatupaan
- runkomitat hankalat kattomuodon kannalta, monimutkainen rakennus
- pesuhuone ja sauna kumpikin samaan suuntaan
- saunatupa piilottaa myöhäisen ilta-auringon taakseen

TOIMINTA-ALUE: LIIK-
KUMINEN

SOSIAALINEN
RENTOUTUMINEN JA
TOIMINTA-ALUE

SOSIAALINEN KES-
KIPISTE

TOIMINTA-ALUE, OMA-
VARAISUUS

TOIMINTA-ALUE: LIIK-
KUMINEN, HUOLTO,
PELAAMINEN

PÄÄRAKENNUS

tie

RATKAISUVAIHTOEHTO 2

kaupungin puistokaistale

YKSITYINEN JA SOSIAALINEN
RENTOUTUMINEN, HILJEN-
TYMINEN

tiheä takametsä

TOIMINTA-ALUE, OMA-
VARAISUUS

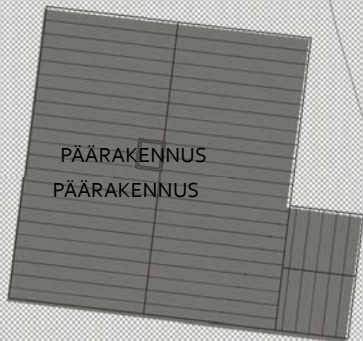
SOSIAALINEN
RENTOUTUMINEN JA
TOIMINTA-ALUE

TOIMINTA-ALUE: LIIK-
KUMINEN

SOSIAALINEN KES-
KIPISTE

TOIMINTA-ALUE, OMA-
VARAISUUS

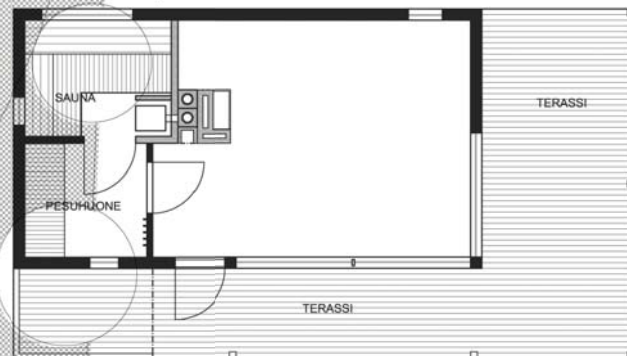
TOIMINTA-ALUE: LIIK-
KUMINEN, HUOLTO,
PELAAMINEN

HUOLTO- JA PUIS-
TOALUE

naapurin raja

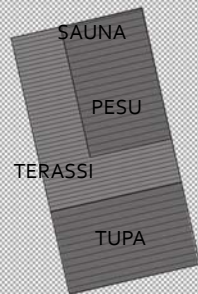
- +suunta käyttöpihalle hyvä, kenties tylsä ja yksiuotteinen
- +tupa suuntautunut sosiaaliselle piha-alueelle, pesutilat rauhallisella puolella
- +hyvä muoto peilattavaksi
- käynti pesutiloista ulos oleskelun kautta
- terassialue tylsä, ei suojaa tai mahdollisuuksia suurentaa luontevasti
- aurinko paistaa sisätiloihin aamupäivästä myöhäiseen iltapäivään
- saunatilaan ei näy ilta-aurinko
- kömpelö suurehko rakennusmassa

RATKAISUVAIHTOEHTO 3

kaupungin puistokaistale

YKSITYINEN JA SOSIAALINEN
RENTOUTUMINEN, HILJEN-
TYMINEN

tiheä takametsä

- +elämyksellinen ja kiinnostava ratkaisu
- +muodostaa ympäristöön useampia kulkureittejä
- +luo voimakkaita sisä- ja ulkotiloja
- monimutkainen rakennus
- tulisijojen sijainti erillään

TOIMINTA-ALUE, OMA-
VARAISUUS

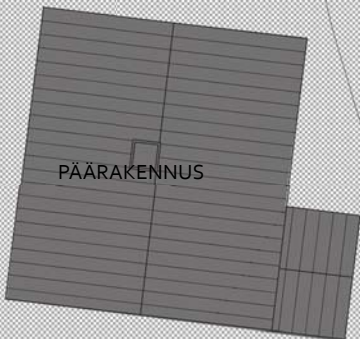
SOSIAALINEN
RENTOUTUMINEN JA
TOIMINTA-ALUE

TOIMINTA-ALUE: LIIK-
KUMINEN

SOSIAALINEN KES-
KIPISTE

TOIMINTA-ALUE, OMA-
VARAISUUS

TOIMINTA-ALUE: LIIK-
KUMINEN, HUOLTO,
PELAAMINEN

tie

110

RATKAISUVAIHTOEHTO 4

kaupungin puistokaistale

YKSITYINEN JA SOSIAALINEN
RENTOUTUMINEN, HILJEN-
TYMINEN

TOIMINTA-ALUE, OMA-
VARAISUUS

tiheä takametsä

SOSIAALINEN
RENTOUTUMINEN JA
TOIMINTA-ALUE

TOIMINTA-ALUE: LIIK-
KUMINEN

SOSIAALINEN KES-
KIPISTE

TOIMINTA-ALUE, OMA-
VARAISUUS

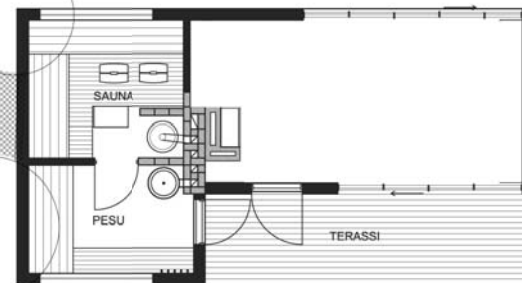
TOIMINTA-ALUE: LIIK-
KUMINEN, HUOLTO,
PELAAMINEN

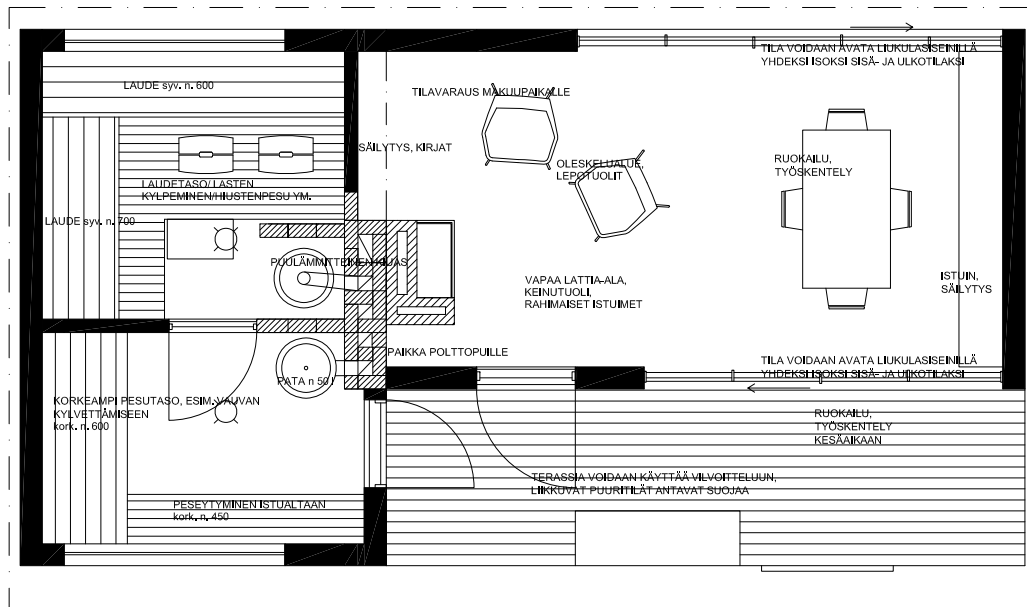
PÄÄRAKENNUS

HUOLTO- JA PUIS-
TOALUE

naapurin raja

- +oleskelu suunnattu sosiaaliselle alueelle, rauhaliset toiminnot taka-alalla
- +hyviä erilaisia näkymiä käyttöpihalle ja takametsään
- +yksinkertainen muoto, mittasuhteet
- +varioitavissa ja peilattavissa pihan mukaan
- +ilta-aurinko paistaa vilpolaan ja pesuhuoneen kautta saunaan
- +aamuaurinko paistaa oleskelutilaan ja saunaan
- +iltapäivän aurinko paistaa terassille ja osaan oleskelutilasta
- terassialue vaatimaton mutta kasvatettavissa luontevasti

Oleskelutila voidaan kalustaa istuinryhmällä ja pöytäryhmällä, päätyseinää voidaan kalustaa kiintokalusteilla tai sängyllä. Pesuhuone kalustetaan kiinteillä penkeillä, saunan lauderatkaisu on suoravartinen, isolla alalaudetasolla.

Valittu pohjaratkaisu nro 4.

L-mallinen yksinkertainen rakennus, jossa pesutilat sijoittuvat päätyyn ja terrassin kautta kuljetaan oleskelutilaan. Kaikki tulisijat sijoittuvat saman piipun ympärille.

Kapeaa ja pitkää oleskelutilaa voidaan avata ja kalustaa oleskeluun, ruokailuun, majoitukseen.

Arkkitehtonisia aiheita ovat kaksi erilaista voimakasta massaa yhden ehjän muodon sisällä, sisätilat koostuvat kolmesta tilasta, jotka toteuttavat tilakokemuksiltaan, aukotuksiltaan ja mittasuhteiltaan symmetrisyyttä.

Aukotukset perustuvat kahteen erilaiseen vaihtoehtoon, jotka toteuttavat tilan luonnetta ja antavat arkkitehtuurilla oman leimansa: oleskelutilassa mahdollisuus suuriin lasipintoihin, jotka moninkertaistavat tilan ja ympäristön sekä horisontaalisuus pinnoissa ja yksityiskohdissa. Pesutilojen ikkunoissa huomioitava yhtäläillä maisema ja tilakokemuksen intiimiys, sulkeutuneisuus.

Saunan lauderatkaisu on syntynyt tulisijan sijoituksesta ja aukotuksista, L-mallin ratkaisu tarjoaa useampia näkymiä ja istumatilaa.

Pohjaluonnostelussa havaittua:

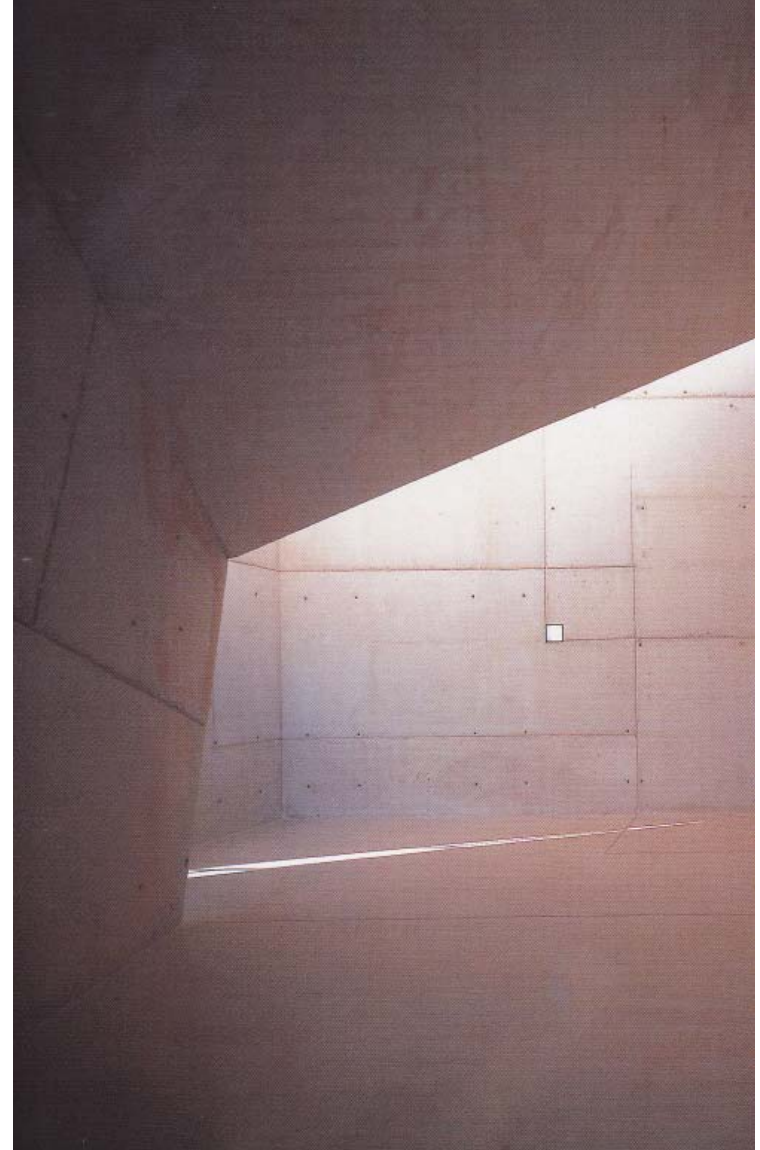
- pohjaratkaisussa yhtä oleellista oli sovittaa se pihapiiriin kuin saada toimiva kombinaatio sisätilojen toiminnoille*
- saunan lauderakenteet, ergonomia, tulisijojen suojaetäisyydet ja ilmanvaihto vaativat tarkempaa suunnittelua*
- tilojen mitoitusta tulee tarkentaa toimintojen ja ihmisen mittojen, tilan tarpeen kautta*
- tulisijaratkaisua täytyisi kehittää sopivammaksi kevyeen saunarakennukseen, vaihtoehtoja muuratulle tulisijakokonaisuudelle tulisi etsiä*
- mitoitusta olisi täsmennettävä vaihtoehtoisille kiintokalustuksille*
- runkoa tulisi tutkia suhteessa tilojen toiminnalliseen mitoitukseen*
- oleskelutilan kalustettavuutta tulisi tutkia mitoituksen ja tyyppikalustusten kautta*
- oleskelutilan monikäyttöisyyttä voisi pohtia*
- kattomuotoa tulisi tutkia ja mitoitusta täsmentää runkosyvyyksien osalta*
- aukotuksien mitoitusta ja sijaintia täytyisi tutkia ja täsmentää julkisivuissa ja leikkauksessa*
- rakennuksen perustusta ja kattomuotoa täytyy tarkistaa käytännön toimivuuden kannalta*
- rakennuksen kokonaisuutta tulisi tutkia, onko rakennushahmo ja tilaratkaisu varioitavissa ja laajennettavissa mahdollistamaan useampia tiloja tai toimintoja?*

8.2 TOTEUTUSSUUNNITTELU

8.2.1 ARKKITEHTUURI - MOODMAP

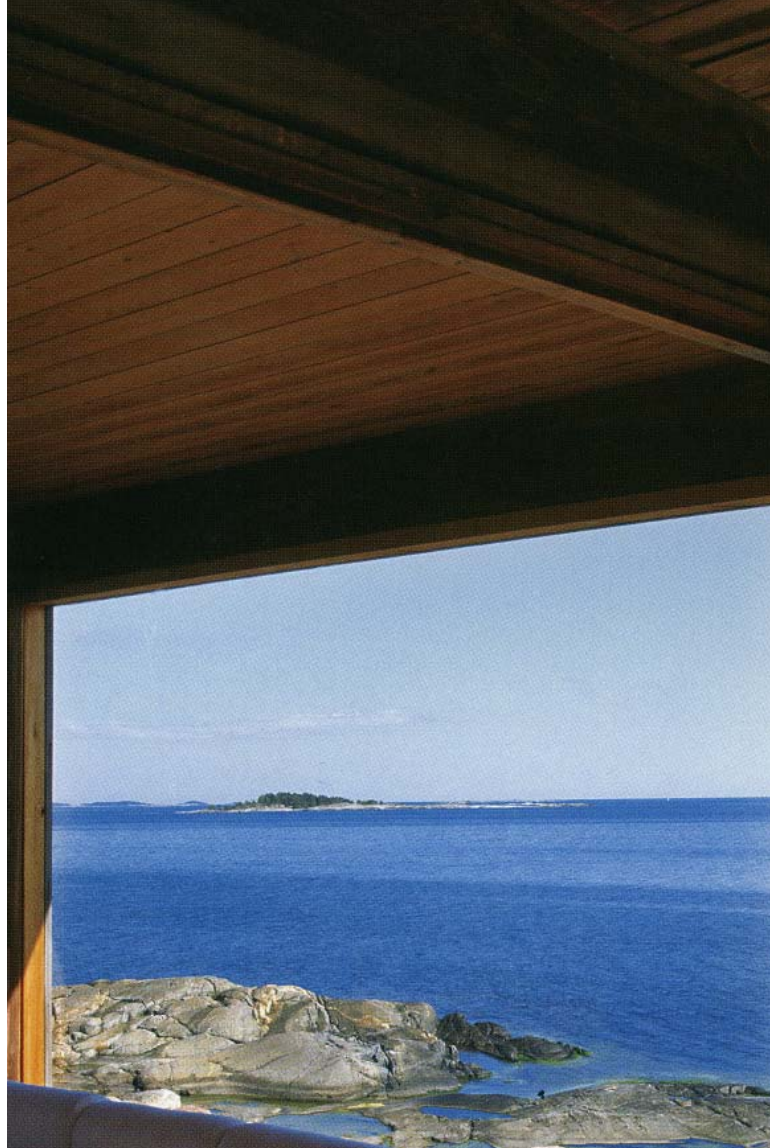
SUOMALAINEN PUU
Kuva 146

ELÄMYKSELLINEN SISÄTILA
Kuva 147

AUTENTTISUUS
Kuva 148

SUOMALAINEN MAISEMA
Kuva 149

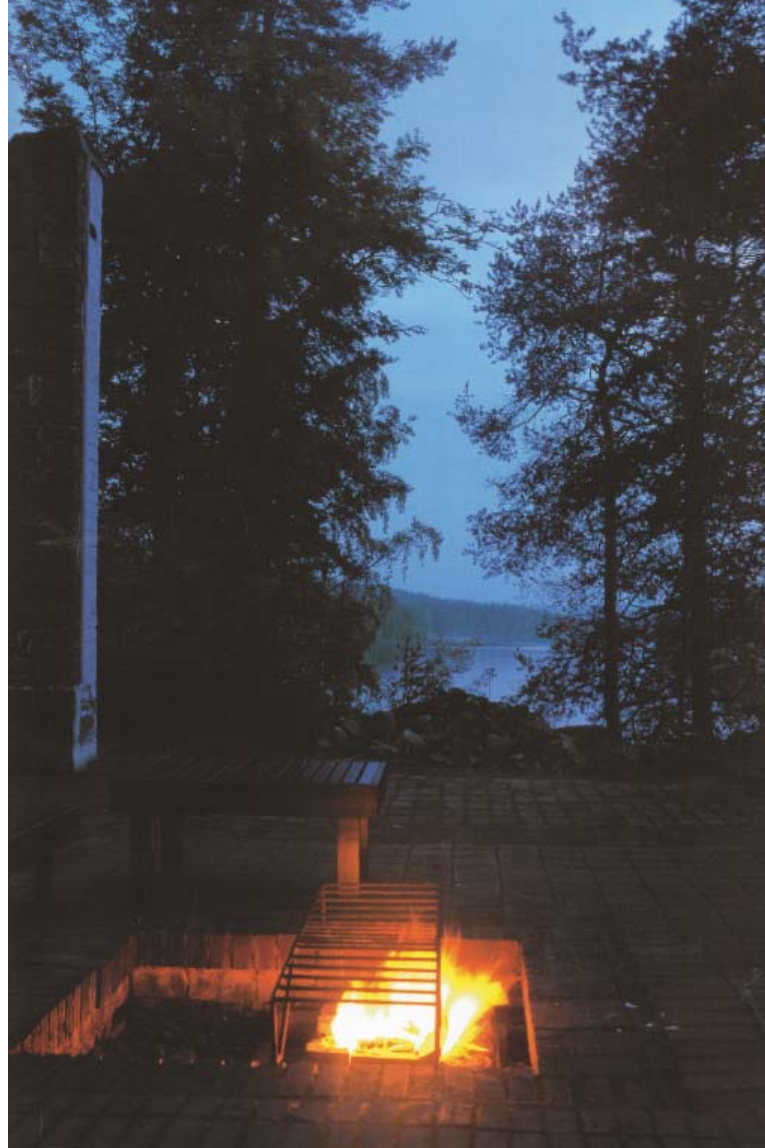

PERINNE
Kuva 150

8.2.2 SISUSTUS -
MOODMAP

PUU SISUSTUKSESSA
Kuva 151

SUOMALAINEN MAISEMA JA ELÄVÄ TULI
Kuva 152

VIIHTYISYYS JA KOTOISUUS
Kuva 153

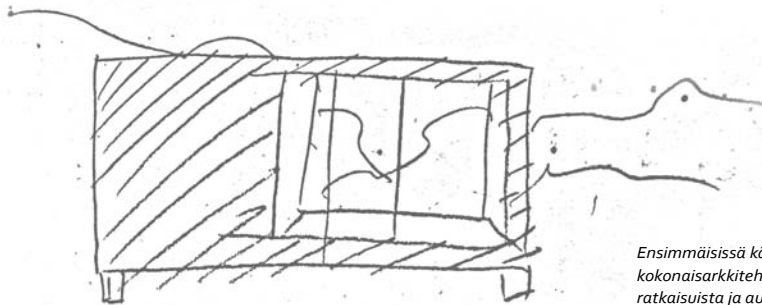
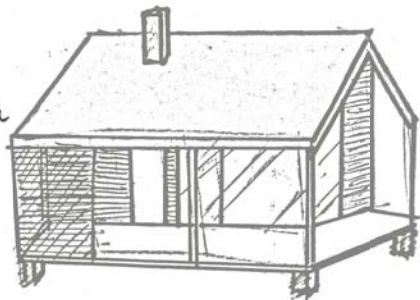
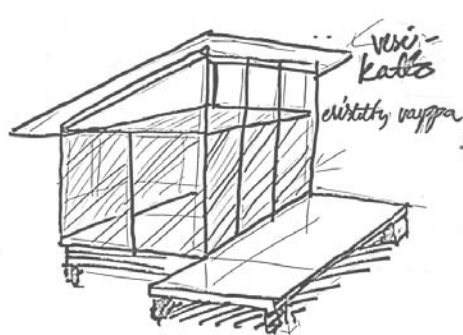
US

PERINNE
Kuva 154

ARKI
Kuva 155

Ensimmäisissä käsivaraluonnoksissa syntyi ideoita kokonaisarkkitehtuurista, yksittäisistä teknisistä ratkaisuista ja aukotuksista.

8.2.3 ARKKITEHTUURI

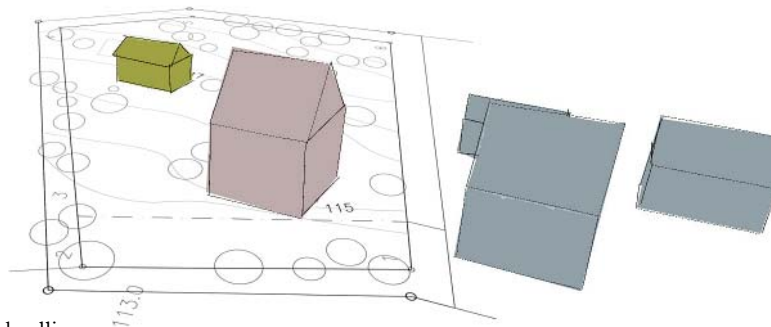
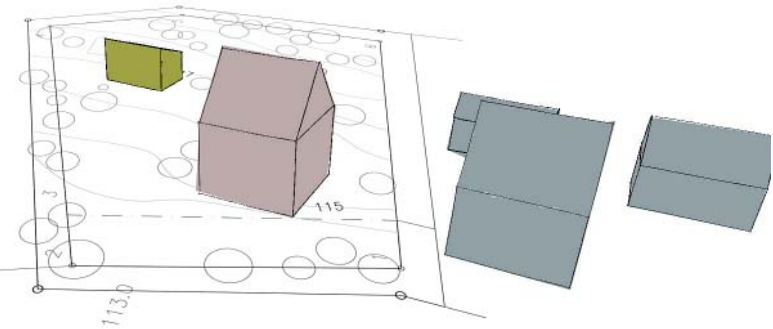
Toteutussuunnittelussa pyrin viemään valittua pohjaratkaisua eteenpäin jatkamalla teknistä suunnittelua toimintojen tilan tarpeen, tilakokemusta tukevien aukotuksien, arkkitehtonisen ilmeen, rakenteiden sekä sisustus- ja kalusteratkaisujen osalta.

Olin jo pohjaratkaisua pohtiessa päätyneet suunnittelussa tärkeysjärjestykseen, joka osaltaan johtui suunnittelualan näkökulmasta, mutta myös suunniteltavan rakennuksen luonteesta. Pienessä saunarakennuksessa oli oleellista voimakas tilakokemus, mutta yhtä lailla toiminnallisuus ja tarkka mitoitus olivat tärkeitä. Tästä syystä arkkitehtuuri pohjautui pääosin sisätilojen suunnitteluun ja tilakokemuksen syntymiseen. Olin pohjaluonnostelussa tiedostanut valintojen vaikutuksen arkkitehtuuriin, mutta pyrin silti tekemään suuret linjaukset sisätilojen ehdoilla; rakennuksen tuli ennen kaikkea muodostaa raamit toimintojen ympärille rakentuville sisätiloille. Tässä tapauksessa arkkitehtuuri syntyi tilasuunnittelun ja niistä syntyvien luontaisten mittasuhteiden myötä, form follows function. Yhtä lailla oleellista oli viedä eteenpäin luonnonmukaista ulkoarkkitehtuuria ja materiaalien ja yksityiskohtien viimeistelemää tyyllistä kokonaisuutta.

Vaihtoehtoisia tapoja lähteä suunnittelemaan saunarakennusta olisi voinut olla esimerkiksi asuintalon eli tyyppitalon tarkka mittasuhteiden tutkiminen ja niiden soveltaminen; maiseman, puuston, kivien ja kasvillisuuden tutkiminen sopivimman hahmon löytämiseksi, kansarakennuksen modernisoiminen tai saunarakennuksen perinteisiin nojautuvan arkkitehtuurin luominen.

Valitun pohjaratkaisun vieminen eteenpäin kohti luonnonmukaista arkkitehtuuria ja elämyksellisiä sisätiloja jatkui tutkimalla rakennuksen kokonaishahmoa ja aukotuksia. Pohjaratkaisua luonnostellessa pohdin myös valintojen vaikutusta arkkitehtuuriin. Syntyneissä luonnosvaihtoehdoissa talomaisuuden piirteet häiritsivät. Tämä kiinnitti negatiivisesti huomion erityisesti silloin kun pienessä rakennuksessa alkoi olla liikaa yksityiskohtia tai suurten rakenteiden monimutkaisuutta, joita syntyi monimutkaisesta kattoratkaisusta, aukotuksien vaihtelusta ja mittakaavan ja mittasuhteiden liiallisesta vaihtelusta. Tavoitteena oli löytää uskottavaa arkkitehtuuria toteuttava uuden, pienen mittakaavan rakennus, ei leikkimökkimäinen kummajainen.

Valitussa pohjaratkaisussa oleellinen arkkitehtuuriin vaikuttava valinta oli kahden massan yhdistäminen kokonaisuuden sisälle ja valitut

aukotukset. Pohdin aukotuksien vaikutusta sisätiloihin; elämyksellisyttä ja tilojen luonnetta korostivat toisaalta suuret maisemaikkunat ja toisaalta kapeat panorama-ikkunat, jotka säilyttivät intiimin tilakokemuksen. Samalla pohdin sitä miten suurista aukotuksista huolimatta saataisiin sisätiloihin tunnelmallinen, cheä ja turvallisen oloinen sitätila, jossa omaan suhteeseen ulkotilan ja maiseman kanssa voisi vaikuttaa. Aukotuksien vaikutus sisätilaan, tutkiminen kohdassa 8.2.4 Tilasuunnittelu.

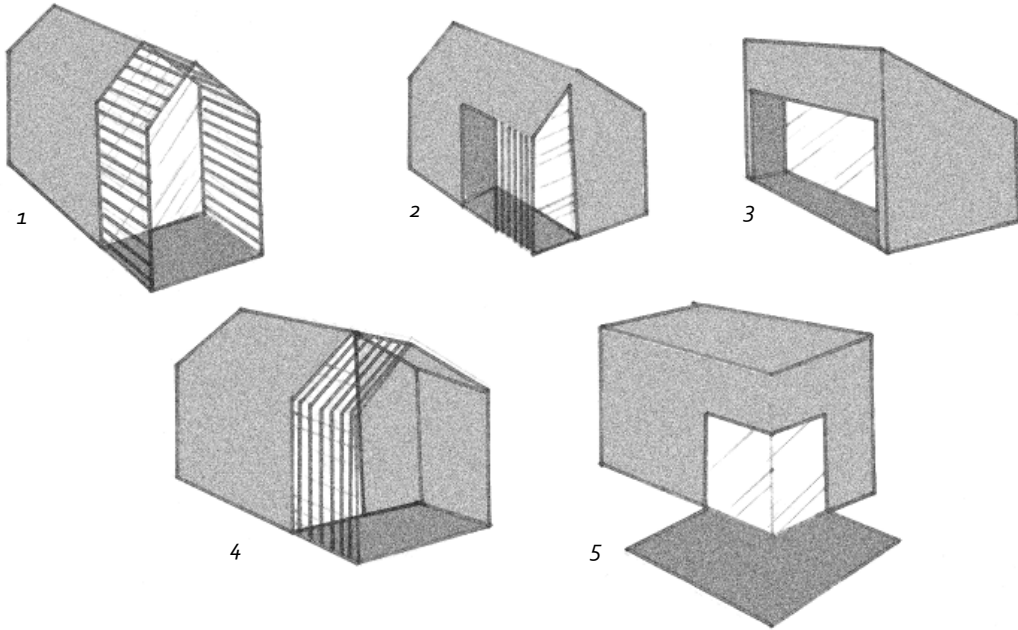
Myös pohjaratkaisun määrittelemä horisontaalisuus vaikutti kokonaisarkkitehtuuriin; päädyin hyödyntämään tätä yksinkertaista pitkänmallista hahmoa kokonaisarkkitehtuurissa. Kattomuodon valinta vaikutti oleellisesti syntyvään kokonaismuotoon ja sisätiloihin; pitkänmallisessa hahmossa sama kokonaishahmon muoto toistui ulkoarkkitehtuurissa ja sisätiloissa. Huomasin että saunarakennuksen mittasuhteita oli vaikea havainnoida, se oli koonsa puolesta mittakaavaltaan erityinen rakennus, jonka kattomuodossa, verhoilussa ja aukotuksissa oli huomioitava asuinrakennuksesta poikkeava mittakaava. Tästäkin syystä, päädyin suunnittelemaan saunarakennuksesta tyyllisesti oman luonnonmukaisen kokonaisuuden, joka asettuisi maisemaan ja vaihtelevaan arkkitehtoniseen kokonaisuuteen luontevasti.

Arkkitehtuurin perusmuotoa ja kattoratkaisua etsiessä massoitelin aluetta ja saunarakennusta sen keskelle. Luonnon rakenteiden ja massojen puuttuminen hämäää, mutta saunan taustalle voi kuvitella nousevan rinteen ja tiheän metsän.

Olisi voinut olla luontevaa tutkia rintamamiestalon talomaista hahmoa ja mittasuhteita, ja valita kattokulmaksi tyyppitalon 1:1,5. Koin kuitenkin että harjakatollinen kokonaishahmo, joka toistaisi päärakennuksen mittasuhteita, olisi haastava ja näennäinen ratkaisu; saunarakennuksen olisi pitänyt olla täysin samoja elementtejä harmonisesti toistava rakennus, jotta yhtäläisyys olisi tuottanut tasapainoisen kokonaisuuden. Päärakennuksen tyyllinen monistaminen ei olisi tuottanut uutta, tuoretta ilmettä, joka olisi sopinut useampaan ympäristöön.

Koska tavoitteissa oli tehdä arkkitehtuuriltaan ja tyylliltään selkeästi rintamamiestalosta eroava moderni ja neutraali luonnonmukainen rakennus, jonka soveltaminen moneen muuhun arkkitehtuuriin

Tutkielmia sisä- ja ulkotilojen yhtymisestä erilaisissa rakennushahmoissa:

- 1 kokonaisuus jatkuu keveän terassirakenteen kanssa, horisontaali jatkuvuus korostuu*
- 2 kokonaisuus säilyy: terassirakenne sitoo talomaisen muodon*
- 3 väliä syntyy ulkomuodon sisälle*
- 4 ulkomuoto säilyy ja kokonaisuuden vertikaalilinja korostuu*
- 5 ulkotila ja sisätila yhtyy visuaalisesti: lattiataso jatkuu aukotuksen osalta*

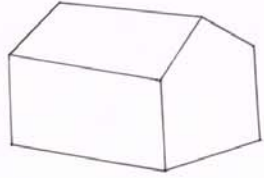
siin katon suuntaisesti, tarkoitti mahdollisuutta korkeaan vinoon tilaan oleskelutilan puolella. Sauna- ja peseytymistilan osalta se mahdollisti myös tavallista elämyksellisemmän tilan muodon ja jätti toki varaa tilojen vaatimalle tuulettumiselle.

Rakennuksen luonnonmukaiseen ilmeeseen pyrittiin myös arkkitehtuurin tyyliin ja materiaalien osalta. Päädyin etsimään luonnon yhteyteen tyyllisesti sopivaa rakennushahmoa puurakentamisen mahdollisuuksista. Puurakenteinen rakennus ja nimenomaan lautarakenteisena oli luonnollinen valinta rankarakenteisen ja lautaverhoillun talon pihaan; se myös toteutti luonnonmukaisuuden sekä maisemiin sopivuuden tavoitteita. Sitä olisi helppo varioida eri tyyliin sekä yksinkertaisena rakennuksena se toteuttaisi toiminnallisia sekä kustannustavoitteita. Rakennustapana se oli saanut vapaa-ajan rakentamisessa hirsirakentamista vähemmän huomiota ja siksi kiinnosti.

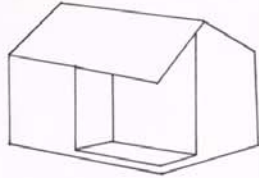
Olin todennut vapaa-ajan rakennuksia ja modernin huvila-arkkitehtuurin helmiä tutkiessani, että luonnonmukainen ilme syntyi usein suurista ikkunapinnoista, jotka peilasivat maisemaa, luonnonvärisestä tai kuulokäsitellystä puusta materiaalina sekä useammasta massasta koostuvasta vapaammasta kokonaisuudesta. Myös kokonaisuuden sisällä tapahtuva rytmitys tai sen vaihtelu vaikutti siihen miten rakennus asettui

onnistuu, päädyin kokeilemaan suorakulmion malliseen rakennukseen tasakattoa sekä siitä jalostaen yhden lappeen pulpettikattoa. Toimivaa vesikattoa suunnitellessa, otin huomioon materiaalin, katon muodon ja kaltevuuden. Pelti materiaalina oli luontainen, se sopi päärakennuksen tyyliin ja mahdollisti yksinkertaisen arkkitehtuurin, katto ei muodostaisi mitään voimakasta kuosia tai rasteria arkkitehtuuriin. Kattoliiton Toimivat katot -oppaasta löysin ohjeet katon oikealle kaltevuudelle ja peltikatevalmistajalta ohjeet oikean peltikatteen valitsemiseen. Päätin pitäytyä tyylliltään päärakennuksen tavoin klassisessa peltikateratkaisussa joka sopii loivemmallekin katteelle. Katon pellitykset sekä turvavarusteet voidaan toteuttaa esim. Ruukin Classic kattojärjestelmällä. Sisätilojen osalta vino pulpettikatto, joka eristettäi-

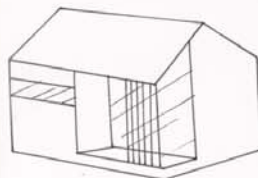
ehjä perusmuoto ja kattotyypin valinta

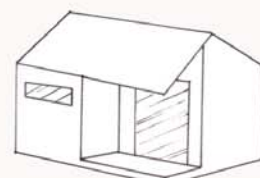
perusmuoto, kattotyypin ja kokonaismuodosta sisennetyt välitilat - terassit

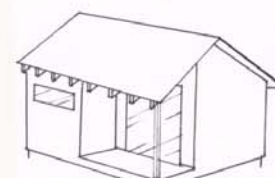
aukotuksien sijoittuminen toimintojen mukaan

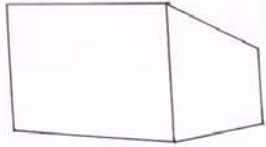
aukotuksien muodon ja sijainnin täsmentyminen

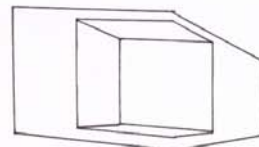
näkyvien kattokannattajien, räystäiden ja perustuksen vaikutus kokonaisuuhmuon

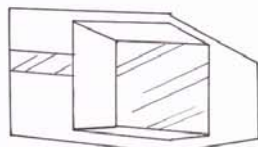
pintastruktuurien ja yksityiskohtien vaikutus kokonaisilmeeseen

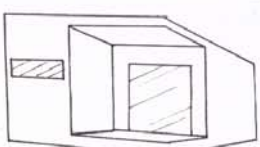
katon suunta voimistaa rakennuksen suuntaa, antaa sisämuodon tiloilta

terassialueet ovat ulkotilan ja sisätilan rajalla, mutta kokonaismuoto voidaan säilyttää, sisämuoto muuttuu eri kohdissa

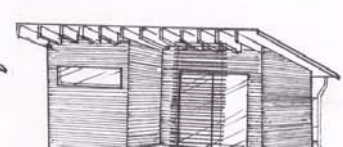
aukotuksien sijainti voimistaa horisontaalisuuntaa ja symmetrisyyttä

muoto ja sijainti täsmenytävät sisätilojen suunnittelun myötä

geometrinen muoto muuttuu keveäksi ja luonnonmukaiseksi

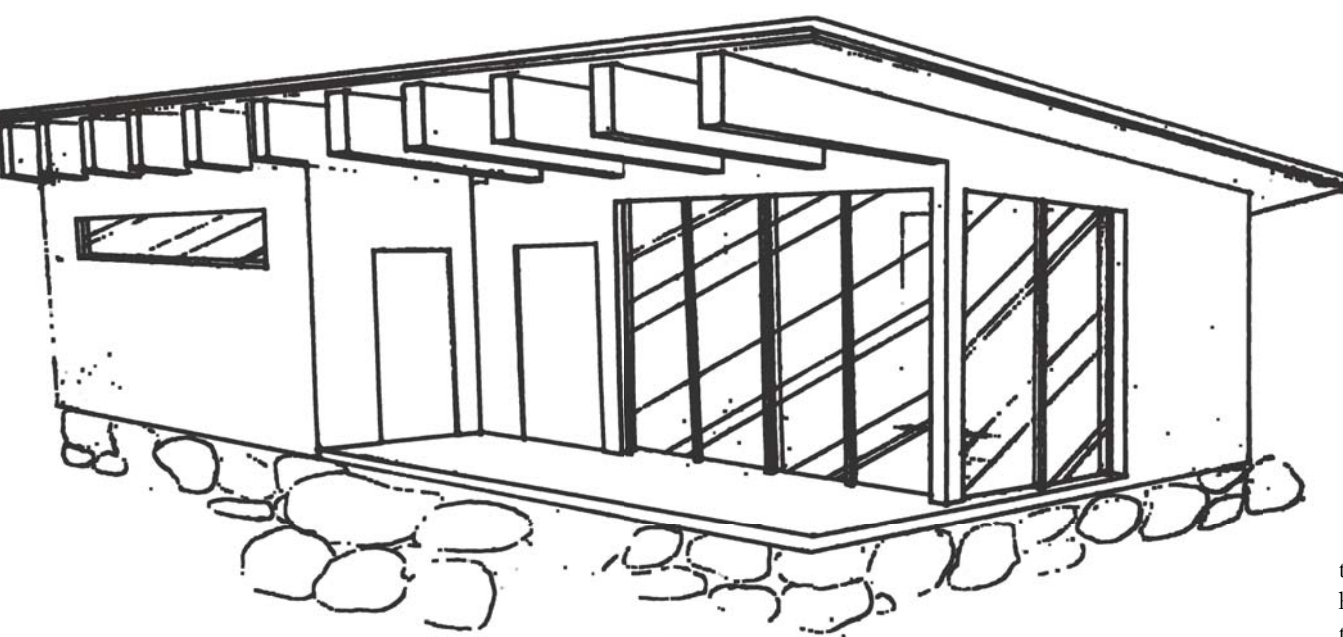
rakennuksen kokonaisuuhmo vahvistuu materiaalien myötä, vaakaverhoitus sitoo massan yhteen, arkkitehtoonine hengittävyys voimistuu

luonnon helmaan. Pyrin hyödyntämään arkkitehtuurissa puurakentamiselle tyypillistä rakenteellisten ratkaisujen synnyttämää vahvaa arkkitehtonista ilmettä. Luonnonmukaisen puuarkkitehtuurista tekee tämä vahva rakenteiden näkyminen kokonaisuuhmossa ja sen synnyttämä rytmi. Rakenteiden ja niiden modulaarisuuden näkyminen rakennuksessa jäsentää sen mittasuhteita ja tekee rakennuksesta keveän, ikäänkuin se olisi luonnon osasista koostama konstruktio.

Eri kokoisien puuaineksen näkyminen rakenteissa jäntevöitti muotoa. Tällainen kokonaisuus tuntui asettuvan luonnon konstruktioiden, puiden, risujen, kivien ja pensaiden keskelle paremmin kuin ympäriinsä ”silotetut” ja verhotut rakennusosat, jotka saavat silmän sitomaan ra-

Perusmuodosta kohti arkkitehtuuria. Pohjaratkaisun synnyttämien mittasuhteiden ja toimintojen sijoittumisen pohjalta syntyi perusmuoto, joka alkoi täydentyä kokonaiseksi rakennushahmoksi. Yksinkertaisesta geometrisestä muodosta saatiin luonnonmukainen rakennushahmo jäsentelemällä aukotuksia, tutkimalla arkkitehtuurin tyyliä ja rakenteiden näkymistä arkkitehtuurissa sekä pintamateriaaleilla ja väriyksellä. Lapekattoisella rakennuksella on selkeä suunta - se aukeaa eteen ja siis käyttöpihalle päin. Harjakattoinen muistuttaa kansanrakennuksista ja kattomuoto rintamamiestaloista. Kattomuoto vaikuttaa myös sisätilojen valoisuuteen ja terassialueen suojaisuuteen; lapekattoinen ratkaisu mahdollistaa valoisan ja korkean sisätilan, harjakatto tekee terassista suojaisan, mutta rajoittaa sisätiloja valon ja tilan muodon suhteen.

Tutkielma vahvisti kattomuodon valintaa; lapekatto yhdistettynä suuriin aukotuksiin ja puuarkkitehtuurin voimakkaaseen ilmeeseen tuottaa tuoreen ja modernin rakennushahmon, joka soveltuu monenlaisen luonnon ja ympäristön keskelle.

Arkkitehtuurin suuret linjat:

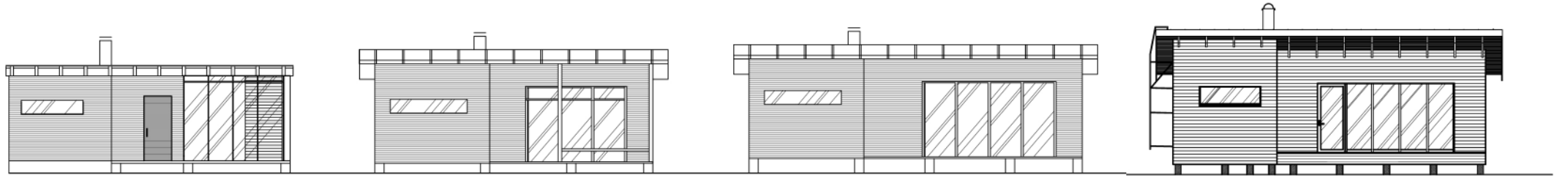
- voimakas kattokannattajien rivistö jäntevöittää rakennushahmoa ja rikkoo sitä tarvittavalla tavalla -luonnonmukainen hahmo
- suuret ikkunapinnat kehystävät luontoa, moninkertaistavat maisemaa ja yhdistävät sisä- ja ulkotilaa
- kapea panorama ikkuna hallitsee pienempää rakennusosaa ja tuo maiseman rajattuna sisätilaan
- vinokaton muodostama sisä- ja ulkomuoto toistuu positiivina ja negatiivina sisä- ja ulkotiloissa
- reilut räystäät; kevyt, korkea pilariperustus vahvistavat "timpurimaista" ja luonnollista ulkomuotoa

kennuksen maahan ja huomaamaan kokonaishahmon ääriviivat ja sen poikkeamisen luonnontilaisesta ympäristöstä. Kustannustavoitteidenkin puitteissa ja piharakennuksen ollessa kyseessä, puuarkkitehtuurin ilmeessä saikin olla rentoutta ja "timpurimaaisuutta". Rakennuksen luonnonmukaisuuteen vaikutti siis myös perustustavan valinta; sitooko maanvarainen laatta koko rakennusmassan maahan vai jääkö se keveästi kepin nokkaan eli pilariston päälle. Teknisesti olisi perustustavaksi voinut esittää matalaperustusta tai pilariperustusta, mutta päädyin lopulta esittämään rakennushahmon kevyesti perustettavaksi; leijailleva ja maastoon jalkautunut hahmo tuki luonnonmukaisuutta ja eloisaa arkkitehtuuria paremmin.

Ulkoarkkitehtuuria parhaiten tuntui tukevan ajatus yksiaineisuudesta ja vain muodon varioitumisesta. Erilaisen puutavaran ja puulajien pin-

takäsittelyn suunnittelu tavoitteena yksivärinen kokonaisuus vaikutti haastavalta työltä, joka täytyisi jättää käytännön toteutuksen ajankohtaan. Ulkoverhousta suunnitellessa huomioin Puujulkisivuja koskevan ohjekortin RT 82-10829.

Yksinkertaista ja luonnonmukaista arkkitehtuuria korostamaan päätin kuitenkin valita ulkoverhoukseksi kapeahkon vaakaan asetetun kuusipaneelin, jota voitaisiin käsitellä kuultavilla puunsuojilla eri värimaailmoihin ja rakennuksen kokonaisilmeeseen sopivaksi. Esimerkkikohteeseen valitsin luonnollisen ja lämpimänsävyisen kuultavan puunsuojan, joka sävyltään oli lähinnä olkea tai maissia ja valon sävystä tai vuorokauden ajasta ja ympäristöstä ja sisustuksesta riippuen vaihtelee männyn rungon sävystä syksyn ruskan lämpimiin keltaisiin ja punaisiin. Samalla kun arkkitehtooninen ilme alkoi syntyä avaran oleskelutilan korkeista ikkunanauhoidista, pesutilojen kapeista panoramaikkunoista, vaakaverhouksesta, vinosta lapekatosta ja voimakkaasta modulimitoituksen näkymisestä kattokannattajissa ja aukotuksissa, alkoi visio sisätilojen materiaalimaailmasta jäsentyä

*Julkisivussa on nähtävissä arkkitehtuurin ja sisätilojen kehitys:
 -kattokaltevuuden kasvaminen ja sisätilojen korkeus on vaikuttanut koko rakennuksen kokoon.
 -aukotukset ovat täsmentyneet toimintojen mukaan, rakenneosat ovat saaneet sopivat suhteet
 -rakennukseen on tullut ryhtiä ja kokoa sekä selkeämpiä horisontaali- ja vertikaalilinjoja*

myös. Ajatus toimivasta kokonaiskonseptista sisälsi myös visioita yhtenäisestä materiaalikokonaisuudesta, josta voitaisiin muodostaa erilaisia yhdistelmiä kulloisenkin tavoitellun tyylin pohjaksi.

Kiinnostavaksi kokonaisuudeksi ja linjaksi koko työssä nousi myös ajatus näiden erilaisten väri- ja materiaalimaailmojen konseptoinnista sisustusmalleiksi ja ulkoverhousmalleiksi, joita voitaisiin hyvin soveltaa ja yhdistellä. Esimerkiksi suunniteltavan kohteen voimakkaan lämpimään ja rouheaan ulkoverhoukseen voisi yhdistää tummia yksityiskohtia, kuten ikkunanpuitteita tai kokonaan eri väreisiä rakennusosia. Päädyin suunnittelun apukeinona kokeilemaan kolmea tyylillisesti ja toiminnallisesti varioitavaa kokonaisuutta sekä ulkoverhousmalleita kehittämistä eri malleihin. Näistä voisi kehittää markkinoinnin apuvälineet - osoittaa mahdollisille asiakkaille mallin monikäyttöisyys ja mahdollisuudet sisustuksen osalta. Lisää konseptista ja malliston syntymisestä kohdissa 8.3 ja 8.4.

Julkisivuverhouksessa päädyin kokonaisuuteen sopivaan lämpimän sävyiseen keltaruskeaan kuultokäsitelyyn kuusilautaan, joka adaptoituu hyvin ympäristön värikkääseen maailmaan eri materiaalien keskelle. Päärakennuksen ulkoverhous uusitaan lähitulevaisuudessa ja tulevaisuuden väri saattaa olla okran oranssi, nykyisen siniharmaan sijaan. Kullanuskean sävyinen kuultoverhous sopeutuu kumpaankin talon värisävyyn.

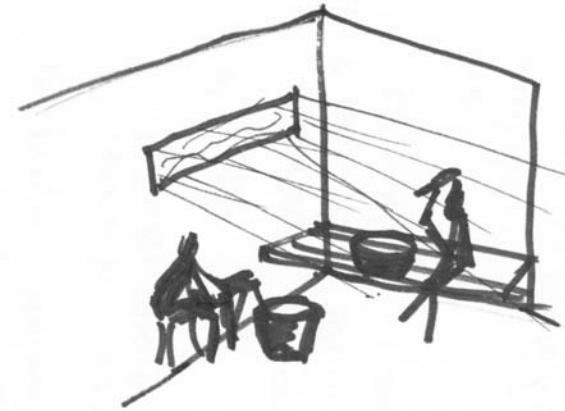

Ensimmäisiä valitun pohjaratkaisun pohjalta tehtyjä sisätaluonnoksia. Aukotuksilla on suuri rooli kaikissa tiloissa.

8.2.4 TILASUUNNITTELU

Tarkemman tilasuunnittelun myötä sopivimmaksi luonnoksista valikoitunut pohjaratkaisu kehittyi kohti toteutettavaa suunnitelmaa. Oleskelutilan mitoitus alkoi syntyä istuinryhmän ja pöytäryhmän, tulisijan ja kiintokaluste- tai säilytysratkaisun ympärille. Pesuhuone ja sauna muodostuivat kahdesta lähes samankokoisesta ja symmetrisestä tilasta, joiden mitoitus perustui laudemetriä ja paikkojen määrään, tulisijojen suojaetäisyyksiin ja koko rakennuksen runkomittaan. Näitä tiloja yhdistämään suunniteltiin terassin, joka toimisi vilpolana.

Luonnosvaiheen ratkaisu oli syntynyt toimintojen ympärille vakioratkaisuihin, tulisijojen perus suojaetäisyyksiin ja istuinryhmän ja pöytäryhmän vakiomitoitukseen perustuen; nyt todelliset käytännön valinnat tuli tehdä yksityiskohtaisesti, joka toiminnon käytännön ja teknisten ratkaisujen, tilakokemuksen ja lopullisen tyylin, tunnelman ja arkkitehtuurin kannalta.

Tärkeänä lähtökohtana oli suunnitella tilat tukemaan oleskelutilassa elämyksellisyyttä, yhdessäoloa ja maiseman kokemista ja kylpytiloissa elpymisen kokemusta ja intiimiä saunakokemusta.

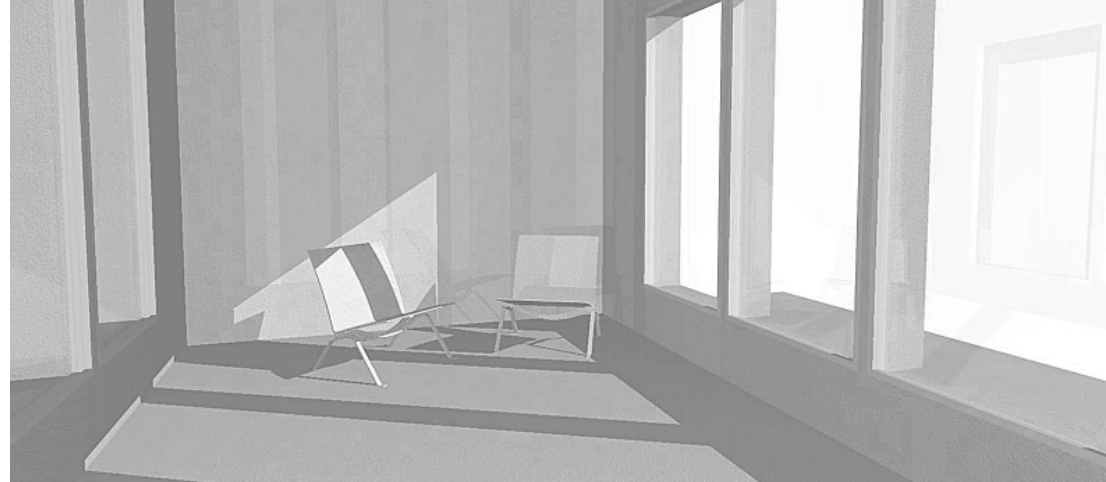
Oleskelutila tuli suunnitella luonteeltaan pesutiloja avoimemmaksi: tärkeää oli hyvin vapaat, suuret aistittavat näkymät ympäröivään maisemaan, paljastuminen luonnolle ja omaehtoinen julkisuus. Arkkitehtuurin osalta päätyseinään jatkuva lasipinta olisi aikaansaanut kiehtovan lasikuution joka kehystäisi luontoa selkeänä rajaavana muotona. Sisätilan tunnelman kannalta oli kuitenkin tärkeämpää että sisämuoto eheytyi ja muodosti nurkat ja selkän sisätilan. Lattiapinta sen sijaan sai visuaalisesti jatkuva läpi kevyesti rajaavan lasipinnan; oleellinen käytännön ja tunnelman ratkaisu olivat korkeat ikkunat, jotka lähtivät lattiatasosta. Tällöin ihmisen ja ulkotilan välille ei syntynyt rajaavaa muuria, ja sisä- ja ulkotila yhtyivät läpi lasipinnan.

Samaan aukotettuun kenttään saatiin suunniteltua saranoituja ovia, liukuovia ja kiinteitä ikkunoita, jotka yhdessä muodostivat yhtenäisen ikkunapinnan ja eheän näkymän. Tämä ratkaisu tuki luonnonmu-

Tutkielmia oleskelutilan aukotuksista, ikkunapinnan muodosta ja sijainnista. Oleskelutilassa tulisi kokea voimakas yhteys luontoon, mutta kokea tila viihtyisäksi ja turvalliseksi. Olleellista on, jatkuuko iso ikkunapinta lattiaan asti vai jättääkö se muurin sisätilan ja ulkotilan välille. Toinen oleellinen asia on oleskelunurkkauksen "taustatuki" eli ikkunapinnan rajautuminen seinäpinnassa, reunaan asti jatkuva ikkuna tuntuu kiusalliselta kun tilan muoto ei jatku ikkunapinnan ylitse.

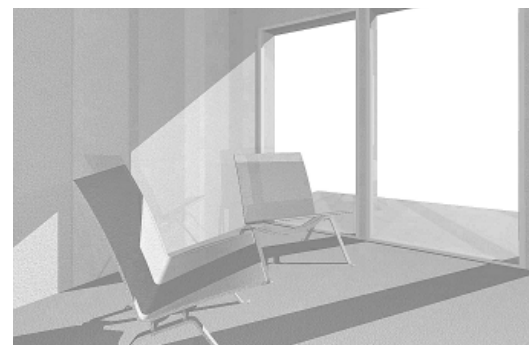
1 ikkunakenttä on sisennetty joka reunalta 2 ikkunapinta jatkuu reunasta reunaan 3 ikkunapinta jatkuu alas asti, mutta jättää nurkan ehjäksi

1

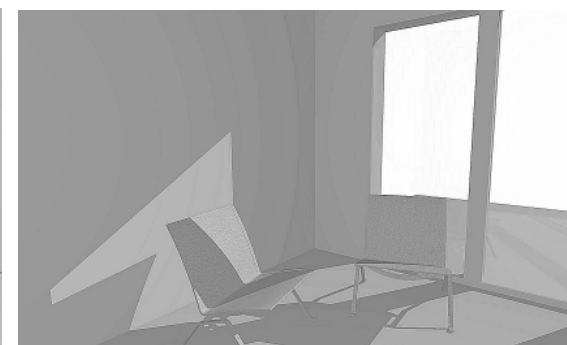
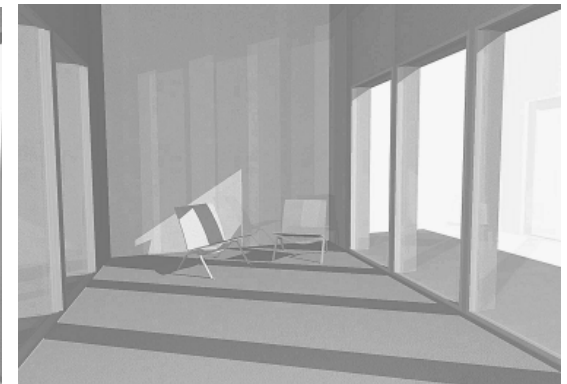

kaisuutta, näkymää ei pyritty rajaamaan keinotekoisesti vaan suuri pinta antoi maiseman tulla tilaan ja kulkea sen lävitse aukotuksien osalta symmetrisessä tilassa. Tämä suuren ikkunapinnan suunnittelu vaati aukotuksien tutkimisen ja tarkemman tutustumisen liukuovi- ja ikkunaratkaisuihin. Tiedostin myös tämän ratkaisun soveltamis- ja jalostamisratkaisut rakennuksen kokoa kasvattaessa. Ikkunaratkaisussa varioinnin mahdollisuus on tärkeä: samaa mitoitusta voidaan käyttää, haluttiin sitten muokata toimintoja tai rakennuksen energiatehokkuuteen vaikuttaa ikkunoiden tiiviyyttä parantamalla.

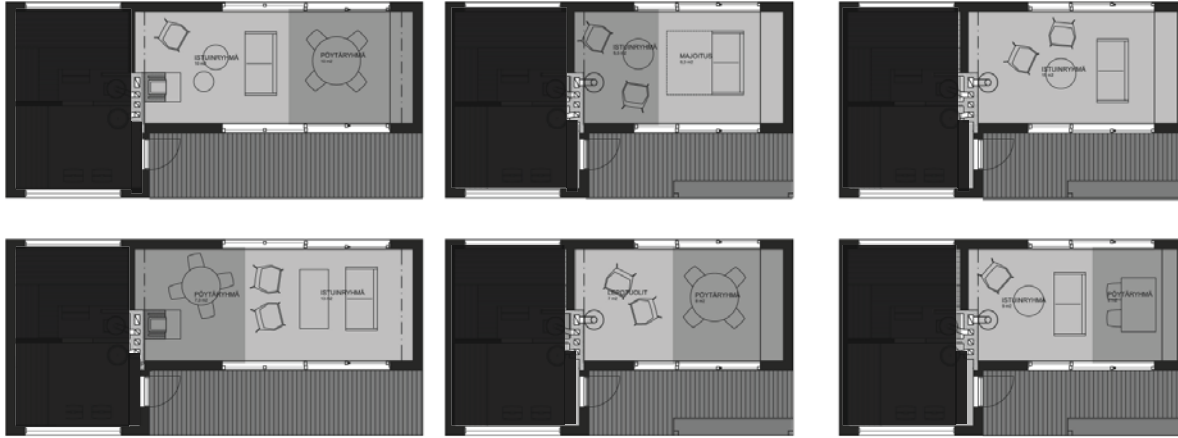
Rakennusta suunnitellessa oli ajatuksena ollut koko ajan sisä- ja ulkotilan erottaminen lasi-ikkunoilla keveästi sekä niiden avattavuus, jotta tila todella voitaisiin yhdistää. Liukuoviratkaisut sopivat esimerkiksi kohteeseenkin hyvin, mutta lopulta ratkaisuksi valittiin käytännön ja kustannussyistä kiinteä ikkunakenttä ja ikkunallinen saranaovi. Liukuoviratkaisut päätin kuitenkin pitää kantavana ideana muihin kohteisiin sovellettavana.

2

3

Pohjaratkaisussa suhteessa toisiinsa sijoitetut ja yhtenäistä arkkitehtuuria toteuttavat pesutilat ja oleskelutila jatkoivat kehittymistä omina toiminnallisina kokonaisuuksinaan, saunakokemusta vahvistaen ja sen tarpeita täyttäen. Uudenlaista ajattelua ja suunnittelua täytyi tuottaa eniten oleskelutilan suunnittelussa. Olin asettanut tavoitteiksi kohderakennuksen osalta suunnitella tilan, joka toimisi hyvin vapaa-ajan oleskelutilana, saunatupana saunatoiminnon yhteydessä, useampia näihin liittyviä toimintoja mahdollistavana tilana.

Kokonaismitoitusta suunnitellessa huomasin, että kun oleellinen arkkitehtuurin ja tilan kalustuksen kannalta toimiva syvyysmitta oli löytynyt, oli havainnollista kokeilla mitoituksen variaatioita rakennuksen pituussuunnassa. Tästä syntyi muutamia eri kalustusvaihtoehtoihin perustuvia pohjaratkaisuja, joiden mitoitus syntyi oleskelun toimintojen ympärille. Pohjaluonnostelu oli tapahduttava rakennuksen

Oleskelutilan mitoitus tarkentui kokeilemalla erilaista kalustusta ja jakoa istuinryhmän ja pöytäryhmän kesken. Suunnitteluratkaisussa tähdättiin toimivaan sopivan kokoiseen oleskelutilaan, jota voitaisiin kalustaa vaihtelevasti perustoinnoille. Pohjaratkaisun tuli syntyä rakennusta mitoittavien kattokannattajien mukaan, joten mitoitus ei ollut täysin vapaata.

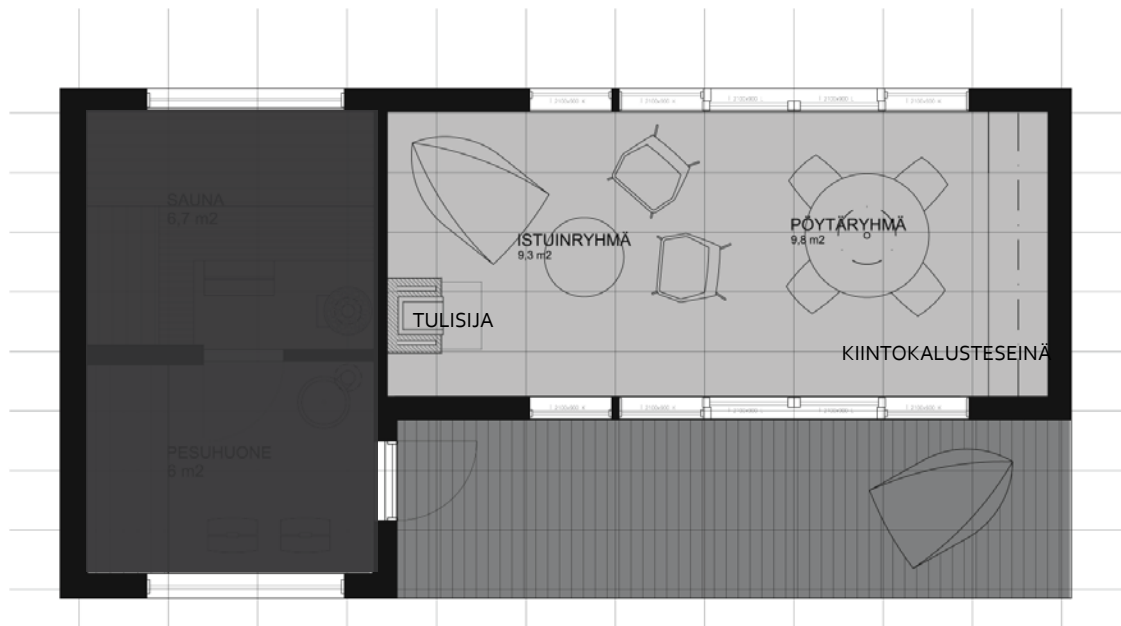
Tämän luonnostelun tärkein informaatio oli erilaisen oleskelun vaatima tila, ruokaryhmän, sohvaryhmän ja majoituksen tilantarve. Pitkänmallisessa tilassa toiminnot asettuivat luontevasti peräkkäin; yksittäisillä kalusteratkaisuilla oli suuri merkitys tilankäytölle. Kahdesta eri kokoisesta pohjavaihtoehdosta toinen oli liian tilava ja toinen liian ahdas useimmille kalusteratkaisuille, joten jatkoin täsmällisemmän pohjaratkaisun suunnittelua.

kokonaismitoituksen ehdoilla. Saunatuvan toiminnoista tärkeimmät olivat rento oleskelu ja toiminnallinen yhdessäolo. Huomasin että mitoituksellisesti oli vaikeaa saada kaikki toiminnot tilaan väljällä mitoituksella. Huomasin myös että kun löysin sopivan mitoituksen istuinryhmälle ja pöytäryhmälle, sopi tämä mitoitus monelle eri käyttötarkoitukselle hyvin. Sama tila voitiin kalustaa vierashuoneeksi vuodesohvalla ja pienellä pöytäryhmällä tai suureksi oleskelutilaksi. Tässä vaiheessa päädyin tavoittelemaan käyttökelpoista ja varioituvaa tilaratkaisua sen sijaan että olisin pyrkinyt räätälöimään tilan optimaaliseksi vain yhtä kalustekokonaisuutta varten. Tällöin päädyttiin ratkaisuun, jossa tila kalustettaisiin ennen kaikkea oleskeluun ja toimintaan, johon tilaa käytetään useammin ja vierasmajoituskäyttöön tilaa voitaisiin muokata kalustamalla. ”Siskonpetimäinen” majoitus sopisi muutoinkin tilan retkeilytunnelmaan. Tilan yleispätevä mitoitus toteutti myös linkkaariajattelua, useampaa käyttötarkoitusta ja täten kestävyttä pa-

remmin kuin yksityiskohtainen mitoitus tietylle kalustukselle. Näistä luonnosteluista syntyi kuitenkin käyttökelpoisia versioita oleskelutilan osalta eri kokoisista rakennuksista; kokeilin erilaisia kalustuksia ja kiintokalusteratkaisuja ja näistä alkoi muodostua selkeitä toiminnallisia ja tyyllisiä kokonaisuuksia, jotka päätin pitää mielessä erilaisina konsepteina tilan varioinnista.

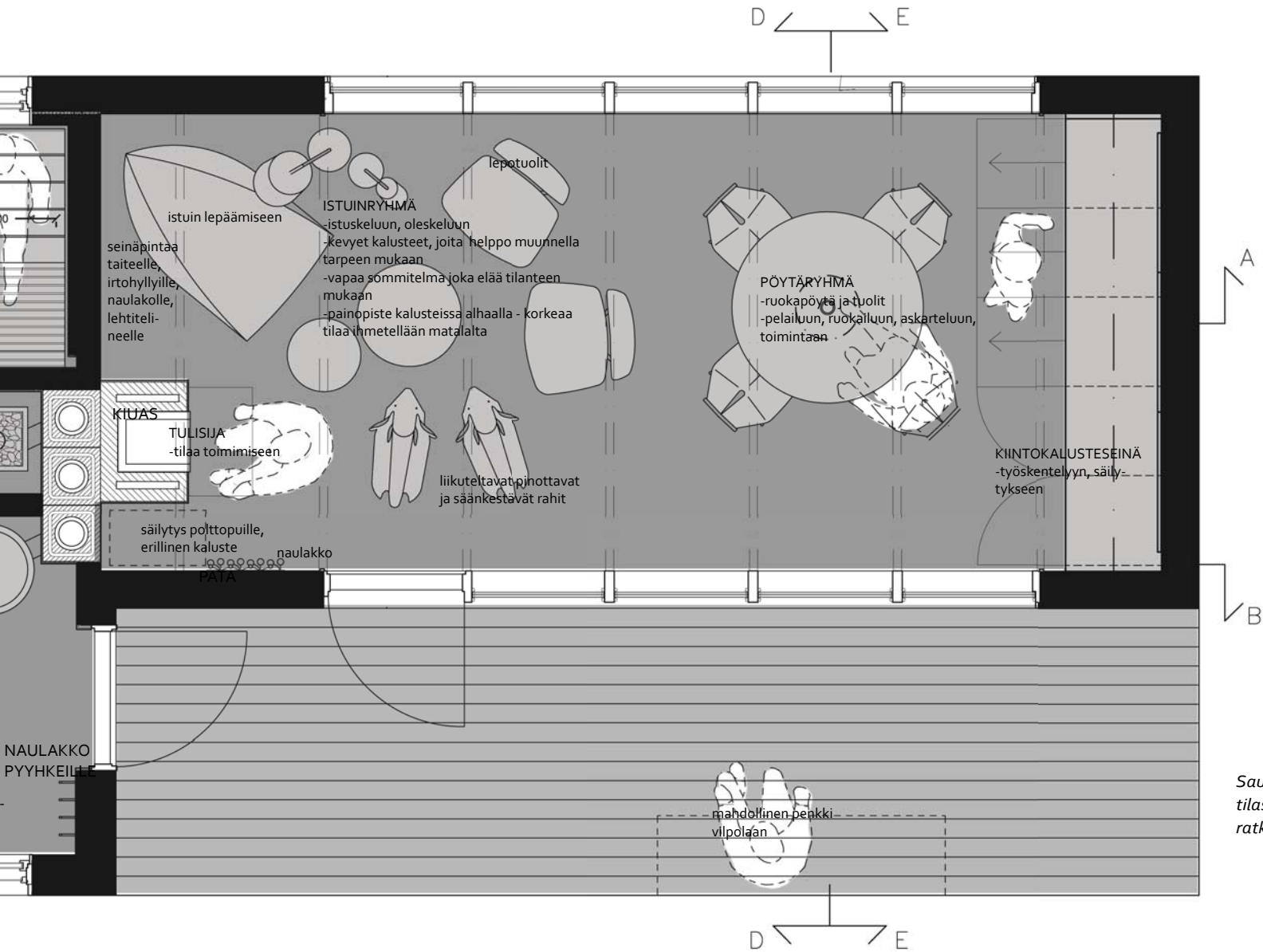
Saunatuvan toiminnallisiin vaatimuksiin vastasivat parhaiten istuinyhmä tulisijan läheisyydessä, jossa voisi oleskella, levätä, lukea ja seurustella sekä pöytäryhmä pelaamista, askartelua ja kevyttä ruokailua varten. Tilan ja kalustuksen suunnittelussa tuli huomioida myös tulisija ja siihen liittyvät kalusteet ja tarpeet kuten polttopuiden kevyt säilytys. Lisäksi tilasta tuli löytyä kevyttä säilytystä, kuten pyyhkeitä, laudeliinoja, kynttilöitä, saunatuoksua ja pesuaineita, varten säilytystilaa ja erilaista säilytystä. Ulkovaatteita ja kosteita pyykeitä varten tuli olla naulakko tai muu ripustusratkaisu. Säilytystarpeeseen vastasi kiintokalustus sekä kevyesti hyödynnettävä irtokalustus.

Saunatuvasa koko tilaan vaikuttaviksi elementeiksi alkoivat nousta symmetriset maisemaikkunat, jotka hallitsivat tilaa pituussuunnassa, sekä pitkänmallisen tilan päädyt. Voimakas muotoaihe oli syntynyt

Oleskelutilan mitoitus perustui kalusteryhmien tilantarpeeseen, tulisijan ja kiintokalusteen mitoitukseen. Mitoitus toteutti samalla kokonaisarkkitehtuuria ja rakennetta, kattokannattajat ja rungon mitoitus sanelivat tilan mitoitusta pituussuunnassa. Irtokalustuksessa päädyttiin kevyeen istuinyhmään ja pöytäryhmään.

kattomuodosta ja valinnasta eristää yläpohja katon suuntaisesti. Tilan muotoa ja yhteyttä ulkoarkkitehtuuriin korosti kattokannattajien näkyminen myös sisätiloissa. Toista päätyä hallitsi tulisija ja toinen pääty voitiin kalustaa sisustuksellisesti kiinnostavaksi. Aukotuksienkin puolesta hyväksi todettu, ehjä päätyseinä nurkkineen, mahdollisti kiintokalusteratkaisun koko seinälle.

Pohjaratkaisu on syntynyt kahden visuaalisen elementin, toiminnallisen päätyseinän ja niiden välissä olevien toimintojen, kalusteryhmien ympärille. Kaksi voimakasta elementtiä on myös molemmin puolin aukeavat kaksi erilaista maisemaa.

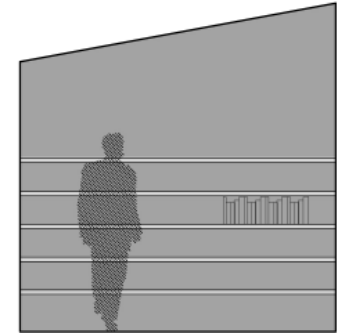
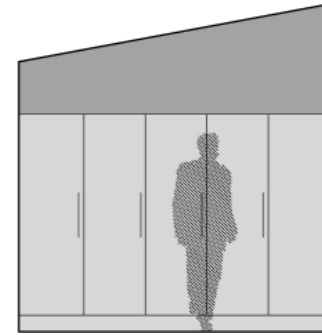
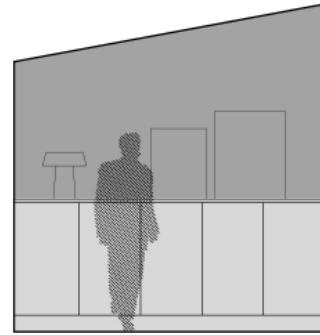
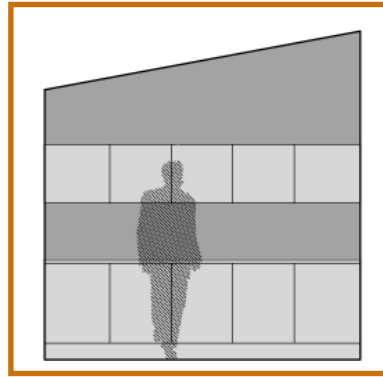
Toiminnallisiin tarpeisiin vastaa kiinteä kalustus ja varusteet sekä irtokalustus.

Tilassa ja sen kalustuksessa kokonaisuudessaan on oleellista vapaa muoto, irtonaisuus ja muunneltavuus, jotka mahdollistavat käyttäjän oman käden jäljen ja tilan muuntumisen erilaisiin tilanteisiin ja tarpeisiin.

Saunan ja pesutilan oleelliset tilasuunnittelun ja kalustuksen ratkaisut

Säilytystarpeeseen luonnostelin useampia vaihtoehtoja. Saunatupaan parhaiten sopi kalustus, joka toisi paljon säilytystilaa, työtasoa ja olisi siisti kodikkaan oloinen. Keittiökaapisto ylä- ja alakaappeineen sopi tilanteeseen hyvin. Muut hyvät vaihtoehdot päätin jättää hautumaan muita käyttötarkoituksia varten.

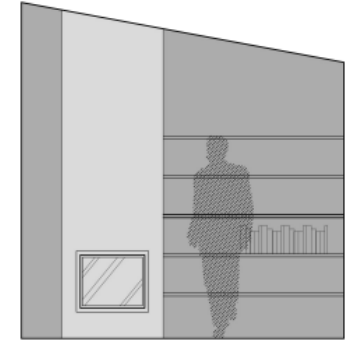
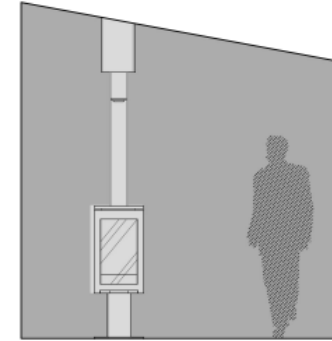
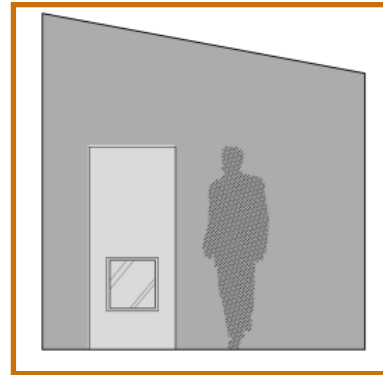
Tulisijavaihtoehdoista lämmitystarpeen olisi täyttänyt kohtuullisesti myös tehokas kamiina tai läpiseinän kiukaalla toteutettu "takka", mutta teknisesti ja visuaalisesti parhaiten saunatupaan sopi kiertoilmataikka.

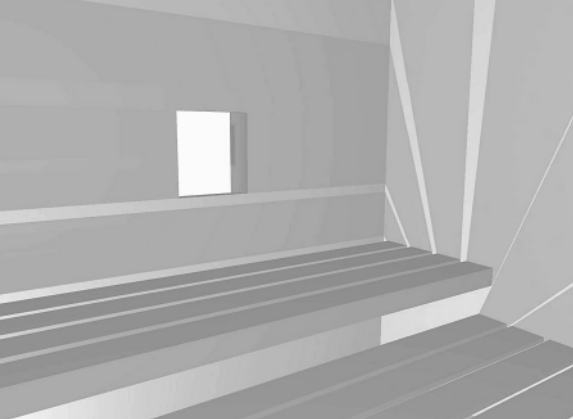
Kalusteelle pyhitetty päätyseinä mahdollisti vajaan kolmen metrin kiintokalustuksen. Tämä tuntui toimivalta ratkaisulta eri käyttötilanteet huomioiden. Seinää oli mahdollista kalustaa vaikka täyskorkeilla arkistokaapeilla, varustellulla keittiöllä, kevyillä irtohyllyillä tai vain kiinteillä pöytäkaapeilla, jolloin yläpuoliselle seinälle voisi sijoittaa taidetta. Esimerkkikohteessa seinälle suunniteltiin kiinteä ylä- ja alakaapisto laatikostolla ja hyllykaapeilla, ei keittiön varustuksella vaan vain säilytystä ja työskentelyä varten. Kaapisto voidaan varustaa sähkörasioilla, jolloin siinä voidaan käyttää vedenkeitintä tai muita sähkölaitteita.

Kiintokalustuksen tyylin suunnittelin tukemaan voimakasta päätyseinäihettä; kalustekokonaisuus muodostaa seinän kanssa eheän pinnan jossa on korkeusvaihtelua kaapiston muodon verran; muutoin koko seinäpinta on materiaaliltaan ja muodoltaan hyvin tasainen ja linjakas, vain pinnan struktuuri muuttuu.

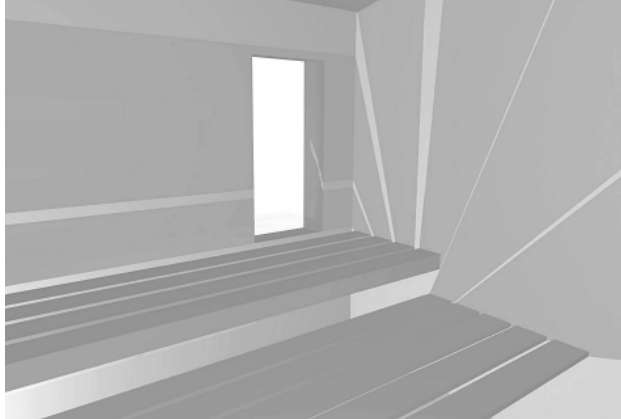
Saunatuvaksi suunniteltu tila muodostui toiminnallisesti kahdesta kalusteryhmästä, kalustetusta päädyistä ja tulisijan hallitsemasta seinästä.

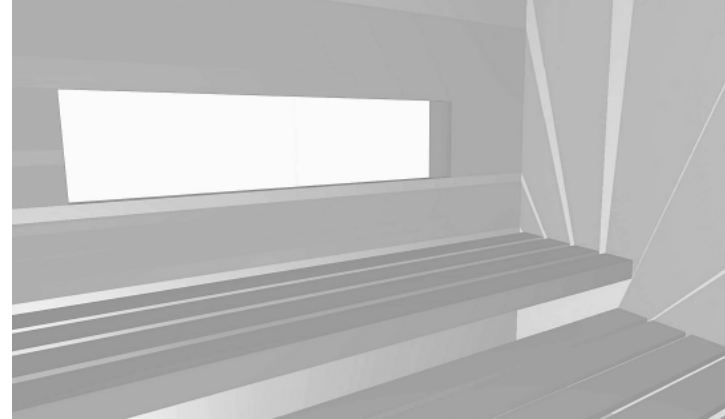
Tulisijan sijoitus puolsi paikkaansa keskiseinällä käytännön syistäkin, lämmönlähteenä, mutta sen sijoittaminen keskeiselle paikalle taustaseinän eteen korosti sen roolia. Tilaan syntyy useampia näkymiä, maisema molemmin puolin, elävä tuli ja itse tila ja näiden kaikkien lukuisat yhdistelmät. Tulisijavaihtoehtoa pohdin sekä tilasuunnittelun, materiaalien ja värin että teknisten ratkaisujen osalta paljon ja hyviä vaihtoehtoja oli useampia. Tähän tilaan parhaiten sopi kuitenkin kevyt kiertoilmataikka, joka takkamaisena toi tilaan jyhkeyttä, mutta pienenä ja kevyenä sopi mökkimäiseen tilaan visuaalisestikin.

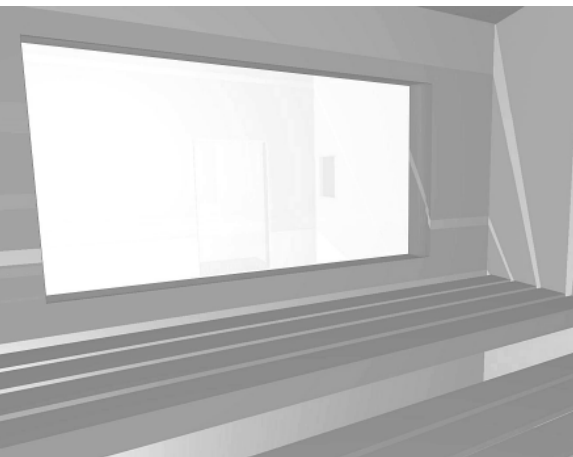
perinteinen pieni ikkuna - intiimi tunnelma, maisemaa "ei ole"

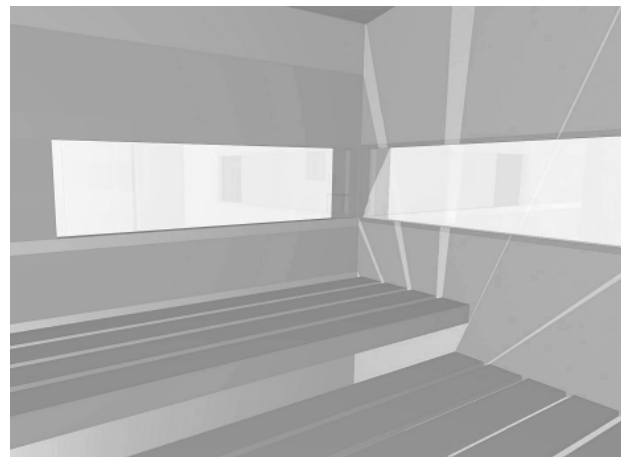
korkea ikkuna - maisema kärsii, ihmisen näkyminen ulos korostuu

valittu suora panorama - maisema rajautuu tiukasti, intiimiys säilyy

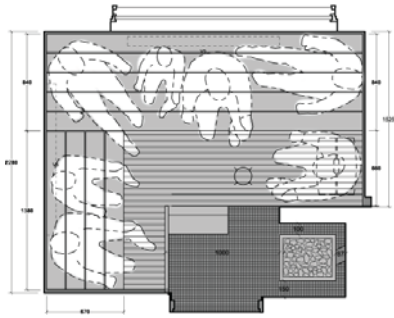
Iso maisemaikkuna - tilasta tulee julkinen

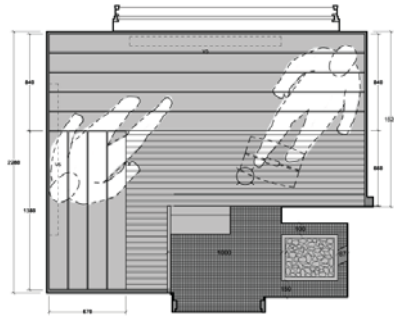
Kulman yli jatkuva panorama - rauhaton, eheä ja suljettu tilakokemus kärsii

Aukotuksien tutkiminen oli tärkeää. Se antoi lähtökohdat tilasuunnittelulle ja koko rakennuksen arkkitehtuurille.

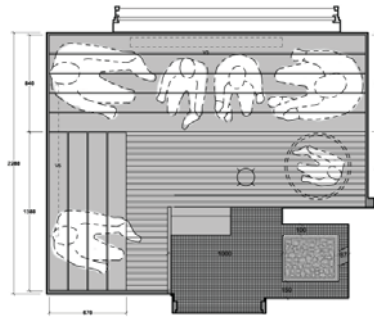
Sauna- ja pesutilassa oleellista oli suunnitella tilakokemukseltaan intiimi ja elämyksellinen tila, josta voisi ihailla maisemaa. Aukotuksien osalta päädyin arkkitehtoonisestikin ilmeikkääseen panoramaikkunaan, joka oli sopivan kokoinen intiimin tilakokemuksen säilyttämisen kannalta, mutta näytti maiseman eri puolilla istuttaessa. Saunatiloissa elpyminen tuli näkyä maiseman ja intimitietin huomioimisessa sekä rentoon oleskeluun tarkoitettujen kalusteratkaisujen käytännön suunnittelussa. Saunatilan ja sen lauteiden tuli mahdollistaa erilaiset asennot ja eri tasoilla löylystä nauttimisen useammalle saunojalle. Oleellista oli ikkunasta ulos syntyvät näkymät. Panoramaikkunat, saunan puolella takametsään ja pesuhuoneen puolella etupihalle, sopivat hyvin kummankin tilan luonteeseen: saunatilassa voi rennosti katsella siintävää horisonttia, peseytyessä voi seisaaltaan tuijotella puiden latvoja tai kurkistaa pihalle, istuessaan näkee taivaan ja voi asettua iltapäivän auringon valokeilaan.

suuren porukan sauna

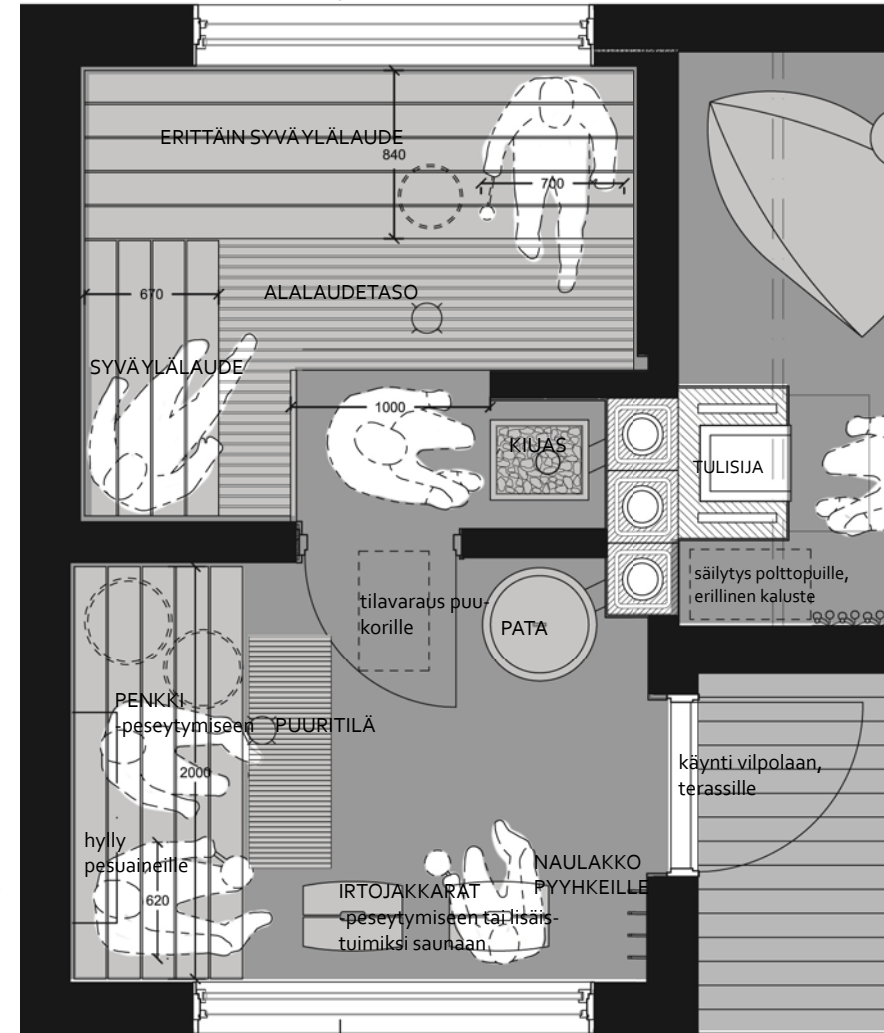
kahden aikuisen saunahetki

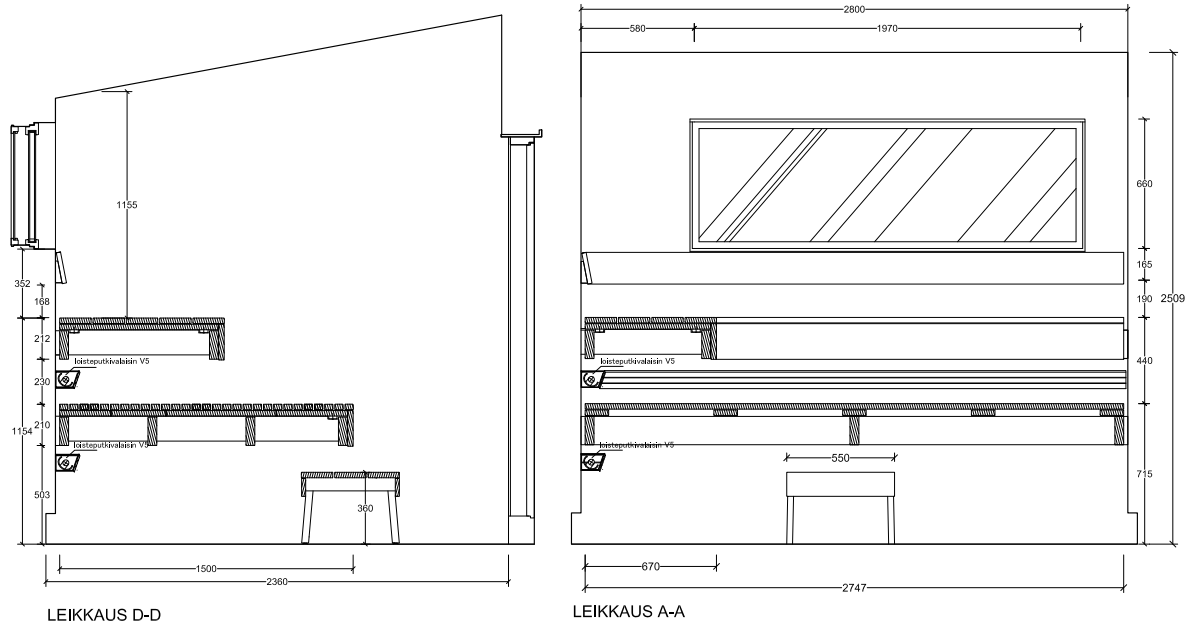

lapsiperheen yhteisauna

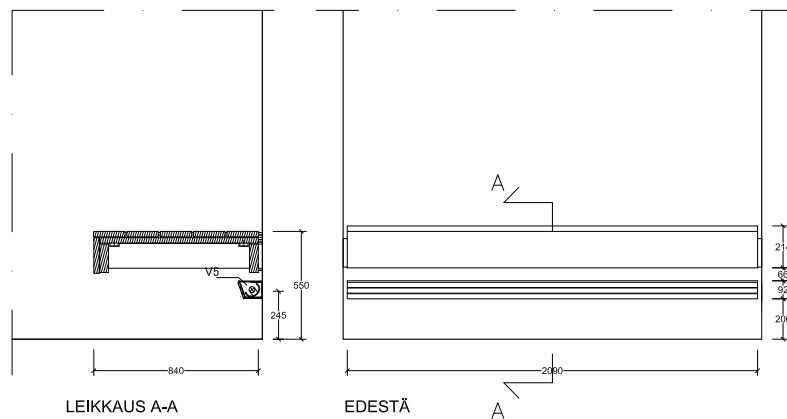
Tilasuunnittelun oleellisia yksityiskohtaisia ratkaisuja pesutilassa ja saunassa pyrittiin tekemään yleispätevästi ja visuaalisista lähtökohdista, mutta myös tarkkaan mitoitukseen perustuvaan toiminnallisuuteen pyrkien. Saunassa lauteiden mitoitus perustui pitkälti saunan hyväksi havaittuun ergonomiaan ja tilantarpeeseen (Saunan suunnittelu, 2008, 38-46) sekä tulisijan suojaetäisyyksiin. Kahdelle seinälle sijoittuvat laudetasot sopivat hyvin aukotuksen ja tulisijan sijoituksen kanssa. Syvät ylälauteet mahdollistivat rennomman istumisen, vaikka täysin ideaaleja nojailuun tarkoitettuja laudemetrejä ei olekaan kuin toisella seinällä, voi lauderatkaisua käyttää monin eri tavoin. Selkänöjä mahdollistaa nojaamisen ikkunankin kohdalla, ideaalein käyttö ikkunalauteelle on nojata vastakkain kumpaankin seinään ikkunan molemmiin puolin, jolloin aukeavat maisemat kahteen eri suuntaan, istuinlevyyttä on reilusti ja kontakti saunojen välillä säilyy. Voi olla myös mielekästä käyttää lauteita niin että perheen vanhemmat istuvat vastakkain isolla lauteella ja pienet lapset heidän välissään. Koko lauteiden kokoinen alalaudetaso tukee koko perheen sauno-

Saunan ja pesutilan oleelliset tilasuunnittelun ja kalustuksen ratkaisut

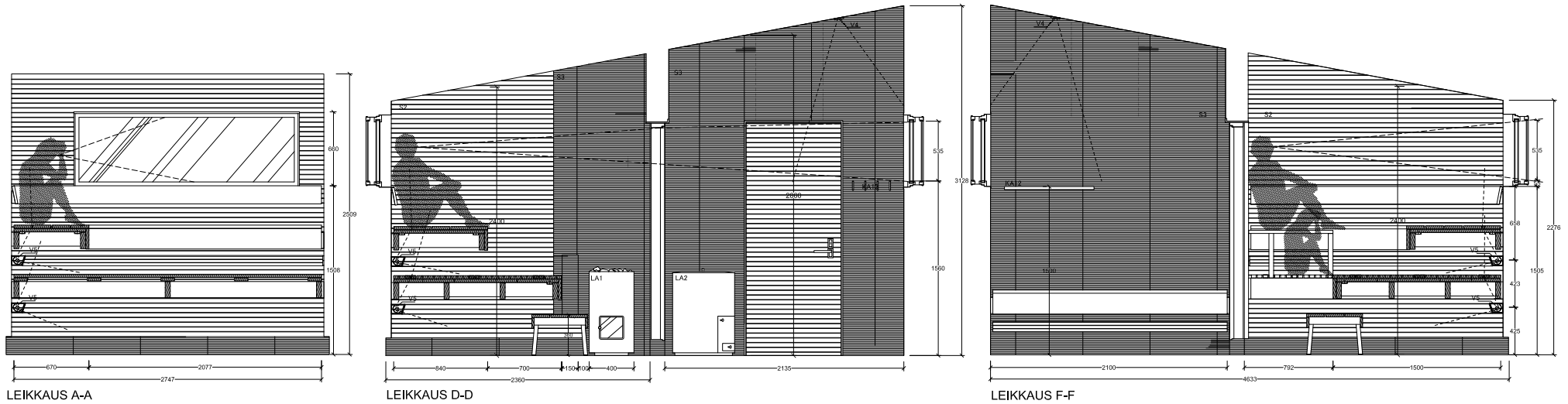

mista, pienin voi istua matalammalla vadissa, turvallisesti lauteen ja suojaseinän välissä aikuisen valvonnassa. Alalautetaso mahdollistaa lisäksi tarvittaessa sekä vatien ja saunakiulun ym. säilyttämisen, estää alalautella saunovien lasten putoamisen lauteiden alle ja luo lauteille viimeistellyn ulkonäön kun alapuolella oleva lattia ja kantavat rungot ei pilkota paikoittain. Tämä myös mahdollisti yksinkertaisen huomaa-mattoman valaistuksen lauteiden alle. Lauteet suunniteltiin niin että ne voitaisiin tehdä irroitettaviksi tai nostettaviksi siivousta varten. Ilman liikkumisen, kiukaan sijainnin, lauteiden ja tilan mittasuhteiden tuli muodostaa toimivat olosuhteet saunomiselle. Ilmanvaihto suunniteltiin periaatetasolla, lisää kohdassa 8.2.5 Tekninen suunnittelu.

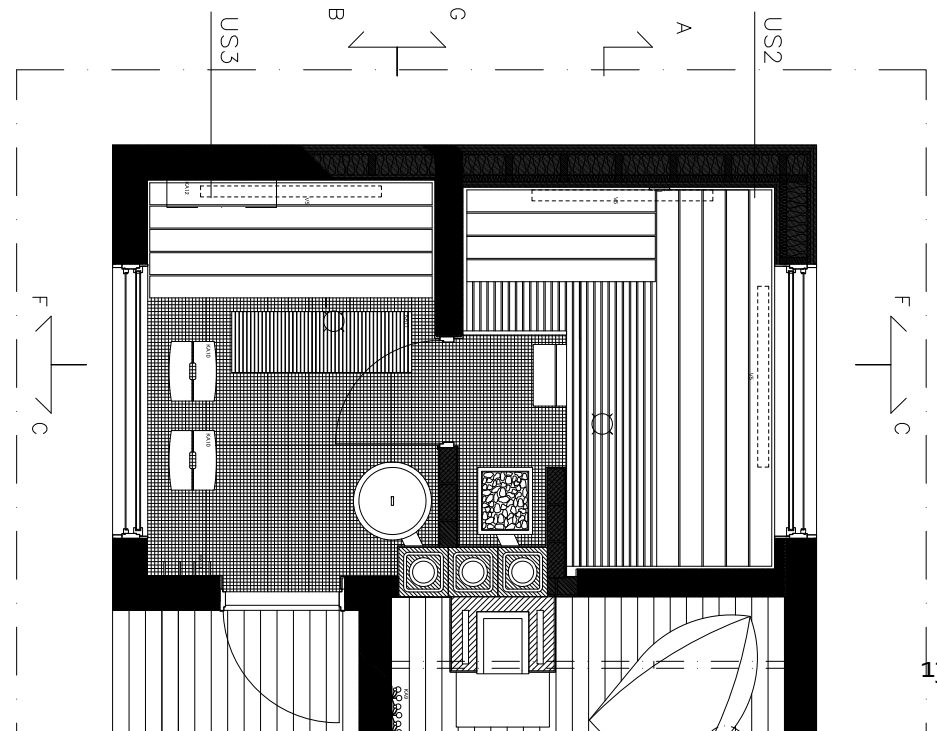

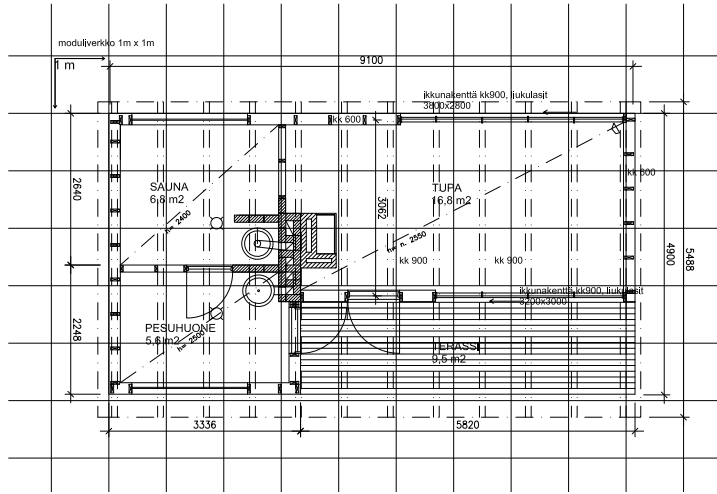
Pesutilan mitoitus mahdollisti useamman peseytymisen yhtä aikaa, vaihtoehtona olivat tilava kiinteä penkki sekä irtojakkarat. Niissä istuinkorkeus eroaa hieman joten eri kokoiset saunojat voivat etsiä sopivan paikan itselleen. Seisomista kylmällä lattialla helpottavat irtonainen puuritilämatto, joka voidaan rullata penkin päälle, kun saunaa ei käytetä. Irtojakkarat voivat myös olla kätevät tulisijoja lämmittäessä tai niitä voidaan tarvittaessa ottaa mukaan saunaan alatasolle istuimiksi, joskus kun saunojia on paljon. Käytössä olevat pesuaineet ja pyyhkeet voidaan säilyttää rennosti seinällä olevalla hyllyllä ja oven viereisessä

naulakossa, niiden näkyminen kuuluu pihasaunatunnelmaan.

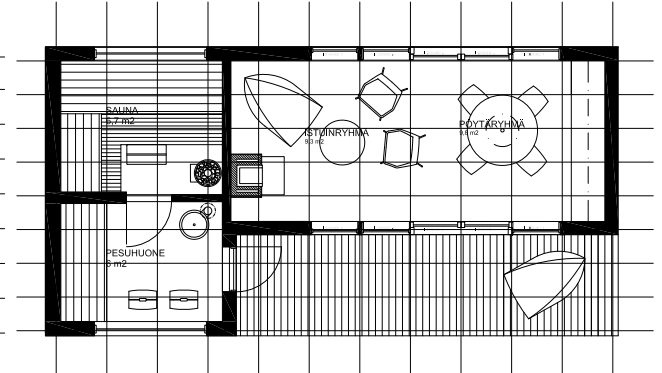
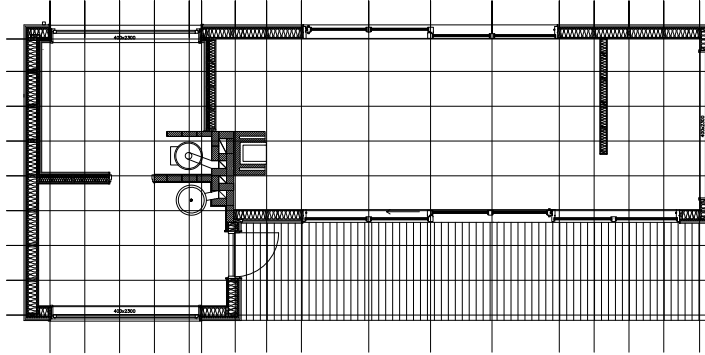
Tulisijojen lämmityksessä vaadittava tilan tarve on huomioitu kummassakin tilassa; tulisijojen edessä ja vieressä on tilaa puukorin säilytykseen. Saunan ja pesuhuoneen välinen ovi on hieman kyseenlainen käytön kannalta; sen avautuminen suihkun suuntaan vasemmalle helpottaisi saunan käyttöä tulisijojen lämmityksen aikaan, mutta sen aukeamissuuntaa oikealle padan eteen puoltaa turvallisuus: on tärkeää etteivät varsinkin pienet lapset saunasta tullessaan törmää kuumaan pataan. Tulisijojen suunnittelusta lisää kohdassa 8.2.5 Tekninen suunnittelu.

3. Saunan rakenteiden suunnittelu. (1991).

Rakennuksen energiataloudelliset ratkaisut perustuivat pitkälti yleisesti loma-rakentamisen normeihin. Pientä alle 50 m², ei ympärivuotiseen asumiskäyttöön tarkoitettua vapaa-ajan asuntoa ei koske lämmöneristysvaatimukset siinä missä pysyviä asuntoja ja siksi rakennuksen rakenteisiin täytyi soveltaa tarkoituksenmukaisia ratkaisuja ja huomioida tilasuunnittelussa ja rungossa mahdollisuus erilaisiin eristämisen ratkaisuihin ja esimerkiksi matala-energiaratkaisuihin. Esimerkkikohteessa linjaksi valittiin tavoitteeksi uuden 2010 vuoden määräyksen puolilämpimän tilan U-arvoja koskevat määräykset eli lähes vanhan vuoden 2007 lämmintä ja erityisen lämmintä tilaa koskevat lämmöneristysmääräykset. Rakenteissa esitetään periaatteellisesti käytettäväksi hengittävää nykyaikaista ja ekologisena pidettyä ns. ekopuutalon seinärakennetta, joka eristetään puukuiteristeellä tai pellavaeristeellä ja ilmansulkuna käytetään rakennuspaperia.

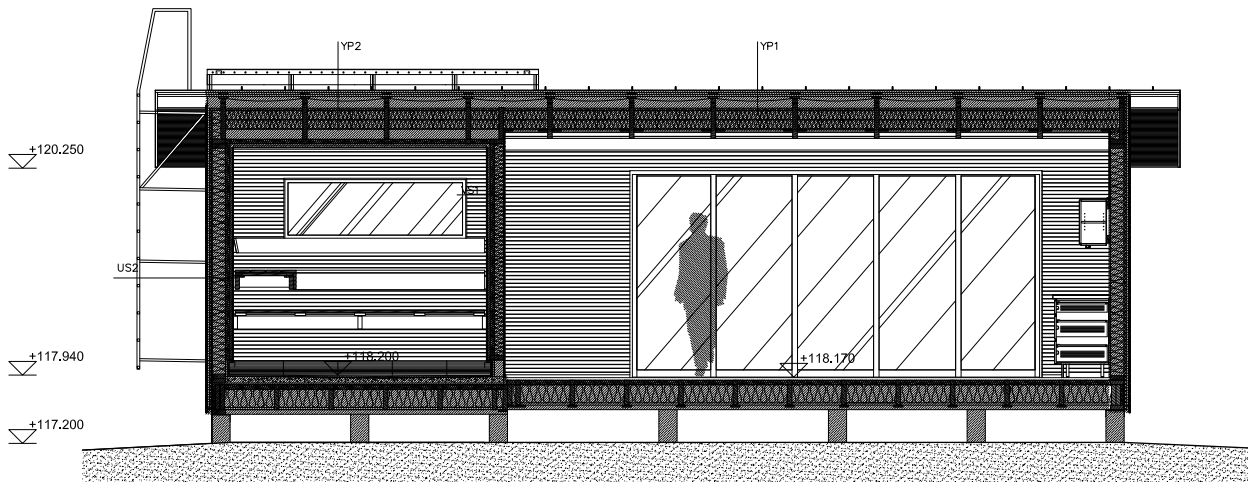

Suunnitelman eri vaiheita. Pohjaratkaisun tarkassa suunnittelussa käytiin apuna moduliverkkoja; tavoitteena oli löytää tilasuunnittelun kannalta oleelliset mitat ja sovittaa ne kokonaisrakenteen mitoituksen kanssa sopivaksi. Tarkempi mitoituksellinen suunta oli rungon syvyys ja sen mittaan vaikuttavat toiminnot, pituus suunnassa tilan mitoitusta syntyi kattokannattajien mukaan 900-jaolla, syvyys suunnassa 600-jaolla, toiminnot ja tilantarve oli suunniteltu niin etteivät ne pituus suunnassa olleet mitoitukseltaan niin kriittiset.

Työssä ei ollut tarkoitus tehdä rakennesuunnittelua joten suunnitelma jätettiin rakenteellisesti luonnos- ja periaatetasolle, vaikka sen suunnittelussa oli tiedostettu rungon rakentuminen ja tekniset ratkaisut.

Rakennusta päätettiin esittää kylmäksi puolilämpimän tilan lämmöneristystavoitteet toteuttavaksi puulla lämpiäväksi tilaksi, johon ei ole suunniteltu ylläpitolämmitystä. Sen täyttäessä edes nämä eristysvaatimukset, voidaan se tarvittaessa myöhemmin muuttaa suoralla sähköllä lämpiäväksi tilaksi, joka voidaan varustaa esimerkiksi vesivessalla, suihkulla tai kunnan keittiöllä.

Ilmanvaihto esitetään painovoimaisena. Saunatupaan asennetaan säädettävät korvausventtiilit kiintokalusteiden yläpuolelle päätyseinään. Niitä voidaan säätää sen mukaan poltetaanko takassa tulta vai ei. Ne

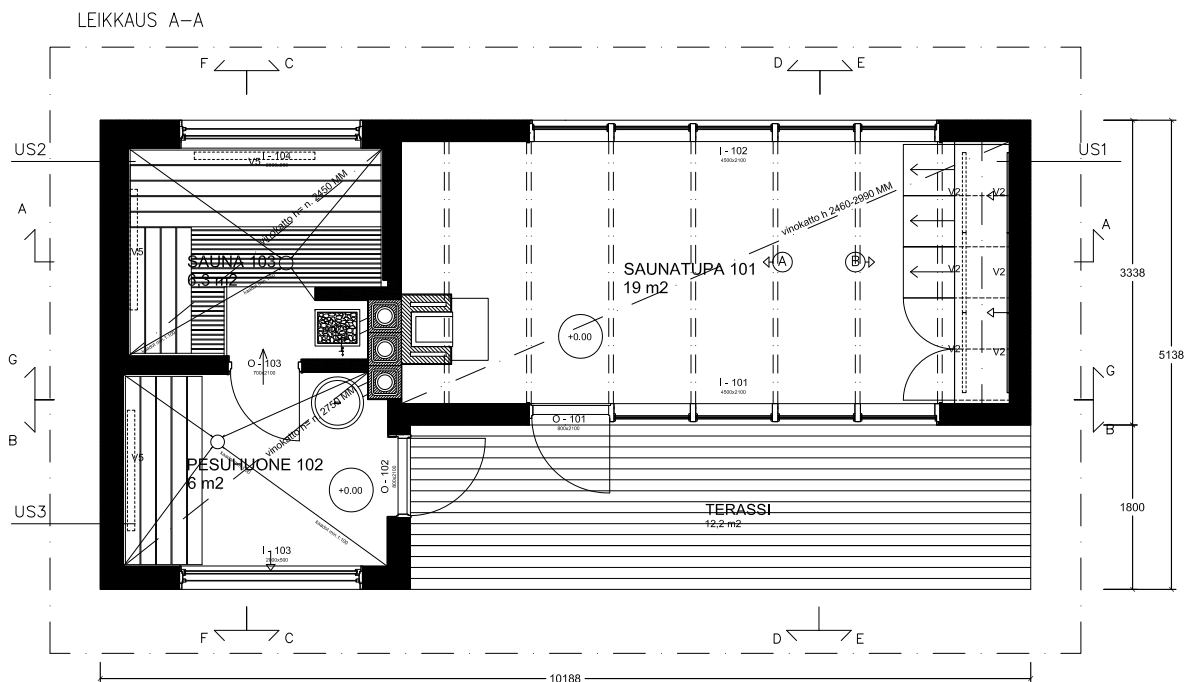

Uudisrakennuksen tilasuunnittelua tuottaessa ei rakenteiden tutkimista voinut välttää. Kokonaisuus syntyi tilankäytöllisistä, tunnelmatekijöistä ja teknisistä ratkaisuista, joista mitään ei voinut suunnitella huomioimatta muita näkökulmia.

voidaan maisemoida puuritulällä, jotta ehjän seinän ulkonäkö ei kärsisi. Sauna- ja pesuhuoneen ilmanvaihto muodostaa oman yhtenäisen ilmanvaihdon osastonsa: korvausilma saadaan ikkunaan asennetusta korvausilmaventtiilistä ja poisto tapahtuu puukiukaan kautta kun peltejä pidetään aina hieman auki. Saunottaessa voidaan avata kiukaan alla oleva säädettävä korvausilmaventtiili ja pellit kokonaan, kiuas kierrättää ilmaa tilassa. Ilmanvaihtoa suunniteltaessa otin oppia ohjekortista RT 91-10480 Sauna 6. Saunan LVIS-suunnittelu.

Runko- ja seinärakenteita oleellisemmaksi tilakokemukseen vaikuttavaksi ratkaisuksi nousi kolmen tulisijan paketin ratkaiseminen tilankäytöllisesti toimivasti ja tulisijojen sekä savuhormien vaatimusten mukaisesti. Koska rakennus oli tarkoitus olla luonteeltaan ennen kaikkea kevytrakenteinen ja suunniteltu niin ettei maanvaraista perustusta välttämättä tarvitsisi, oli tärkeää pohtia tulisijaratkaisuja, joka puurakenteisen kantavan alapohjan kanssa mahdollistaisi tämän tavoitteen.

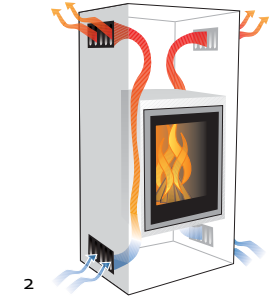
Tilasuunnittelu oli luonnosvaiheen pohjaratkaisua myöten syntynyt tulisijojen ympärille. Luonnosvaiheessa käytetyn yleispätevä mitoitus saatiin tutustumalla aluksi ylipäätään tulisijoihin ja niiden tilantarpeeseen. Tällöin pystyttiin tekemään karkeampaa tilasuunnittelua kun

*Erlaisia tulisijavaihtoehtoja.
1 läpiseinän kiuas, kuvat www.kastor.fi
2 kiertoilmataikka, kuva Warm-Uunit
3 moderni kamiina, kuva www.jotul.fi*

Kiertoilmatakan toimintaperiaate

jokaista mittaa ei vielä ollut tiedossa, eikä voitu huomioida. Lopulta monien tilasuunnittelun lähtökohtien ollessa selvillä, oleskelutilaan sopivan tulisijaratkaisun löytäminen osoittautui haasteelliseksi. Idea sydänmuurista, sen toimimisesta varaavana massana ja varaavasta tulisijasta tuntui visuaalisesti sekä tunnelman kannalta rakennukseen sopivalta, mutta oli raskasrakenteisena ja lämmityksen kannalta hitaana vaihtoehtona yksipuolinen ratkaisu tilaan. Luonnoksissa muurattutakka ja piippu olivat kulkeneet mukana tilaa eniten vievänä vaihtoehtona, odottaen paremman ratkaisun löytymistä. Kevyt ratkaisu tulisijassa ja piipun osalta mahdollistaisi vapaamman sijoittelun ja yksinkertaisemman perusratkaisun. Puolivaraavuus ja kiertoilmatakan edut tuntuivat sopivan tilaan hyvin, mutta niiden kohtaaminen samassa tuotteessa sopivalla lämmitysteholla ja toivotulla yksinkertaisella ulkonäöllä osoittautui harvinaiseksi.

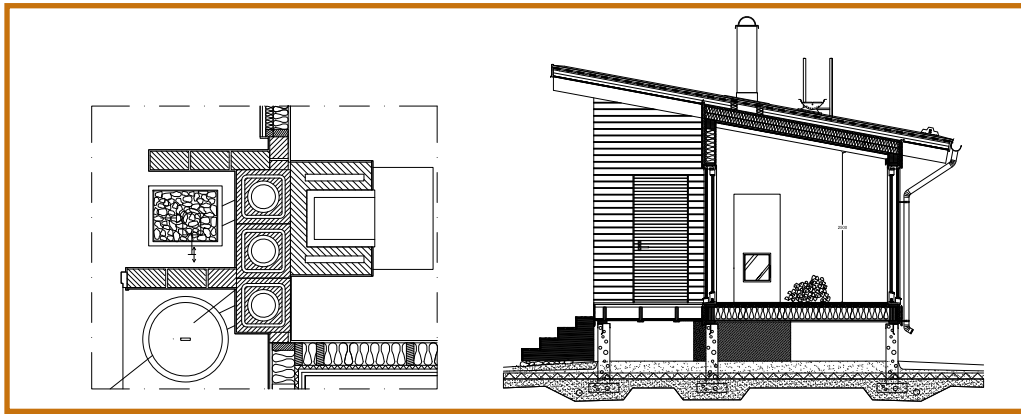
Kilomäärästä huolimatta kaikki tulisijat vaativat kuitenkin erityishuomion perustusten suunnittelussa ja päädyinkin tilasuunnitelman ja periaatetason rakennussuunnittelun ollessa kyseessä esittämään perustuksen vain periaatetasolla, rakennesuunnittelu tehtäisiin tässäkin tapauksessa erikseen. Oleellista oli sopivan tulisijatyypin löytäminen ja tilasuunnittelun ratkaisut sen ympärillä, tavoiteltujen vaikutelmien

toteutuminen.

Päätin siis etsiä useampia vaihtoehtoja, joita voisi soveltaa samoihin tilaratkaisuihin. Tulisijojen valtavasta tarjonnasta ja hyvin vaihtelevista teknisistä ominaisuuksista koitin omilla tulisijan toiminnan perustiedoilla löytää vaihtoehtoa, joka täyttäisi näin pienen tilan lämmitystarpeen (n. 2 kw), kykenisi tarvittaessa lämmittämään kylmän rakennuksen nopeasti ja tehokkaasti sekä vastaamaan tyyllisesti modernin sisustuksen tarpeita. Perinteisissä kamiinoissa ja kevyttakoissa ongelmaksi nousi muun muassa niiden suuret nimellistehot, varaamattomuus, polttavapintaisuus sekä hyvin tyyppinen omaleimainen ulkonäkö. Kamiinalla saisi tilan siis nopeasti lämpimäksi, liiankin lämpimäksi ja lämmittämistä tulisi jatkaa mikäli lämmön haluaisi säilyttää. Kuuma pinta keskellä oleskelutilaa ei olisi ollut lasten kannalta paras ratkaisu. Sopivan lämmitystehon ja miellyttävän modernin, tosin laitemaisen ja teknisen, ulkonäön löydyttyä, päätin pitää kamiinavaihtoehdon mukana suunnittelussa.

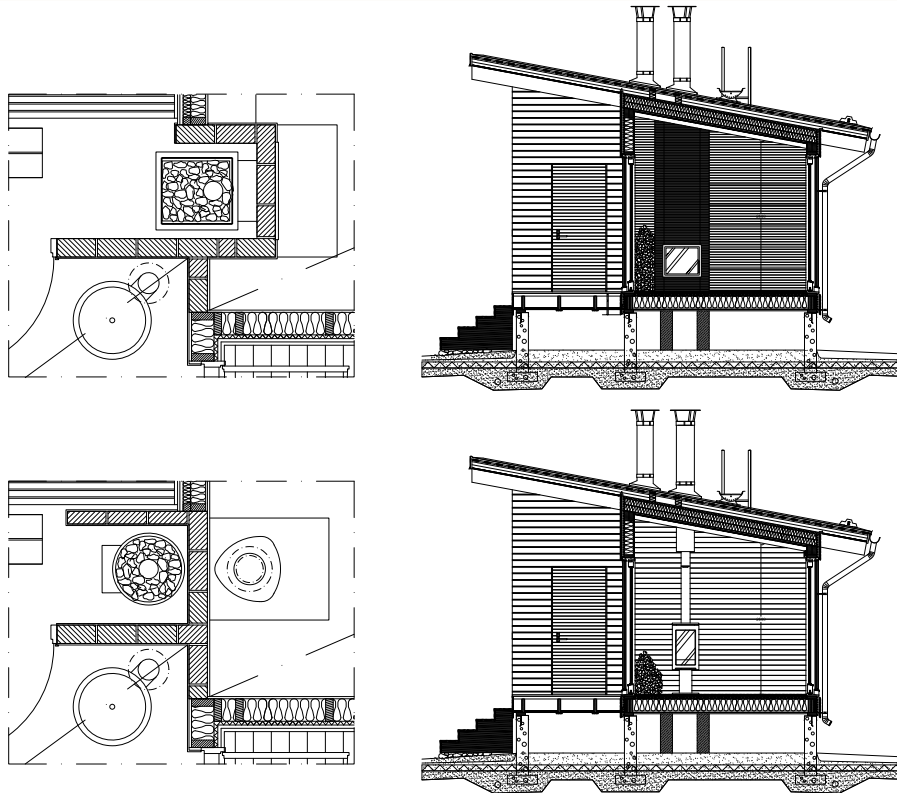
Tulisijaratkaisusta eräs ovela ja mielenkiintoinen vaihtoehto oli myöhemmin löytämäni ”läpiseinän kiuas”, Kastorin tuote, joka tarkoitti saunan tulisijaa kahdella suuluukulla, saunaan sekä toiseen tilaan.

Tulisjaratkaisua suunniteltaessa syntyi useampia eri näkökulmista käyttökelpoisia tulisjaratkaisuja, joista suunnittelukohteeseen valikoitui perinteisen kiukaan, muuripadan ja pienen kiertoilmatakan yhdistelmä. Rakennesuunnittelun osamista olisi kaivattu perustusten esittämisessä, joten ne on esitetty vain viitteellisesti.

Vaihtoehdot jäivät jatkokehittelyyn esitettäväksi ratkaisuiksi muihin saunarakennuksiin.

Läpiseinän kiuas tarjoaa siis mahdollisuuden kiukaan lämmittämiseen ja puiden lisäämiseen molemmin puolin sekä tulisijan saamiseen kahteen huoneeseen. Tähän rakennukseen läpiseinän kiuas kahden tilan tulisjaratkaisun tarjoavana tuotteena, tuntui tarkoituksenmukaiselta ja lämmitystarpeen osalta riittävältä. Kokeilin suunnitella väliseiniä ja pesuhuoneen tulisijaa toimimaan läpiseinän kiukaan kanssa ja totesin väliseinän muodon mahdollisuudet takkamaisen rakenteen suunnittelussa. Kiukaan huoneen puolen luukun sai sen pitkällä kaulalla sijoitettua tiiliseen väliseinärakenteeseen symmetrisesti niin että oleskelutilan puolelle syntyi ”takka”.

Hämäävää läpiseinän kiukaassa on sen heikot ominaisuudet kummankin tilan lämmityksessä. Lasinen suuluukku antaa oleskelutilaan toki tulisijan tunnelman, mutta vain säteilylämpöä luukun verran ja ennen kuin lämpö alkaa siirtyä rakenteisiin, varautuu se kiukaan kiviin, tiiliseiniin ja saunatilan rakenteisiin, sitten vasta oleskelutilan puolelle. Kevytrakenteisuuteen pyrittäessä, rakennuksen käytössä saunan ollessa oleellisin tai vain kesäkäyttöön tarkoitettussa pihasaunassa, läpiseinän kiuas on edullinen, kevyt ja visuaalisesti toimiva ratkaisu, ja yleisesti tilankäytön kannalta kiintoisaa edistystä tulisjaratkaisuissa. Yksi ekologinenkin ratkaisu olisi voinut olla suunnitella läpiseinän kiukaan kanssa toimivan painovoimaisen ilman liikkumiseen perustuva järjestelmä, joka kierrättäisi lämmintä saunan

ilmaa tarvittaessa tuvan puolelle. Tämä saataisiin aikaan avattavilla ja suljettavilla luukuilla. Ekologisista ja käytännöllisistä tulisijaratkaisuihin keskustelin muun muassa matalaenergiarakentamiseen perehtyneen opettajamme Ari Käsäkosken kanssa.

Sopivaksi puolivaraavaksi tulisijaksi saunatupaan osoittautui lopulta Warma-Uuneilta löytynyt pieni kiertoilmatominnolla varustettu metallirakenteinen, mutta levykuorinen takka, johon mieleisen pinnoitteen suunnitteleminen oli mahdollista. Kiertoilmatominto mahdollisti tilan nopean lämmittämisen. Tulisijassa oli myös korotusmahdollisuus, jolla saatiin vaikuttavampi ulkonäkö pienelle tulisijalle.

Piippuvaihtoehdoista kevyt moduuliteräspiippu olisi ollut luonteva valinta mikäli tulisijoja olisi ollut vain yksi, sen läpivienti yläpohjan useammasta kohdasta oli kyseenalainen vaihtoehto. Moduuliteräspiippua pidän silti tyyllisesti sopivana vaihtoehtona esimerkiksi kamiinalle. Tiilipiippu kulki pitkään mukana suunnitelmissa sen mahdollistaman vapaan suunnittelun, sijoittelun ja varaavuuden vuoksi, mutta päädyin lopulta pääasiallisena piippuratkaisuna esittämään yhden elementin hohkakivihormia, CE-merkittyä Schiedelin Isokern-hormia. Tämä mahdollisti yksinkertaisen savu-
piippuratkaisun niin perustamisen, läpivientien kuin julkisivujen kannalta.

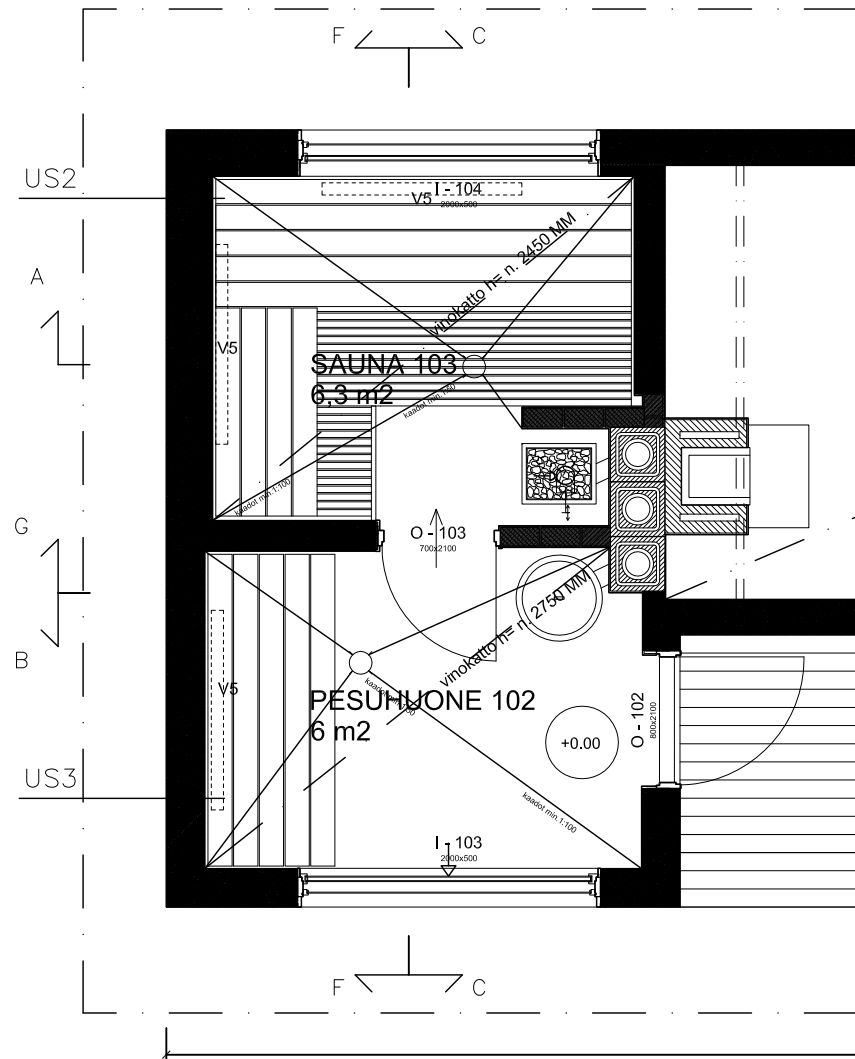

1

2

Sauna ja pesuhuoneen tulisijat:
1 riittävän tehokas ja ulkonäöltään yksinkertainen puulla lämpiävä jatkuvalämmittimen kiuas kuva www.aitolampo.fi
2 tyylikäs muuripata 80 l kuva www.aitolampo.fi

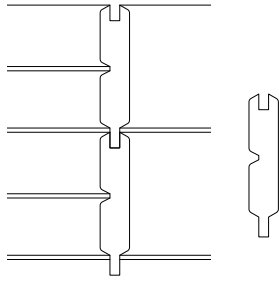

Kokonaisuuden vaikutelma on yksiaineinen, materiaalit ovat samankaltaisia, mutta yksinkertaisessa tilassa joka materiaalin suunnalla ja mittasuhteilla on merkitys. Paneelimitoitus mahdollistaa materiaalin rytmin jatkumisen ja eri materiaalien yhteensopivuuden, vain lattia ja ehjät kalustepinnat poikkeavat vakioimitasta. Voimakas kattopalkisto rytmittää tilaa ja jäntevöittää sitä vahvemmin osalliseksi kokonaisarkkitehtuuriin, tila ei ole vain sisämuoto vailla yhteyttä muualle.

8.2.6 MATERIAALIT, VÄRIT JA PINNAT

Ajatus yksiaineisuuden ja puumateriaalin jatkumisesta sisätiloissa tuntui luontevalta ja luonnonmukaiselta. Sisätiloissa päädyin hyödyntämään oleskelutilan ehjiä seinäpintoja sekä kattoa ja lattiaa voimakaina suuntaa tai muotoa korostavina alueina, joista syntyisi kiintoisa, mutta neutraali kokonaisuus muun sisustuksen taustaksi. Lattiamateriaalina laualattia ja kuusilankku oli luonnollinen valinta, seinäpaneelina myös kuusi ja pintäkäsittelynä luonnonmukainen öljyäminen luonnollisen puunsävyn korostamiseksi tai kuultava käsittely toivotun värimaailman ja eri sisustusmallien mukaisesti. Valon käyttäytymisen kannalta lattialaudan suunta olisi ollut edullinen poikittain mutta huomasin sen katkovan kapeaa tilaa ikävästi; tilan suuntaisena se nyt korostaa erikoisen kokoisien ja mallisten tilan pituutta ja suuntaa ja aettuu luontevasti seinäpintojen suuntien kanssa, samoin katon paneeli ylläpitää samaa suuntaa, mutta myös korostaa sitä jakavia kattokannattajia. Lattialaudoituksen suunta määräytyi myös alapohjan kannattajien mukaan luontevasti. Lattiaa koskevia suunnitteluohjeita löysin kortista RT 84-10617 Puulattiat.

Seinäpaneeli on profiililtaan valepontillinen kääntöpaneeli, joka voitaisiin lopulta mitoittaa todellisten kokonaismittojen mukaan tarkkaan.

Paneeli voidaan käsitellä luonnollisesti öljyllä tai halutessa vahata värilliseksi.

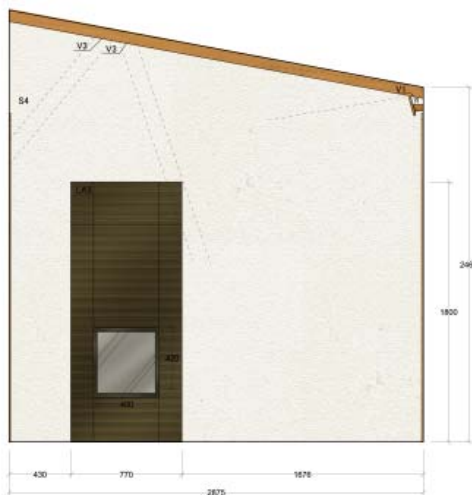

Seinäpaneelin profiilia ja leveyttä pohtiessa, syntyi ajatus paneelista jota voitaisiin varioida vaihtamalla sen puolta, syntyisi kaksi leveyttä jotka sopisivat yhteen ja mahdollistaisivat erilaisten vaihtelevien pintojen toteuttamisen sekä tämän kohteen sisustuksessa sekä laajemmin. Paneeli olisi siis käännettävä, toinen puoli leveämpi mutta silti verrattain kapea ja toinen puoli kapea valeponti, mitoitukseltaan sisar- ja sormipaneelin väliltä. Tämä ajatus sopi hyvin osaksi kehitettäviä sisustusmalleja.

Esimerkkikohteen värimaailman tuli tukea tyyliltään värikästä ja rentoa kalustusta, retrohenkeä ja luonnonmukaisuutta, puun näkymistä tiloissa, joten siellä tuntui luontevalta ja pääarakennuksen suhteen toimivalta käyttää ulkoverhouksen sävyä läheistä värikylläistä ja hyvin ympäristöön adaptoituvaa öljyttyä kuusta puupinnoissa. Öljytty pinta

olisi ekologinen ja terveellinen sekä miellyttävä hoitaa ja se vanhenisi arvokkaasti. Värisävyiltään hieman eroavat puulajit tai materiaalityypit muodostaisivat pehmeän kokonaisuuden kun puun syykuviot ja muut ominaispiirteet näkyisivät. Panelointeja ja pintakäsittelyjä tutkin korkeista RT 82-10582 Puiset sisäverhoukset sekä RT 29-10583 Puisten sisäverhousten pintakäsittelyt.

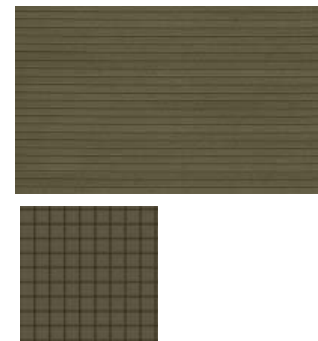
Pesuhuoneessa ja saunassa päädyin käyttämään samankaltaisia elementtejä kuin tuvassa, vaakaraidoitettuja pintoja, jotka rajautuivat muodoltaan mielenkiintoiseen huoneeseen ja joita kiinteät ja irtokalusteet elävöittivät. Saunan seiniin valitsin perinteisen terveoksisen kuusipaneelin joka sopi tavoiteltuun tyyliin hyvin. Kääntöpaneelista käytettäisiin kapeampaa, klassisen sormipaneelin tyyliä mukaillen. Pesuhuoneessa ja saunassa välttämättömiin kiviaineisiin pintoihin ja

Takka on pinnoitettu samalla laattalla kuin pesuhuone ja kiukaan tausta. Takan tausta on osaksi kiviaineista seinää ja siinä paloturvallisuussyistäkin käytetään maalipintaa. Lämmin valkoinen struktuuripinta voimistaa tulisijakokonaisuuden perustavaa ja massiivista roolia tuvan keskellä ja raikastaa muuten yksiväristä ja voimakkaan lämminsävyistä puun hallitsemaa kokonaisuutta.

laatoitukseen pyrin löytämään helposti varioitavan ja yhdenmukaisen laattamalliston, josta löytyisi värisävyt ja materiaalit tukemaan ulkoviiri- ja sisustusmalleja, kuultokäsitelyjä puupintoja. Valitsin pesuhuoneen seiiniin ja kiukaan taustalle hyvin paneelin raitaan sopivan kuivapuristelaatan, jonka pinta muodostui kapeasta vaakaraidoituksesta ja sen mukaisesta kohokuvioista. Mallista löytyi myös useita käyttökelpoisia värejä, joista esimerkkikohteeseen valitsin lämpimän sementinharmaan. Kylpytilojen lattiaan etsin seinälaattaan sopivan värisen pienen mosaiikkilaatan, jolla märkätilojen kaadot oli siististi tehtävissä.

Sisätiloihin valittavia pintoja olivat seinä, lattia ja kattopintojen lisäksi kiinteät kalusteet, kaapisto päätyseinällä, lauteet, penkki pesutilassa, tulisijan pinnoitus, ja tulisijan taustaseinän pinnoitus. Esimerkki-

Tumma lämmin sementinharmaa on erikoinen valinta voimakkaan lämpimän puun kanssa, mutta yhdistettynä raikkaaseen valkoiseen ja kirkkaisiin väreihin se tuo tarvittavaa syvyyttä ja murrettua maan sävyä voimakkaan pigmenttiseen kokonaisuuteen. Yksinäisyys ja struktuurin vaihtelu tuo muuten arkiseen, likaiseenkin sävyyn viimeistellyn ja hienostuneen ilmeen.

kohteessa päädyin yhdistämään puumaailman kanssa värikylläistä kokonaisuutta rauhoittavaa hillittyä lämmintä sementinharmaata laattaa tulisijassa sekä pesutilojen laatoituksissa, raikastavaa valkoista tulisijan taustaseinässä ja kuusipaneeliin sopivaa kuusista vahattua laudepuuta.

Materiaalien osalta pyrin huomioimaan terveellisen sisäilman ja ekologisuuden valitsemalla luonnonmukaisia käsittelyjä kuten öljyämisen puupinnoille ja kuultavan puunsuojan. (Aminoff-Kontinen 2004) Se onko valitut tuotteet todella ekologisia vai vain sellaisina pidettyjä, vaatisi enemmän perehtymistä ja tietoa. Valitut käsittelyt kuitenkin korostavat puumateriaalia ja luovat lämminhenkisen ja luonnollisen kokonaisuuden, joten ne ainakin tukevat visuaalista mielikuvaa luonnonmukaisuudesta ja ekologisuudesta.

8.2.7 SISUSTUKSEN TYYLI, KALUSTEET JA YKSITYISKOHDAT

Suunnittelukohteessa ja pihasaunamallin luomisessa arkkitehtuurilla oli suuri rooli ja merkitys sisätilojen syntymisessä ja sisustuksen mahdollisuuksissa. Suuret linjat on suunniteltu sisustuksen tyyli ja tunnelma huomioiden, mutta selkeästi omaksi itsessään toimivaksi kokonaisuudeksi. Tässä suunnittelukokonaisuudessa on selkeästi hyvällä tavalla erotettavissa arkkitehtuuri ja sisustus. Arkkitehtuuri toimii itsessään hyvin ja sitä voi sisustaa monella eri tyylillä. Sisustus-arkkitehtuuri toteutuu niiden yhteistoiminnassa, kun arkkitehtuuri ja kiinteä sisustus on suunniteltu yhdessä irtaimen sisustuksen kanssa. Arkkitehtuuri on antanut puitteet komealle puusisustukselle ja materiaalien ja rakennuksen yksityiskohdat antavat hyvät eväät suunnitellaan viihtyisiä sisustuksia.

Kuva www.marimekko.com

Kuva www.skandiform.com

Sisustuksen tunnelma on "retro", mutta yhtäältä nykyaikainen ja moderni, mukana on todellisia klassikoita sekä tulevaisuuden klassikoita sekä ilmeeltään anonyymimpia kalusteita, jotka tukevat kokonaisuutta.

Esimerkkikohteen sisustuksessa oleellista oli löytää tyyli, joka sopii hyvin 50- 60 lukua värikkäästi ja kotoisesti retroavan päärakennuksen tyyliin, mutta ei kuitenkaan tunnu museolta tai liian tyyllisesti laskelmoidulta kokonaisuudelta. Oleellista on myös luoda tunnelmallinen, rento ja viihtyisiä kokonaisuus lapsiperheen vapaa-ajan viettoon. Hyvä keino suunnitella kotoisa kokonaisuus on viljellä yksityiskohdissa sopivasti sattumanvaraisuutta ja vaihtelua, valööreissa keskisävyjä, vaalea ja tummaa, väreissä hallitusti murrettuja ja kirkkaita. Muistumia mökkisisustukseen ja mittakaavaltaan tavallisesta kotisisustuksesta poikkeavat kalusteet, kuten matala ja leveä lepouoli tai norsu-jakkarat, tukevat visiota erityisestä rentoutumisen tilasta. Tunnelmaltaan tilasta suunniteltiin siis värikäs, hauska ja arkinenkin, johon vilkas

Kuva Eamesin Elephant vuodelta 1945. www.vitra.com

*Kuvat tekijän oma kuva, www.marimekko.com
Tilan kokemiseen vaikuttaa selkeästi se jos tilaan voi kausittain itse vaikuttaa. Sisustusta voidaan helposti muuttaa Kirstu.säilyttimien kantta, säkkituolin kangasta tai verhoja muuttamalla.*

ja eloisa lapsiperheen arki ja vapaa-aika voi muuttua. Sisustussuunnitelma voidaan melko pitkälti toteuttaa tavallisen keskiluokkaisen perheen budjetissa; kalusteissa on huomioitu hintataso, kestävyys ja monikäyttöisyys.

Istuinryhmän kalustus vahvistaa tilan painopistettä ja fokusta, korkea tilaa katsellaan verrattain matalilta istuimilta. Istuimina on eri oloisia ja näköisiä kalusteita, kaikki kuitenkin rentoon tilaan sopivia. Pui-set lepotuolit kuuluvat materiaaliltaan kiinteään sisustukseen mutta muodoltaan noudattavat irtokalusteiden ja esineiden leikkisää ilmettä. Vaihtelevuuden mahdollisuus oleskeluun on saatu käyttämällä jak-karoita, joita voi pinota tarvittaessa sivuun tai käyttää ulkona teras-silla. Ne ovat myös veikeät leikkikalut lapsille ja viihdyttävät yhteistä pelihetkeä.

Pöytäryhmässä on toiminnallinen painopiste ylempänä vaikka valaistus rajaa selkeästi tilan fokuksen pöytäryhmään. Pöytä on pyöreä koivujalkainen ja valkokantinen ja sitä ympäröivät pikkutuolit. Pyöreä pöytä sopii rentoon yhteiseen oleskeluun kuten askarteluun tai pelaamiseen suorakaidetta paremmin. Tuolit ovat asukkaiden omat klassikot, Risto Halmeen nro 441 Iskulle suunnittelemaat tuolit

Tilan kalusteissa on klassikoita, tuntemattomia persoonallisia kalusteita ja tulevaisuuden klassikoita.

Kuva www.artek.fi

Kuva www.vitra.com

Kuva Tekijän oma.

ja ne huoltomaalataan punaisiksi. Päärakennuksessa olevat Fanettuolit voivat sulassa sovussa sekoittua saunarakennuksen kalusteisiin, eikä siitä aiheudu suurta tyyllistä ristiriitaa. Pientä säilytystä, kuten oleskeluun liittyviä esineitä - tulitikkuja, pelejä, lasten leluja, kirjoja, servettejä - voi pitää istuinryhmän Kirstu-säilyttimissä ja ottaa esille kun tarvitaan.

Tärkeää on myös tarjota asukkaalle itselleen mahdollisuuksia vaikuttaa tilan ilmeeseen; oma käden jälki sitouttaa tilaan ja on kustannus- ja käytännöllistä, elinkaariajattelun mukaista sekä kaikin puolin ekologista ja kestävä. Irtokalusteilla tilan ilmettä voi vaihdella kausittain, tästä esimerkkinä Kirstu-säilyttimet, joiden kansia voi vaihdella Marimekon tarjotin tarjonnan mukaan sekä kevyt vajerikiinnitys verhoratkaisu, jota vaihtelemalla voidaan koko tilan ilmettä muuttaa helposti, myös rentoon säkkituoliin voidaan ommella uusi päällinen halutessa ja lepotuoleihin vaihtaa verhoilu tyylin muuttuessa.

Tilan tekstiilimaailma syntyy kiinteiden kalusteiden verhoilusta, säkkituolista, irtotyynyistä sekä helposti vaihdettavista verhoista. Verhoiluissa on käytetty rouheaa, lähes frotee-maista lämpimän okran oranssia verhoilukangasta. Säkkituolin kangas on yhtäläillä voimakkaan struktuuripintainen, mutta enemmän huopamainen.

Verhoratkaisu on rento, ikäänkuin kangas olisi vain koko raportissaan heitetty ikkunan eteen. Talviaikaan tai pimeällä voi tila suurine lasipintoineen tuntua metsän reunassa pelottavalta, ja tällöin voidaan tila sisustaa esimerkiksi suurilla luonnonvalkoisilla verhoilukankailla, joiden sisään lämminsävyinen, voimakas tunnelmavalaistus tekee turvallisen pesänsä.

8.2.8 VALAISTUS

Valaistus on saunarakennuksen tiloissa luonteeltaan sekä arkkitehtuuria valaisevaa monenlaista muunneltavaa yleisvaloa sekä tunnelmaa luovaa ja yksityiskohtia ja sisutuksen ilmettä lisäävää irtovalaistusta. Oleskelutilan osalta valaistus jakautuu tilan ilmettä karakterisoiviin irtovalaisimiin sekä tilan arkkitehtuuria valaisevaan yleisvalaistukseen. Yleisvalo syntyy edullisina ja käytännöllisinä ratkaisuin loistevalaisimista, joita voidaan sijoittaa tilaan kalustuksen tai valolistojen taakse. Näillä valaistaan katto- ja seinäpintoja ja niiden kautta epäsuorasti koko tilaa. Valon värielämpötila on yleisvaloissa puhdas-viileä, 4000-4200 K, ja himmennettävänä ratkaisuin voidaan tätä päivänvalon vaikutusta tilan tunnelmaan säätää. Epäsuora valaistus voidaan toteuttaa edullisesti esimerkiksi Saalinki-valaisinrakennussarjalla, joka koostuu elektronisesta lampusta, johdoista ja tarvittavasta elektronikasta. Valaisinrakennussarjan elektronista liitäntälaitetta varten voidaan tehdä lokerot rakennusvaiheessa, jotta valaistuksesta saadaan täysin näkymätön.

Kattopintaan sijoitetaan huomaamattomat alasvalot, joiden himmennys ja säätö on oleellista toisaalta häikäisyn ja turhan kirkkaiden

valonsäteiden estämiseksi, toisaalta tehokkaan huolto- ja siivousvalaistuksen mahdollistamiseksi. Vähemmän pistemäisen valon loisteputket antavat työtasolle riittävän toimintavalauksen ja luovat kiinteän kalustuksen luo oman valoalueensa.

Irtovalaisimet luovat tunnelmallisen valon piirin sekä pöytäryhmän luokse että istuinryhmän alueelle. Pöytäryhmän päällä on visuaalisesti tilan kirkkain piste ja keskiaihe, valkoinen Caravaggio-riippuvalaisin, joka on kellomainen ja keveä. Se raikastaa muuten tummuudeltaan melko keskisävyn tilan. Istuinryhmän jalkavalaisimet valaisevat istuinryhmää ja muodostavat tunnelmallisen piirin istuimien ympärille. Toisin kuin riippuvalaisin, visuaalisesti ne mukautuvat muiden kalusteiden sekaan yksilöinä. Kahdesta eri kokoisesta valaisimesta voidaan valita kuinka paljon ja minne valoa halutaan. Valaisinten tarkemmalla sijoituksella voidaan säädellä valaistuksen tehoa, halutaanko tarkempaa lukuvaloa säkkituolin viereen vaiko yleisvalo korttipeliä varten. Irtovalaisimissa polttimoiden värielämpötila on lähtökohtaisesti vähän yleisvaloa lämpimämpi, 2800-3200 K. Näillä lämpimämmän värielämpötilan tunnelmavaloin voidaan muokata koko oleskelutilan valaistusta tilanteen mukaan. Mikäli halutaan istua iltaa takkatulen ääressä istuinryhmässä eikä tarvetta yleiselle valaistukselle ole, voidaan

Suurempi jalkavalaisin on persoonallinen hahmo tilan sekalaisessa sakissa. Valaisimeen on lisäksi saatavana RAL-erikoisväri, joten se näyttyytilassa kirkkaan punaisena ja petroolin sinisenä. www.zero.com

LEIKKAUS F-F

LEIKKAUS G-G

Tilassa vuorottelevat lämmin ja puhdas värilämpötila. Saman oloisissa valonlähteissä sävy on lähellä toisiaan, pistemäisen pienen piirin kohdevalon ja tehokkaan yleisvalon sävyt eroavat.

taustavalona käyttää kiinteän kalusteen saalinkeja tai istuinryhmän jalkavalaisimia. Jos taas istutaan pöytäryhmässä, esimerkiksi pelataan, voidaan käyttää valaistuksessa vain pöydän päälle sijoitettua riippuvalaisinta sekä esimerkiksi yhtä jalkavalaisinta, jolloin takkatuli näkyy hyvin tilan toisessa päädyssä, mutta toiminta onnistuu selkeästi rajatun riippuvalaisimen valon avulla. Mikäli pimeyden lisääntyessä tai muiden toimintojen suorittamiseen tarvitaan lisää valoa, voidaan lisätä työtason valo ja aina tarpeen mukaan epäsuoraa valaistusta, tehokkaimpana valaisijana kattopinnan alasvalot. Vaikutelma on aina tunnelmallinen, valon määrä ja sen kohdistuminen tai pistemäisyys suhteessa pehmeästi leviävään yleisvaloon vain vaihtelee.

Sauna- ja pesutilojen valaistuksessa päädyin käyttämään edullista ja käytännöllistä yleisvalon ja tunnelmavalon luoja, IP67 luokiteltua kostean tilan loistevalaisinta. Saunassa tunnelmallinen valaistus syntyy perinteisesti lauteiden alle sijoitetuista himmennettävistä loistevalaisimista, jotka suunnataan siroamaan kapeamman alalauteen rimoituksen väleistä ja ylälauteen alta. Valaisimen suojaksi ja valoa hajottamaan suunnittelin kiinteän kalusteratkaisun joka piilottaa valaisimen opaalisin ja puurimoituksen taakse, mutta joka on saranoitu niin että valaisimen huolto onnistuu ja valon määrää voidaan siivousta varten tilassa lisätä. Pesutilassa hämärämmän valaistuksen saa käyttämällä penkin alle sijoitettua loistevalaisinta tai tarvittaessa tehokkaamman valaistuksen saa sytyttämällä kostean tilan alasvalot.

8.3 KONSEPTIN JATKOKEHITTELY

Yksittäiseen kohteeseen ja yksittäiselle käyttäjälle tehdystä suunnitelmasta oli sen tavoitteet ja tarpeet täyttäen, mutta konseptiajatus taustalla kasvaen, syntynyt aihio hyvästä kokonaisuudesta, jota voitaisiin varioida mielenkiintoisiksi erilaisiksi skandinaaviseen makuun ja ympäristöön sopiviksi pihasaunoiksi ja vapaa-ajan rakennuksiksi. Kun useissa suunnittelun vaiheessa olin todennut löytäneeni useampia käyttökelpoisia toiminnallisia, sisustuksen tai kalustuksen ratkaisuja, alkoi visio pihasaunakonseptista ja vapaa-ajan rakennusten mallistosta tuntua yksittäisen kohteen tarpeisiin räätälöityä suunnitelmaa kiinnostavammalta ja tärkeämmältä. Yksittäisen suunnitelman materiaali- ja värimaailmoja soveltamalla voitaisiin löytää tuoreita ja yksilöityjä ratkaisuja lukemattomiin erilaisiin kohteisiin ja tarpeisiin. Koin että tällaisessa suunnittelussa ihmisten tarpeet ja toiveet huomioiden ja niihin vaikuttaen ja paremmaksi kokemiani luoden, olisi innovaatioarvoa yksittäistä suunnitelmaa paljon enemmän.

Suunnittelulla oli tähän asti pyrittävä tuottamaan tietoa pihasaunamallin arkkitehtuurista, rakennussuunnittelusta, yksittäisen pihasaunan sisustusratkaisusta, jotka pintojen ja materiaalien osalta pohjautui osaksi

konseptin sisustusmalleihin sekä yleisistä sisustusratkaisuksista, joista voisi lähteä kehittelemään sisustusmalleja tai ainakin markkinoinnin välineitä.

Ulkoväritysmallien ja sisustusmallien pohjana oli eri tavoin käsiteltävä puumateriaali ja siihen yhdisteltävät muut materiaalit. Kuultavilla puunsuojilla ja sävytetyllä tai kirkkaalla öljyllä käsittelety sekä puulajien varioiminen, mahdollistaisi lukemattomia erilaisia sisustuksia. Muihin materiaaleihin pyrin löytämään helposti varioitavia vaihtoehtoja jotka sopisivat hyvin puun sävyjen kanssa. Seinäpintoissa vaihtelua voidaan tuoda käyttämällä kääntöpaneelia leveänä tai kapeana, vaakaan tai pystyyn sekä käsittelemällä eri sävyihin. Atlas Concorden mallistosta löysin kiinnostavan suuren kuivapuristelaatan, joka mittasuhteiltaan sopi hyvin yhdistettäväksi kapean tai leveämmän paneelipinnan kanssa. Laatan pinta muodostui kapeasta vaakaraidoituksesta ja sen mukaisesta kohokuvioista. Mallista löytyi myös useita käyttökelpoisia värejä, joihin sopivat pienet lattialaatat oli helppo löytää, joten päätin säilyttää ajatuksen tämän malliston hyödyntämisestä osana erilaisia väri- ja sisustusmalleja.

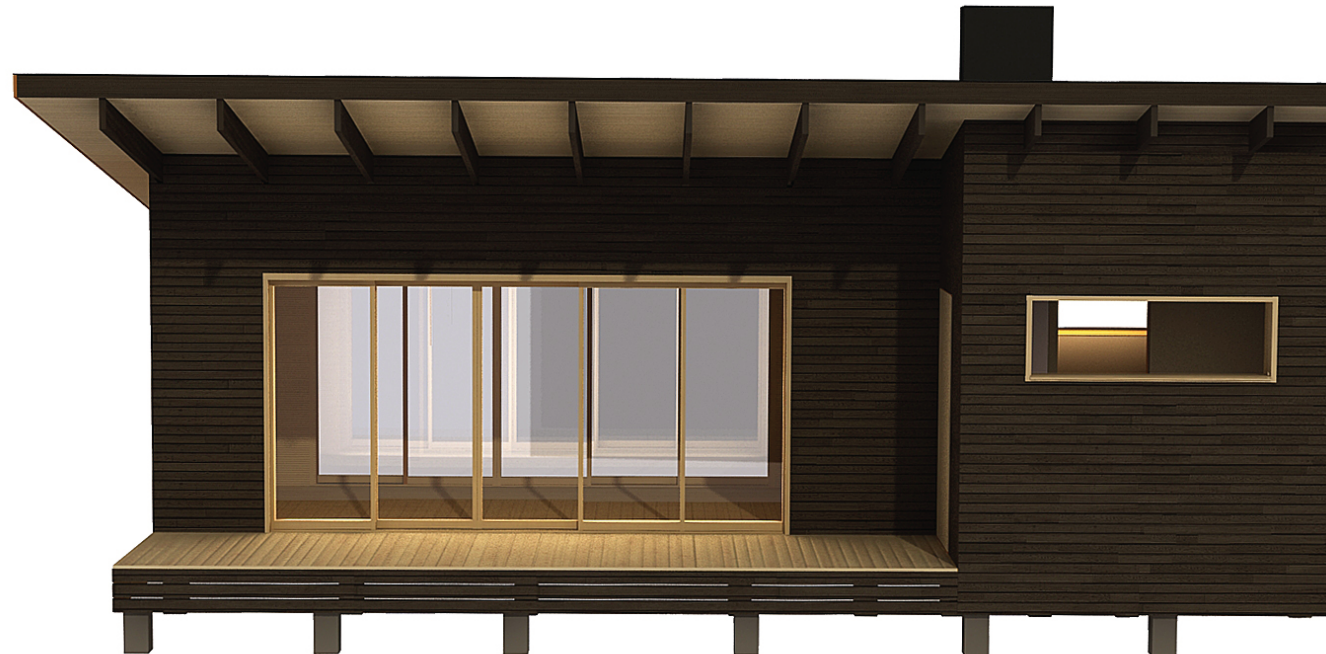
Vaikka puun käsittelyjen värikartat tarjoavat loputtoman määrän sävy-

jä, päädyin esittämään kolme eri väriversiota ja kokonaisuutta kolmeen skenaarioon. Värejä ja materiaaleja voisi toki yhdistää eri sisustusmalleista ja laajentaa muihinkin vaihtoehtoihin, mutta kolme värimallia on luotu juuri havainnollistamaan yhtenäistä, mutta silti hyvin varioituvaa linjaa sisustusarkkitehtuurissa. Toiminnoiltaan ja käyttötarkoitukseltaan eroavien perusyksiköiden tyyllistä vaihtoa ja mahdollisuutta erilaisiin sisustusratkaisuihin ja kokonaisuuksiin kokeilin luomalla värimalleihin perustuvat kolme toiminnallista, arkkitehtonista ja sisustuksellista variaatiota. Yksi malleista oli luonnollisesti esimerkkikohteen luonnollisen puun kokonaisuus; oljen sävyyn käsitelty ulkoverhous sekä luonnonsävyinen puumateriaali sisätiloissa värikkäästi ja viihtyisästi sisustettuna edusti pihasaunaa pihapiirissä. Malli kuvaisi rentoa, arjen keskelle ja sen laatua parantamaan sijoittuvaa piharakennusta. Se on sisustettu tyyllisesti hyvin moninaisesti, arkisesti ja hauskaasti, lapsiperheen toiveiden mukaiseen tunnelmaan pyrkien.

Annoin sisustusmalleille kategoriset työnimet Color Scandinavian, Dark Scandinavian ja Light Scandinavian, koska koin että niiden identifiointi oli tällöin helpompaa. Ne myös kaikki toteuttavat jossain määrin skandinaavista, minimalistista ja luonnonmukaista tyyliä omilla keinoillaan.

Kolmesta valitusta ulkoverhoussävystä voidaan yksiväristen kokonaisuuksien lisäksi muodostaa kiinnostavia yhdistelmiä eri rakenneosien sävytysmahdollisuuksien mukaan.

Kuva 156

-rintamamiestalon pihapiirin saunatupa
-lapsiperhe, jolle tiloissa tärkeää iloisuus,
rentous ja arkisuus
-tyyliltään retro, leikkisä

COLOR SCANDINAVIAN

Kuva 159

Kuva 162

Kuva 165

Kuva 168

Kuva 157

-yrityskäytössä olevan loma-asun-
non pihapiirin vierasmaja
-tiloissa tärkeää tunnelmallisuus,
edustavuus ja ylellinen askeettisuus

DARK SCANDINAVIAN

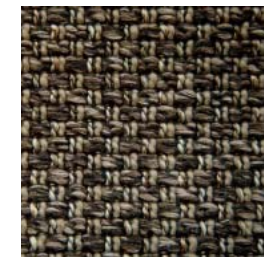
Kuva 160

Kuva 163

Kuva 166

Kuva 169

Kuva 158

-taiteilijan saaristoateljee ja ranta-
sauna meren rannalla
-tiloissa luonnon valo, puhtaat vaa-
leat sävyt ja harkitut yksityiskohdat

LIGHT SCANDINAVIAN

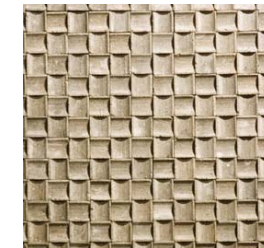
Kuva 161

Kuva 164

Kuva 167

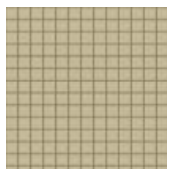
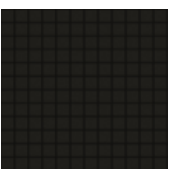
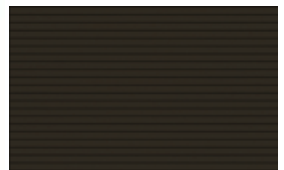
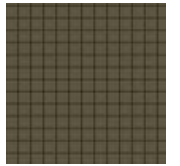
Kuva 170

MAISEMA

PROFIILI

KALUSTEET, VALAISIMET, YKSITYSKOHDAT

TEKSTIILIT

RAKENNUS

ULKOVERHOUS

LATTIA

kapea
SISÄVERHOUSPANEELIT

leveä

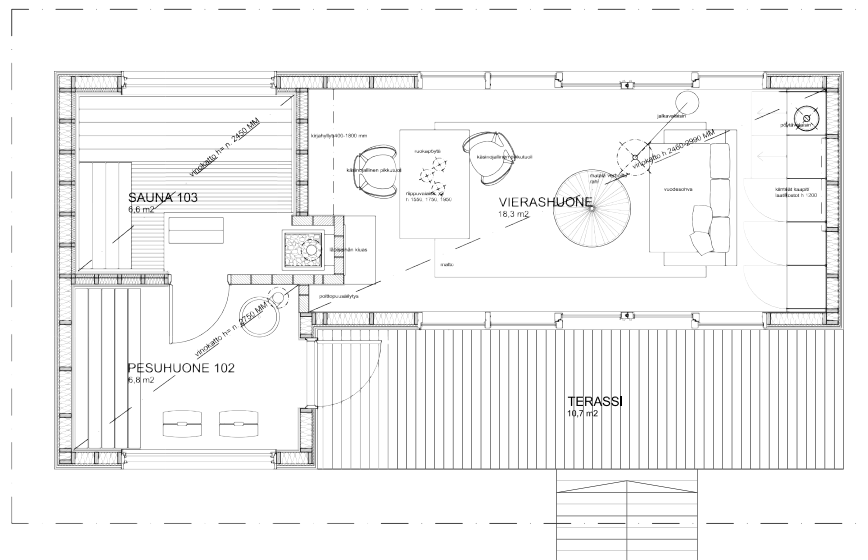
seinä

lattia

LAATOITUKSET

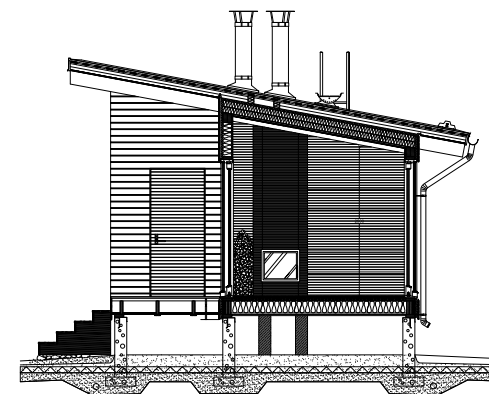

Yhden mallin kuvittelin sijoittumaan kaamoksen keskelle Lapin talviseen maisemaan, yrityskäyttöön modernin puisen huvilan piha-piiriin vierasmajaksi. Tässä ratkaisussa oleskelutila kalustetaan hyvin tunnelmalliseksi ja intiimiksi pihapiirin majaksi, jossa voidaan nauttia takkatulesta ja istua iltaa, mutta joka mahdollistaa myös yöpymisen tunnelmallisessa tilassa. Tyyllisesti se edustaa tiukemman linjan tyylikkyyttä, askeettisuutta ja modernin Lapin edustusmökkin tunnelmaa. Tulisijavaihtoehtoksi tähän esitetään läpiseinän kiuasta, joka muodostaa takan oleskelutilaan ja lisäksi mahdollistaa kiinteiden hyllyjen paloturvallisen sijoittamisen tulisijan ja ulkoseinän väliin. Kiinteän kalusteen seinä kalustetaan hotellihuonemaisesti linjakkailta puolikorkeilla kiinteillä kaapeilla, joihin saadaan petivaatteita, ja muuta tavaraa ja tarviketta säilytykseen. Kalusteen päälle voidaan sijoittaa tunnelmaa luomaan pöytävalaisin tai esineitä, taidetta, valokuvia. Tähän sisustusmalliin valitsin mustanruskean ulko- ja sisäverhouksen, kapean paneelimallin ja sisustukseen tekstuuriltaan ja struktuuriltaan eroavia, mutta värisävyiltään lähellä olevia elementtejä: rouheita tekstiileitä, lämminsävyistä ruskeaa nahkaa, tummaa pähkinää kalusteissa, betonimaista pintaa materiaaleissa. "Takan" pinnoitus tehdään saman laattamalliston tummalla ruskeanharmaalla laattalla, joka yhtä lailla toteuttaa tätä

hienovaraista muutosta pinnassa. Tämän sisustuksen yksityiskohdat syntyvät struktuureista ja niiden vaihteluista, valaisimista ja eleganteista design-klassikoista. Sauna ja pesutilat voidaan toteuttaa värimallin mukaisesti savusaunamaisesti tyylikkään lämpimän mustina, laatoitukseen käyttää takan laattaa.

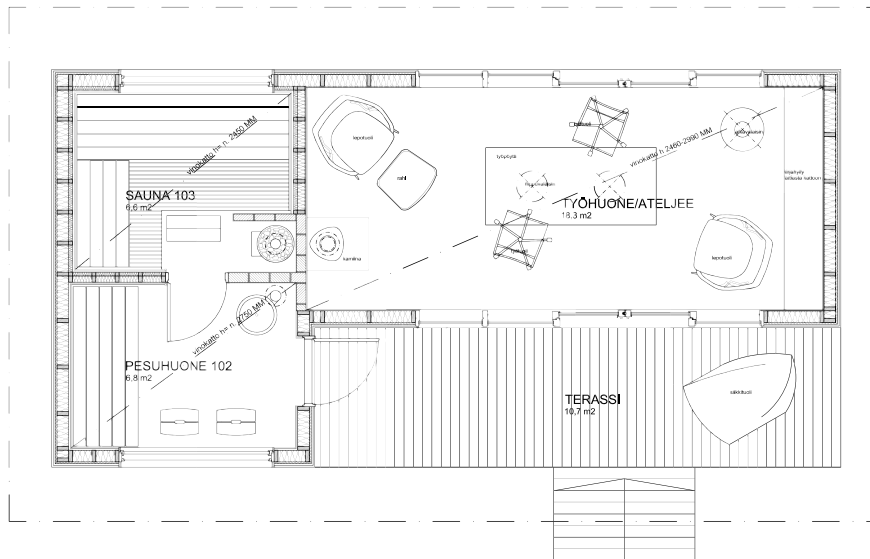
Kolmas skenaario tilasta pyrki esittämään pihamökkiä ateljee- ja työtilakäytössä. Tämän rakennuksen olen kuvitteellisesti sijoittanut meren rantaan, esimerkiksi saareen, erilleen mantereella sijaitsevista päärakennuksesta. Tämä tila on pyhitetty itsensä toteuttamiselle, eristäytymiselle ja luovuudelle. Näille arvokkaille tavoitteille pyritään synnyttämään rauhallinen ja meditatiivinen tila jossa voi työskennellä, rauhoittua, meditoida tai tavata vaikka asiakkaitaan oman työn

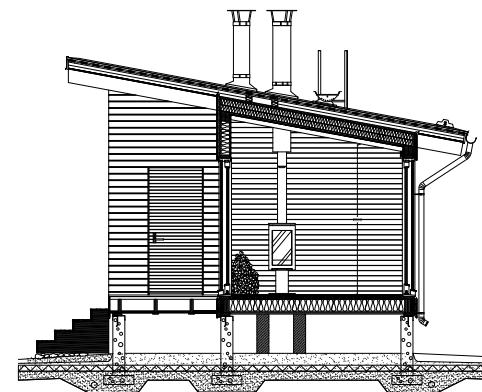
esittelyn merkeissä. Tämä piilopirtti toteuttaa unelmaa yksilön omasta tilasta luonnon keskellä, siinä yhdistyvät työskentelyn ja luovuuden kokeminen luonnossa arjesta irtautuen ja eheytyen. Tilan materiaalmalliksi valitsin vaaleaksi käsitellyn puun. Ulkoverhous on vaalealla harmaan-beigellä käsitelty ja sisätilat vaaleaksi sävytettyllä öljyllä käsitelty. Tila kalustetaan väljästi suurella työpöydällä ja kahdella työtuolilla, sekä kahdella lukunurkkauksella, lepotuoleilla. Kiinteää kalustusta on koko päätyseinän täyttämä avoin kiinteä kirjahylly, joka inspiroi tekijää ja kutsuu etsimään ideoita ja vastauksia kirjoista. Kirjamasasta syntyy myös kiinnostava, kirjava pinta muutoin vaaleaan tilaan. Tulisijavaihtoehtoista tähän tilaan tyyppiltään sopii hyvin moderni ja ilmava kamiina, jota voidaan kääntää. Se tuo tulen lähes luonnottoman ilmavasti ja täten inspiroivasti keskelle ilmapassaa.

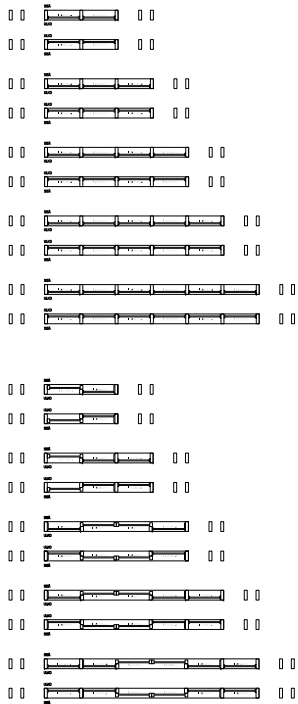
Tämä tila on tyyliältään lähinnä skandinaavisen modernia ja askeettista kesämökkityyliä, joka on yleisilmeeltään vaalea ja kevyt ja jossa valon merkitys väljästi sisustetussa tilassa korostuu. Tämän tilan mittasuhteita ja sisustusta parhaiten korostaa seiniin valittu leveämpi vaaka-paneeli. Yksityiskohdat syntyvät vaaleista puupinnoista, kalusteiden keveästä, mutta särmikkäästä muotokielestä, kirjoista ja työhön liittyvästä visuaalisesta materiaalista. Tilan valaistus voidaan toteuttaa

osaksi esimerkkikohteen samoilla epäsuorilla yleisvaloilla ja lisäksi isolla valkealla jalkavalaisimella sekä kahdella riippuvalaisimella, jotka toimivat työvaloina pöydän päällä.

Vaikka näissä kolmessa sisustusmallissa on etsitty hyviä materiaali- ja väri vaihtoehtoja, voidaan tuotekehityksessä markkinointitutkimuksen myötä päätyä muihinkin analyttisesti valittuihin vaihtoehtoihin. Nyt kategorisesti esitetyjä malleja voidaan yhdistellä tai soveltaa. Konseptin teknisessä suunnittelussa ja tuotekehityksessä voitaisiin sekä teknisiä, arkkitehtonisia että sisustuksellisia ratkaisuja luokitella sekä valmistuksen että kuluttajan näkökulmasta hintaluokkiin ja näin löytää oleelliset ominaisuudet joita voisi konseptoida mallin vaihtoehtoiksi

Rakennuksen tärkeä arkkitehtoninen, tilakokemukseen vaikuttava elementti on suuret ikkunapinnat. Eri kokoihin rakennuksiin suunnittelin erilaisia ikkunakenttiä, liukuikkunoita, kiinteitä ja saranoituja lasiovia, joissa periaatteena oli toteuttaa samaa modulimitoitusta.

Sisustusarkkitehtuurin tyyliä voitaisiin varioida suuremmissakin mittakaavoissa, tässä luonnos pihasaunan innoittamana suunnitellun asunnon olohuoneesta ja keittiöstä.

tai varusteiksi. Oleellisia arkkitehtonisia seikkoja ja todennäköisiä pohdittavia kustannustekijöitä saattavat olla aukotukset suhteessa kiinteisiin ulkoseiniin, liukuovet ja -ikkunat, tulisijaratkaisut, perustustapavaihtoehdot sekä rakennuksen puurakenteet ja niihin käytettävän puutavaran menekin ja laadun optimointi.

Rakennuksen mitoitusta tulisi myös täsmentää logistiikan ja varastoinnin osalta toimivaksi. Rakennus on pyritty suunnittelemaan huomioiden mahdollisuus sen rakentamiseksi elementeistä. Modulimitoitusta on pyritty suunnittelemaan toteutumaan katto- ja lattiakannattajissa, ulkoseinissä ja aukotuksissa.

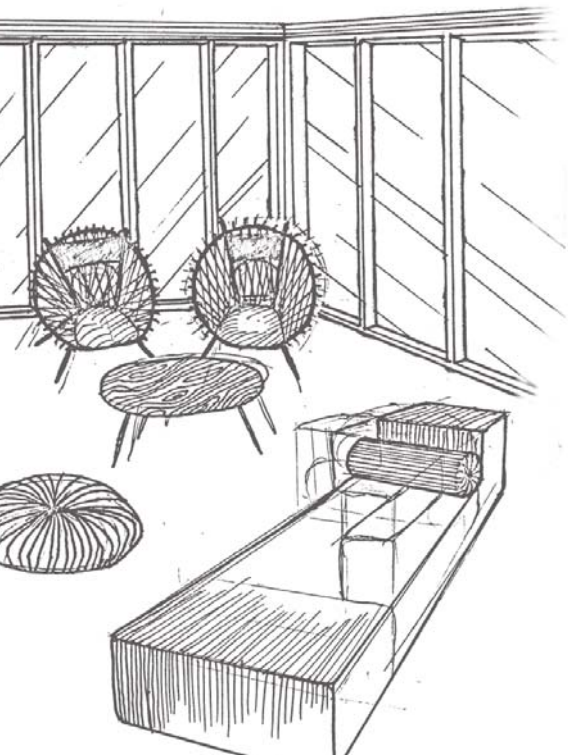
8.4 MALLISTON SYNTYMINEN

Pihasaunarakennusta kohdeympäristöön ja tuleville käyttäjille suunnitella olin jalostanut samoista lähtökohdista erilaisia kiinnostavia ja käyttökelpoisia konsepteja. Joka suunnitteluvaiheessa ja ratkaisussa olin tuottanut useampia ratkaisuvaihtoehtoja, joiden sopivuutta olin pohtinut kyseiseen tilanteeseen. Samaan aikaan olin pitänyt mielessä yleispatteyvyyden ja pyrkinyt löytämään ratkaisuja joiden kiinnostavuus, vaikuttavuus tai toimivuus ei olisi vain yhden käyttötarkoituksen

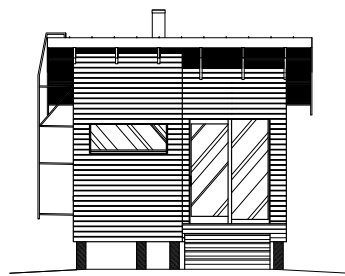

tai tunnelmatekijöiden varassa. Kävin läpi suunnittelussa tuotettua luonnosmateriaalia eri vaiheista ja ratkaisuista, ja huomasin että keskikokoinen saunarakennus voisi olla perustyyppi, josta voisi lähteä jalostamaan pienempää ja vaatimattomampaa, ja suurempaa ja varustellumpaa rakennusta yleisesti vapaa-ajan käyttöön. Poimin luonnoksista kiinnostavat vaihtoehdot ja ratkaisut ja jatkoin niiden luonnostelua useampien toimintojen ja suurempien tilojen rakennuksiin. Oleellisia malliston kannalta kiinnostavia varioitavia ratkaisuja olivat pohjaratkaisu ja sen kasvattaminen, vaihtoehtoiset tulisijaratkaisut, kiintokalusteille tarkoitettu seinä, modulaarinen kiinteä ja liukuikkunaratkaisu sekä materiaalivalintojen looginen kokonaisuus. Olin omaa suunnitteluakin helpottamaan jäsenellyt erilaiset vaihtoehdot ikkunajoventistä, joilla eri kokoisia rakennuksia voisi aukottaa.

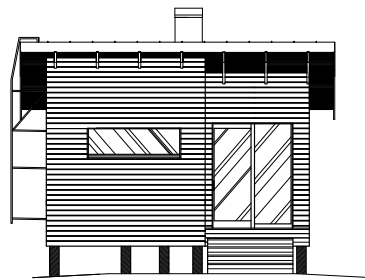
Malliston perusyksiköksi nimesin tässä vaiheessa esimerkkikohteen saunan, joka käsitti pesuhuoneen, saunan, oleskelutilan ja terassin. Se tuntui luontevimmalta malliston edustajalta. Malliston jäsentely perus-

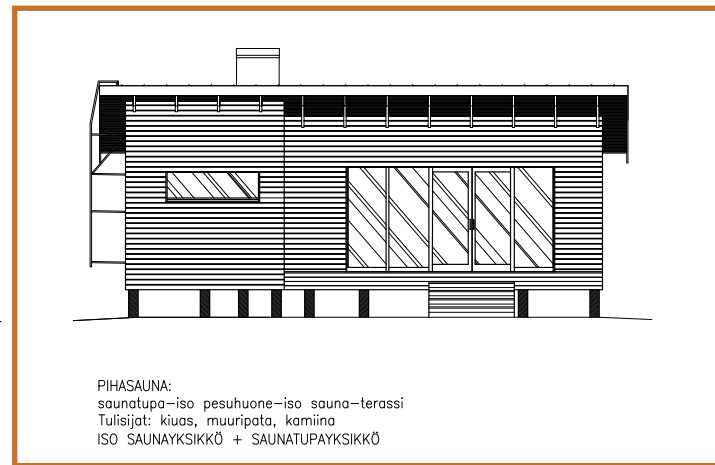
Eri malleilla on selkästi omat ilmeensä ja karaktäärisä. Pikkusauna on visuaalisesti kaikista tehokkain ja reippain. Sopusuhtaisuutta on erityisesti myös esimerkikohteen saunassa, perusyksikössä sekä siitä jalostetussa suuressa rakennuksessa. Siihen syntyvää välitilaa voi käyttää esimerkiksi vilpolana tai ulkoiluväline-varastona.

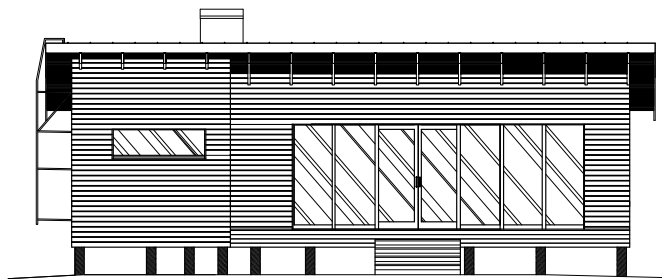
PIKKUSAUNA:
pukuhuone–pesuhuone–sauna–terassi
Tulisijat: kiuas, muuripata
PIENI SAUNAYKSIKKÖ + PUKUHUONEYKSIKKÖ

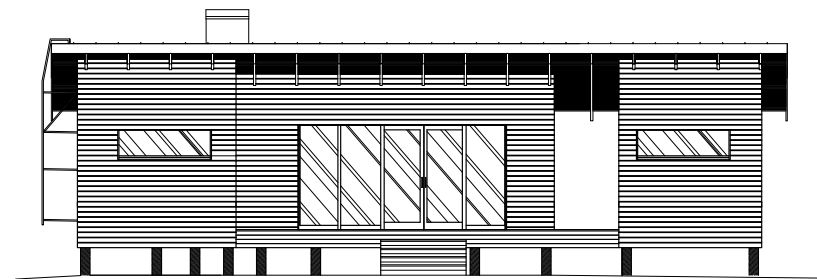
PIHASAUNA:
pukuhuone–iso pesuhuone–iso sauna–terassi
Tulisijat: kiuas, muuripata
ISO SAUNAYKSIKKÖ + PUKUHUONEYKSIKKÖ

PIHASAUNA:
saunatupa–iso pesuhuone–iso sauna–terassi
Tulisijat: kiuas, muuripata, kamiina
ISO SAUNAYKSIKKÖ + SAUNATUPAYKSIKKÖ

PIHAMÖKKI – VIERASMAJA:
pesuhuone–sauna–saunatupa–alkovi–terassi
Tulisijat: kiuas, muuripata, kamiina/läpiseinän kiuas/kevyt kiertoilmatikka
ISO SAUNAYKSIKKÖ + PIDENNETTY SAUNATUPAYKSIKKÖ

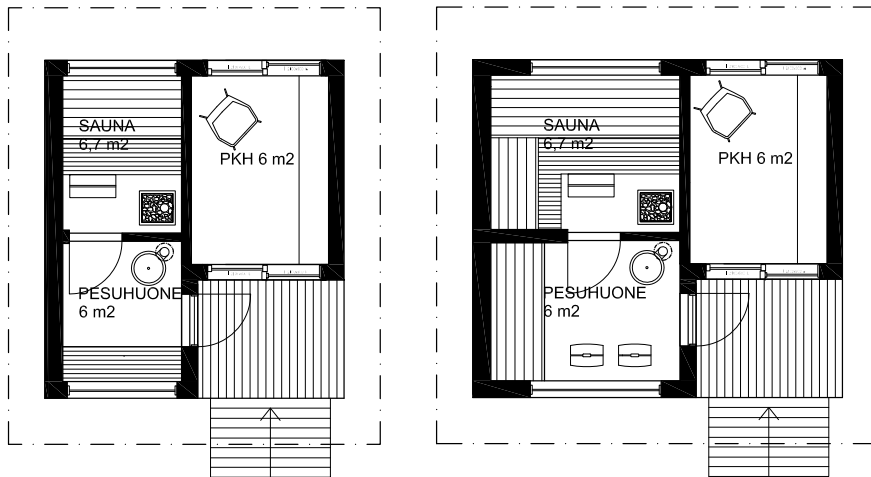

VAPAA-AJAN ASUNTO – PIHATALO:
pesuhuone–sauna–saunatupa–makuuhuoneet x2–terassi
Tulisijat: kiuas, muuripata, kamiina/läpiseinän kiuas/kevyt kiertoilmatikka, ympärivuotisessa käytössä erillinen lämmitys
ISO SAUNAYKSIKKÖ + SAUNATUPAYKSIKKÖ + ERILLINEN MAKUUHUONEOSA

Pikkusaunat toteuttavat parhaiten asunnon pihapiirin saunan ja rantasaunan tarvetta: rakennukset ovat sauna-toimintoa varten. Arkkitehtonisesti ne ovat sopusuhtaisia, rakenteellisesti ne saattaisivat olla perustellumpia vähemmän varusteltuina kesäsaunoina, joita lämmittää läpiseinän kiuas tai pieni kamiina. Toimiva pihapiiri saattaisi myös syntyä pikkusaunasta ja suuremmasta mallista, suuremman mallin pesutilat voisivat olla varustettu suihkulla ja vessalla, tupa ja alkovit vastaisivat oleskelun ja levon tarpeisiin ja pikkusauna toimisi elämyksellisenä pihasaunana.

tui siten perusyksikön soveltamiseen ja lisäyksiköihin.

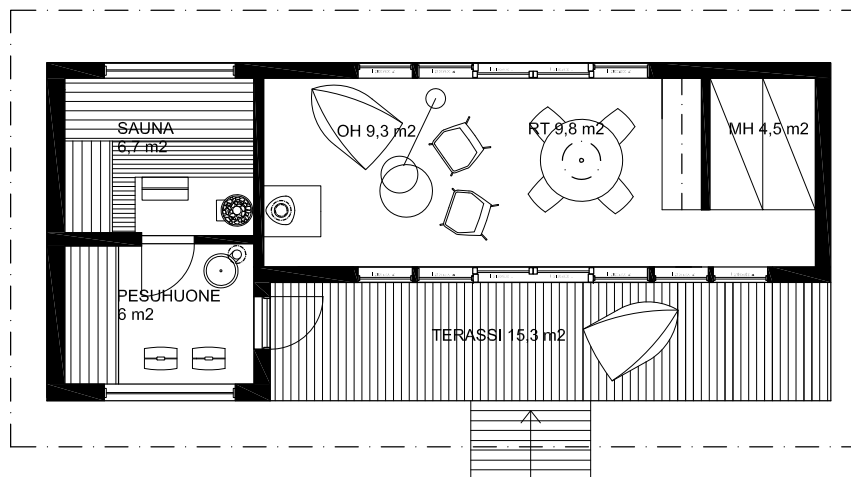
Pyrin tutkimaan erilaisia käyttöympäristöjä ja kuvittelemaan erilaisia vapaa-aikaan tai mökkeilyyn liittyviä tarpeita hyvin käytännönläheisesti. Koska pihasaunarakennuksesta oli tullut kuitenkin enemmän vapaa-ajan tila oleskeluun ja saunomiseen päätin kokeilun suunnitella samalla pesuhuone- ja saunaratkaisulla pienemmän pihasaunan. Syntyi pieni saunarakennus, jossa pesu ja saunatilan lisäksi oli joko kiinteällä penkillä tai parilla irtokalusteella kalustettava pieni pukuhuone ja sen mitoituksen mukainen pieni terassi. Tämä malli toteutti “pihasaunaa” mielikuvana ja toiminnallisena rakennuksena parhaiten. Lyhensin koko rakennuksen mittaa kattokannattajien mitoituksen puitteissa ja suunnittelin koko malliston pienimmän yksilön, pienemmän saunan ja pesuhuoneen pukuhuoneella. Lauderatkaisu muuttui suoravartiseksi, ja julkisivu tasapainoiseksi pukuhuoneen ja pesutilo-

Pidennetty perusmalli saattaisi toimia hyvin asunnon pihapiirin toisena rakennuksena. Päärakennus voisi olla samaa arkkitehtonista tyyliä noudattava vapaa-ajan tai pysyvä asunto varusteluineen ja makuutiloineen, ja piharakennus tarjoaisi elämyksellisen oleskelutilan, saunatilat ja hätävara-majoituksen. Alkuvillinen piharakennus saattaisi elää hyvin myös eri elämäntilanteissa; se tarjoaisi rauhan taiteilijan tiiviseen työrupeamaan, toimisi perheen nuorison illanviettopaikkana tai antaisi hetken hengähdyksen ja eristäytyneisyyden lapsiperheen väsyneelle äidille.

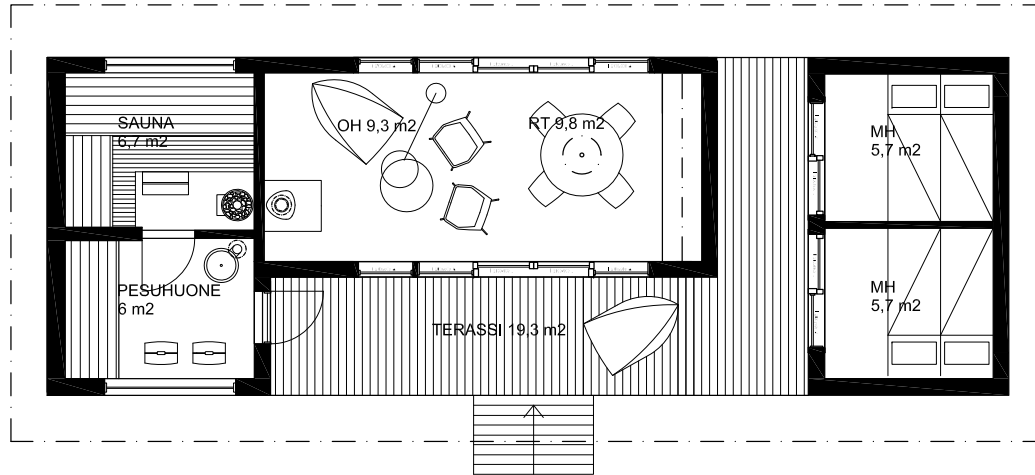
jen ollessa kooltaan lähempänä toisiaan. Näissä rakennuksissa, muuttuneessa mittakaavassa, alkoi rakennuksen syvyys suhteessa leveyteen ja ikkunattomat päädyt viedä turhan suurta huomiota kokonaisarkkitehtuurissa. Silti pienet saunamökit tuntuivat toimivilta variaatioilta tästä kuutiomaisesta hahmosta huolimatta; ne voitaisiin sijoittaa hyvin luonnon keskelle ja pihapiiriin, jolloin oleellisimmiksi julkisivuiksi jäisivät aukotetut sivut.

Koska tarkoitus oli löytää ratkaisuja vapaa-ajan viettoon, koin että perusyksikkö ei täysin vastannut esimerkiksi majoituksen vaatimuksia edes pihapiirissä ja aloin etsiä luontevia pohjaratkaisuja, joissa perusyksikköä kasvattamalla tai siihen lisäosia liittäen saataisiin lisää toimintoja ja tilaa. Aloin kasvattaa runkoleveyttä kattokannattajien sallimissa rajoissa ja suunnittelin arkkitehtonisesti perusyksikköä vastaavan pidennetyn mallin, jossa päädyn kiinteänkalusteen seinä

Perusyksikköä varioimalla tai siihen yksikköjä lisäämällä, voidaan toiminnallista ja varusteellista tasoa kasvattaa. Tunnelmatekijät ovat syntyneet pienessä mittakaavassa pihasaunaa suunnitellen ja pienistä toiminnallisista yksiköistä kokoamalla, joten samalla mitoituksella ja samoilla elementeillä, arkkitehtuurilla, voidaan intiiimiyys ja idyllit yhä tavoittaa mittakaavan ja varustetason kasvaessa.

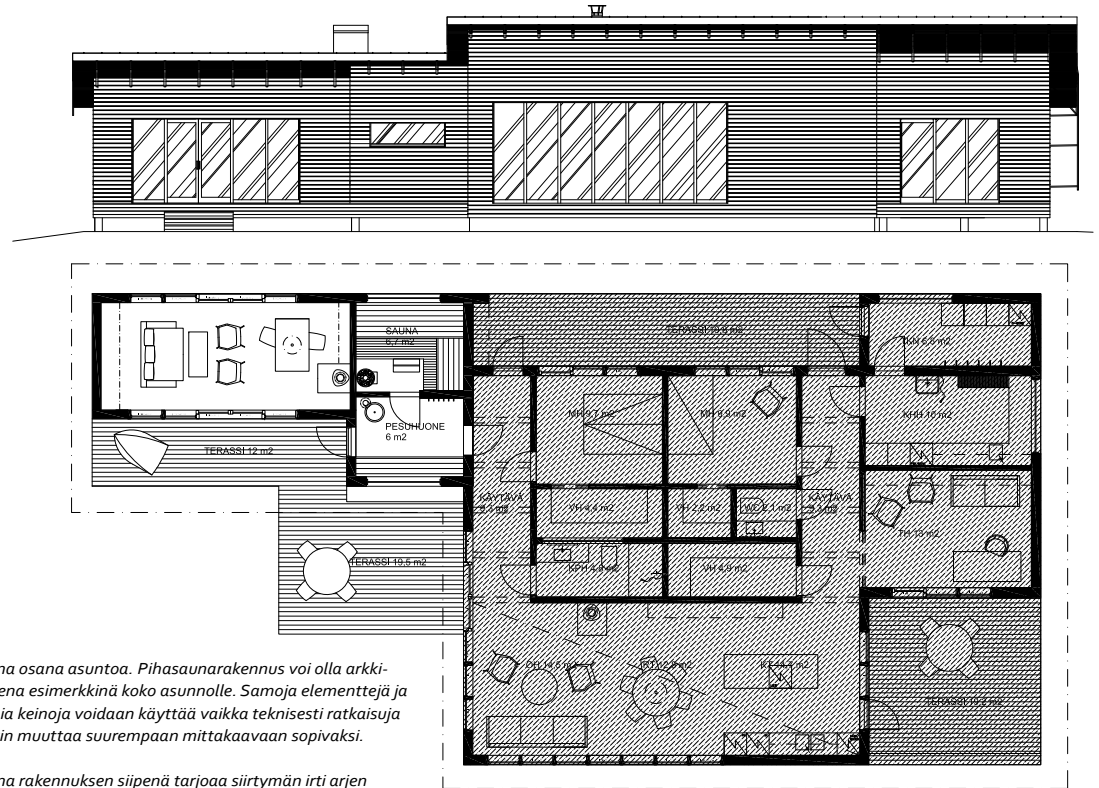
vaihtui väliseinäksi ja sen taakse saatiin rakennuksen päätyyn sijoitettua kahden hengen nukkumiseen soveltuva alkovi. Tämä lisäsi runko-levyyttä vajaalla kahdella metrillä, pienenti oleskelutilaa hieman, mutta mahdollisti uuden toiminnon. Tämä ratkaisu toi kuitenkin alkovin osaksi oleskelutilaa, vaikkakin sen erottaminen kevyellä liukuovella tai verholla toimisi oman perheen kesken hyvinkin.

Päädyn kokeilemaan rakennushahmon kannalta kiinnostavaa ratkaisua yhdistää oleskelun ja saunomisen kannalta toimivaan perusyksikön lisäosa. Suunnittelin arkkitehtonisesti pesutilan kanssa symmetrisen rakennusosan perusyksikön toiseen päätyyn kahdelle alkoville, joihin olisi oma kulku sen ja oleskelutilan väliseltä terassilta. Tajusin että tämä ratkaisu olisi mainio esimerkiksi perheelle, jossa olisi erikäistä väkeä: Mikäli kyse on vapaa-ajan mökistä, vanhemmat voivat viettää iltaa myöhempään ja silti lapset voidaan laittaa aikaisemmin

Useammista toiminnallisista yksiköistä koostuva pihapiiri toteuttaisi hyvin elinkaari-ajattelua, useammat erilliset toiminnallisesti ja tunnelmatekijöiltään varioituvat tilat elävät perheen elämän eri vaiheissa. Lapsiperheellä, puberteetti-ikäisillä, vanhemmilla, aikuisiksi kasvaneilla lapsilla, eri ikäisistä koostuvalla uusio-perheellä kaikilla on omat vaiheensa ja ne saattavat kuulua yhden perheen elämään - kodin tulisi aina voida tarjota mielekäs ympäristö, mukautua ja ohjata asukasta toimimaan tilanteen mukaan. Erilaisten tilojen mahdollistama terve erillisuus ja yhteisöllisyys jäsentävät arkea ja parantavat perheen toimintaa.

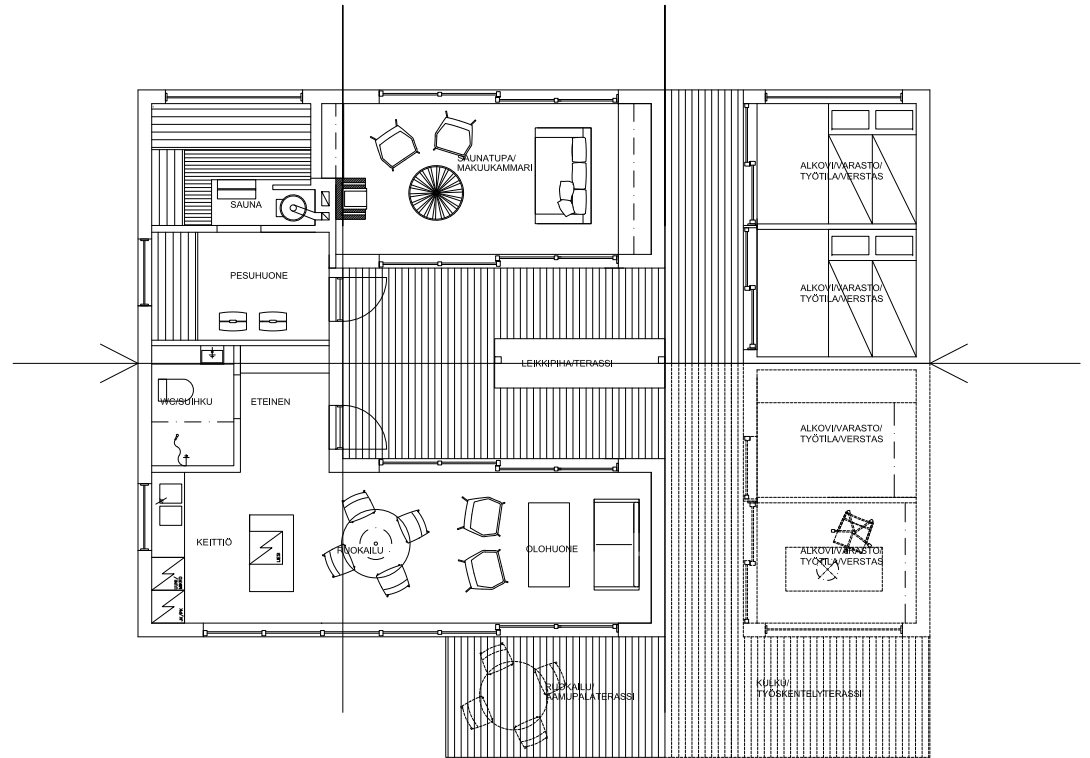
nukkumaan. Kahteen alkoviin voitaisiin sijoittaa muita toimintoja tai sitten ottaa majoituskapasiteetti tosissaan käyttöön kalustamalla alkovit kumpainenkin neljälle hengellä kerrosängyillä. Tämä myös tarjoaa oivan majoitusvaihtoehdon pihapiiriin, vierailevat aikuiset lapset voidaan majoittaa pihatuloon tai perheen nuoriso voi vetäytyä omaan rauhaan ja lähteä retkelle ja yökyllään pihamajaan erillisyyttä tarvittaessa. Tuttavien tullessa kylään, voidaan iltaa viettää pihasaunalla ja yön koittaessa voidaan tarvittaessa majoitus järjestää vieraille pihapiiristä, läheisyyden asteesta huolimatta ja perheen oloa hankaloittamatta. Lämmityksen ja muiden teknisten ratkaisujen kannalta on tämä erillinen osa kyseenalainen ja vaatisi sitten tarpeen mukaan erityiset ratkaisut mikäli rakennuksen haluttaisiin olevan ympärivuotisessa käytössä myös alkoviensa osalta.

Alkuperäisin idea pihasaunamallia luodessa, oli rakennus joka on täy-

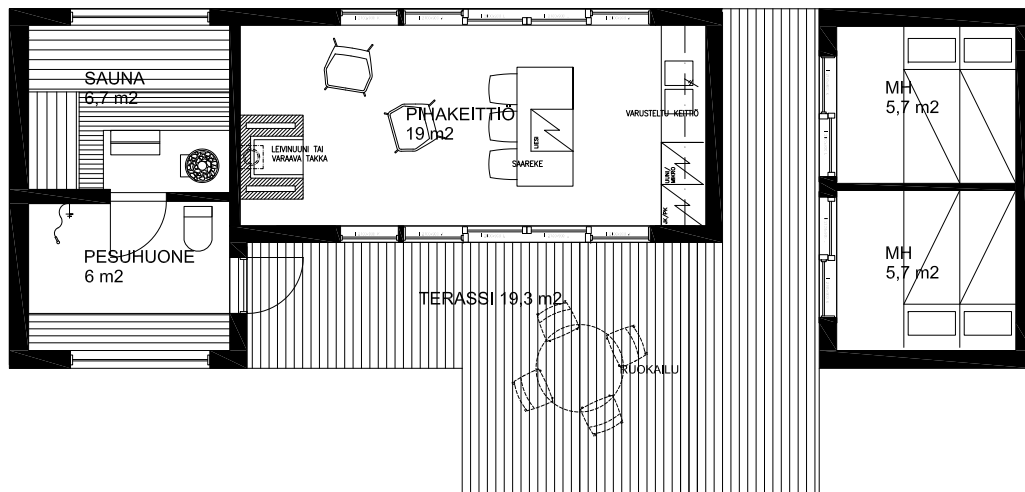
Pihasauna osana asuntoa. Pihasaunarakennus voi olla arkkitehtonisena esimerkkinä koko asunnolle. Samoja elementtejä ja visuaalisia keinoja voidaan käyttää vaikka teknisesti ratkaisuja täytyisikin muuttaa suurempaan mittakaavaan sopivaksi.

Pihasauna rakennuksen siipinä tarjoaa siirtymän irti arjen toiminnoista ja laajentaa elinpiiriä piha-alueille; eri terasseille syntyy selkeä hierarkia tunnelman ja toimintojen suhteen ja sijoitus suhteessa ilmansuuntiin ja asunnon toimintoihin vaikuttaa niiden saamiin merkityksiin arjessa. Pihasauna voidaan sijoittaa ilta-auringon puolelle, rakennuksen aukotukset mahdollistavat aamu-auringosta nauttimisen esimerkiksi aamuvoimistelulle saunatuovassa.

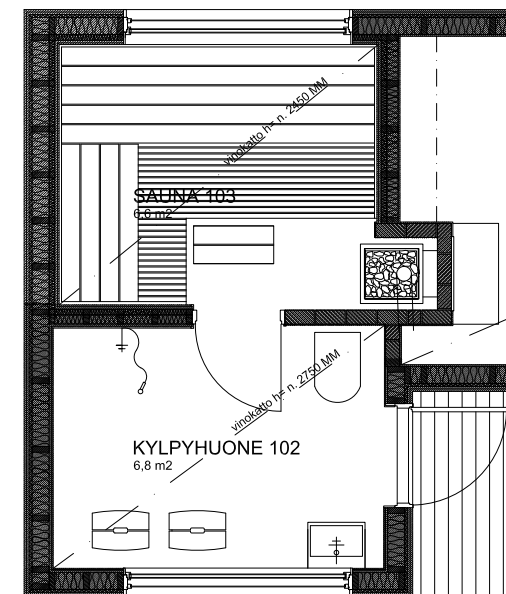

Pihasaunarakennus rakennusosana ja elementtinä. Tässä kokonaisuudessa on yhdistetty pidennetty alkoviainen malli toiseen peilattuun perusyksikköön sekä alkoviyksiköihin. Peilaamalla ja muokkaamalla voidaan perusyksiköstä ja lisäyksiköistä muodostaa koko pihapiirin toiminnallinen ja tunnelmallinen kokonaisuus. Haasteena voi olla kattoratkaisujen visuaalinen ja toiminnallinen suunnittelu ja ekologisen lämmitysratkaisun suunnittelu kaikkiin tiloihin.

Tässä kokonaisuudessa on tilat ja varustus vapaa-ajan asumiselle, jossa yhteinen toiminnallisuus korostuu: tiloissa on huomioitu erilainen oleskelu, ruoanlaitto ja syöminen ulkona ja sisällä, askareet, harrasteet ja työt sekä saunominen yhdistävänä toimintona. Pienet alkovit voidaan kalustaa myös varastoiksi tai pieniksi työhuoneiksi, mikäli kokonaisuus olisikin vaikka yritystoiminnalle rakennettu käsityöläisresidenssi. Eri yksiköistä kokoamalla ja värimalleja varioimalla voisi muodostaa arkkitehtonisesti luonnollisen ja viihtyisän kylälmäisen kokonaisuuden, jossa piha-asuminen, paikallisuus sekä sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä ratkaisut korostuisivat.

Piharakennus tai vapaa-ajan asunto voidaan halutessa varustaa täydellisesti tekniikan ja mukavuuksien puolesta. Pihapiirin rakennus toimii kesäkeittiönä kesällä kun grillataan ja vietetään paljon aikaa ulkona, talvikäyttöön varustettuna sitä voidaan käyttää saunatuopana tai se voidaan rakentaa hyvin varustetuksi ruoanlaiton tilaksi leivinuunineen kaikkineen. Siellä voidaan porukalla paistaa karjalanpiirakoita, tehdä joululaatikoita koko perheen kesken ja samalla hoitaa muita askeriaita, joita arkeen ja juhlaan kuuluu.

Pesutilan mitoitus soveltuu myös suihkulla varustetuksi kylpyhuoneeksi. Esimerkkikohteen tilasuunnitelmassa on wc:nä erillinen huussi, mutta samaan tilaan voidaan laittaa myös wc, vaikka se ei saunomisen puhdistautumiskokemusta aivan täysin korostakaan. Wc ja käsienspesuallas ovat kuitenkin käteviä pihatoissa ollessa.

sin erillään päärakennuksesta tai sen lähellä pihapiirissä. Tätä ajatusta pohtien ja siitä poiketen päädyin myös kokeilemaan perusyksikköä osana pysyvää tai vapaa-ajan asuntoa tai sen arkkitehtuurin synnyttäjänä, pihan ensimmäisenä rakennuksena. Eri yksiköistä voisi rakentaa myös toiminnallisen pihapiirin, tilallisen kokonaisuuden, jossa sisä- ja ulkotilojen siirtymät, piha-asuminen ja elinympäristön elämyksellisyys, viihtyisyys ja idyllit korostuisivat.

Vaikka toiminnallisissa tavoitteissa on rakennus suunniteltu nimenomaan perinteiselle pesuhuoneelle ja saunalle ja kevyesti varustetulle oleskelutilalle, on hyödyllistä tarkastella myös tilasuunnitelman soveltumista hyvin varustetun vapaa-ajan rakennuksen pohjaksi. Pesuhuone voidaan muuttaa suihkulla, wc:llä, säilytyskalusteella ja kuivauspatterilla varustetuksi kylpyhuoneeksi. Tämä saunan wc toi-

miisi varmasti myös pihatoissa tai ulkona ollessa hyvin käytännöllisenä ratkaisuna kun tarvitsee vessaa tai vettä tai esimerkiksi pestä kädet; kuraisilla saappaila kun ei sisälle sovi tallustella ja pihan rakennuksessa riisua voi terassille. Sauna voidaan varustaa sähkökiukaalla mikäli se nähdään tarpeellisenä. Oleskelutila voidaan varustaa astianpesukoneella, altaalla, liedellä ja muilla varusteilla mikäli rakennus päätetään rakentaa juoksevalla vedellä ja ylläpitolämmityksellä varustettuna. Saunarakennuksesta voisi tehdä tällöin vaikka kesäkeittiön, varustaa sen liukuovilla, sijoittaa keskilattialle saarekkeen, jonka ympärillä kaikki voisivat osallistua ruoanlaittoon. Tällöin voidaan suunnitelmassa esitettyä terassia käyttää ruokailuun tai laajentaa terassi piha-alueille soveltumaan suuremman joukon ruokailutarpeisiin.

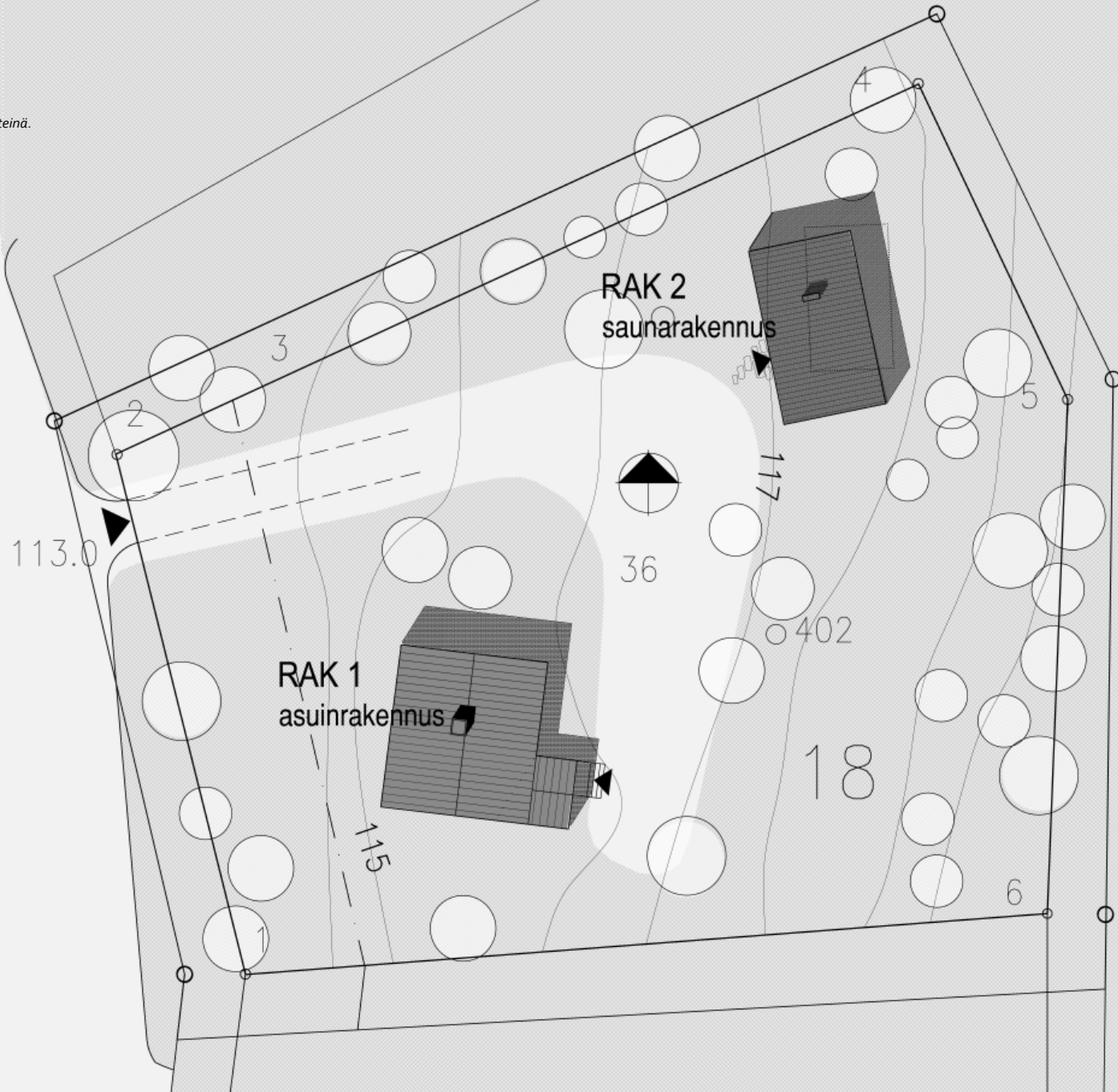

9 Tilasunnitelma

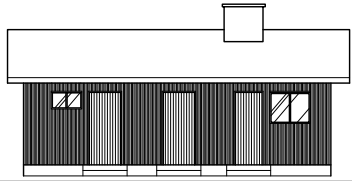

9.1 PÄÄPIIRUSTUKSET

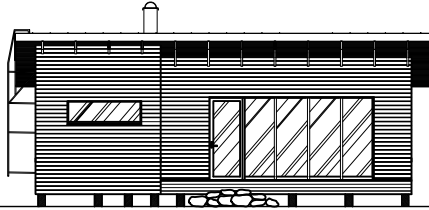
Kuvat eivät mittakaavassa taitollisista syistä. Mittakaavapiirustukset liitteinä.

Asemapiirros

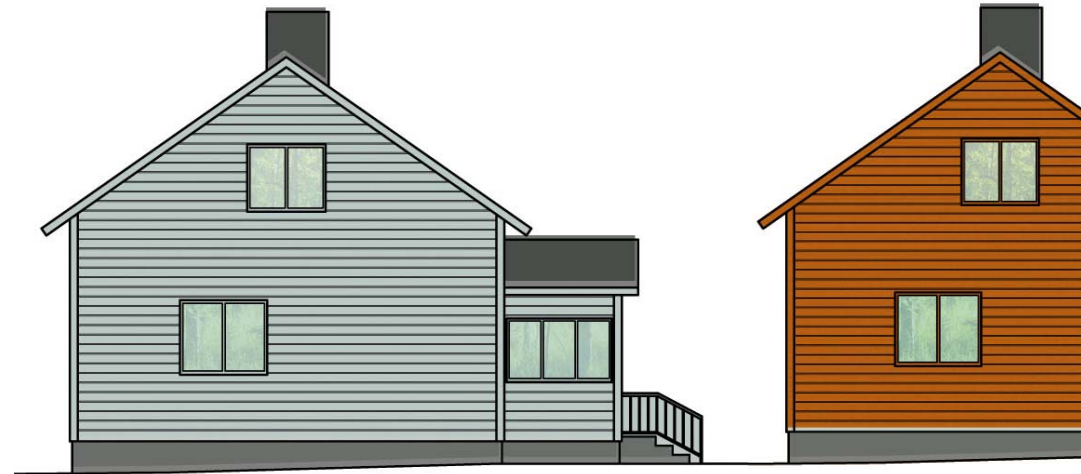
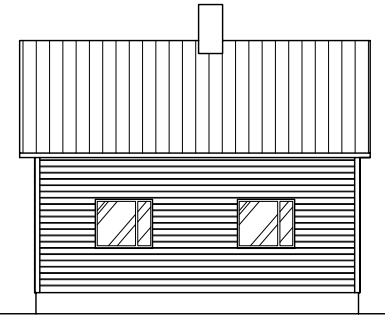
Vanha sauna

Uusi sauna

Asuinrakennus

Pihapiirin uusi saunarakennus ja päärakennus nykyisellä ja mahdollisella tulevalla ulkovärillä. Saunarakennus eroaa arkkitehtuuriltaan päärakennuksesta, mutta mukautuu hyvin ympäristöön.

Julkisivu länteen

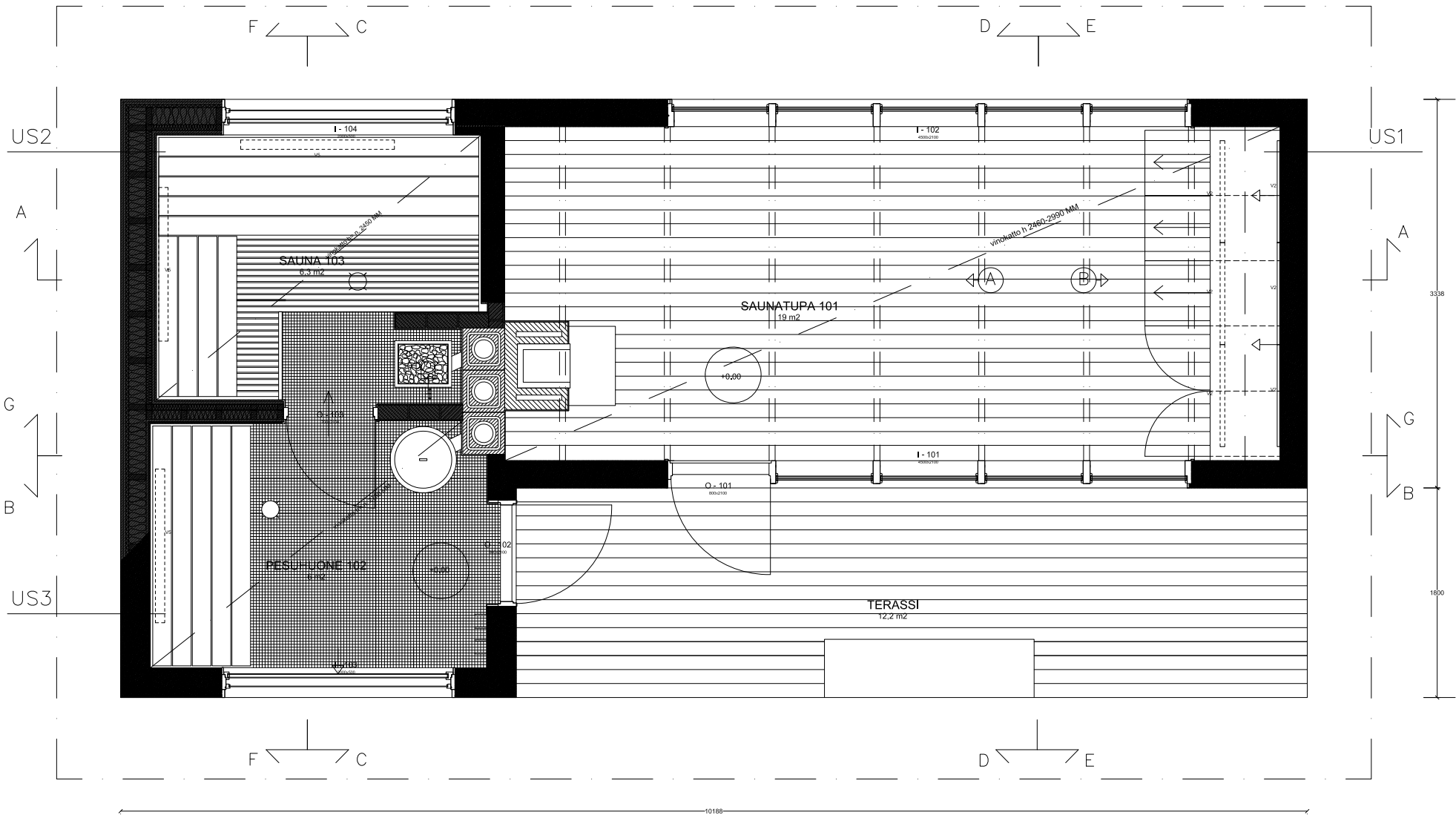
Julkisivu etelään

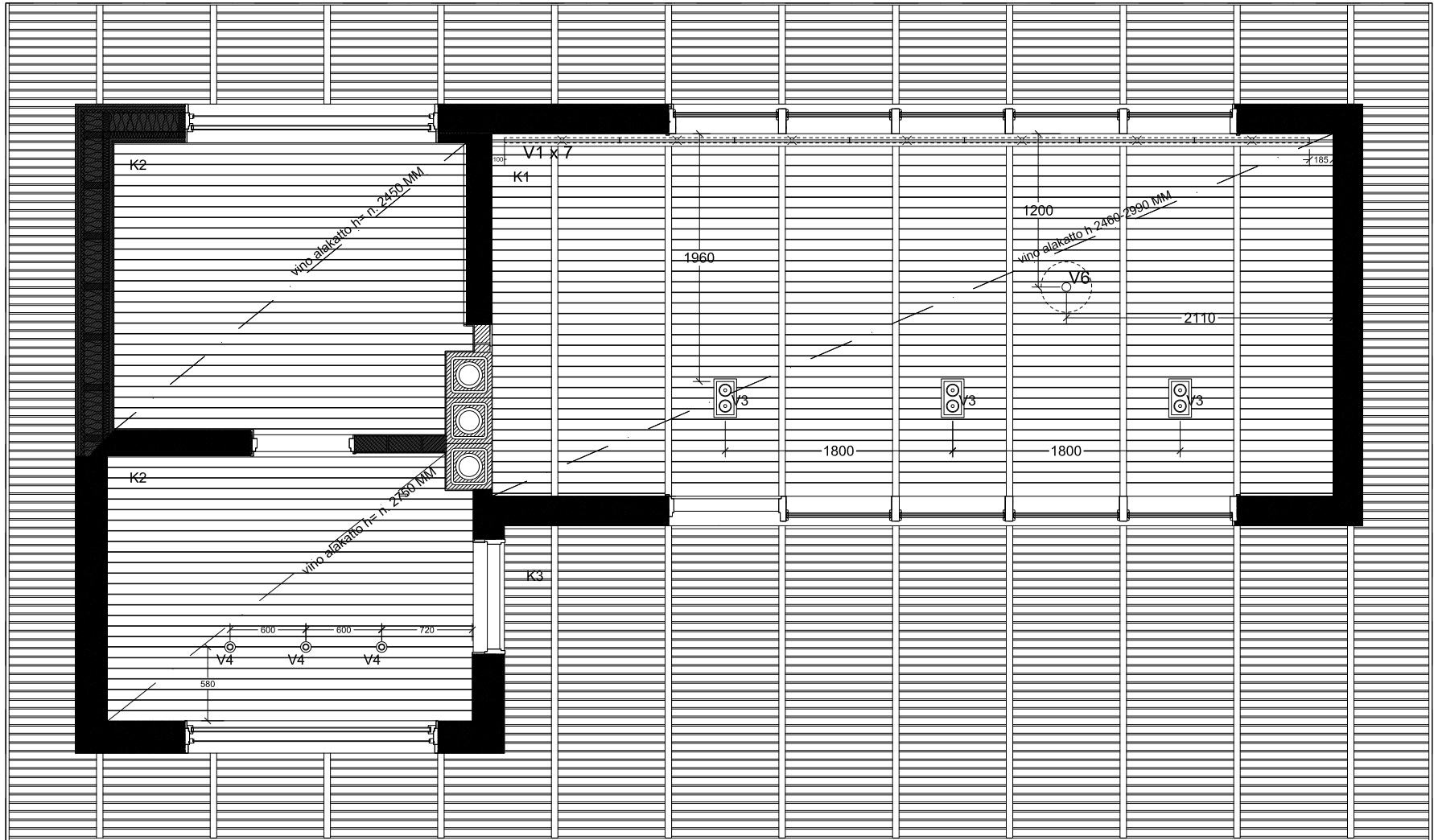
Julkisivu itään

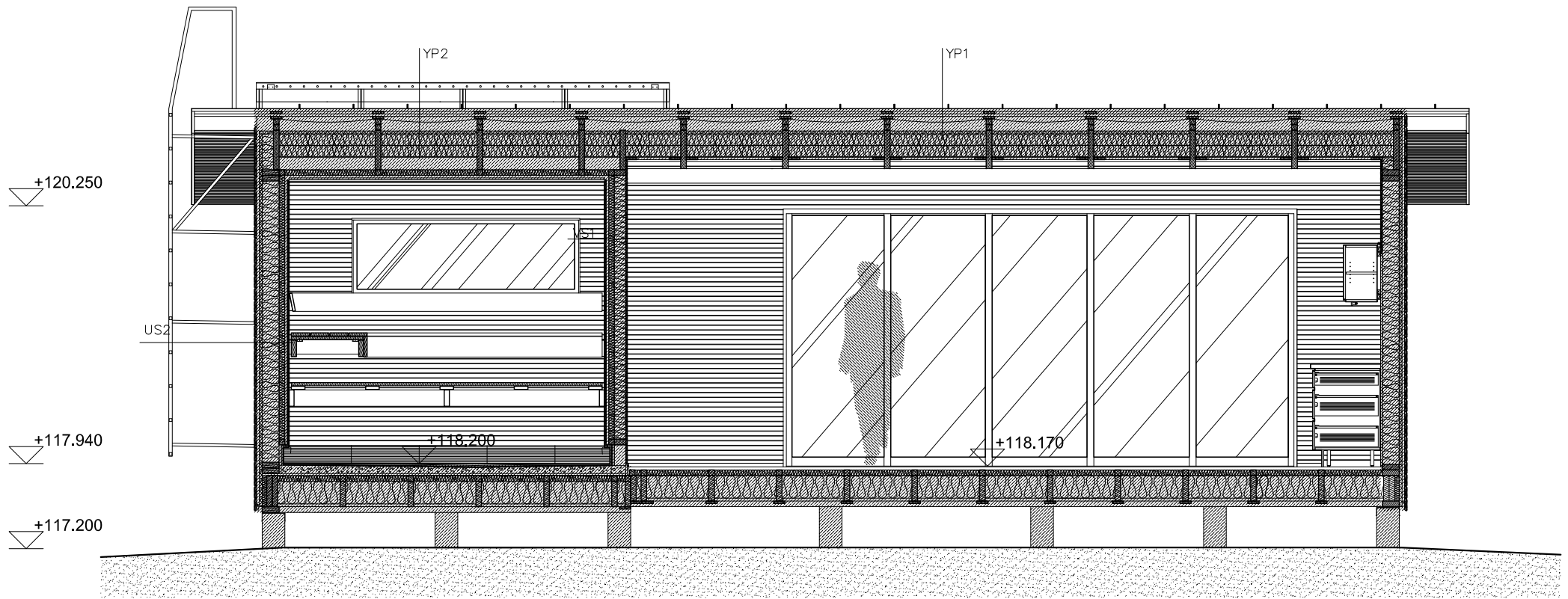
Julkisivu pohjoiseen

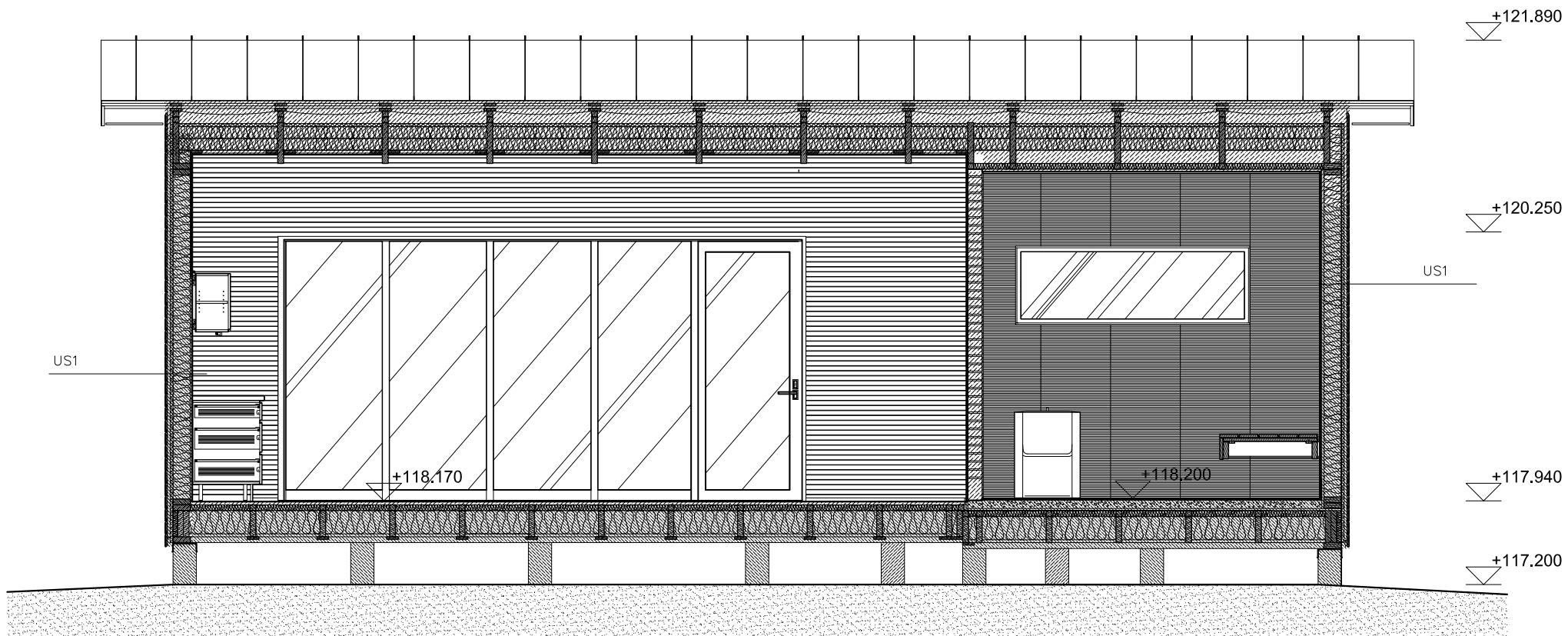
Pohjapiirros

Alakattopiirros

Leikkaus A-A

Leikkaus B-B

+123.520

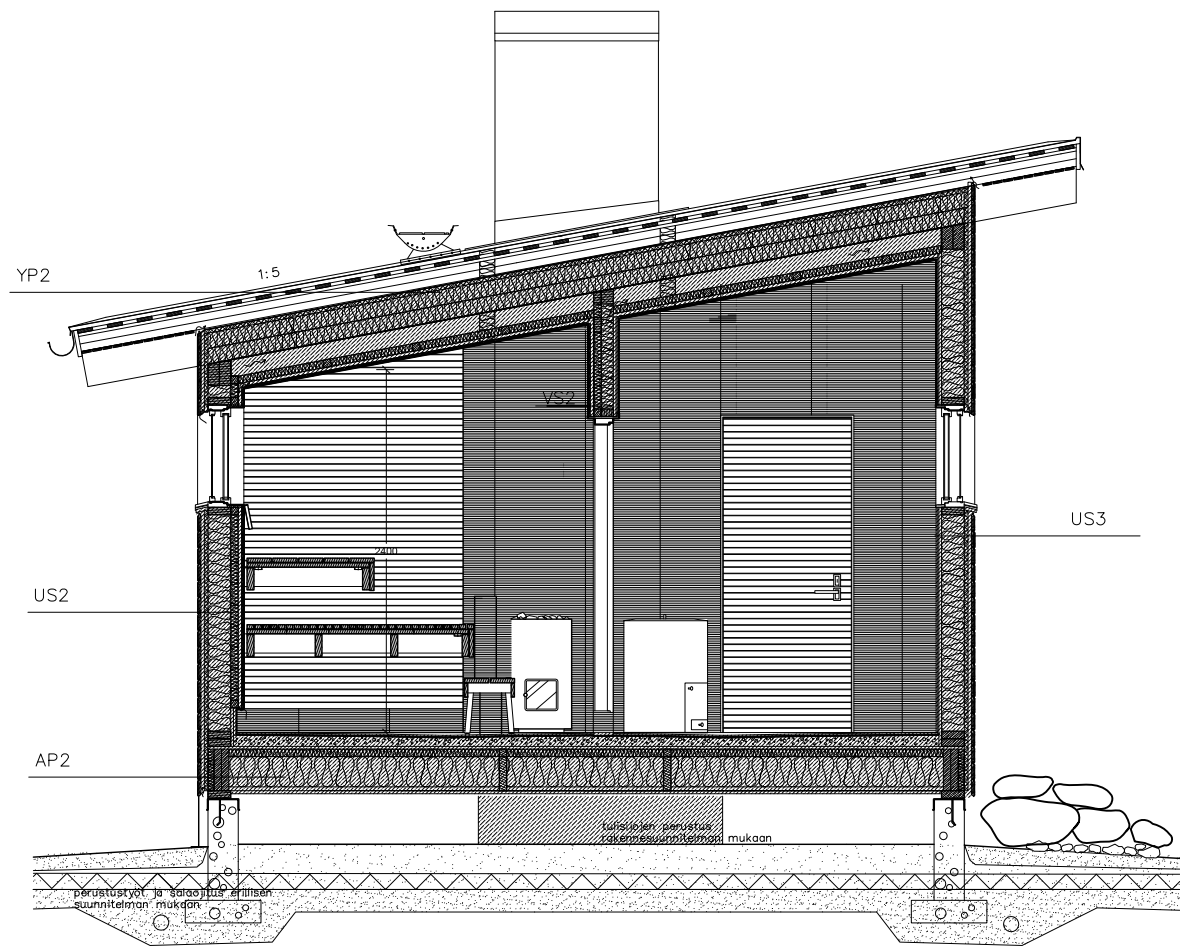
+121.890

+120.630

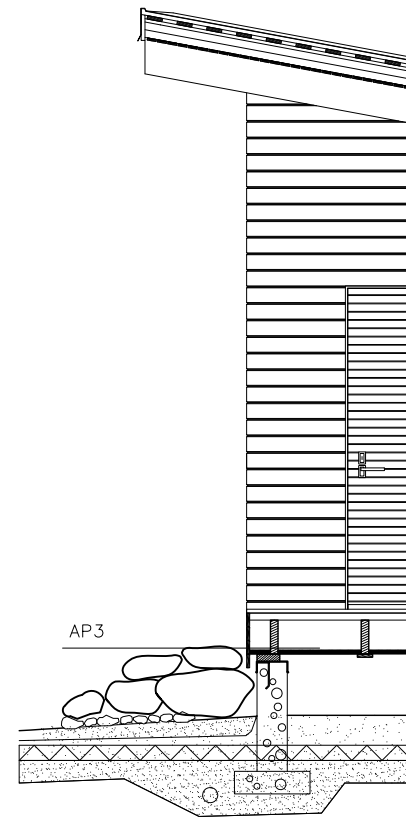
+120.230

+117.940

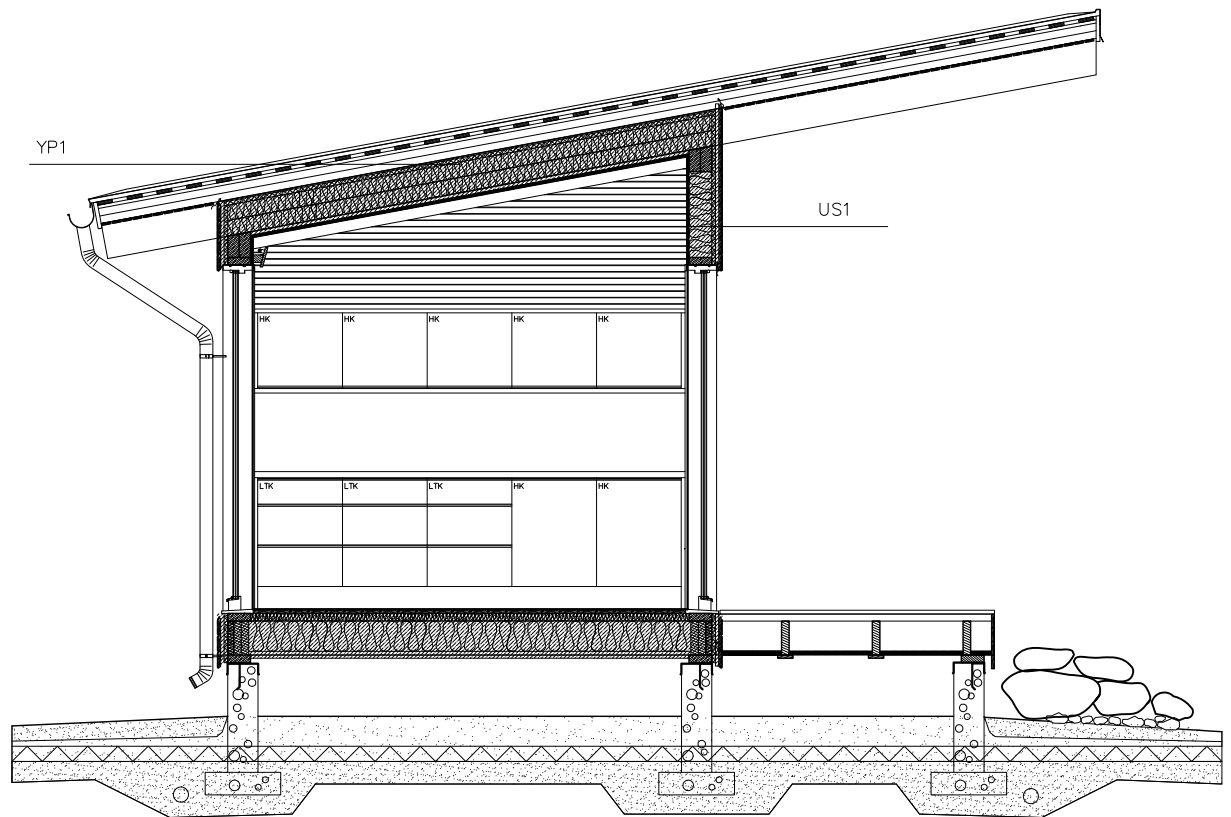
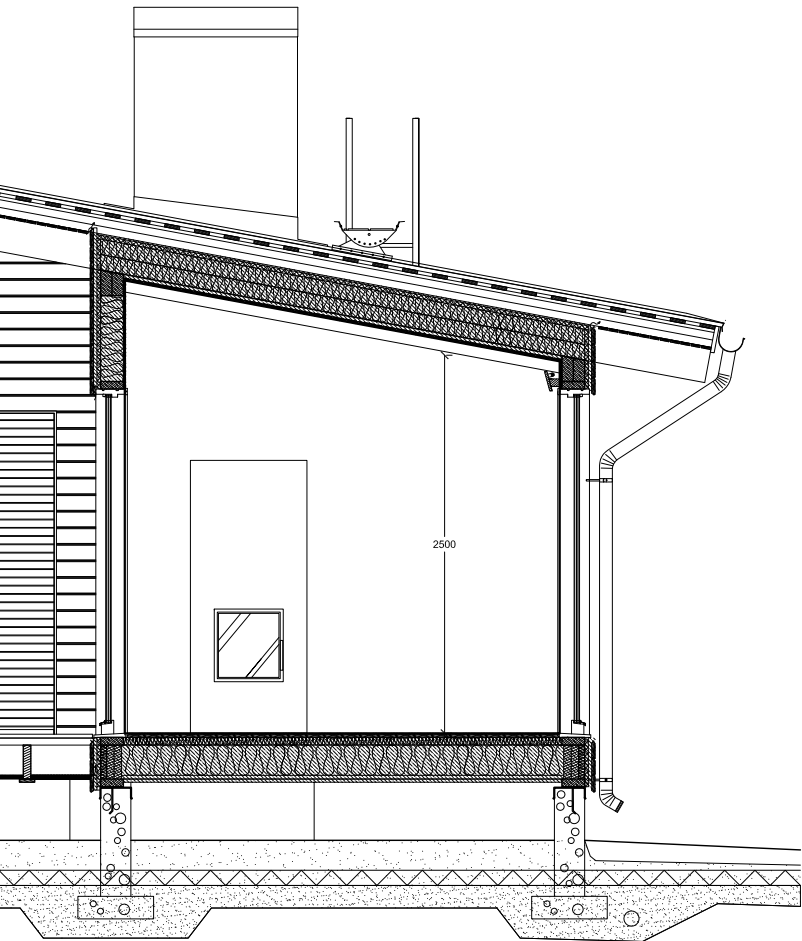
+117.200

Leikkaus C-C

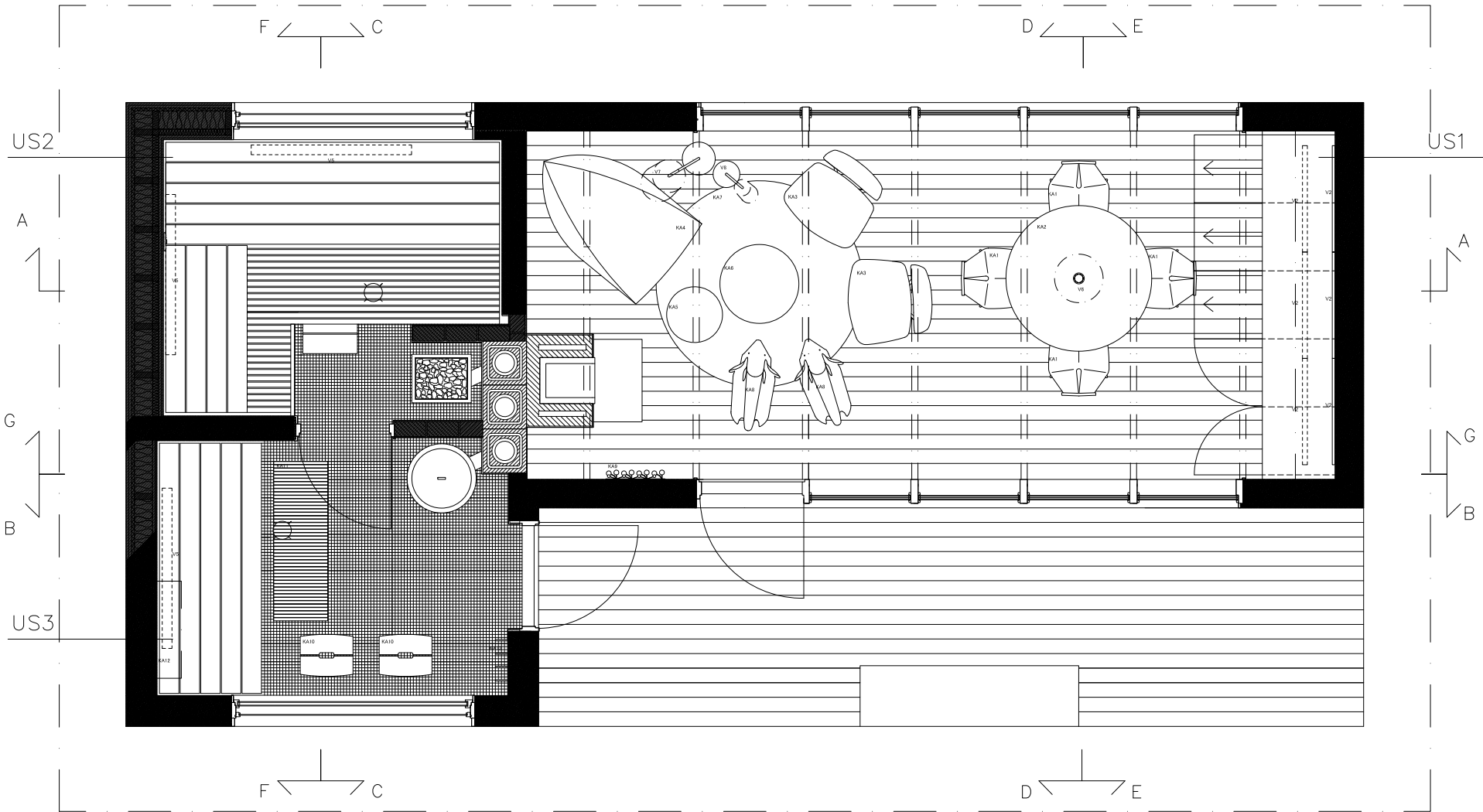

Leikkaus D-D

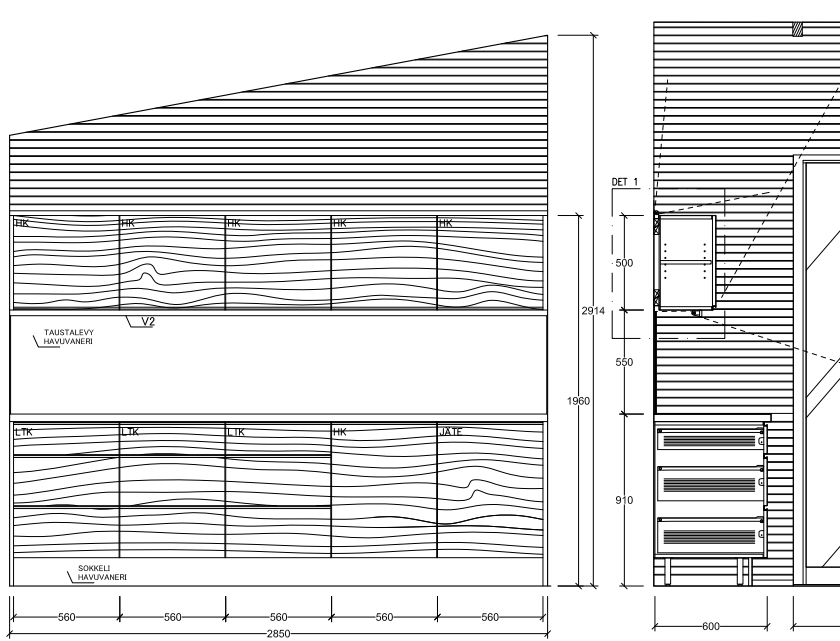

Leikkaus E-E

9.2 SISUSTUS- JA KALUSTEPIIRUSTUKSET

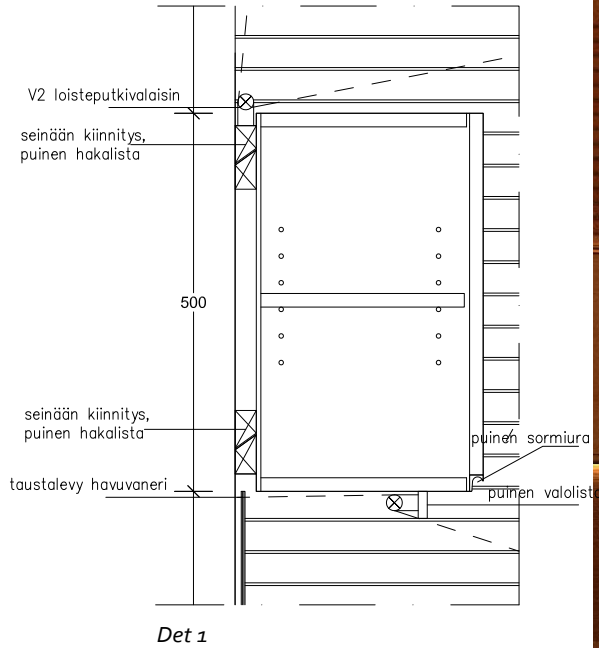

Kalustepohjapiirros

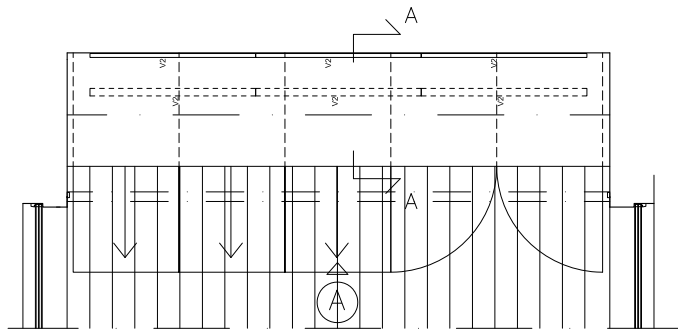

Projektio A

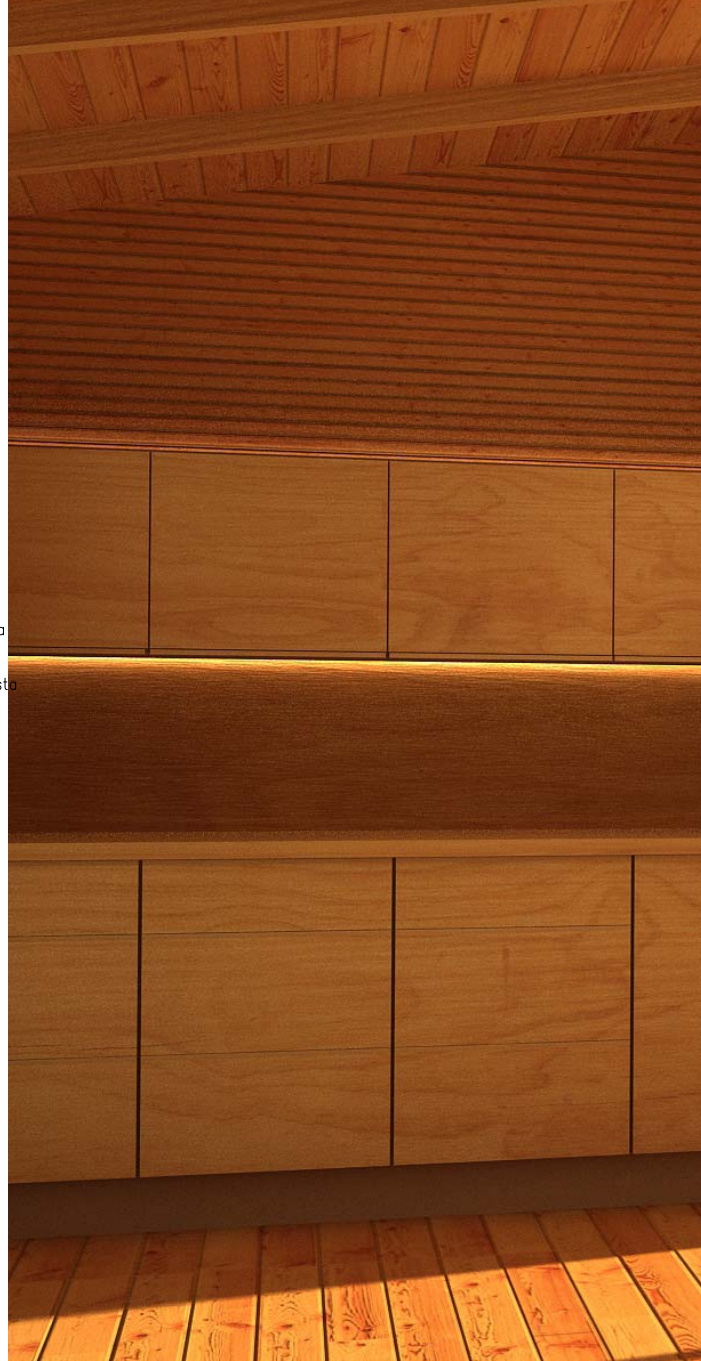
Leikkaus A-A

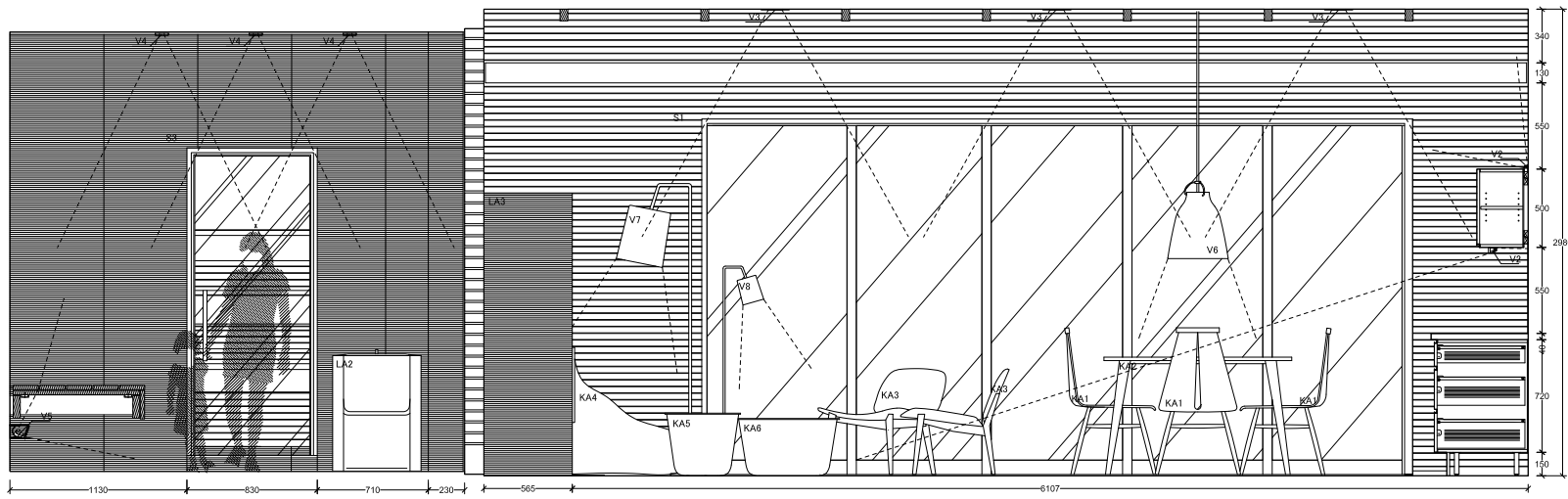

Det 1

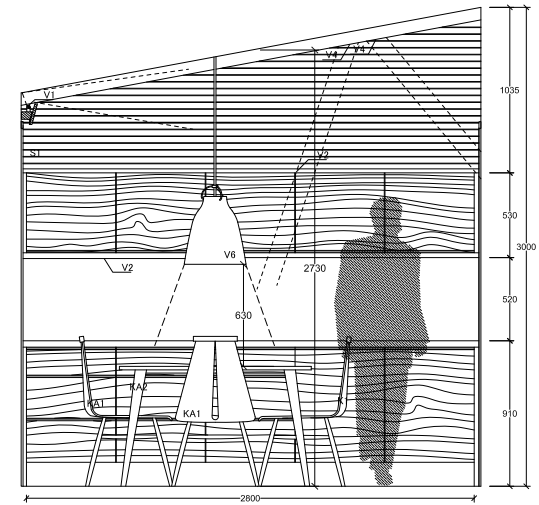

Osapohjapiirros

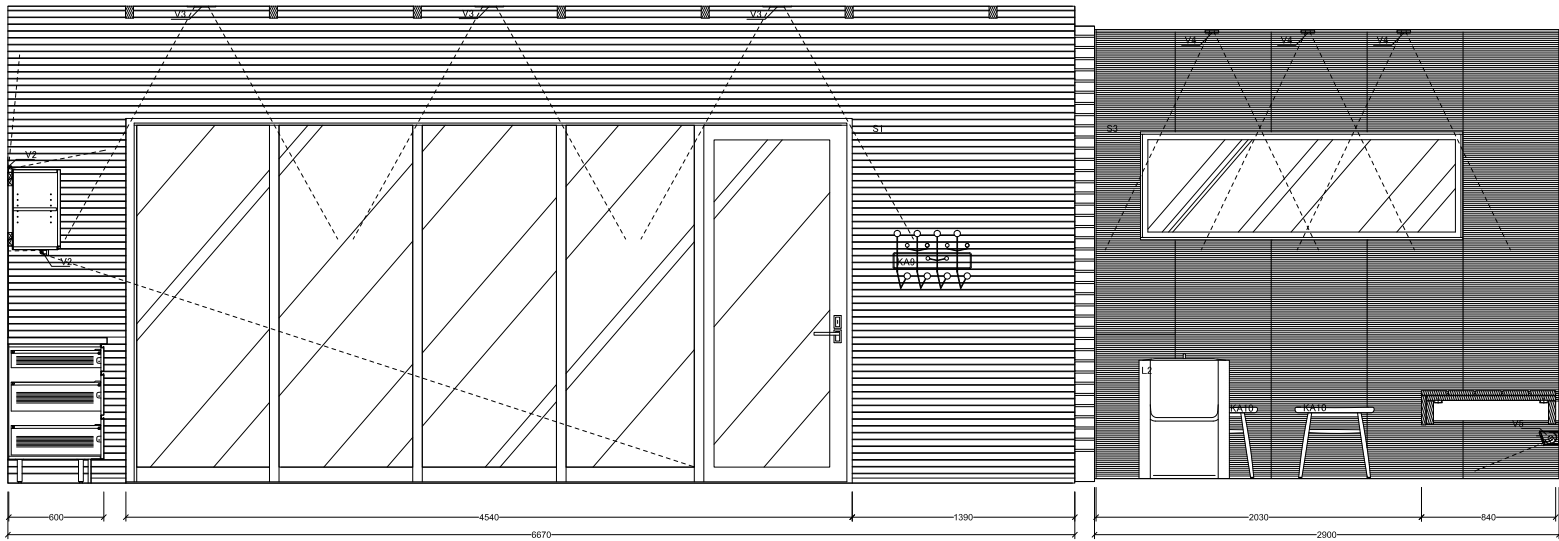

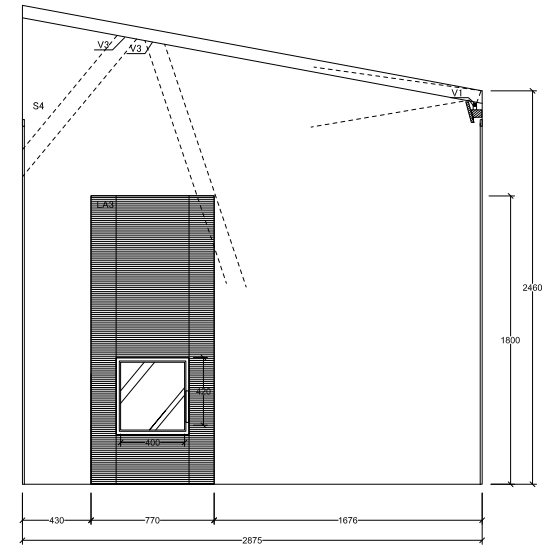
Leikkaus G-G

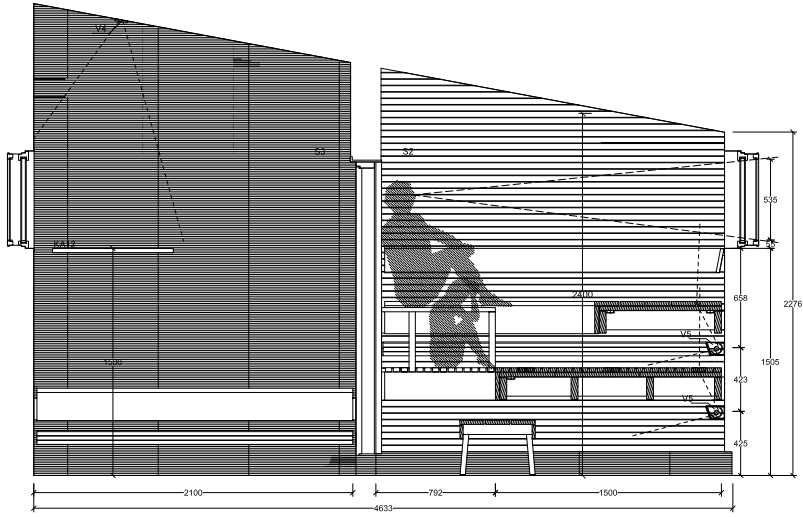
Projektio B

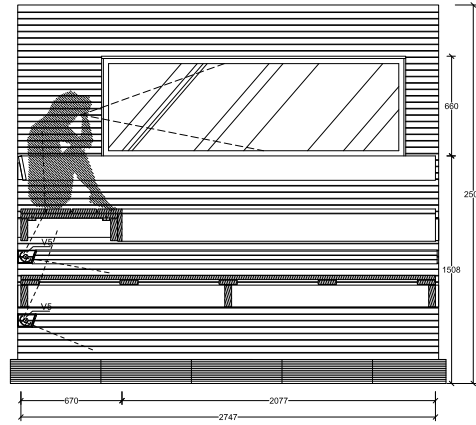
Leikkaus B-B

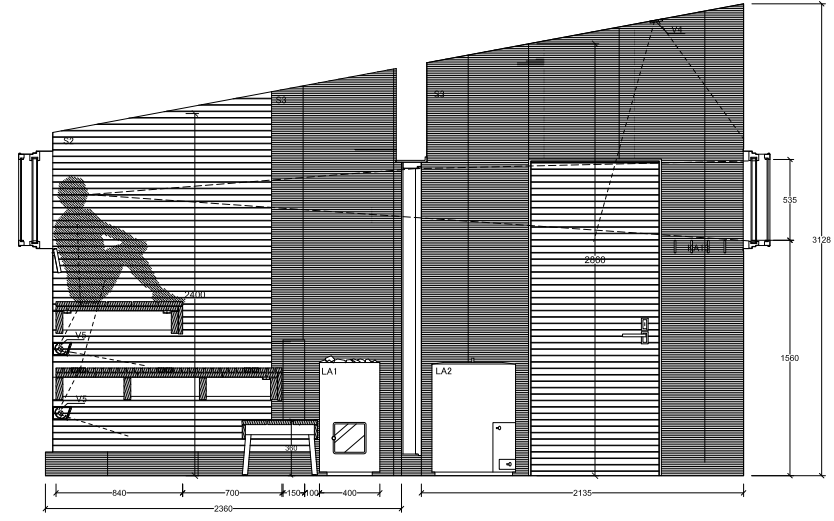
Projektio A

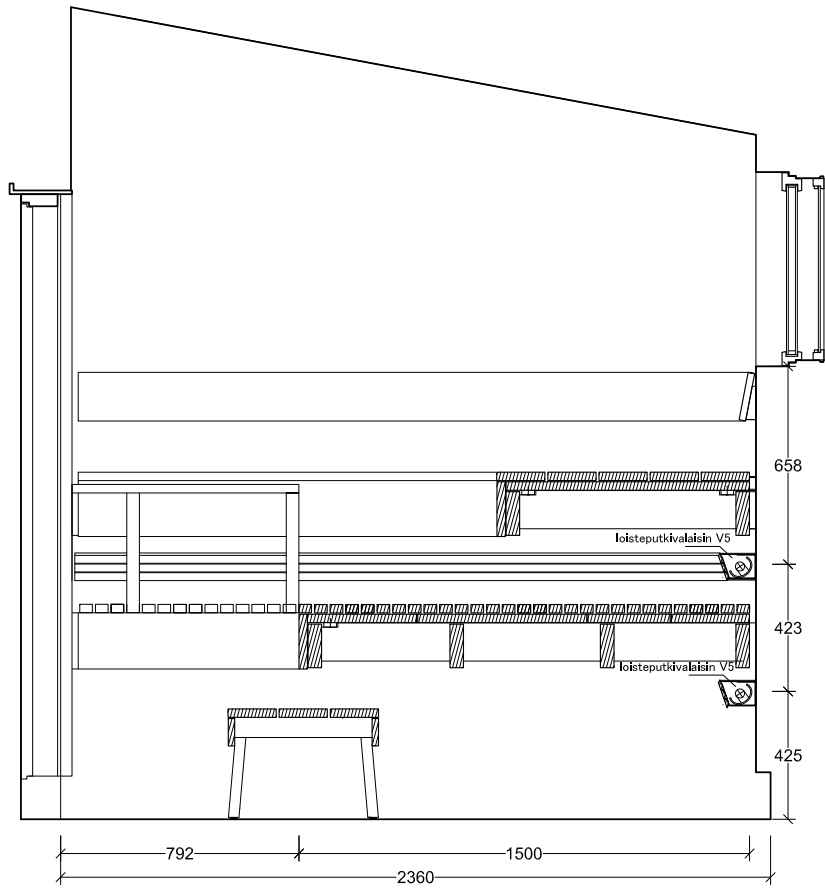
Leikkaus F-F

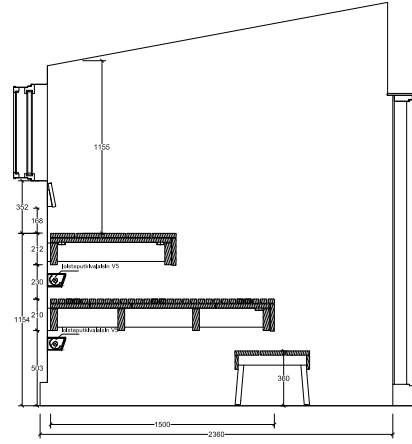
Leikkaus A-A

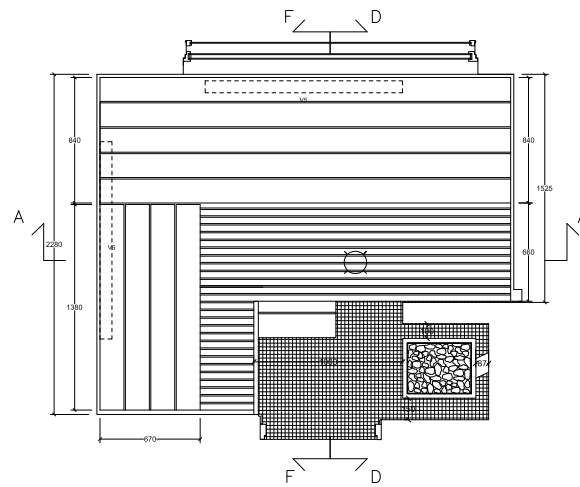
Leikkaus D-D

Leikkaus F-F

Leikkaus D-D

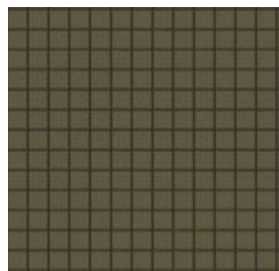
Osapohjapiirros

9.3 MATERIAALI- JA VÄRISUUNNITELMA

L1
lattia pontattu kuusilauta
28x120 mm, öljytty Tikkurila
Nostalgia Puuöljy luonnonvä-
rinen

L2
lasittamaton klinkkeri mosaikki Pukki-
la Mosaico Porcellanico 25-0131 30x30
2,5+2,5 sementinharmaa, sauma 3 mm
Sulin Aquella väri 17 harmaanruskea

L3
terassilauta lehtikuusi, käsittely
Tikkurila Valtti Puuöljy Kuultavat
puun suojat värikartan sävyresepti 50
% 5053 Vahvero + 5063 Sora

S1
tuvan sisäverhous kuusipaneeli
vaaka, profiili valeponttinen kääntö-
paneeli kapea, öljytty Tikkurila
Nostalgia Puuöljy luonnonvärinen

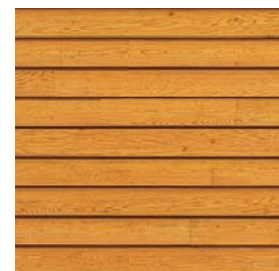
S2
saunan sisäverhous kuusipaneeli vaa-
ka, profiili valeponttinen kääntöpa-
neeli kapea, käsittely Tikkurila Supi
Saunavaha luonnonvärinen

K1
katon sisäverhous, kuusipaneeli
vaaka, profiili valeponttinen kääntö-
paneeli leveä, öljytty Tikkurila
Nostalgia Puuöljy luonnonvärinen

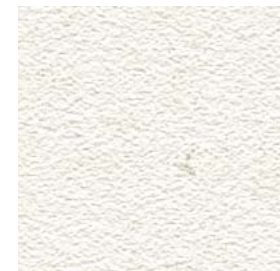
K2
katon sisäverhous, kuusipaneeli
vaaka, profiili valeponttinen kääntö-
paneeli leveä, käsittely Tikkurila Supi
Saunavaha luonnonvärinen

K3
terassin katon verhouslauta
kuusi, käsittely Tikkurila Valtti
Akvacolor Kuultavat puun suojat
värikartan sävyresepti 50 % 5053
Vahvero + 5063 Sora

S3
kuivapuristelaatta Atlas Concorde
5km3 Tune Oyster Mosaico 30x60
sementinharmaa, sauma 3 mm Sulin
Aquella väri 17 harmaanruskea

S4
tuvan tulisijan taustaseinä,
struktuuripinnoite Tunto Karkea ,
maalaus Tikkurila Symphony G485
himmeä

Katto-, lattia- ja seinäpinnat

kaapiston välitila,
valikoitu havuvaneri,
öljytty Tikkurila Nostalgia Puuöljy
luonnonvärinen

tuvan kaapiston työtaso,
massiivikoivu,
öljytty Tikkurila Nostalgia Unikkoöl-
jy luonnonvärinen

tuvan kiintokalusteet,
sorvattu ja vaakasuunnassa kää-
netty koivuviilu, öljytty Nostalgia
Puuöljy luonnonvärinen

tuvan verhot Marimekko Siirtola-
puutarha puuvillakangas, kuviolli-
nen, Kuva 171

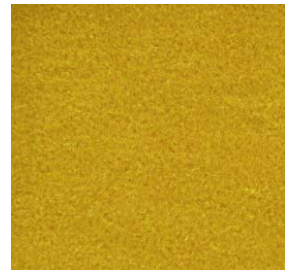
laudepuu vähäöksainen höylätty
kuusilauta 28x120, käsittely Tikkurila
Supi Saunavaha luonnonvärinen

tuvan matto Object Carpet Silky
Velvet 600 619 tummanharmaa

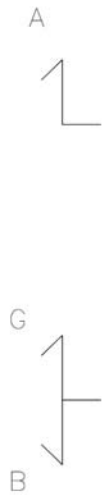
lepotuolien verhoilukangas
Lauritzon's Orsetto väri 11 villakan-
gas, oranssi, Kuva 172

säkkituolin verhoilukangas
Lauritzon's Mohair väri 3101 samet-
ti, keltavihreä, Kuva 173

Kiintokalusteet ja tekstiilit

9.4 IRTOKALUSTESUUNNITELMA

Väritetty kalustepohjapiirros

IRTOKALUSTEET

- KA1 puutuoli nro 441, punainen, Risto Halme, Isku
- KA2 pyöreä pöytä Sarek halk. 120 cm, Lunbergs Möbler
- KA3 lepotuoli Papa, Skandiform
- KA4 säkkituoli
- KA5 Kirstu-säilytin halk. 46 cm, Marimekko
- KA6 Kirstu-säilytin halk. 70 cm, Marimekko
- KA7 Pyöreä matto
- KA8 jakkara Eames Elephant, Vitra
- KA9 naulakko Hang it all, Vitra
- KA10 saunajakkara, öljytty kuusi, erillisen piirustuksen mukaan
- KA11 puurimamatto, öljytty lehtikuusi
- KA12 puuhylly, öljytty kuusi, erillisen piirustuksen mukaan
- KA13 naulakko, öljytty kuusi, erillisen piirustuksen mukaan

IRTOVALAISIMET

- V6 Riippuvalaisin
- V7 Jalkavalaisin
- V8 Jalkavalaisin

VA6
Caravaggio riippuvalaisin,
halk. 40 cm, valkoinen maalattu metalli, Cecilie
Manz, Formverk
Kuva 176

KA9
Eames Hang it all naulakko,
Vitra
Kuva 177

KA1
Nro 441 puutuoli,
punainen maalattu puu,
Risto Halme Isku, asiakkaan
olemassaolevat kalusteet
Kuva 174

KA2
Sarek pyöreä pöytä halk. 120
cm, kansi valkoinen laminaatti,
koivujalat
Lundbergs Möbler
Kuva 175

KA3
Papa lepotuoli,
runko tammi, verhoilu Lauritzon's
Orsetto väri 11 villakangas, oranssi
Skandiform
Kuva 178

KA5
Kirstu säilytin
halk. 46 cm,
Marimekko
Kuva 179

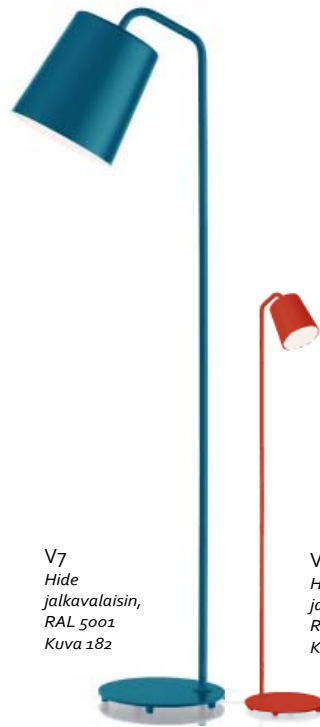
KA6
Kirstu säilytin
halk. 70 cm,
Marimekko
Kuva 180

KA8
Eames Elephant istuin,
Vitra
Kuva 181

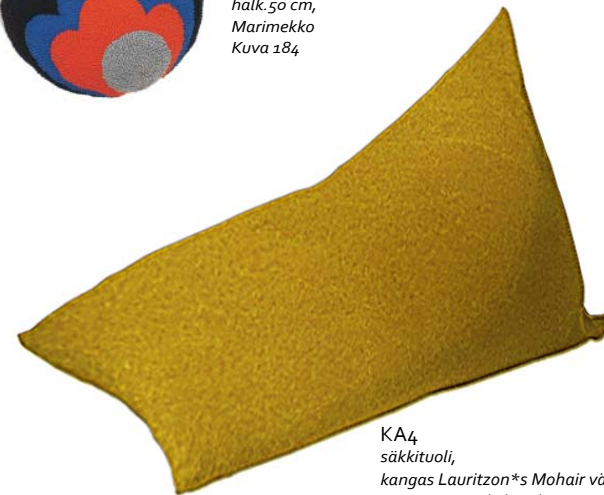
V7
Hide
jalkavalaisin,
RAL 5001
Kuva 182

V8
Hide
jalkavalaisin,
RAL 2009
Kuva 183

Kukka koristetyyny
halk. 50 cm,
Marimekko
Kuva 184

KA4
säkituoli,
kangas Lauritzon*s Mohair väri
3101 sametti, keltavihreä
Kuva 185

9.5 VALAISTUSSUUNNITELMA

V1
Epäsuora valaistus
Saalinkin-valaisinrakennussarja himmennettävä
IP64S-139 1x39 w , Adlux

Philips MASTERL5 HO
39W /840 ISL
Kuva 186

V2
Kalustevalaisimet
Saalinkin-valaisinrakennussarja himmennettävä
IP64S-139 1x39 w , Adlux

Philips MASTERL5 HO
39W /840 ISL
Kuva 187

V3
Tuvan alasvalot
Java multi-lamp 180/2 Mo49355
HIR-CE 111 70 W GX 8.5, Artemide

Philips MASTER COLOUR CDM
R111, 70W/942 GX8.5 400 ICT
Kuva 188

V4
Pesuhuoneen kattovalaisin
Kamo 12V 5549 50 W GX5.3 IP65,
Astro Lighting

Philips Downlighter ESaver 9 W
GX5.3 IPF
Kuva 189

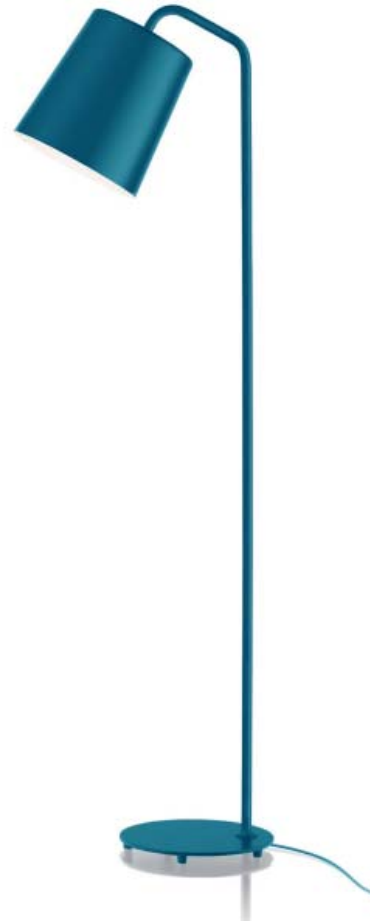
V5
Saunan ja pesuhuoneen valaisin
Tr3 1x36W IP67, Adlux

Philips MasterTL5 HE 28W /830 ISL
Kuva 190

V6
Riippuvalaisin Caravaggio
halk. 40 cm, valkoinen maalattu
metalli, Formverk

Philips MasterGlobe
21 W/827 E27 230-240 V
Kuva 191

V7
Hide jalkavalaisin 26-42 W/Gx249,
1865x512, Zero

Philips Master PL-T-
4 nastainen 42 W/830 4P KT
Kuva 192

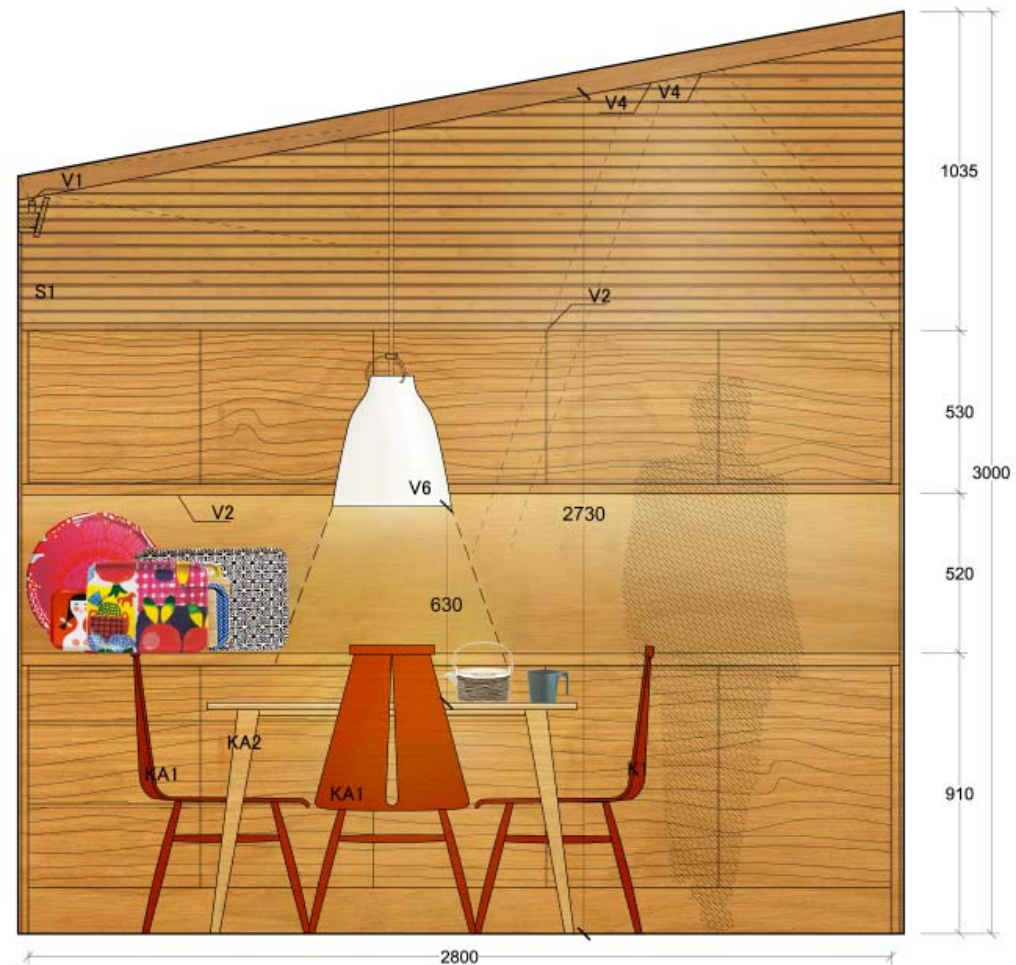

V8
Hide jalkavalaisin 35 W/GU10,
1340x260x220, Zero

Philips EcoHalo Twist 35W GU10
240 V MR16 50D ICT
Kuva 193

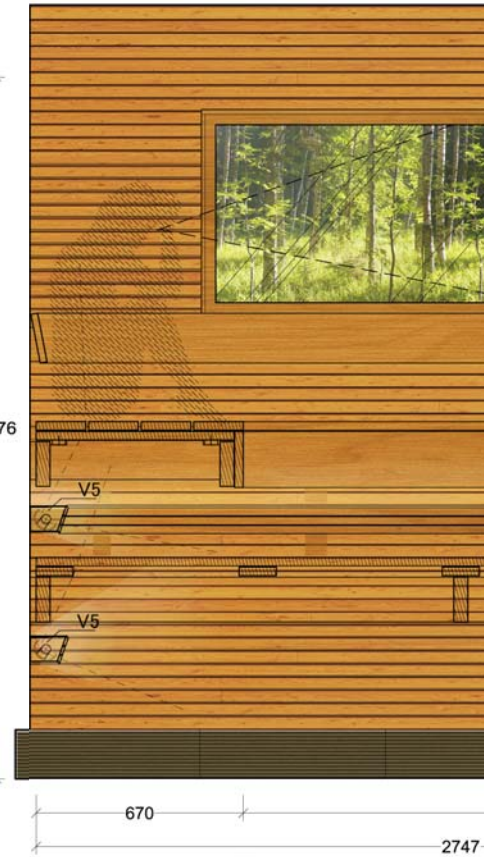
Leikkaus G-G

Projektio B

Leikkaus F-F

Leikkaus A-A

Leikkaus D-D

Tupa

Tupa

Pesuhuone

Pesuhuone ja sauna

Sauna

10.1 TILASUUNNITELMANA

Opinnäytetyön aiheen ja tilasuunnitelman kohteen valinta on pohjattu omaan arvomaailmaan, ajankohtaiseen ja tärkeään aiheeseen ja on sinänsä lähtökohdiltaan hyvin arvokas. Opinnäytetyön sisältöjä olisi voitu käsitellä muunkin tilasuunnitelman kohteen puitteissa, mutta kohde ja aihe oli valittu tiedostaen siihen liittyvät mahdollisuudet oppia ja kehittyä suunnittelijana. Tilasuunnitelman aihe ja suunnittelutehtävän lähtökohdat olivat sisustusarkkitehtuurin opinnäytetyöksi turhan laajat ja haastavat, suunnitteluprosessissa tarvittavaa tietoa käytännön rakentamisesta ja teknisistä ratkaisuista eikä kykyjä omaksua tietoa ollut kertynyt koulutuksessa tarpeeksi, jotta kokonaisen rakennuksen toiminnallisesti, teknisesti ja arkkitehtonisesti haastavan kokonaisuuden olisi voinut itsenäisesti sisustusarkkitehtuurin opiskelijana hallita. Suunnittelukohteen hallitseminen vaati uuden tiedon omaksumista monilta tilasuunnittelun ja rakentamisen haastavimmilta ja myös ohjeistukseltaan ristiriitaisilta osa-alueilta kuten puutalon märkätilat, tulisijojen suunnittelu, LVIS-suunnittelu, puurakentaminen, vesikatteet, perustukset, ikkunat ja ovet. Kiinnostavaan ja tärkeäksi koettuun aiheeseen soveltuvan suunnittelutehtävän löytäminen oli vaikeaa, samoja sisältöjä ja ratkaisuja olisi voinut pohtia paljon helpommista

ja vähemmän prosessia rasittavista lähtökohdista. Optimalisempi suunnittelukohde olisi ollut sellainen, jossa kohteen pääpiirustukset ja arkkitehtisuunnittelu olisi ollut jo olemassa tai luonnosvaiheessa ja näin kaikkea uudisrakennuksen suunnitteluun liittyvää ei olisi tarvinnut läpikäydä. Suunnittelu olisi myös ollut paljon helpompaa toteuttaa huolellisesti mikäli yhteistyökumppanina olisi ollut asiantuntemuksensa työn suunnitteluun tarjoava talovalmistaja. Sopivamman aiheesta olisi voinut tehdä myös sen toteuttaminen esimerkiksi yhteistyössä puurakentamisen insinöörikoulutuksen tai arkkitehtuurin opiskelijan kanssa yhteistyössä, sisustusarkkitehtiopiskelijan keskittyen sisätilojen suunnitteluun, kalustus-, sisustus- ja valaistusratkaisuihin.

Vaikeista lähtökohdista huolimatta on tilasuunnittelua pohjattu mielestäni oleellisiin asioihin. Arkkitehtuurin ja sisustuksen sisältöjä on etsitty sauna- ja huvila-arkkitehtuuria havainnoimalla ja analysoimalla sekä pihasaunatoiminnon ja tilan nykyhetkeä käytännön rakentamisen näkökulmasta ja kodin tunnelmatekijöitä havainnoiden, yksilön ja yhteisön näkökulmaa suunnitteluun on haettu elpymisen kokemusta pohtimalla ja pihasaunakokemusta on pyritty jäsentämään eri näkökulmista. Tilasuunnitelmaan olen erityisesti lähtökohdat huomioiden tyytyväinen. Olen mielestäni onnistunut luomaan kiinnostavan, vaikuttavan ja

toteutuskelpoisen arkkitehtonisen ja tilallisen kokonaisuuden, jossa erityisesti tilasuunnittelu, tyyli ja tunnelma vastaavat tavoitteita. Arkkitehtuurin suunnittelusta ei ollut käsitystä tai koulutuksen puolesta teoriapohjaa, johon omia suunnittelun menetelmiä olisi pohjannut. Silti olen onnistunut perustellen ja onnistuneesti synnyttämään vision sekä toteutettavan suunnitelman tavoitteiden mukaisesta rakennuksesta. Tilasuunnitelmassa on mielestäni onnistuttu luomaan puitteet juuri vapaa-ajan tilalle ja arkkitehtuuri, sisustusarkkitehtuuri ja sisustuksen yksityiskohdat tukevat hyvin elpymisen, luonnonmukaisuuden ja viihtyisyyden tavoitteita.

Koen että tilasuunnitelmassa on onnistuttu hyvin tyylin ja tunnelman tavoittamisessa, niiden luomisessa yksityiskohtaisesti sekä esittämisessä realistisesti. Koen että kustannustavoite sisustuksen osalta on toteutunut hyvin eikä sitä ole tarvinnut saavuttaa tyylin tai tunnelman kustannuksella: arkkitehtuurissa ja sisustuksessa on pyritty vakioratkaisuja soveltaen ja arjen käytännöt huomioiden rakentamaan viimeistely, tyylikäs ja laadukas materiaalien, kalusteiden ja yksityiskohtien kokonaisuus, jota voidaan varioida helposti käyttäjän toimesta. Pienien yksityiskohtien huomioiminen käyttäjän kannalta, kuten kauden tai tunnelman mukaan vaihdettavat elementit, ovat nokkelaa

ja tarpeellista arjen sisustussuunnittelua. Sisustusarkkitehtuurissa on onnistuneesti tavoitettu tilan eri elementtejä ja löydetty käytännöllisiä, mutta tilan elämyksellisyyttä toteuttavia ratkaisuja, esimerkkinä kokonaishahmon voimakkaan päätyaiheen löytäminen yhdessä kattoratkaisun ja arkkitehtuurin kanssa, kiintokalusteseinän käyttökelpoisuus, tulisijaratkaisu sekä ikkunapinnat. Viimeistellympi sisustuksen yksityiskohtien kuten materiaalien liittymäkohtien tarkastelu ja puumateriaalin käytön opiskelu olisi tuottanut varmasti hienostuneemman suunnitelman ja huolitellumman ilmeen tilaan.

Kiinnostavimpina ja visuaalisesti vaikuttavimpina tuotoksina pidän konseptisuunnitelmia vaihtoehtoisista sisustuksista sekä toiminnallisesti osuvimpina visioita mallistosta ja sen eri mallien käytännön käyttötarkoituksista. Itse koen että tilasuunnitelman ansio ja innovatiivisuus on juuri sen sovellettavuudessa, varioitavuudessa ja monikäyttöisyydessä sekä prosessissa tuotetussa tiedossa sekä esimerkinomaisessa tavassa käsitellä tilasuunnittelun ja sisustuksen sisältöjä ja tuottaa visuaalista materiaalia tuotekehitystä tai markkinointia varten jalostaen.

Tilasuunnitelmassa ansiona voidaan pitää sen runsasta ja kiehtovaa visuaalista materiaalia, joka on syntynyt suunnitelmaa kuvaamaan, ei

itsenäisenä esitystekniikkana. Olen tyytyväinen että tilasuunnitelmassa näkyy todella tavoiteltu tyyli ja tunnelma eikä esitystekniset tekijät ole siihen vaikuttaneet tai omat ilmaisun keinot ja taidot sitä rajoittaneet; suunnitelmaa voidaan tällöin todella arvioida eikä huomio kiinnity esitystekniikkaan.

Arkkitehtuurin suunnittelussa olisi voitu paneutua enemmän pihapiireihin ja kohteen asuinrakennuksen arkkitehtuuriin sekä puurakentamiseen yleensä; havainnoitujen vapaa-ajan rakennusten verrattain yhtenäinen tyyli vaikutti varmasti suunnitelmassa tehtyihin ratkaisuihin, jolloin laajempi ymmärrys arkkitehtuurista ja erilaisista puurakennuksista olisi kenties tuottanut vielä tavanomaisista ratkaisuista enemmän poikkeavaa arkkitehtuuria. Kokonaisuudessaan tilasuunnitelma ei ole täysin aukoton tai analyttisesti ja huolellisesti rakennettu sisustusarkkitehdin ammatin hallitsemista osoittava kokonaisuus, mutta siinä on kyetty hallitsemaan suuren kokonaisuuden laajempi käsittely ja silti tuotettu kokonaisuuteen ideoita yksityiskohtia myöten. Ammatillisesti tarkasteltuna tilasuunnitelmassa osoitetaan erityisosaamista joillakin osa-alueilla enemmän kuin toisilla ja sisustusarkkitehdin toimenkuvan ja työkentän kannalta se on positiivinen havainto.

10.2 OPINNÄYTETYÖNÄ

Tilasuunnitelmassa on osoitettu arkkitehtonisen ja tilasuunnittelun laajan ja yksityiskohtaisen mittakaavan hallitseminen. Opinnäytetyönä arvo ja ansio on enemmän työn tarkoituksessa, arvoperustoissa, sen herättämässä kiinnostuksessa tärkeitä asioita ja tilasuunnittelun roolia kohtaan. Opinnäytetyöprosessin hallintaa on hankaloittanut elämäntilanteet ja aiheen heikko hallinta. Prosessin aikataulua ei ole suorituksen kannalta pystytty hallitsemaan ja aiheen rajaus, laajuuden ja näkökulman määrittäminen on ollut käytännön syistä ja tekijän taipumuksista johtuen vaikeaa. Sisällön hallinta kirjallisessa tuotoksessa on vaihtelevaa, painotuksia tiedon määrässä tai sen luonteessa olisi voinut perustella paremmin. Sen sijaan visuaalista sisältöä on työn luonteen ja suunnittelualan kannalta käytetty ansiokkaasti kuvaamaan tapahtuvaa prosessia sekä kertomaan tekijän ajatuksista.

Suunnitteluprosessin kuvaus on vaihtelevaa, monet menetelmistä ja prosessin kuvauksista on työtapoina ja uusina näkökulmina ansiokkaita, esimerkkinä aukotuksien tutkiminen tai perusmuodon muokkaaminen arkkitehtuurin sisällöiksi tavoitteiden mukaisesti. Prosessin kuvausta olisi voinut painottaa vielä enemmän pienen mittakaavan

tilasuunnitteluun ja sen kuvaukseen, nyt luonnosvaihtoehtoja ei suuren tietomäärän vuoksi käydä kovin perusteellisesti. Laaja ja pitkä suunnitteluprosessi on kuitenkin onnistuttu kuvaamaan ja kokonaissuunnitelman perusteet on kyetty löytämään tilasuunnittelusta sekä esittämään havainnollisesti.

Seminaarityöskentely on ollut aktiivista ja esityksiin on valmistauduttu, ohjausta sen sijaan ei ole pystytty hyödyntämään läheskään tarpeeksi; haastavasta työstä liian itsenäisesti suoriutumista voidaan siis pitää ansiona tai heikkoutena, esimerkiksi opinnäytetyön prosessointina sitä ei ainakaan voida pitää.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyössä erityistä on siinä osoitettu kyky löytää sisustusarkkitehtuurin valintojen taustalta arvoja ja asenteita sekä taito tuottaa kaupallisesti kiinnostavaa ja yleisesti hyödynnettävää sisältöä suunnittelun sielukkuuden tai laadukkuuden siitä kärsimättä.

10.3 PROSESSINA

Opinnäytetyön prosessin alkuvaiheissa minulla oli selkeä käsitys siitä että haluaisin tehdä jotain sellasta, jonka koin ihmisten arjen, yhteis-

kunnan tai ympäristön kannalta tärkeäksi ja omaan arvomaailmaan liittyväksi. Pihasauna aiheena tuntui sellaiselta arjen suunnittelukohdeelta, jolla koin olevan jossain määrin suurikin symbolinen merkitys ajan ilmiöille, sisustusarkkitehtuurin alan nykyhetkelle sekä myös omalle itselle.

Omaa opinnäytetyötä aloitessa kärsin jo työelämän ja opiskelun yhdistämisestä aiheutuneesta kovasta työuupumuksesta ja epäilyt omasta soveltuvuudesta alalle tai halusta tehdä suunnittelutyötä vaivasivat; aiheen valintaan, tiedon napakkaan keräämiseen ja oikean lähestymistavan löytämiseen ei riittänyt tarpeeksi voimia ja huono onni ensimmäisten suunnittelukohteiden suhteen vei tehoa prosessin aloittamisesta.

Opinnäytetyön venyttyä työpaikkaa varmistellessa pohdin kovasti koulutuksessa korostettavien suunnittelun sisältöjen ja arvojen ja työelämässä arje suunnittelun välistä suurta kontrastia; tuntui ettei joitakin näkökulmia päässyt työelämässä lainkaan toteuttamaan ja toisaalta monenlaista osaamista olisi pitänyt olla, jotta työtä olisi pidetty kokonaistaloudellisesti arvokkaana. Tämä huomio aiheutti tyyppillisen ristiriidan sisällökkään ja korkealentoisen fiktiivisen opinnäytetyön ja hyvin tarpeellisen, arkisen ja vaatimattoman arjen työn välille; oli

vaikea päättää mikä on tärkeää, oma ammatillinen kunnianhimo ja opiskelussa menestyminen vaiko arjen työn turvaaminen ja sisällön löytäminen pienistä todellisista suunnittelun tuotoksista.

Huomasin että minulle tyypillistä on lähteä tutkimaan asioita hyvin laajasti ja haarukoimaan monenlaista tietoa ja sitten alkaa päätymään oleelliseen sisältöön ja väitteeseen, sen sijaan että analyttisesti käsitelisin kokonaisuutta osa-alue kerrallaan päätyen määrätietoisesti ja huolellisesti alusta loppuun. Tämä kertoo omasta monialaisuudestani ja laajasta kiinnostuksesta esimerkiksi yhteiskunnallisiin asioihin, mutta myös puutteesta arvioida omia resursseja, aikaa ja jaksamista.

Oman jaksamisen realiteeteista ja mahdottomien tavoitteiden asettamisesta eri elämän osa-alueilla opin prosessissa varmasti eniten. Opinnäytetyöprosessin aikana oman elämän tilanteet ja oma vointi eivät luoneet otollisia olosuhteita selvitä rankasta oman ammatillisen osaamisen näytönpaikasta. Kärsin masennuksesta, jonka työuupumus, stressi, elämäntilanteet ja paineet oman paikan löytämisestä alalla aiheuttivat.

Oma elämäntilanne, valtava työmäärä ja stressi saivat todella miettimään opinnäytetyössä käsittelemiäni asioita ja arvoja. Leppoisaa

elämäntyyli ja hyvinvointia ja elpymistä tukeva terveellinen, ekologinen ja sosiaalinen arki tuntui monella hetkellä kovin kaukaiselta todellisuu-delta. Onneksi pääsin välillä suunnittelukohteen vanhaan pihasaunaan katselemaan kesäyötä tai syksyn kaamosta saunan ikkunasta; samasta ikkunasta, josta talon asukkaat olivat katselleet ulos yli 50 vuotta sitten ja pohtineet maailman menoaa tai oman elämän kiemuroita. Tällöin tunsin todella pihasauna eheyttävän voiman ja perusteet omalle työlle tuntuivat taas todellisilta ja aidoilta.

Opinnäytetyöprosessin kanssa eletty vuosi muodostui kuitenkin lopulta positiiviseksi ja valtavan arvokkaaksi oman itsen kasvamisen ja oppimisen prosessiksi, jossa opin paljon alasta, työelämästä, ammatista, omasta osaamisesta sekä ennen kaikkea omasta itsestä.

Olen tyytyväinen että pidin kiinni voimakkaasta intuitiosta tärkeäksi kokemani aiheen suhteen enkä lähtenyt toteuttamaan vain onnistunutta tilasuunnitelmaa tai hyvää opinnäytetyösuoritusta. Koin että opinnäytetyö on ainutlaatuinen tilaisuus tutkia kiinnostavaa aihetta, opetella ammatin käytäntöjä ja omia ilmaisun keinoja ja pohtia omaa suhdetta työhön ja alaan. Totesin jossain vaiheessa että opinnäytetyön tekeminen ei olekaan ollut niinkään suoritus tai osoitus omasta

osaamisestani, vaan sen arvo on ollut siinä valtavassa määrässä uusia asioita ja näkökulmia, joita en kouluaikana vielä ollut oppinut tai ymmärtänyt ja joita nyt olin alkanut sisäistää. Ja mikä arvokkainta, koin että opinnäytetyöprosessin ja rankan, mutta korvaamattoman arvokkaan elämänvaiheeni tullessa päätökseen, aloin vihdoinkin löytää omaa suunnittelijaidenteettiä ja niitä arvokkaita asioita, joiden takia koin vihdoinkin haluavani toteuttaa itseäni sisustusarkkitehtinä.

LÄHTEET

PAINETUT LÄHTEET

Aminoff J., Kontinen L. 2004. Terve koti ja asuinympäristö. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Forsell M. 2007. Saunan taikaa. Tarinoita, tietoa ja tunnelmia. Minerva Kustannus Oy. Hämeenlinna: Karisto Kirjapaino Oy.

Hanna Piispa 1996. Bonsdorff von P. (toim.) teoksessa Ympäristöestetiikan polkuja. Jyväskylä: Gummerrus Kirjapaino Oy.

Hautajärvi H. 2006. Huviloita ja saunoja. 2.painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Helamaa E. 1997. Laaksonen E. (toim.) teoksessa Furo & Sauna. Japanilaisen kulttuurin ystävät ry. Furo & Sauna suomalainen näyttelytyöryhmä Delphi Inc. Suomen Arkkitehtiliitto/Arkkitehti-lehti. Helsinki: Art-Print Oy.

Horelli L. 1982. Ympäristöpsykologia. Amer-yhtymä Oy. Espoo: Weilin+Göös.

Karjalainen M., Patokoski R. 2007. Kotina puinen kaupunkikylä. Wooden urban villages. Puuinfo Oy. Rakennustieto Oy. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Karjanoja M., Peltonen J. 1997. Sauna made in Finland. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Koppelo H., Alanen M. 2006. Naisten saunakirja. Ajatus kirjat. Gummerus Kirjapaino Oy.

Louekari L. 2006 Metsän arkkitehtuuri. Oulun yliopistopaino.

Ranta S-R., Seppovaara J. 2003 . Maatilan pihapiiri. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Stenros H., Aura S. 1984. Arkkitehtuurin muoto ja sisältö. Johdatus arkkitehtuurin muoto-opin ja ihmistiedon yleisteoriana. Helsinki: Rakennuskirja Oy.

Saunan suunnittelu. 2008. 5. uudistettu painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Tanaka M. 1997. Laaksonen E. (toim.) teoksessa Furo & Sauna. Japanilaisen kulttuurin ystävät ry. Furo & Sauna suomalainen näyttelytyöryhmä Delphi Inc. Suomen Arkkitehtiliitto/Arkkitehti-lehti. Helsinki: Art-Print Oy.

Turunen H. 2007. Eronen P. (toim.) teoksessa Kylpijät. Maahenki Oy. Helsinki: Art-Print Oy.

Valonen N., Vuoristo O. 1994. Suomen kansanrakennukset. Seurasaaren ulkomuseon rakennusten pohjalta. Museovirasto. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy

ARTIKKELIT

Hautajärvi H. Suunnanmuutos kestäväan rakentamiseen. Arkkitehti 4/2010

Cygnel S. Minne matka muotoilu? Avotakka Syksy 2010.

ELEKTRONISET LÄHTEET

Taloussanomat. 2009. Mökillä halutaan tehdä ansiotöitä. (viitattu 1.11.2010). <http://www.taloussanomat.fi/harrastukset/2009/03/23/mokilla-halutaan-tehda-ansiotaita/20097646/139>

Korhonen P. 2010. Tällainen talo säilyttää arvonsa. Taloussanomat. (viitattu 1.11.2010). Saatavissa: <http://www.taloussanomat.fi/asuminen/2010/04/02/tallaintalosailyttaa-arvonsa/20104692/139>

Korhonen P. 2010. Tämän asunnon haluavat kaikki. Taloussanomat. (viitattu 1.11.2010). Saatavissa <http://www.taloussanomat.fi/asuminen/2010/03/29/tamanasunnonhaluavat-kaikki/20104320/139>

Kokko O. 2009. Onko paras koti täällä? Taloussanomat. (viitattu 1.11.2010) Saatavissa <http://www.taloussanomat.fi/asuminen/2009/12/24/onkoparas-kotitaalla/200925377/139>

Salmela M. 2010. Citymökki kävelymatkan päässä. Helsingin Sanomat. (viitattu 1.11.2010) Saatavissa <http://www.hs.fi/artikkeli/Citym%C3%B6kki+k%C3%A4velymatka+n+p%C3%A4%C3%A4ss%C3%A4/1135258813307>

Heinonen S. 2009. Slow life - elämäntapana, työssä ja ammattina. Tulevaisuuden tutkimuksen kesäseminaari 21.8.2009. Hämeen ammattikorkeakoulun Evon metsäopisto, Lammi. (viitattu 1.11.2010) Saatavissa http://www.futurasociety.fi/seminaarit/kesasem2009/Heinonen_alustus_Evo2009.pdf

Heinonen S., Ratvio R. 2007. Asumisen tulevaisuutta ennakoimassa. VTT:n tutkimusraportti. (viitattu 1.11.2010) Saatavissa www.vtt.fi/.../vtt-r-04021-07_asumisen_ennakointi_.pdf

Heinonen S. 2010. Megatrendejä ja heikkoja signaaleja. Tulevaisuus pääkaupunkiseudun reunalla. (viitattu 1.11.2010) Saatavissa www.mantsala.fi/tiedostot/palvelut/kaavoitus-ja.../Heinonen.pdf

KUVALÄHTEET

- Kuva 1-2 Koppelo H., Alanen M. 2006. Naisten saunakirja. Ajatus kirjat. Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kuva 3 <http://luonnonlumoissa.blogspot.com/>
- Kuva 4 <http://www.mummonmokki.com/>
- Kuva 5 Koppelo H., Alanen M. 2006. Naisten saunakirja. Ajatus kirjat. Gummerus Kirjapaino Oy.
- Kuva 6 Saunan suunnittelu. 2008. 5. uudistettu painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Kuva 7 Saunan suunnittelu. 2008. 5. uudistettu painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Kuva 8 Forsell M. 2007. Saunan taikaa. Tarinoita, tietoa ja tunnelmia. Minerva Kustannus Oy. Hämeenlinna: Karisto Kirjapaino Oy.
- Kuva 9 <http://www.kotiharjunsuuna.fi/>
- Kuva 10 Perustietoja saunasta, RT 91-10430
- Kuva 11 Saunan suunnittelu. 2008. 5. uudistettu painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Kuva 12 Saunan suunnittelu. 2008. 5. uudistettu painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Kuva 13 <http://villainkeri.blogspot.com/search?updated-max=2010-09-20T23%3A11%3A00%2B03%3A00&max-results=7>
- Kuva 14 Forsell M. 2007. Saunan taikaa. Tarinoita, tietoa ja tunnelmia. Minerva Kustannus Oy. Hämeenlinna: Karisto Kirjapaino Oy.
- Kuva 15 <http://villainkeri.blogspot.com/search?updated-max=2010-09-20T23%3A11%3A00%2B03%3A00&max-results=7>
- Kuva 16 Jetsonen J.-Jetsonen S. 2008. Finnish Summer Houses. Princeton Architectural Press.
- Kuva 17 Jetsonen J.-Jetsonen S. 2008. Finnish Summer Houses. Princeton Architectural Press.
- Kuva 18 Hautajärvi H. 2006. Huviloita ja saunoja. 2.painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Kuva 19 Hautajärvi H. 2006. Huviloita ja saunoja. 2.painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Kuva 20 Ulkoilumajoja. 1936. Kastor Oy. Kirjavälitys Oy. Helsinki: Tilgmannin kirjapaino.
- Kuva 21 Ulkoilumajoja. 1936. Kastor Oy. Kirjavälitys Oy. Helsinki: Tilgmannin kirjapaino.
- Kuva 22 Ulkoilumajoja. 1936. Kastor Oy. Kirjavälitys Oy. Helsinki: Tilgmannin kirjapaino.
- Kuvat 23-25 Jetsonen J.-Jetsonen S. 2008. Finnish Summer Houses. Princeton Architectural Press.
- Kuva 26 Jetsonen J.-Helamaa E. 2007. Alvar Aalto Summer Homes. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Kuvat 27-29 Jetsonen J.-Jetsonen S. 2008. Finnish Summer Houses. Princeton Architectural Press.
- Kuva 30 Hautajärvi H. 2006. Huviloita ja saunoja. 2.painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Kuvat 31-33 Jetsonen J.-Jetsonen S. 2008. Finnish Summer Houses. Princeton Architectural Press.
- Kuva 34-35 Hautajärvi H. 2006. Huviloita ja saunoja. 2.painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.
- Kuva 36 Puu-lehti 2/2005

Kuva 37 Puu-lehti 2/2006
Kuva 38 Puu-lehti 2/2006
Kuva 39 Puu-lehti 2/2006
Kuvat 40-41 Hautajärvi H. 2006. Huviloita ja saunoja. 2.painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.
Kuvat 42-44 Puu-lehti 2/2005
Kuva 45 Jetsonen J.-Jetsonen S. 2008. Finnish Summer Houses. Princeton Architectural Press.
Kuva 46 Hautajärvi H. 2006. Huviloita ja saunoja. 2.painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.
Kuva 47 Jetsonen J.-Jetsonen S. 2008. Finnish Summer Houses. Princeton Architectural Press.
Kuva 48 Englund M.-Schmidt C. 2008. Country living - Tyylikästä asumista pohjoismaissa. Kustannusosakeyhtiö Otava.
Kuva 49 Hautajärvi H. 2006. Huviloita ja saunoja. 2.painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.
Kuva 50 Englund M.-Schmidt C. 2008. Country living - Tyylikästä asumista pohjoismaissa. Kustannusosakeyhtiö Otava.
Kuva 51 Puu-lehti 3/2008
Kuva 52 Jetsonen J.-Jetsonen S. 2008. Finnish Summer Houses. Princeton Architectural Press.
Kuva 53 Hautajärvi H. 2006. Huviloita ja saunoja. 2.painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.
Kuva 54 Puu-lehti
Kuva 55 Hautajärvi H. 2006. Huviloita ja saunoja. 2.painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.
Kuvat 56-57 Jetsonen J.-Jetsonen S. 2008. Finnish Summer Houses. Princeton Architectural Press.
Kuva 58 Koti ja keittiö 5/2010
Kuva 59 Koti ja keittiö 5/2010
Kuva 60 Puu-lehti 2/2005
Kuva 61 Hautajärvi H. 2006. Huviloita ja saunoja. 2.painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.
Kuva 62 Karjanoja M., Peltonen J. 1997. Sauna made in Finland. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Tampere: Tammer-Paino Oy.
Kuva 63 Jetsonen J.-Jetsonen S. 2008. Finnish Summer Houses. Princeton Architectural Press.
Kuva 64 Koppelo H., Alanen M. 2006. Naisten saunakirja. Ajatus kirjat. Gummerus Kirjapaino Oy.
Kuva 65 Laaksonen E. (toim.) 1997. Furo & Sauna. Japanilaisen kulttuurin ystävät ry. Furo & Sauna suomalainen näyttelyryhmä Delphi Inc. Suomen Arkkitehtiliitto/Arkkitehti-lehti. Helsinki:Art-Print Oy.
Kuva 66 www.kannustalo.fi
Kuva 67 www.kannustalo.fi

Kuva 68 Hyttinen R. 1984. Mökkiopas. Rakentajain kustannus Oy. Jyväskylä: Gummerus Oy kirjapaino.

Kuva 69 <http://www.a-puu.com/index.php?p=mallisto&s=huvilat&id=paluu>

Kuva 70 www.kastelli.fi

Kuva 71 <http://www.plushuvilat.fi/mallisto/>

Kuva 72 <http://www.plushuvilat.fi/mallisto/>

Kuva 73 http://www.sunhouse.fi/SunHouse_talomalleja_intro.html

Kuva 74 <http://www.inside.fi/564/ajankohtaista>

Kuva 75 Hyttinen R. 1984. Mökkiopas. Rakentajain kustannus Oy. Jyväskylä: Gummerus Oy kirjapaino.

Kuva 76 TM Rakennusmaailma 4E/2006. Asuntomessujen virallinen messuluettelo.

Kuva 77 TM Rakennusmaailma 4E/2006. Asuntomessujen virallinen messuluettelo.

Kuva 78 Koppelo H., Alanen M. 2006. Naisten saunakirja. Ajatus kirjat. Gummerus Kirjapaino Oy.

Kuva 79 http://www.nciku.com/html/popup.htm?img=http://images.nciku.com/sourcing_images/10/10048_getty_20080128162457.jpg

Kuva 80 Turunen H. 2007. Eronen P. (toim.) teoksessa Kylpijät. Maahenki Oy. Helsinki: Art-Print Oy.

Kuva 81 Turunen H. 2007. Eronen P. (toim.) teoksessa Kylpijät. Maahenki Oy. Helsinki: Art-Print Oy.

Kuva 82 Wood Architecture photographed by Jussi Tiainen. 2007. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Kuva 83 <http://www.siesta.fi/index.php?sivu=galleria>

Kuva 84 Jetsonen J.-Jetsonen S. 2008. Finnish Summer Houses. Princeton Architectural Press.

Kuva 85 http://www.hiramekidesign.com/files/hirameki/participants/Maja_NN_hires.jpg

Kuva 86 http://www.kannustalo.fi/mallistot/lato/kuvat/lato_atr3.jpg

Kuva 87 Karjalainen M., Patokoski R. 2007. Kotina puinen kaupunkikylä. Wooden urban villages. Puuinfo Oy. Rakennustieto Oy. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Kuva 88 Sisusta 04/2009

Kuva 89 Sisusta 01/2008

Kuva 90 Sisusta 04/2009

Kuva 91 <http://www.kaakelikeskus.net/sivu.php?id=290>

Kuva 92 Glorian koti 01/2009

Kuva 93 <http://www.touchdynamics.com/day-spa/saunaroomlarge.jpg>

Kuva 94 Sisustaja 01/2008

Kuva 95 Sisustaja 01/2008

Kuva 96 Avotakka 09/2009

Kuva 97 Englund M.-Schmidt C. 2008. Country living - Tyylikästä asumista pohjoismaissa. Kustannusosakeyhtiö Otava.

Kuva 98 Käytännöllisiä ideoita keittiöön ja kylpyhuoneeseen. 2008. LOFT Publications.

Kuva 99 http://www.curatedobject.us/photos/uncategorized/2008/02/03/pentagon_design_hot_cool.jpg

Kuvat 100-103 Jetsonen J.-Jetsonen S. 2008. Finnish Summer Houses. Princeton Architectural Press.

Kuva 104 Puu-lehti 3/2007

Kuva 105-106 Hautajärvi H. 2006. Huviloita ja saunoja. 2.painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Kuva 107 Karjanoja M., Peltonen J. 1997. Sauna made in Finland. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Kuva 108-110 Koppelo H., Alanen M. 2006. Naisten saunakirja. Ajatus kirjat. Gummerus Kirjapaino Oy.

Kuva 111 Forsell M. 2007. Saunan taikaa. Tarinoita, tietoa ja tunnelmia. Minerva Kustannus Oy. Hämeenlinna: Karisto Kirjapaino Oy.

Kuva 112 Valokuva yksityishenkilö Mikko Lundellin kokoelmista.

Kuva 113 Koppelo H., Alanen M. 2006. Naisten saunakirja. Ajatus kirjat. Gummerus Kirjapaino Oy.

Kuva 114 Forsell M. 2007. Saunan taikaa. Tarinoita, tietoa ja tunnelmia. Minerva Kustannus Oy. Hämeenlinna: Karisto Kirjapaino Oy.

Kuva 115-117 Hautajärvi H. 2006. Huviloita ja saunoja. 2.painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Kuva 118-119 Puu-lehti 01/2007

Kuva 120 Koppelo H., Alanen M. 2006. Naisten saunakirja. Ajatus kirjat. Gummerus Kirjapaino Oy.

Kuva 121 http://4.bp.blogspot.com/_Y1Orv-v4Rk4/TFGpBmkiS4I/AAAAAAAAAxE/JITN2n8RGp8/s1600/kes%C3%A4loma+2010+041.jpg

Kuva 122 Laaksonen E. (toim.) 1997. Furo & Sauna. Japanilaisen kulttuurin ystävät ry. Furo & Sauna suomalainen näyttelytyöryhmä Delphi Inc. Suomen Arkkitehtiiliitto/Arkkitehti-lehti. Helsinki:Art-Print Oy.

Kuva 123-126 Koppelo H., Alanen M. 2006. Naisten saunakirja. Ajatus kirjat. Gummerus Kirjapaino Oy.

Kuva 127 <http://www.google.fi/imgres?imgurl=http://2.bp.blogspot.com>

Kuva 128-143 Valokuvat yksityishenkilö Mikko Lundellin kokoelmista.

Kuva 144 <http://t2.gstatic.com/images?q=tbn:OFKGoBK-QwbuSM:http://www.saunalahti.fi/~salerma/Saarikuvia/Sauna%20kaukaa.jpg>

Kuva 145 Koppelo H., Alanen M. 2006. Naisten saunakirja. Ajatus kirjat. Gummerus Kirjapaino Oy.

Kuva 146 Miller J. 2002. Puutalot hirsimökeistä rantahuviloihin. Suomenkielinen laitos. Wsoy.

Kuva 147 Kuorikoski A. 2008. Uskon tilat ja kuvat. Moderni suomalainen kirkkoarkkitehtuuri ja -taide. Suomalainen teologinen 2008.

Kuva 148 Hautajärvi H. 2006. Huviloita ja saunoja. 2.painos. Rakennustieto Oy. Hämeenlinna: Karisto Oy.

Kuva 149 Jetsonen J.-Jetsonen S. 2008. Finnish Summer Houses. Princeton Architectural Press.

Kuva 150 Forsell M. 2007. Saunan taikaa. Tarinoita, tietoa ja tunnelmia. Minerva Kustannus Oy. Hämeenlinna: Karisto Kirjapaino Oy.

Kuva 151 <http://tulijavesi.blogspot.com/search?updated-min=2009-01-01T00%3A00%3A00%2B02%3A00&updated-max=2010-01-01T00%3A00%3A00%2B02%3A00&max-results=17>

Kuva 152 Jetsonen J.-Jetsonen S. 2008. Finnish Summer Houses. Princeton Architectural Press.

Kuva 153 Jetsonen J.-Jetsonen S. 2008. Finnish Summer Houses. Princeton Architectural Press.

Kuva 154-156 Valokuvat yksityishenkilö Mikko Lundellin kokoelmista.

Kuva 157 www.vastavalo.fi

Kuva 158 <http://www.toinenlinja.fi/fi/00577>

Kuva 159 Tekijän oma valokuva.

Kuva 160 http://www.chernerchair.com/assets_img/chair_arm/3.jpg

Kuva 161 [http://www.a-d-o.fr/share/aluminium_chair_vitra\(1\).jpg](http://www.a-d-o.fr/share/aluminium_chair_vitra(1).jpg)

Kuva 162 <http://www.lightyears.dk/media/96980/Lightyears-pendant-lamp-CaravaggioP3W-ceciliemanz.jpg>

Kuva 163 http://www.foscarini.com/prodotti_gallery.php?cat=9&prd=122&p2=1&id=122&lang=en

Kuva 164 <http://static.lampen-experte.de/media/catalog/product/v/e/verpan-megaphone-haengeleuchte-1.jpg>

Kuva 165 <http://www.vitra.com/en-un/home/products/eames-elephant/gallery/>

Kuva 166 http://www.poltronafrau.com/portal/page/portal/UI/webpages/poltronafrau/catalogue/product?p=code:PF_5371;is_finder_result:1

Kuva 167 http://www.vitra.com/_assets/9/067c51b5cac674c.jpg

Kuva 168 <http://www.marimekko.fi/tuotteet/sisustus/kankaat/cotton-fabrics/siirtolapuutarha-120>

Kuva 169 <http://www.lauritzon.fi/fabricImages/209/1803/large.jpg>

Kuva 170 http://image.architonic.com/imgPro180/limestone180/sm005_craterbrown_lg.jpg

Kuva 171 <http://www.marimekko.fi/tuotteet/sisustus/kankaat/cotton-fabrics/siirtolapuutarha-120>

Kuva 172 <http://www.lauritzon.fi/fabricImages/39/317/large.jpg>

Kuva 173 <http://www.lauritzon.fi/fabricImages/252/2085/large.jpg>

Kuva 174 Tekijän oma valokuva.

Kuva 175 http://www.lundbergs-mobler.se/documents/1/2/2/3/Articles/146/1/13_sarek_rund_svalt.jpg

Kuva 176 <http://www.lightyears.dk/media/96980/Lightyears-pendant-lamp-CaravaggioP3W-ceciliemanz.jpg>

Kuva 177 http://www.vitra.com/_assets/18/c8fc59b7cdb0b6c.jpg

Kuva 178 http://www.skandiform.se/umbraco/ImageGen.ashx?image=/media/15681/papa_ash_red_leather.jpg&width=540&height=400&constrain=true

Kuva 179 <http://www.marimekko.fi/tuotteet/sisustus/sailyttaminen/kirstu-joonas-190>
Kuva 180 <http://www.marimekko.fi/tuotteet/sisustus/sailyttaminen/kirstu-joonas-190>
Kuva 181 <http://www.vitra.com/en-un/home/products/eames-elephant/gallery/>
Kuva 182 http://image.architonic.com/imgProSat/bernstrandsat/bernstrand_hide-05_b.jpg
Kuva 183 http://www.zero.se/tzero/3310_prodbild1.jpg
Kuva 184 <http://www.marimekko.fi/tuotteet/sisustus/olohuone/sisustustyynyt-ja-istuimet/kukka-tyyny-920>
Kuva 185 Tekijän oma kuva.
Kuva 186 www.adlux.com
Kuva 187 www.adlux.com
Kuva 188 www.artemide.com
Kuva 189 <http://www.astrolighting.co.uk/images/enlarge/5549-enlarge.jpg>
Kuva 190 www.adlux.com
Kuva 191 <http://www.lightyears.dk/media/96980/Lightyears-pendant-lamp-CaravaggioP3W-ceciliemanz.jpg>
Kuva 192 http://image.architonic.com/imgProSat/bernstrandsat/bernstrand_hide-05_b.jpg
Kuva 193 http://www.zero.se/tzero/3310_prodbild1.jpg

LIITTEET

14 kpl

PIIRUSTUSLUETTELO	LIITE 1
S1TYÖSELOSTUS	LIITE 2
S2 IRTOKALUSTE-, LAITE- JA VALAISINLUETTELO	LIITE 3

PIIRUSTUKSET

Pääpiirustukset

Asemapiirros 1:300	SIS-01
Pohjapiirros 1:50	SIS-02
Leikkaukset A-A, B-B, C-C, D-D, E-E 1:50	SIS-03
Julkisivut 1:50	SIS-04

Työpiirustukset

Pohjapiirros 1:20	SIS-05
Kalustepohjapiirros 1:20	SIS-05K

Osapiirustukset (pinnat yms.)

Alakattopiirros 1:20	SIS-06
Lattiakaavio 1:20	SIS-07
Leikkaukset A-A, B-B, D-D, F-F, G-G, seinäprojektiot A, B 1:20	SIS-08

Kalustepiirustukset

Saunatuvan kiintokalusteet 1:20, 1:5	SIS-09
Saunan ja pesuhuoneen kiintokalusteet 1:20	SIS-10

